

209.

M. 134

Amigo

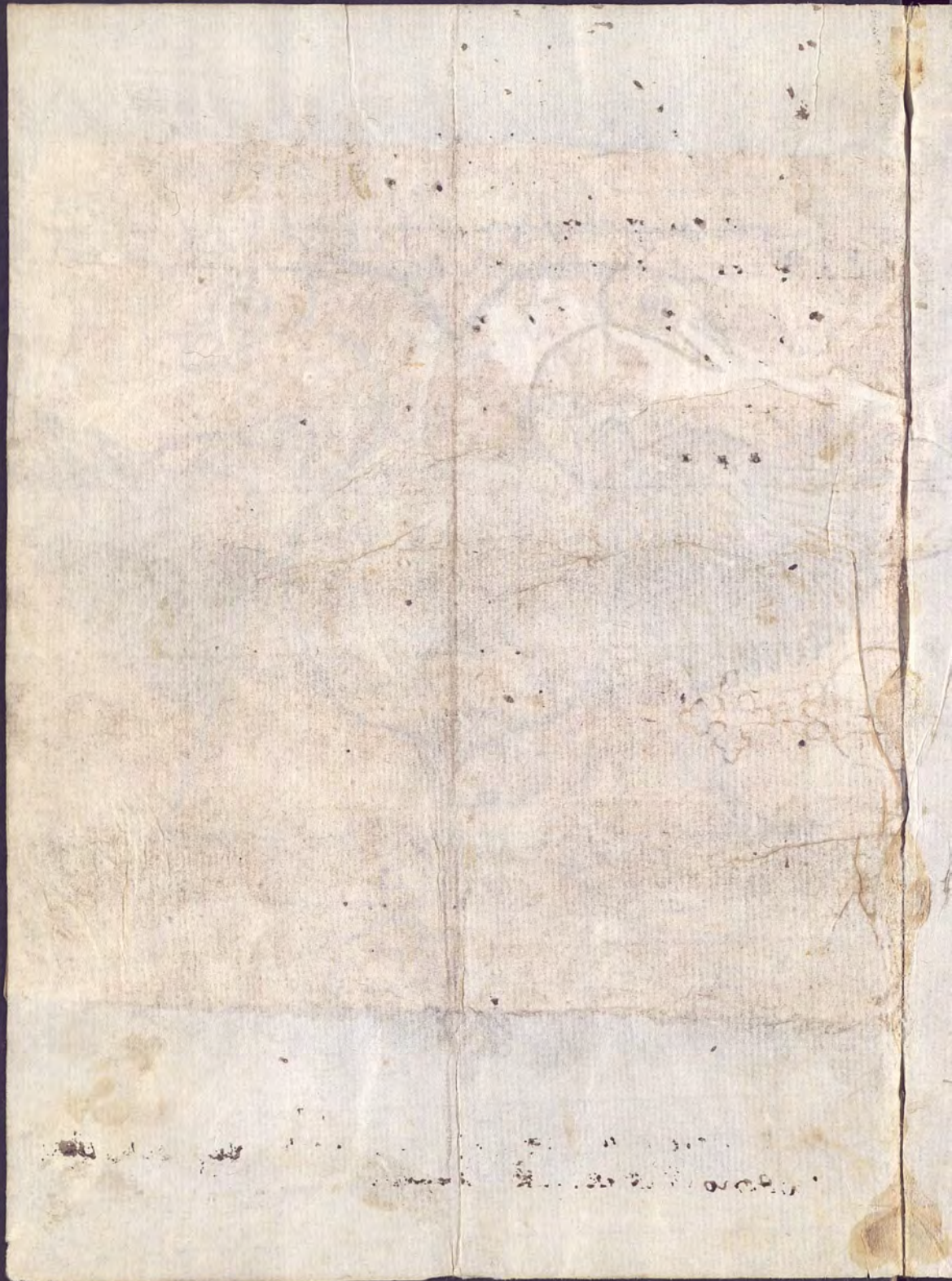
Amigo Amigo

M-134

Liber, qui Sum-
mulas, et Logi-
cam Complectitur

Admonens y pluma dem

PHILOSOPHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

PHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

PHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

PHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

PHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

PHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

PHIAE ARISTHETICAE IN RATIONALEM

En vobis nob. Dnorum Phi. candidati Causa Conon
Cod. del Colegio de la Comp. & Phi. de Santiago y de su distrito
Ex dono J. Texeira de Albuquerque.

PLATE III 19

PLATE III 19

THESE ARE

THESE ARE

THESE ARE

THESE ARE

THESE ARE

THESE ARE

THESE ARE

THESE ARE

PLATE III 19

Quoniam *Lex* dicitur operacioni inter habenda preparata
proceda ad oculis exemplaria, quomodo sunt facienda, preparata
est sua forma quod sit inter quod sit huius operacione ut scia
mus quod sit quod dicitur a *Lex*; Inter igitur est potentia
animi rationalis qua de se habet potentia ad intelligendum et deservit
veritatem. Operatio huius potentie intellectus est intellectus sive cogi
tatio: huiusmodi operatio inter duplex est communis alymnia

Prima dicitur happrehensio, quae duplex est alia nominis simplex,³
qua rarij vtrj happrehendimus nihil de illo affirmantes aut
negantes ut animal; vel qua plura vtra happrehendimus,
quasi omnino dispartata quin iniquitate convenientia aut
disconvenientia vtrius ex alio, ut canis leo. Alia est pha
prehensio complexa, qua vtrius licet n̄ affirmet vel neget vny
de alio comparat rarij vny cum alio, seu representat que
dianimio preparatio, aut impropriatio quae ad vnicum
habet, ut ea placane possit vtrius formare immediate vidi
cuj de identitate aut distincta eorumque quae happrehendat.
2^a vtrius operatio dicitur adivisio, e quod que cognoscit aliquis
affirmans vel negans de vtro happrehensio, ut animal est sensivum.
3^a operatio vtrius est divisio seu argumentatio: e quod quae
vny ex alio inferimus, ut animal est sensivum, eo est vivens.

Si ex uno dicitur aliud inferre dicitur entimologia cuius
1^a p^o dicitur ars; si vero ex duobus videlicet vtrius deductio
vocatur istimatio cuius 1^a p^o dicitur Maia 2^a Minia.

P^o ex alia vel alio deductio appellatur consequens:
qua vtrius deductio quae dicitur particula eo vel igitur vo
catur consequens quae propria equivalens duplii adivisio
ing et videtur, quia ut ee et propria illa recte sequi ex
premissis.

Unde Notabis consequens dicitur verum
vel falsum consequens aut n̄ verum aut falsum, sed bonum

vel malq̄ bene aut male illarq̄ ex p̄missis; Ideo q̄ si alio
ma. argumenti p̄p̄o dicitur sic n̄ dicitur d̄m̄nguo conse
quens, sed d̄m̄nguo consequens. Sed duplici aut̄ ut̄us
op̄eratiōe n̄r̄i p̄ar̄to sumul̄as deb̄demus, reser̄vatis ub̄e
eōr̄q̄ d̄m̄nguo de h̄i q̄q̄ hoc loco d̄m̄nguo, in reliquan
t̄i. nihil omnino est argumentandi op̄er̄, quā totus vo
bis eōr̄q̄ plac̄ h̄i n̄ p̄rolive ut solent aliqui t̄r̄e p̄q̄
sepe d̄m̄nguo. sed h̄i d̄m̄nguo inquirere ut̄ d̄m̄nguo aliqua op̄e
ratiōe ut̄us a t̄r̄e p̄d̄icti d̄m̄nguo.

Respondes negative, quod
argumenti p̄ar̄to negabo; p̄robari in h̄i m̄d̄o; nulla
d̄m̄nguo r̄a p̄ar̄to d̄m̄nguo d̄m̄nguo op̄eratiōis aliqui ut̄us d̄m̄nguo
t̄i a t̄r̄e ēm̄nguo; sed n̄ d̄m̄nguo. An̄i d̄m̄nguo ex d̄m̄nguo
t̄r̄e argumentari; consequentia legitima ē; quom̄d̄o
en̄ ut̄us in̄ h̄i aut̄ ut̄r̄e op̄eratiōes ēm̄nguo quā
ēm̄nguo ip̄a aut̄ alia r̄a ill̄ d̄m̄nguo. P̄robari
P̄ r̄a p̄d̄icti d̄m̄nguo n̄r̄a m̄d̄o ex Anḡlic̄
Doct̄r̄a d̄m̄nguo 1^a p̄ar̄te q̄st̄ione 87^a articulo 1° in̄
p̄ar̄te ubi tres r̄a op̄eratiōes ut̄us ēm̄nguo inquirere;
necesse habet ut̄us ut̄r̄e h̄i d̄m̄nguo ex alia compositione
et ex una compositione ad aliḡ r̄a. En̄ h̄i d̄m̄nguo
iudicij r̄a n̄r̄a compositionis et r̄a ab uno iudicij
ad aliḡ, r̄a d̄m̄nguo; aliunde ut̄ ad d̄m̄nguo p̄er̄v̄at
sufficere aliḡ d̄m̄nguo; q̄o. f̄r̄a qūer̄at p̄ar̄to.
D̄m̄nguo 1^a r̄a
imp̄er̄at ut̄ fac̄ hoc et p̄romittit ut̄ d̄m̄nguo

Ad nullam eo predictis operationibus intus pertinentibus. Quod aliam 4
quendam e. Respondetur actus imperantes in se intus de se
tunc ad quod pertinet imperare: unde magis e quod
intus tunc operationibus intus in invicem. Quod ad actus pro
mutuos notandum e in promotione intervenientis propriis
prestanti quod promittitur et hoc propriis e actus volun
tatis et intervenientis propria cognitionis sine iudicio affir
mans existerit per propriis quod iudicium e una eo operatio
nibus intus quas supra assignabimus, habet per hunc mo
do tendenti volo tunc non in operatio tunc.

Sec. 2^a actus oc
tatione quo unum saltem ex eis consequens, et dubitatur
ut legitur ne libet? per operationibus a tunc assignatis.
Quod 2°: Respondetur actus oblativos et propriis volun
tatis, actus vero dubitatos aut interrogatos. tunc
prehensionis, non representant oblativos nihil de eo affirmat
de aut negando que e defectu apprehensionis supra
notata: unde mentione necessarij e ut similes actus
novi species operationibus constituent.

SECTIO 2^a

DE MODO SCIENTI DI.

Ex predictis operationibus assignatis accedat ad operatio 90

confutari modis scientiis; noto tam in presenti n̄ agi de mo-
do scienti quatenus ē uterque; modis ad recitari alium
vel scientiis antiquior; nec ut de modo sciri scienti
qui ex sola scientifica cognitione, seu demonstratione recur-
rit. loquomur gō de modo sciendi qui sit cognitio demum
+ Dialectica gō; et in hoc sensu dicitur om̄is specifice manifestativa

ignora.
Dicitur om̄is Dialectica, ut collidantur om̄es
rituūq; et poeniq; et aliq; ad regulas Loge n̄ dispositis.
Dicitur specifice manifestativa, ut collidantur p̄po et
scimus tunc probabiles, h̄ ap̄prehensio n̄ n̄ suasib; ut
p̄po coquibus n̄ p̄t generari scientia. Modus sciendi
sic acceptus dividitur communiter in defensiv; defensiv;
et argumentativ;; def̄to explat utq; seu p̄fectio
n̄ p̄cipuas rei; def̄to partes rei def̄to p̄ponit in
tū; argumentativ; def̄to et demonstrat partes, tunc
p̄fectioes, quas. et̄a n̄ inf̄t et secy necessitate ratiōis

Dubitat̄ aut̄ an ergo p̄po licet defensiv; aut̄ defensio
n̄ n̄ conveniat numeraria sit utrius modis sciendi?
illum̄imus Galeno libro 2° scientiis q̄ 2^a n̄ 4° c̄
communior sententia negat; meli tam n̄ dispicit asse-
mator; que sic probat: Cognit̄ d̄ artificialia Loge d̄
et evidenti detegens veritatē aliquā in ob̄to que antea
confuse tamq; cognoscatur; ē modus sciendi; sed datus
enumeratio pura, cui h̄c om̄ia conveniunt; gō datus enu-
meratio pura, que sit modus sciendi. Probat̄ Minor.

enunciatio una, hæc in quatuor modis dicitur, n̄ e. defo. u. &
divisio sed præta enunciatio, ut qui enunciatio una habet in se
artificiosam logicam, et dicitur dicitur compere hōi, et compe
rue quid n̄ secundum quid animal, sed secundum quid e. re
atū, que ueritas confuse ut sumus cogno. abatur uerice
Cetera: go dicitur enunciatio spūa, que ut modus uerit.

Oppositi: Loga per tres modos communiter acceptos
sufficiens adimplet munus dirigendi intus in cognosc
no. xij, go. At alius modus e. ueritatis. In bo
ans: per defo. cognoscitur esse res, per dicitur de
reguntur illius partes, et per argumentationem clarificant
opru. proprietas, go. At u. s. Respondet inuando ar
gumentum: Loga adimplet munus suū proponendo re
gulas defendendi, diuidendi, et arguendi: go. n̄ uerit
regulas formandi enunciaciones quod falsy e, vel illi
superfluum quod pariter falsy e. Essa, pariter, et pro
prietates sui manifestari possunt per soly argumeta
tionem, go. superfluum si defo. et diuisio, quod merito
negabit.

Inuo T. eo hoc ante tripleo tanty e. ignora,
n̄ infertur: go. tripleo tanty e. modus ueritatis; go. argu
mentum n̄ tenet. Probo autē nō una et eadē res pot. cog
noscī variis modis; sicut ad cupy nō ualentes uō pot.
perueni et eundē finē variis modis: hoc autē uisum
ad diuersificandū modos sciendi, ut patet in defo. et
et diuisione metaphisica hōi, que duo si modis sciendi

que eandem representant eundem per hanc propositio animal rationale
 subtile cognoscimus eandem eundem, ac per defectum aut divi
 signum, quia propria predicata propter amissionem eundem ab adve
 vant defectum aut divinum.

SECTIO 3^a DE DEFINITIO

Prima species contempta sub generali ratione modo dicta
 est defectus, que communiter defectus ab Aristotele 2° 2° 2°
 ratione ratio exprimitur eundem in per genus proprium et ula
 my differentia, sive per partes in essentielles. Partes autem
 alij vocantur species, que exprimitur eundem in exprimendo
 partes realiter inter se dicitur, qualis est huius defectus huius com
 plexio et materia et anima rationalis. Alij vocantur metaphi
 sic sive Logicę, nempe partes illa que distinguuntur reali
 ter in realiter, sed proprie per rationem talis est huius defectus
animal rationale. Defectus sicut est defectus alia est fortis alia
 obtriva.

Defectus fortis est cognitio illa que dicitur representat
 partes et in cognitio animal rationale. Defectus obtriva est partes
 illa, que representantur in defectu, et que per forte defectus ex
 prominentur. Sic partes que exprimentur per cognitio
 nis animal rationale, si defectus obtriva huius. Defectus fortis est
 cognitio confuse representantur res, que dicitur in: sicut
 hoc cognitio huius respectus humani. Defectus obtriva
 est obtriva cognitio, sive res ipsa, que dicitur. Unde defectus

Distinguitur realiter a defecto forte. Defectus vero obsequi in 6
Distinguitur a defecto obsequi, nisi per se inaphorice et ex
pluribus, quia in defecto continetur quasi recte et in obsequi
et ipsi, quod in defecto apud autem copulatur, et deboluitur

Ut defecto in quavis materia recte fiat, Regulas quatuor
prohibet Logica. 1^a est ut sit clara suo defecto, si sit
forte: quia per defectum intendimus ut clare cognoscatur
eius, que obscure tantum cognoscatur. Per defectum forte hinc
defectus non debet impediri in definitione quia sic definitur obs-
curum per eque obscurum. Contra hanc rationem regula non pro-
batur, quando rusticus, aut ignarus idiomatis eorum per-
cipit defectum, que definitionem, ut homo que animal rationale: tunc
eius defectus claritatis non est tribuendus definitioni, sed rustico,
aut ignaro idiomati, qui eam non penetravit.

Secunda regula

est: ut definitio obsequi convenerit ad suo definito obsequi seu
quod dicitur est, ut definitio obsequi exprimat sui definitum ob-
sequi, que omni et soli definito conveniat. Hinc male de-
finitio hinc, animal rationale abbas non enim convenit omni defi-
nito obsequi, Corporeus natus est homo, et non est albus. 3^a regula est:
ut consideret genere proximo et ultima differentia. Prater
generica si illa, que parant de pluribus naturis diversi pro-
dicari, ut prater hoc vivens, quod a prater homo brutis
et plantis; et prater animal quod convenit hominum et bru-
tis.

Prater differentiale seu differentia, est illud, quod quan-
libet re, hoc vero, factus differre a quolibet alia re, que homo
non sit, quod minus generat in hoc prater hoc rationale; in
his prater non est necessariu exprimere omnia, ut explicatur
eius rei; hoc enim explicatur si explicentur unguis prater ge-

namque, aliter differentia; sed ex multis sunt sortata generica
multa ite differentia; ex generico eligendy e genui priori
my id e, illud, quod magis accedit ad differentia, qm quodque
paucaoribus natura convenit; ex differentia eligendy
e illud, quod magis perfecty exprimat utque ratio cog
nitiony. Sic pro eia non conuenienda eligunt animal inge
neribus, quia paucaoribus natura convenit quq; uicere, suboran
tia, et alia genera superiora; eligita vero indifferente reale
in subtile nec admirabile, quia quomodo sunt differentia, minus
et tam perfecty expriment, quq; reale ab illoque demanant.

A² denique lex e, ut defio n. sit redundans, nec diminuta, qua
si redundans sit n. q. Logy ager, quq; rebus ricy; si vero diminu
ta nimia uerborum obicuzitate pariet. Defio estatu de qua in
presenti agimus, alia e phisica et alia metaphisica: phisica q.
exptat per partes phisicas seu, quod dicit e per partes realiter duras,
ut si huc definas composity ex corpore et anima reale: metaphi
ca q. exptat per partes seu partes inter se indistinctas reales, ut ani
mal reale, quq; solum metaphisice d. e. ex modo conuipiendi utus no
tri distinguitur.

Obiicit p^o una p^o dicta defio defio: ad aliquid
definandy debet cognosci eius ultima differentia; sed hoc fieri nequit
quia cognoscantur omnes rei, et eary eary, a quibus defia rei defien
da: qo ex sit impossibile rei ampla rary cognicio, cui eary impo
nibile defio alicuius rei. Respondet tam n. reponere rary defio
nes, alioque frustra fore ~~in ampla rary~~ hominibus anaa inu
uicigandi et cognoscandi rary eary.

Itaque ad q. quomodo defien
q. rary eary haberi rei defundi no n. ita, ut quomodo contraria eary
ex alio quo cunq; comparaty cognoscimus ab illa distinguit
quod n. e. adeo defiale; quis eni conorat huc q. ab omni eary

durantia per accidens, et tunc in omne dicitur a necessitate perfectae
cognoscimus, sed ad illa distinctione percipiendi sufficit, in nullo alio
partia hoc nobis apparere debet. Unde in definitione minime sequitur
propterea in infinitum, et in quacumque definienda preveniendi, sic ad
partia quodque verissima ut ens bonum est, quod licet generis et definitio
constent, in tunc possunt nec debent per se defini in per se videtur
sima sunt, et supra se nullum genus habeant.

Obiectum 2° definitio

debet esse clarior suo definito; sed definitio definitio in se est clarior suo
definitio: go. Probatur Minor: si est clarior suo definito, est clarior
se ipsa, quod repugnat; sequitur tunc magis definitio cuius definitio est
omnis definitio, ac proinde hoc est definitio
est etiam definitio: go. Dominicus Minor: debet esse clarior suo
definitio forte concedit Minor: suo definito obituro nego Minor
go. Cetero doctrina: definitio obituro Minor utitur definitio est com-
plexio ex omnibus definitionibus particularibus, et de complexio
ut comitatur hac cognitione confusa definitio et definitio forte.

Diamus

de hanc comitatur omnia complexio est in se clarior quocumque
est definitio particulari, et magis clarior hoc est comitatur confusa
definitio. Ratio est, quia quilibet definitio particulari eque clarior complexio
est sui definitio, ac definitio utitur complexio est omnia definitio; ita
magis complexio quod in particulari definitio quod est, et de hoc est
placuit a definitio utitur.

Obiectum 3° omnia definitio habet in se clari-

tas, go forma abstractiva definitio definitio: Dominicus autem: habet
clarior respectu sui concedit autem; respectu sui nego autem; sed
omnia definitio habet clarior respectu sui go forte frustranea est.
Dominicus Minor subsumptio: habet clarior respectu sui
sui nego Minor: respectu sui ut in cluso cum illo complexio

concedo Minorum subsumptis; Replebitur 2°: qd cumulus omnium
defensionum est definitio defensionum particularium; sed cumulus omnium nequit
convenire cu defensione particulari: qd salis peccatorum contra aliquam
regulam bonorum defensionis.

Distinguo Minorum: nequit convenire cu defensione
particulari forte concedo Minorum: obvio nego Minorum. Nota defen-
sio obvia debet convenire cu suo definito obvio; hoc ergo verificatur sine
inconveniente de nostra defensione hoc pacto: omnis defensio est id, quod respicit
eius rei; omne id, quod respicit eius rei est defensio, in argumento autem sit
convenire a defensione forte ad definitum obvium, que nunquam potest esse vera.
Semper ergo erit falsa ute compositus homo est compositus
suis animalis rales.

Obes 4°: in philosophia respondet actus ac-
tionis et unio unionis: qd et intentionibus respondet defensio defensionis. De
iniquis argumentis: actio est actus simul et effectus, unio est unio sui
et alterius: qd defensio sui defensio sui et alterius. Inque sicut compositus et
be cognitus manifestat alias cognitiones et se ipse simul; et sicut
nomen ver se ipse simul et quatuor vocibus representat; ita defensio
omnes defensiones definit, definit necessario se ipse.

Quare respondet negan-
do consequentis: actio enim (si intelligat de unione) entitas est summe
determinata non solum ad producendum sed etiam ad producendum se ipse ne-
cessario procedens in seipsum; et propria non indiget alia actione;
at quoniam predicatio de defensione licet respicit eius sui definitum non tamen
respicit proprium sui ipsius eius, et dicitur opus est alia unio defen-
sione, que est omnium particularium defensionum declarans.

SECTIO 4^a DE DIVISIONE

His circa defensionem expensis, propinquum modo ad divisionem decla-
randam, que dicitur 2^a modi secundi species et definitio sui

oratio seu modus scilicet totius in suas partes dividitur. Totus, quod &
dividitur vocatur divisus, partes, in quas dividitur vocantur membra
dividentia; et quia totus quod dividitur potest quadruplex scilicet, hinc fit,
quod tot sint genera divisionum. 1^a est divisio totius potentiae seu
potentialis in partes subdivisas, hoc est totus divisi in infensum,
ut ex eis dividitur in substantia et accidenti. 2^a dicitur
essentials, quia membra totius essentialia dividuntur in partes essen-
tiales, ut hinc alia pars animal, alia rationale.

3^a dicitur integralis, quia dividitur totus integrale, ut hinc alia pars manus,
alia pedis: dicuntur autem partes integrales, quia licet con-
naturaliter exigantur ab eis, non sunt tamen ab eis necessarie, ut sine
illis eorum non valeat totus. 4^a dicitur accidentalis, quia
totus accidentale dividitur in partes accidentales seu in partes,
sine quibus totus eorum potest connaturaliter, ut hinc alii nigri,
alii albi. Ipsa ergo divisio multipliciter dividitur in 2^a varias
leges pro bona divisione considerat.

Prima est, quod nulla pars totius
sumpta sit equalis toti omni, partes autem simul sumptae
totum aequant. Totus quippe est maius sua parte, et est equa-
le omnibus suis partibus simul sumptis. Hinc peccat hoc
divisio animal aliud bipes, alius aliud quadrupes pes, quia mul-
ta animalia vel nullum vel plures habent pedes. Peccat et hoc alia
animal aliud mortale aliud immortale, quia nulli datur
animal immortale. 2^a est ut divisio fiat in partes vel in vel
ratione dicitur, quod ubi distinctio partium non est nec partes exunt.

3^a lex, ut unus membrum dividens non inducat alteri.
Hinc crepe dividens animal in hinc et rationale quia 2^a pars
individitur in 3^a. Excipit tamen quando unus membrum sic in-
cluditur in alio, ut tamen proportioni ad inclusionem suam par-
terpet ratione dicitur. Hac de causa optima est divisio obiecti
in totale et partiale, quia licet totale includatur
partiale

in partiale totale. n̄ participat diuini (hoc e. n̄ e. o. b. t. i.) ratiōe
totalis sed ratiōe sui cy ratiōe sui, licet sit partiale potest termina
re cognitione vel attingi a personali cuius e. o. b. t. i.

SECTIO 9^a

DUPLEX EST DEFIO ET DIVISIONE QUES TIO DECIDITVR

Quæritur an defio essentialis et diuisio partium essentialium
sint duo modi sciendi inter se diuersi? Negant com
muniter P. P. Huetius. Lina et alii; sed melius a sumat
communem sententiam cy Dico Augustino, quæ sequitur P. P.
Columbineses, quibus uentior. Probatur diuersus modus
sciendi sapient ad diuidentium actus; sed hi actus animal
ratiōe, hōi alia pars animalis alio ratiōe, diuerso modo ven
dunt; prior enī expresse et eo modo representandi n̄ distinguit
animal a ratiōe sicut uoces posteriori; p̄o s̄ diuersi actus. Que
matia inquerenti quid sit res male responderet p̄ce epus h̄
uionis; bene autē p̄ce epus defio; p̄o discedunt defio et di
uisio.

Obicitur cy nostro Lina: diuisio essentialis cooptat
et enī est res; p̄o e. defio. Hæc autē n̄ est res p̄ce partes
essales inuident compositione illarū; hanc autē compositione
n̄ cooptat diuisio, quæ licet cooptat partes essales in hōi et eas
cooptat separatē abstractas, n̄ indiuiz et prout s̄ compositæ.
Qui dicit, hōi e. compositæ ex corpore et anima ratiōe, intentio
natiue separat eas partes, cy eas ut distas representet; p̄o
n̄ e. propriū actus definitiui n̄ diuidentur partes eo modo se pa
rentandi.

Respondio actus definitiui representantur partes ut
distas, n̄ tamē ut n̄ unitas inter se; n̄ p̄ce actus definitiui
representantur partes ut sunt essā sed n̄ s̄ essā nisi prout

unius: *scilicet*. Propterquam quid, licet tota replicata concedatur unice
 probantur prout actus definitio in se boni securitatis debentur spiri
 tui, compositi ex corpore et anima rationali videtur sumptis. Defio
 go et diuisio deferuntur in eo, quod omnis defio debet ea expremo
 prout tantum estatus; diuisio tamen licet ad aliam entia eora
 datur, est uice diuisio. Exferuntur 2° in eo quod diuisio gene
 ris in species, ut animalis in rationale et irrationale e diuisio bona
 in tantum defio animalis ut patet, nec enim constat, quod sit animalis

Quaerit 2° an defio consistat in apprehensione? *Respondet*
 et alius Patet *Fluctuado* disp. 1^a Loge. sec. 2^a. *Ad uice* et
Conuictio controversia 2^a *soluoz* puncto 1° in 2^a assumimus
 et probamus 1° eo *Pholibus* 1° per *Alycime* cap. 9° aucte: et
 in *hoy* defio nisi e aut erat aut eummodi quodque addatur
 in *hoy* e oratio enunciativa: go eo mente *Pho* eora copulatio
 et enunciationis datur defio; atqui circa copulatio et enunciatio
 ne nec datur iudicij nec 2^a mentis operatio: go ad hanc
 in spectant defio.

Probatur 2° e *Dico* *Soma* 1^a parte que
Wa art. 3° et in *W* ditione *W* que 1^a art. 1° ubi inquit se
 ritas et salutas in inuenitur in 1^a operatioe intus et in *hoy* no
 eui, quod e defio. **Probatur** 3° a *rao*: hinc *hoy* apprehensio ani
 malis rationalis e oratio exstantis eius rei, siquid *hoy* ante confusio cogitatio
 per *comptu* *hoy* representat et clare per genus proximum et ultimum
 deferentia: go e defio. *Definitur*: si predicta apprehensio in expla
 ut eius *hoy*, nec illi *hoy* modo constaret iudicij hoc, *hoy* e ani
 malis rationalis: go. **Probatur** aut. *hoy* quod iudicij superaddit ha
 prehensio nec e *comptu* genericus nec *deferentia* aliter.

Dico 1°

illi apprehensioe e tantum defio in actu 1°, donec adueniat
 copula que illi determinet ad *hoy*. *Extra* 1° antequam adueniat
 copula illa apprehensio e detrita, ut sit esse *hoy*, ex quo dicitur
 de *ob* hoc a *famituz*; sed hoc fieri non potest, si antecedente ad copulatio

n̄ cor detrahit ad hōg: q̄o ē. Defōnis enī n̄ s̄t ~~ut~~ cōstet imago
nūc rēdi p̄culo elaboratē, quē sub̄ta epigrāse indigeat, ut sciamus,
quē referat. Nūc Ihu 6° Sopuoz cap 2° inquit: Defōnis vici
ē n̄ p̄e se dicta n̄ s̄t manifestans cuius sit. defō, sed quē modū
ea, quē s̄t antiquoz scriptoz vici quī sub̄cupreūt nomen n̄ eoz
norabatur, quid unū eoz quōdque eet.

Dixi 2°: defō ut talis

n̄ claudit copulz nec consistit in hū vocibus animal reale ē: q̄o
soly consistit in n̄prehensione animal reale. Probo autē ad hōg:
si defō clauderet copulz eoz p̄xoz modo clauderet defōnitū: q̄o
nec copulz. Probo autē: deo p̄e vō claudit copulz quia p̄e vō
meū dubia manet de sub̄to, et quāmbi cogno. cat. ēa aliquid
n̄ tenē cuius detraho sit, sed nūc defōnitū eoz militat in
convenientia: n̄ p̄e vō qui p̄e eozoz aut impudenti n̄
convenire hōi amare, vel adnectere p̄e modū sub̄ta vōc. leo et
dicere leo ē animal reale.

Dicit 2°: sūnt hē vōcē Perz
hōo n̄ s̄t sub̄ty, nec p̄atē donec adveniat copula. illa p̄actē
rectē: ita nec animal reale ē defō donec app̄at app̄ietue
sub̄to media eoz copula. Respondēo reddēdo disparatē: sub̄ty
ē id, quod aliquid tribuitur, et p̄atē quod de alio p̄atē, quē
ut eo s̄t p̄atē, innocēti n̄ p̄sunt extra p̄p̄e: at defō soly
ē copulatio eoz, nē, quod fieri p̄t sine p̄p̄e dicatione, eoz nullū
respectū aut actualē relationē importat.

Probat 2° a rāo: leo

bonē defōnis ē, ut sit clausū suo defōnitū; nequit autē ē clausū
suo defōnitū adequatē si consistat in iudicio adequatē sumptō: tunc
enī ad nūc clausū endigebit d̄ defōnitū fortē, cy sine illo x^o rāo
traxio consistat nequeat clare et s̄tē ambiguitate cuius sit
defō: q̄o si defō consistat in iudicio nequit ē bonā. Sandē
omni rectē defō debet consistat cy suo defōnitū, quod n̄ p̄t
set verificari n̄ defō consistat in iudicio: n̄ tunc fieret p̄p̄e defō,
hōo ē hōo animal reale, quod n̄ vult ē.

Obiicit 1°: hoc iudicij hōo e animal rationale, requit cemo
dus sciendi cy sit ceterum; sed foret modus sciendi, si de
consuetudine ut haberebunt animal rationale, cy hie unta ra pice
vult: 30. In isto argumenty: hie ppo forz hōo n̄ e animal ra
ale, n̄ e modus sciendi, cy sit alius formidolosa; sed e in
sententia modus sciendi, cy in illa picevult sciendi hoc, hōo e
animal rationale; 30. Respondio dicit, n̄ omz haberebunt e
a nos defozz sed ellg tanty, que ita manifestat conoty, ut
sit haberebunt radicea, et radicali apanatio defozz de
finita. Si n̄ omne iudicij e apud aduersarij defozz, sed ellg
tanty, quod formidery conbiter.

Obiicit 2^a: defio n̄ a pte

3° Posteriory cap 1° ut e cognitionis principy aut
et cap 12°, defio e ppo et una ex pmissis. Respondio licet
defio consistat in exantratione apud contrarios, falsy tamz
p^a ppo, quod necsarzo debeat eā vel pmissa vel conclusio.
Loquitur 3° Thū n̄ de defione secundy se, sed de defione ut
explata a defio: nq ex hoc sensa immediate conducat
ad scdmur.

Obiicit Defio e id per quod responderemz interroga
ti, quid sit res? sed inquirenti quid e hōo responderemz
animal rationale; 30 tota hie ppo e defio. Retorques argumenty:
sed inquirenti quid e hōo responderemz animal rationale; 30 tota
hie haberebunt e defio. Sed apriori e quia integra et ade
quate resposio consistit in eo, quod superadditur interro
gationi; sed huic interrogatiōni quid e hōo etz si respo
deatur hōo e animal rationale, unice superadditur conpū
animal rationale: 30 conpū hū e tota et addequata respon
sio 30 est pariter integra defio.

DISP^{2a}DE HIS QUAE PERTI
NIENT AD I^{AM} MEN
TIS OPERATI^{ON}

NEM

Regum compositionibus disputatorum a partibus exor
dandis, docet Thos V^o Phurorum cap 1°. Cy autem argumentata
sit nobilissimus modus sciendi, et praeibus totius Logice scopus et
cy aliunde argumentata consistet p^{ro}posu, p^{ro}pos autem consistit no
minibus verbis, oratione et t^{er}tiis; hinc ut rectius ordo sententiaru
us de nomine verbo, et oratione, deinde de t^{er}tiis, post de p^{ro}pos
at tandem de argumentatione agendum nobis est. D^o

SECTIO I^a

DE NOMINE VERBO

ET ORA
TIONE

Non dy penitus deservit Gramaticus fines uo
vel in catra Logice receptos consequuntur Nomina Verba
et orationes. Nomen eo definitur eo mente Artes 1°
per Arceumias Cap 2°. Vos significatio et ad plura
ty sine tempore, cuius nulla pars significat separatim
 finita, et recta, quaeque ad unum e, efficit plangrententia.

Ly Vox contrahit desionem ad nomen vocale, quia licet ll
detra etq nomen mentale, eustrans tam natura videtur
dignoscitur sicut cognita que nomini vocalis sensibusque
ceptibilis. Ly ad placit eocidit orare nomini plura, que
n eo placito hui sed naa sua s^t significativa, ut genu
tus, surpau naa sua significant doloze.

Ut callias quid
significat ly sine tempore, nota aliud ee significare tem
pus, aliud connotare tempus, aliud significare cu tempore.
Significare tempus e significare primario et princi
paliter parte aliquo tempore, aut tempus totu ut hora
die mens. Connotare tempus est primario et principaliter
liber significare aliquid, quod tempus n sit, simul tam cog
nity ducat nos in cognitione alterius tempore, ut capa
et utrunque hoc s^t conuenire nomini; Significare cu
tempore e primario et principaliter significare qd aliquo,
et simul quasi secundario, et minus principaliter tem
pus illud, quo res, iue actio exercatur, ut conatur.

Datur
cuius nulla pars significat separat; ut excludantur tu complexi,
qui s^t orae quodq dialectica, ac etiq ut excludantur voces equivoq,
quia eazu significatio n ana e, sed multiplex, ac proinde vox equi
voca n s^t e nomen, que nomina quoad rae significandi. Dicitur
vix ita Dominus est nomen et tam partes illius licet mutuo
separantur, significant, ut patet, si illa ita divides do minus; o
contra rae nomini n e habere partes significantes dy separantur.
Respondet, partes illas significare separatas, sed n e opus, quod signifi
cabant conuinct.

Replicat datur nomen, cuius aliqua pars dy signi
fiet separata, ac conuincta, ut nihil velamenty. Respondet, aliud
ee parte n significare separat, aliud n significare separat; primum
unius singulas partes extra nomini compositione carete omne vel
vel eady significatione, quod omnino falsu e. Secundu videt, nullu

partes, quoad actu pars est, ita significare regulat ut ipsi respondeat
in solidis sua partiali significatio, sed omnes simul partes concurrant
ad unum et simplicem significacionem, quoniam munera significandi separan-
tur. Unitas autem significacionis sumitur ab unitate compositi, quod
vix immediate excipit. Ly 60 licet nihil et nihil vel enim et ve-
lamenque id significant, in nomine tam composito utique parti indivi-
sa respondet significatio: 60 nulla pars ty significat separati-

Ly 70
 finita concluduntur a ratione nominum nomina infinitata, id est no-
mina, quae aliquid deitate negant et nihil deitate affirmant: ut n-
hio. Dicitur: temerari infinitati declarant solum negationem sicut hoc
vix negatio, vel ita nihil, quae sane dialectica nomina s. Respon-
des: declarant negationem ex parte id est actualiter negant aliquid, n-
tam declarant negationem ratione, id est, eo modo significandi. Ar-
guitur cum nomina infinitata non sint dicenda nomina Dialectica?
Respondet: quia in supremo Rati Tribunali ita decretum fuit.

Ly 70

excludit a ratione nominum casus obliquos, id est omnes casus nominum
praeter rectum, seu nominativum, solum enim nominativum vel casus illi equivale-
ntis ita requiritur, ut sine illo tacito aut expresso stare nequeat propositio.
Tandem Ly quaeque adiuncta est essentialis praesentis sententia excludit adverbia
conjunctiones, adiectiva et cetera omnia, quae cum Verbo nequeunt
efficere interiectum pronuntiatum, quod vix dicitur factum aut falsum.
Verby definitur ab Aristo eodem libro ca 30. Non significativa ad
placitum Ly tempore cuius nulla pars significat separati, et est semper
eorum, quae de altero dicuntur nota finita et dicta. Ly nota quae de
altero nota eorum, quae de altero dicuntur, designat minus Ver-
bi proprium, non praeter seipsum et praeter dicitur in propositio Copula, sive nexus
quidam unum illa duo extrema ut constituent propositio, et hoc minus
praeter Verby. Itaque Verby secundum rationem Copulae nec est id, de eo,
nec id quod predicatur, sed nota tantum illorum, quae predicantur;
Sicut unio in Physici non est subiectum nec factum, sed quid efficiens sub-
iectum et factum, et eorum existentiam inferens.

Ly finita excludit a ratione
Verbi Verby, quod dicitur infinitati ex antipositione negationis,
ut non amara, ita ut et non et amara fiat vocavimus facile affirmari aliquid
cui amara sit negatio amarum; Ly finita excludit a ratione Verbi tem-
pora omnia praeter praesens modi indicativi per ordinem ad quod so-
ly praesentis verificari propositiones de praeterito, aut futuro, eate

ni epj Vera e hęc p[ro]p[ri]o Petrus cucurrit, quatenus aliquando fuit, 12
vera hęc alia Petrus currit; et quatenus hęc de futuro vera erit,
Petrus currit, vera e modo.

Dicit 1°: verba adiectiva p[ro] curro n[on] ha-
bent significatiōis simplicis, sed complexi, n[on] curro p[ro] valet ac sumo
currit; eo modo sentitur p[er] nulla p[ar]t[ic]ula significat separati. Petrus;
curro et sum currit sibi multo equivalent quoad r[ati]ō significati-
ōis, et consequenti[us] unus eo alio, minime vero quoad modum
significandi. Sic Vox h[oc] equivalet complexi vocy ad reale
quoad r[ati]ō significatiōis et consequenti[us] unus eo alio, et tamen
vox h[oc] simplex e apud omnes.

Dicit 2°: p[ro]p[ri]os g[ra]m[m]atice
relati p[ro] h[oc] e ad reale n[on] significant cy tempore, dicuntur
potius absolute a tempore, et tamen constant verbo Dialectico, p[ro]
istud n[on] significat cy tempore. Fides Maior, et ad illud p[ro]
batione ad h[oc] p[ro]p[ri]os g[ra]m[m]atice veritatis absolute a tempore n[on] qua
sine tempore significant, sed qua p[ro] omni tempore ut veris;
unde ad dei veritatis nulli requirunt tempus detractionem, sed po-
tius omne desiq[ue] temporis important confuse et quasi conditio-
nate. Ideo p[ro]p[ri]o illa h[oc] e ad reale p[re]dicat p[re]senti[us] q[ue]
identitatis adu[er]bi reali cy h[oc] n[on] qui nunc sit aut existat
sed quocumque sit aut existat.

Oratio desinitur ab

Ante eod[em] libro cap 4°: vox significatiōis ad placit[um], cuius p[ar]-
t[ic]ula aliqua significat separati ut dicta, n[on] ut affirmatio vel nega-
tio e. Dicitur oratio vox et n[on] voces, quia licet fluxus Voces con-
tinere debeat tam p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]o, quam aut connexionem,
quam p[ar]t[ic]ula significati[us] unus cy significatiōe alterius se habent
p[er] modu[m] unus, unde uti t[er]m[in]i Cely lapis, sicut duas habententio-
nes simplices componunt n[on] aut[em] unicamp[ar]t[ic]ula n[on] constituent oratio-
nem, cuius aliqua p[ar]t[ic]ula significat separati[us] unius denotat aliquis
satis oratio[is] partem retinere eand[em] significatiōis cy separati[us] q[ue]
habebat conuncta cy aliis. Non ut affirmatio vel negatio, n[on]
excludit ab oratione affirmatiōis et negatiōis, sed s[ed] s[ed] indicat
illas n[on] requiri. Unde oratio dividitur in imperfectam et p[er]-
fectam. Imperfecta e que n[on] generat sensu perfectum, quia nulli
in illa affirmatiōe aut negatiōe, qualis e illa p[ar]t[ic]ula que eo q[ue]

Nota tunc omne habentium complexum in qua salvatur mo-
 dus sciendi et oratio dialectice perfectae, quamvis non sit oratio
 vera; quis enim negat modum sciendi orationem perfectam sensu; atque
 in habentium complexa salvatur definitio dignitas et argumenta-
 tio sua veriorum in Philosophiam: merito pro omni habere
 locutio plena inter orationes dialectice perfectas enumeratur
 a quibusdam. Oratio perfecta est, quae animum audientis
 quasi spem relinquit et nihil ulterius spectante, ut homo est
 animus. Unde huiusmodi oratio concludit ex preparatione de qua
 postea

SECTIO 2^a

QVIVISIT TERMINVS LOGICVS.

Maximum est quod vocantur in hac questione. Ad ut me-
 ro dixeris nullus est tu definitio, porroque tot definitio nullus est
 est tuus. Cuius omnis alius fere quadraginta hanc amplex-
 to, extremum immediatum simplicis propositio. Per hunc extremum
 convenit tunc locutio, et panis, in quo desinit linea, que tu
 tu phisici et ex tuo moraliter accepto pro fine rei. Per
 hunc immediatum difert a locutio et glabris dictio, in quo
 mediate resolvitur propositio. Per hunc propositio simplicis dicitur
 minatur tunc locutio a partibus aliorum artificiorum
 quibus et vero locutio, tunc tamen tu stricte Loge denega-
 mus.

Ad inquitur cur partes orationis imperfectae vocalis
 ratione, que sua non est vera definitio, cur istae partes dictionis
 cur denique tunc propositio complexa, et tamen alicuius ratione tunc
 relegas. Respondeo si quia Aliter pro priorum capitulo tunc appellat
 ex, in quo resolvitur propositio ut prae tunc et id, de quo prae tunc dicitur
 tunc tunc latitudinis tunc arctavit ad subiectum prae tunc similiter

Divus Thomas solum explicuit rationem hanc, per ordinem a propositione, dum 13
in 2° Philosophiarum lectione terminos appellavit magis propositiones.

Ratio 2^a: quia teste Divo Thoma in 1^a partibus, 1^a Arleporq
terminus tractatus de tunc propositionis complexae et extremi hypotheti
ca et termini: quod est tantum de tunc propositionis simplicis. Satis ta
m tunc propositionis simplicis dici posse simplicis, hoc est, proxime
utilis ad constituendum sententiam, huius vero proxima utilitas est ratio
quodam 2^a, subsequenteque ad munus partium immediate com
ponentis propositionis; quod est munus tunc ac proinde illud
satisfacere debet essentia defectu tunc.

Unius 1^a: nostra tunc defectio
convenit ei suo defecto: quod non est bona. Probo autem: Copula conve
nit esse tunc in hac propositione Petrus est; sed copula non convenit esse
extremis ei sui unio extremorum: quod. Dico autem: Copula ut
tali convenit esse tunc nego autem: Copula ut est praeter condictio autem.
Verby est si est praeter copula, sive nomen praeter ei subiecto, sed
est praeter partiale praeter, quia non solum praeter de Petro non
humana in hac propositione Petrus est homo, sed est identitas Petri
ei eadem non, id vero quatenus primum nomen nec tunc est,
nec extremum; aliter vero nomen haberet plusquam tunc
tunc; quatenus praeter tunc est et extremum.

Unius 2^a: defectio
nostra non ducit partibus propositionis complexae; sed partibus propositionis com
plexae si tunc nulla enim datur dispositio Logica, de doctrina
natis, que verum tunc non consistit: quod defectio nostra non ducit
omni defecto. Pro solutione huius auctoris, nota, duplex
datur genus copulae: altera pure nomen extrema huiusmo
di est particula et in propositionibus copulativis, particularis est in
divinivis, et generalis copula omnium propositionum complexarum, que prout
talis non est ratio constitutionis subiecti vel praeter, nec affirmans
unum extremum de altero, ut patet in hac propositione Magister docet
est et discipulus dicit, ubi discipulus dicit non praeter de
altero eodem nomen prout Magister docet.

Secundū oīū copulę i particula ē et hęc n̄ soly necesse h̄ corru
ony d̄ altas sed etia affirmat uny de alio. Et autē n̄
definimus t̄y per extrema prioris p̄t̄ ad posteriori:
quare p̄p̄o copulativa, quę se vera duplex e casu et acci
dentia lita unita per copulę ē prout talis n̄ habet t̄o
um mediator, sed mediator tanty nempe t̄o p̄p̄y simpliciy, quibus
constat. Similiter alibi n̄ habent t̄o sui mediator, quia soly habent
subt̄a et p̄t̄a mediata. Hęc inconveniens ē quod interea p̄p̄o
n̄ dicatur t̄o immediatus, quia ad f̄y alibi p̄xy aut m̄ h̄
refer̄, quod habeat t̄o mediator vel immediatus, dummodo sal
velut identitas extenuary cy tertio, quę uny alius intendit.

Obicitur 3° Defio n̄a ē diminuta: oī mala. Probo autē: oī
tra p̄p̄o dantur t̄y; sed hi n̄ conveniūt n̄a defio: oī. Probo h̄c:
ad vera t̄o t̄y n̄ requiritur actualis executiv terminandi; n̄
vā vultory p̄xy, verba in defio n̄ dicunt acty sed act̄a
ding: d̄vuo h̄c: in defionibus rei absolute n̄ sonant actu
concedo h̄c: in defionibus rei relatę neco h̄c: hęc oīy d̄t̄ ordi
nē ad t̄y correlativy, ig t̄y. Logus ē quid relativity, et dicens ordi
nē ad p̄p̄o, quę p̄v̄nde dy actu n̄ componit actualis t̄y n̄
ē. Sic n̄ dicitur actu Pater autē Dominus, qui actu n̄ ha
bet filiy aut aut servy. sic d̄a contrariy n̄ dicitur sub
ty aut p̄t̄y p̄p̄o, quod ~~acty~~ actu n̄ d̄ponit.

Ex dictis eli

ciis impugnationy adicary defioy t̄y Logi: defio enī quę d̄ly eo
plant per ording ad aliud artefacty, quę p̄p̄o simplicy; impug
nari debent, ut p̄xy conformes menti Arist et Dwi. Impug
nē t̄y defionē per h̄y ver reici debent, quia a n̄aōe t̄y
excludunt t̄y mentaly. Illa quę tradit Magister Soto,
nempe signy p̄p̄o categoricę constitutivę impugnationy
h̄: quia copula ut talis ē huiusmodi d̄vuy; Et tamē
copula ut talis n̄ ē t̄y.

Secundū; quia voces n̄ significantes
ad placitū n̄ s̄ p̄xy signa, signy enī va Augustinum
p̄ de p̄xy Dialecticę cap 1° ē id est se ip̄y sensu et p̄xy
se aliquid aliud ostendit; et tamē Voces huiusmodi s̄ vā
pluxē t̄y Logi. 3° quia Voces significantes ad placitū, dum
materialiter accipiuntur ut in hac p̄p̄o nomen ē neutrius q̄y,

n̄ si proprie signa, et tam si sumptus possumus esse tunc Logi in 14
 multorum sententia. 3° quia tunc n̄ e soly constitutus aut
 qui potest constitui ex se, sed qui aliter ex constituit. Hinc
 inflexus adiectiva, cetera adiectiva, pronomenina, aut quae
 cumq; alia maxime p̄p̄os ornantia, n̄ appellanda esse tunc Logi.
 Et tunc e, quia de his ornamentis curat Grammatica aut retro
 nica n̄ vero Logi. At vero casus obliqui adiectiva adiecti
 va, vel quaecumq; alia, quae subiecti vel praeteriti exponunt, aut
 contrahunt explicant aut modificant, tunc appellari debent
 saltem partiales, licet n̄ principales: ut hae p̄p̄os. Petrus est
 Ius locans, Petrus velociter currit: In prima casus obliquus
 Iohannis explicat et tollit ambiguitatem illius praeteriti filius.
 In 2^a adiectivum velociter explicat modum cursus, qui praeteriti
 de Petro.

SECTIO 3^a

Quotuplex sit Trus Locus

F. sig tunc definimus, sequitur nunc ipsius divisione quae
 multiplex e; dividitur 1° in mentales, vocales, et scriptas,
 patent per se ipsa hae divisionis membra. Dividitur
 2° in Cathogorematicum, et Synchogorematicum; ille,
 e, qui de solo potest esse interpreti praeteriti externi p̄p̄os ut
 homo, et omnia hae nomina substantiva, hic contra
 e, qui indiget alio tunc expresso, vel tacite subintellecto,
 ut subiecti, vel praeteriti constituat, ut omnium nullus, aliquis.
 De nominibus adiectivis dubium e ad utrum eo praeteriti mem
 bra pertineat? Sicut Oratio putat, illa esse tunc Synchate
 gorematicum, quia ut perfecte significant necessitant con
 sortio alterius nominis substantivi. Verum communis
 modus loquendi Theoriam e tunc Synchogorematicum, quia
 albus ut significat albedinem veritate, et passus praeteriti, quae
 subintellectatur nomen substantivum.

Dividitur 3° in com

plexum et incomplem. Complem partes habet quarum
 unaquaeq; sua habet peculiarem significationem ut homo.

utis; e contra autem incompositus consistit vel in unica voce
 vel in pluribus id significatibus, ut hōo vel laus Iulius &
 .lar Dividitur 1° in abstractus et concretus. Abstractus exprimit
 fig aut perfectionem, quasi a subto avulsi, et nō dicitur illi communia
 cōtra ut oratio, albedo, sanitas. Concretus significat fig et con
 iunctō subto, exprimitur denominatione ex illa coniunctō
 ne resultante ut grātia alby, sanus.

Dividitur 2° in absolutus

et relativity, seu connotativus. Absolutus id significat independen
 ter ab alia ut Deus, quia per hunc tōm solum cognos
 cimus dicitur perfectionem cōmuni, sive respectu ad aliquid
 aliud. Relativus vero re. exprimat eum ordine ad alia se dicitur,
 ut Pater, Domus, Creator, qui dicunt ordinem et relationem
 a filio, servo, et creatura. Dividitur 3° in tōm finitum et inf
 nitum: finitum aliquid dicitur significat ut hōo. Infinitum ē,
 qui aliquid dicitur negat et nihil dicitur affirmat ut nō.

Obscura tam negatione debet immediate preponi tōm,
 ut fiat infinitum; si enim preponatur verbo erit pōs negati
 va: quare in hac pōs hōo nō est equus hōo nō ē equus, nullus
 ē tōm infinitus, sed vero si dixeretur hōo ē nō equus, Dividitur
 4° in tōm 1° et 2° intentionis, tōm 1° intentionis exprimit
 prout rei realia et independentia ab intus operatione ut
laxus; tōm 2° intentionis exprimit prout, et dicitur in
 tione rei, que extrinsece (proveniunt ab intus). Sic albus
 vel aliter illy cognoscitur, ut si de hōo dicas, quod sit pōa
 ty, hoc enim nō conuenit hōi a parte rei sed dependenter a mo
 do, quo concipit illy intus notet.

Dividitur 5° in privativus

et negativus. Privativus significat carentiam rei in subto ca
 paci, ut cæcus, que solum aptari pot subto capaci visus:
 Negativus significat carentiam rei in subto incapaci, ut divus
 respectu lapidis. Dividitur 6° in transcendentem supertrans
 cendentem et nō transcendentem; tōm transcendentis ē, qui omni

unq; generis abstracti p̄t eiusmodi t̄m si ser comprehendi in 19
illa dictione Subari id ē res cui v̄xy bonū aliquid unq;
que p̄rata omni enti p̄sistivo applicari possunt.

Patet de quolibet

enī p̄tati p̄t quod sit res quiddā id ē haberi sup̄ d̄t̄atū eūq;
quod sit ens id ē actū ad existendū; quod sit v̄xy id ē potens cog
noscī quod sit bonū id ē potens amari; quid sit aliquid id ē res
quod sit unū id ē ind̄t̄y a se ipsa, et dist̄y a quolibet alio. t̄m
supertranscendens ē qui de rebus et de n̄ rebus ē afirmabilis
ut cogitabilis. Non transcendens ē, qui t̄ de p̄t̄ibus afirmabi
lis, ē, n̄ tamq; de omnibus, ut vivens. Dicitur t̄m in copula
t̄m et n̄ copulativū, Copulativū ē, qui significat aggrega
tionē plūxy de quibus singulis nequit afirmari ut civi
tas, que de civē p̄ticulari p̄tati nequit. Non copulativus
ē, qui talē aggregationē n̄ significat ut civis.

Dicitur t̄m in

communi p̄ticulari et singulari: t̄m communis ē qui
significat q; plūxy convenientē ut hōō, qui signifi
cat humanitatē convenientē Petro et Paulo et aliis unde
videtur. P̄ticularis, qui significat unū q; tantū n̄ tamq;
hanc vel illg d̄t̄ate ut unus hōō. Singularis ē, qui signi
ficat q; unū tantū convenientē ut Petrus: t̄m enī p̄t acci
dens plūxy hoc nomine vocatur, illud tamq; ind̄t̄ulcum
ē ad hunc d̄t̄atū hōō demonstrandū et designandū ab aliis.
Sed occasione huius divisionis certū solat q̄stio sequens.

Sectio 4^a

Utrum termino Deus conveniat Ra tio tri Communis

Utrumque quæstiones decernuntur breviter et *De* dilucide proponam,
hōō 1° ad t̄m absolute communem requiri multa individua in re exi
tencia vel possibilis. Nota 2° in hīs plūxy n̄q; t̄m significatam

debere in multiplicabili. Arto 3° Doy in hoc sensu, seu ex
parte rei significat n̄ eā simpliciter communis. Soly q̄o quæritur
an nomen Deu sit significet Deitatis ex se et absolute unq, ex p̄li
cat ne q̄pius singularitatis, aut multiplicabilitatis?

alamo li 1°

sumulax, que 2^a: collegium sancti thomy complutense 2^a
pa. institutionis Dialecticæ. Tractat que 1^a, et communiter Arto de
entia, ex eā eā communis negative, seu ex parte modi significan
di. Dicitur vens tenent subtilis solus in 1° delecto que 1^a et
notat communiter, ex Examinis Doctore 1^a p. q 13^a. Item de De
is significat singularitatis nāq, que ex parte rei debet signi
ficat datur: q̄o n̄ p̄t ex modo significandi reddi communis.
Probo aut: nomen Deu significat id, ad quod significandi impositum
eī; sed impositū e ad significandi nāq, ut singularis: q̄o. Probo Monog:
nomen Deu nomen impositū e ad aliquod significandi, supra omnia
existens, quod e principium omnium et rerum ab omnibus, hoc est
intendunt nominantur. Dey; sed nāq, divina ut supra omnia
existens, et rerum ab omnibus Deu nulli ex omnibus rebus
communis cabili e nisi sibi ip̄i: q̄o e enj nāq, n̄ præcedens ab
existentia, nec ab omnipotentia, sed ut e principium omnium: q̄o.

Probo 2° arāe conclusionis: tūc Deu destinatus e ad significa
dam rem singularis et individui; sed tūc destinatus ad sig
nificandi q̄ singularis et individui ex p̄m̄it singularitatis
q̄ ex modo significandi: n̄ enj alia rāe Deu ex modo
significandi ex p̄m̄it singularitatis nisi quia destinatus e
ad significandi q̄ singularis et individui: q̄o. Ex p̄lo pa
ritate: sicut nomen Deu potest significare nāq, communis
pluribus si destinatus e ad eā significandi; ita et nomy
Deus, sicut prolato nomine Deu potest quis ignorari
dubitate significet ne nāq, communis, ex singulari
q̄, ita ex audito nomine Deu: q̄o si nomy Deu
recluso hūc e negative commune eiq, et Deu.

Obicit 1°: vā dicit thomy 1^a p. q 13^a ar 7° Deu
bile secundū opinionem: q̄o e aliquo modo commune. Distinguo

ans: è communicabile secundy opiniony ordinate procedentz 16
nego ans; secundy opiniony ~~causa~~ delictanz et errorz
Dagonoy; subditivo it retorquo arguty è communicabile
eo modo significandi proprie, nego ans; et parte rei signi-
ficaty concedo ans. Secundy opiniony Sententia tris Deus exat
communis pluribus diuinitatibus. At 2° arg opiniony erat
etg ualè et pabilis de pluribus. An ideo illy proprie pabilis
dicitur? Secundy opiniony errorz aliquoy Phoy ardoxet
si sententio: an Deo tris ad communis proprie eate
respectu ardox. Absint hęc omnia.

Duguo aliter idg ans: no

men è communicabile proprie, nego ans; improprie, concedo
ans. Communicabile proprie è, qd secundy eadem significa-
tionem nominis è communicabile nulli; et hanc commu-
nicabilitate relegamus ab hoc nomine Deus: admittimus
tamq communicabilitate secundy similitudine impropria,
metaphorice et analoge, quatenus nomen hoc Deus apli-
catur metaphorice uariis etg personis, ut illud Pauli.
ego droi du elii; et nomen uerbu uariis foribus commu-
ne facimus nomen Aquili; quon ideo exuat indolę tris sic
gulaxi.

Obiicit 2° nomen Deus significat nãg sing; sed
nãa diua, n̄ dicit singularitate in suo comple forli: 3°
è commune in suo comple forli, seu eo modo significandi.
Sed infero ego et retorquo arguty: qd nomen Deus è tris
ualis et species pabilis de pluribus, qd nec concedunt nec
concedere possunt forly. Probatur tamq ad hęc (d è ex ipsamet
doctrina contrariorij) per uo tr nãa Angelica Michaelis
sit citatè unimultiplicabilis, tamq quia pcedit p̄ ab hac
unimultiplicabilitate, remanet nãa n̄ sly communis, sed
etg ualè, ac species pabilis: qd idg diuidy è de nãa diua
si n̄ dicat in suo comple forli singularitate.

Quare ratio

1° Quando Minor et Doctor Angelico, qui sap q 1°
a 3° inquit: secundy idg Deus è hic Deus; sed tris hū Deus

exprimit singularitatem in suo ipse forali go. Artico 2°
negando eandem Min: cu Doctore Comenio qui dicit qd Multi
res 2^a in 2° huiusmodi naa divina cu sit essentially ita
divina ad hanc numero naa, ut do ei repugnet secun
dy eg multiplicati, n pt ergo secundy naa abstracti
communis naa Deitatis a eandem Deitate: no hoc epo,
quod no abstractus n. scriptus vea Deitas quod de
vero et compo Deitatis is, ut sit huc numera, et naa,
quia hoc requirit eius inseparabilis.

Artico 3°: ut triu inve
ne communis, n deficit, quod n exprimatur singularitas,
sed ultimus requiritur quod naa significata per triu
ist vea multiplicatis in pluribus; alias cui no pro tri
shael, aut Deus n si tri communis, nisi quia tri
shaeli na tribus repugnant flura individua, et Deus
na omnes significat naa indiv idug cui insuper triu
communis deficit communiter a tribus eg Salomo ubi
naa numero 15° quod significat unq secun firmabile
de pluribus, si Deus eo hoc pro quod n dicit tri
gularitate in suo compo forali et ut triu omnes triu
communis nullo modo pro tribus, de pluribus.

Artico 4° quod est pro fundatur naa divina a singularitate
forali, nuarq tam pro fundatur a singularitate radi
cali, vea ab essencia singularitatis, quod deficit
ut repugnet communitati vea tali. Pro fecto quan vi
naa divina pro fundatur forali immutate, et eternitate
aut impeccabilitate, n ideo eg conspicimus ut memu
nabile temporale aut peccabile illo, quia semper ma
net radicaliter immutata, eterna et impeccabilis; unde
ut triu pro dest forali illa pro cessio, quod intendunt.

Obiectio 3^a: naa divina n minus repugnat compo
triu

nam, quae multipliciter, et tamquam Deus significat 17
tunc ex aliqua propositione, et tunc tunc scilicet: quod pa-
riter significari potest ex aliqua communitate
et modo significandi. In his arguitur: quod sicut hi dicunt
Deus aut unicus Deus quia si conceditur, significatur
Deus ex aliqua compositione, aliter pariter significabunt
utrumque et praeter, quod negant dicitur. Concedo quod ante, na-
gō consequenter: tunc disparitatis est qui compositus
tunc communis desumitur ex se significata quae
si sit singulari, tunc nullo vero sensu potest esse commu-
ni, tunc vero conceditur dicitur non praecise, quod sig-
nificat ex compositione sed est ille, qui significat ex
simpliciter unum compositum.

Obicitur 4° si Deus est

singulari nulla daretur de illo scia, quae tunc pro
non daretur de singularibus, quod est communis. Sed infero
ego: quod est communis ex parte rei significatur, cum
solum de rebus hoc sciam communibus datur scia.
Concedo itaque de singularibus creatis non datur scia;
quia ex se non ferunt nihil continent scire dignum
praeter praetera speciosa. Sed ex ratione demonstratur unico
super excelsum individuum, Theologia speculationi
bus suis eorum hoc obsequio meritis suis esse praesenti-
tiam.

Disputatio 4^a

De proprietatibus tri Logici
Sectio 1^a

De Significatione tri

Vocis significatio, seu vocis significatio id est ac esse
signi. Signi autem est illud in cuius obsequio aliquod unum scire

valeat potestis cognoscere. Etque duplex forte et inuale; forte
ē ipse fortis nostra obit, signy utaq̄ debet vocari medij
quod vel sub quo, n̄ autē in quo, quasi in ipso ut cognito
meru contempletur obit. Inuale ē, qd̄ prius cognitus facit
nos venire in cognitione alterius obit: v̄g v̄o h̄o, qua
audita recordor h̄o et ipse cognosco. Signy inuale sub
dividitur in nāale ad placitū et, ex consuetudine. Nāale
ē quod ex nāa sua aliquid manifestat sicut formis signy.
Signy ad placitū ē qd̄ aliquid manifestat ex voluntate h̄o,
si vox h̄o, significat nāg h̄o et n̄ lapsa, quia sic vo
luerit linguis latine institutos. Ultra quē significatione
ad placitū spectat eide voci nāa nāale et significare
scilicet se ipse prolatore, et comitū interny, n̄ in ho
ry h̄o cognitione nos ducit, se ipse dextere signi
ficat, indocete et argutivē utriusq̄ audita, quippe voce
nāale et infirmus ēa preconcepty et prolaty.

Signy ex

consuetudine ē illud, qd̄ habet v̄ manifestandi n̄ a nāa
sua, a nec ex placito h̄o, sed amixta consuetudine; sic
mensa strata significat aponenda festala. Hinc fit,
ut signa nāale utriusq̄ terzary idē significat, sicut
quia n̄ composita a nāa, quē eade ē in omnibus h̄o.
Ad signa ad placitū diversa n̄ pro diversitate lingua
ry aut nationy. Dicit V. signy nāale v̄g statua vim
habet manifestandi Cesarē ex placito arripui: qd̄ eadem
ē cy signo ad placitū. Dicit II. signy ex consuetudi
ne reduci pot̄ ad signy ad placitū: qd̄ frustra dicuntur.
Pnebo autē: mercediana mantilly extensio significat ex
placito h̄o appropinquans brandiy: qd̄.

Ad h̄o ad V. me

gando autē; n̄ h̄o statua in existendo dependat a vo
luntate arripui, n̄ tamē in representando, hoc enī habet
n̄ ab arripui, sed a nāa, vox leo quantumcūq̄ constat
n̄ suapte nāa sed tamē ex h̄o instituto significabit.

aut visibile. Ad 2° nego utrumq; ans: nō consuetudo
mensuræ stentendi maxis posset referri ad solg mura
dici, vel ornatus gratia, quoniam hōis velleit velleit
ulterius aliquid significare, quo casu foret quid signu
ex consuetudine prandiū, quoniam tamē praxp̄tēca dicit
posset eiusd signu ad placitū. Deinde illa manifestum
extensio prandiū significat, vel cogit ita ut hōc signifi
cat quoniam hōis nollet: qd nō ē signu ad placitum.

Replicabis: consuetudo, qua canis precedit dexte fun
daturā in nāa canis: qd ē signu nāale advenientis
Domini. Respondeo: canis praxp̄tēca requirit ē signu
nāale. quia nemo recte arguit ex nāa canis adven
tū Domini nisi constet consuetudine. 2° quia pla
cus si canes, qui seors; ab hōis includunt. 3° quia p̄
arceat canis a comitatu Domini, imo et contrariū
suetudine acquirere subsequendi hōis, et tunc nō sig
nificabit hōis sequenti, sed praxp̄tēca: qd nō ē signu
nāale: hoc enī eviare nequit significatione. Tūc
praxp̄tēca memorata signa fundantur in placitū, vel
nāa mēdite, et quoad extensio, in tamē immediate
et quoad significatione.

Dubitabis modo, per quod cons
tituitur signu hō nāale, et ad placitū in ē signu?
Rōnē plaxp̄tēca consent, signu nāale constituitur in
ē signu per modū relatiū ab ipsa entitate
signi dicit. Infirmitas vias consent signu ad pla
citū constitui per eor rāōis fictū. Dicit quod asseolū
signu nāale constitui per aliquid entitatis signi supra
additū. Probatur: illud ē fōndēca signu, qd ut cognitū
ducit in cognitione rei significat; sed hac rāōis entit
tatis sumi qd cognitione, quocumq; modulo seducto,
venimus in cognitione ignis: qd sola entitas fu
mē ē signu naturale; et sola illa sit, que ut cog
nita ducit nos in cognitione ignis.

Aliter 2° signy ad placitum constituitur in eo talis per
 entitatem ipsam magis rei, quae assumitur in signy, et
 per voluntatem placitum eorum, qui talis entitatis in sig
 ny instituerunt. Unde vox hanc hanc est significatio
 non est demonstratio realis, sed extrinseca voci ipsi; vox enim ipsa
 est subiectum, quod denominatur significandi; fita vero extrinseca, a qua
 habet significare, nihil aliud est, quae ipsa voluntas institutorum
 impie latior, qua voluerunt praefata praefata vox tali signi
 ficatione donare. Probatur auctore praece intellecta hac vox hanc
 et voluntate praefata institutorum, quocumque alio seculo, inbe
 legitur, vox praefata significare hanc, potius, quae longi; quid
 enim amplius requiritur?

Obiicitur 1° illud est fita in quacum
 que denominatione, quod unice exhibere possumus pro ratione
 reganti, quae subiecto denominationis competat? sed reganti
 quae vox hanc praefata praefata significatio sit nihil oportu
 nus respondere possumus; nisi quae sit voluerit praefata rei
 go. **Obiicitur 2°** valor metretis constituitur ex ipsa
 entitate metretis et voluntate praefata, de eorum ut mo
 neta tantis estimetur: go et significatio vocis. Negabunt
 autem sensusque crederent, valoris metretis per eos rationes
 constituitur; sed neminem latet, quantum sit eorum ratio
 go factis credere.

Dicitur 1° modo extrinseca significatio
 vocis et non existit voluntas institutorum hanc
 quae: go non per ipsam constituitur significatio vo
 cis. Ergo autem quoad 2° partem non existit volun
 tas institutorum physice concedo; moraliter nego autem.
 existit enim in memoria hanc qui sciunt, praesens
 habuisse voluntatem illam, quae ipsi nunc approbante.
 Hoc eodem modo demonstrandum est ad omnibus de voce
 de volente peccatorum moraliter perseverante ante
 abolitionem, de intentione consecrandi, et alius plu
 rum.

Dicitur 2° voluntas institutorum voluit
 significatio vocis, sed non voluit se ipsam: go sig
 nificatio vocis non constituitur per ipsam voluntatem

999. *Verbo*, duplici est significatio, alia in actu 1°, que est vis excitativa cognitionis; alia in actu 2°, que est ipsa actualis excitatio. Voluntas instrumentorum idiomatis ~~vult~~ ^{volebat} excitatio actualis, et significatio in actu 2°: volebat ut vox hō excitaret cognitionem aales rāde, que volitio erat soly fia constitutio vocis in rāde signi in actu 1°. Unde volitio illa in aliud fertur velut obty, et aliud constituit: ob ty volitio est actualis significatio, concepta ex illa constitutio, est signy ad placitū in actu 1°, cuius subty est vox, et fia superaddita est volitio.

Replicat: n̄ potest institutor velle significatio in 2°, quin vulerit significatio in actu 1°, cy requirat vox hō significare in actu 2° aal rāde, quin ad hoc sit destinata; q̄o voluntas instrumentalis se ipsa voluit. Respondet institutor velle ex parte destinationis hō, et signate voluisse cognitionem ab illa excitandā; sic Inlatus dy eligit subdity ad aliquod ministerium signate vult ministerium exequendū, et per ipsum actū eligendi ex parte vult sug electionis.

Dic. 3°

Voluntas naturalis vocis est destinata ad aliquod significandū, et nihilominus precepit significatio. q̄o vox est n̄ constituitur in rāde signi per voluntatem Maiorū, ut nobis cognoscit. *Instaurata*: Prudente quirit per eperere ex voluntate et tany precepit fluxū vocis significatio; q̄o *Verbo*, naturalis necine destinationis vocis sub hoc expresso conceptū, illi tany cognoscere implicite et in confuso, nō intendo gatu; cur per vocē hō intelligat hō, et n̄ aratur? respondet, quia sic edocui fui a Maioribus, q̄d signy ē, illi cognoscere salte confuso et ex parte precepit hōy voluntate, si exercite scit se ēē hominē, et forte naturalis, quid sit aal rāde quod quidē n̄ cognoscit salte expresse sed cognoscit tany implicite.

Accedit qd rursus pazy cogitat de ente raris hanc dya
 dit uocis significantes: p̄o pro ente raris inuolue ē arguē.
 Ad d̄p̄mationē reddē, hūda n̄ ducere n̄ p̄fecte inter
 uocū significatiōis, cy re uera n̄ uiam raris, cui uoc d̄cēzale
 significet hoc potius, quz illud: Deo autē mouentur quādoz
 audita uocē; quia ex consuetudine illz audirendi eouan
 tur in illis n̄ale quoz inuolue species d̄curus d̄tra
 ti boni aut mali.

Sectio 2^a

De Suppositione tri Logici, Et De Diuisio ne Suppositionis In Forlem Et Ma alem: Ubi a Voces n̄ signi ficantes Sin tri forles Quæritur

Hic, quz de signo, et significatiōe tū d̄curus maxima
 conducunt ad intelligendz suppositionē, quz p̄cipua ē tū pro
 p̄uā, et quz articulo sumpta d̄finitur: usus tū pro re d̄p̄z
manifestus ē intentioni d̄centi in p̄p̄z ex intentione d̄
centi. Hinc infero significatiōis a suppositione d̄curus:
 tūz enj n̄ supponit p̄d̄ omni eō, quod significat illz
 clary ē in his tribus p̄p̄d̄is: aut ē tr̄s̄l̄abz, aut
 ē h̄p̄p̄esio simplex, aut ē uocens inuolue, in qui
 bus licet eadē uocē aut gexat minus uolue, ex d̄tra
 scilicet tamz p̄p̄d̄is agnoscatur clary in h̄ p̄p̄e uocē
 aut supponet eadē p̄d̄ se ip̄z, in 2° p̄p̄e ḡnitiōē

tal, in 3^a auct^o pro aate vero et aati. Inferes 2° sup^oo
 dicitur in dani extra p^oo, quid^o extra ill^o n^o data dantur
 t^o quoz^o e^o p^oo, et vox quavis extra p^oo indeferens
 e^o ad omnes sup^oo. Quare si voces aliquz^o extra
 p^oo r^oponere videntur, ideo exit quia simulat^o habent
 et vacat^o enuntiatione, quatenus de^o conu^o p^oo canis latrans
 ac p^oo canis que^o latrat. Inferes 3°, voci ex se indeferenti
 hanc p^oo illa sup^oo ap^oo ex intentione loquentis,
 que^o intentio manifestatur ex verbo p^oo et sub^o, si ve
 ro h^o n^o liquet utendi e^o dictione, que^o ambiguitate remou
 eat.

Dicitur v^o sup^oo inf^o et magis: foris e^o us
re^o pro significato a se dicto, ut h^o e^o ad ubi ly^o
 r^oponit p^oo h^o ex^ote ap^ote rei. Ma^o e^o us^o voci
 p^oo se ip^o ut h^o e^o vox, h^o r^oponit dicitur malicia
 in int^ou^oca: et alia ext^ou^oca mal^ois vocatur,
 que^o e^o us^o h^o p^oo p^oo secundu^o ea p^oo, que^o habet ab
 ext^ou^oca ex h^o voluntate, ut h^o e^o nomen, quia q^o h^o
 sit h^o n^o habet ex se, sed ex h^o placito.

Et ex vocis sca
 rone huius dictiones in camp^o p^oo solito Sumulis
 tary plausu Plectri illud, cuius speculatio, inter ceteras
 quz^o in Sumulis agitatae tant^o videtur capud attol
 lere, quant^o lenta solent inter Cusiana Cupressi. Hoc
 en^o occasio dedit dubitandi, an voces nihil ad placit^o
 significantes sint foris p^oo, que^o de ip^o p^oo
 p^oo et ip^o n^o p^oo r^oponere videntur, ut pote nil
 ad placit^o significantes.

Huius questionis rep^oo res p^oo
 sent Salacio l. v. l^o l^o, qu^o Barona libro 2° cap.
 9° n. 99° lyna libro 2°, et omnes ferre h^oo. Ego ta
 me^o affirmat^o re^o et de^o Araxag^o Huato et ple^o
alio v^o notis; et si neg^o con^o p^oo. Id, quod
 e^o sub^o foris p^oo e^o in omni^o sentia t^o foris; sed
 in hac p^oo lyna e^o v^o, lyna Plectri e^o foris
 3° et t^o foris.

20
 Rediunt aduersari, in praedicta p[ro]p[os]it[ion]e ly Ductus e[st] sub
 ty maate seu ob[sc]u[ro], e[st] eni[m] ob[sc]u[ro] et ma[gn]a circa qu[od] p[ro]p[os]it[ion]e uer
 satura: at n[on] e[st] sub[sc]ri[pt]u[m] fo[r]ale, quia sub[sc]ri[pt]u[m] fo[r]ale et ob[sc]u[ro] uer
 in uny uenire nequeunt; quare ne p[ro]p[os]it[ion]e praefata sub[sc]ri
 fo[r]ali carat, debet necessari[us] subintelligi aliquis tr[an]s
 ip[s]y Ductus demonstrans u[er]u[m] t[er]m[in]e h[ic] sonus. In
 de exprimendo, qu[od] in illa p[ro]p[os]it[ion]e tacentur, et necessari[us]
 subintelliguntur reddidit hunc sonu[m]: h[ic] sonus Ducti
 xi e[st] uob[is].

H[ic] e[st] medulla doctrinae aduersarioru[m], qua xibe
 intellecta na[m]q[ue] n[on] constans: ly Ductus quobis alio sedu
 so sufficienter designat sub[sc]ri[pt]u[m], supra quod cadit p[ro]p[os]it[ion]e,
 exprimitur, quod na[m]q[ue] s[ic] ob[sc]u[ro] de quo affirmat e[st] uo[ce] i[st]o
 licet sonatur p[ro]p[os]it[ion]e forat sonatur ab aduersariis, nem
 pe u[er]u[m] sonus Ductus e[st] son[us], n[on] ideo habebit maior[em] cla
 ritate[m] quoad designatione[m] sub[sc]ri[pt]u[m], et exprimitur comp[re]h[en]s
 preferenti[us], sed hec omnia s[un]t inuenera sub[sc]ri[pt]u[m] fo[r]ale: q[ui]o
Ductus se solo e[st] quous alio sedu e[st] tr[an]s fo[r]ale
 p[ro]p[os]it[ion]e praefata

Affirmatur lex A[nt]e qui l. v. C. de h[er]ed[um] p[ro]p[os]it[ion]e
 cap l[us]o a[nt]e, quia fieri n[on] p[otes]t ut res ip[s]as ferentes disputemus
 nominibus ~~pro~~ pro rebus utamur, sonis: q[ui]o ideo dum
 agimus de aliis ob[sc]u[ro] distinguntur sub[sc]ri[pt]u[m] fo[r]ale et ob[sc]u[ro]
 u[er]u[m], quia ob[sc]u[ro] tale n[on] e[st] ut p[otes]t p[er] se ip[s]y uenire
 in disputat[ion]e: q[ui]o. cy Ductus p[otes]t p[er] se ip[s]y aduci
 in disputat[ion]e, quia u[er]u[m] e[st], p[otes]t se ip[s]y facere
 p[re]senti in p[ro]p[os]it[ion]e uocali p[er] mediu[m] sub[sc]ri[pt]u[m] fo[r]ale.

Affirma
 tur 2.º eo ingenio apud Magno Augustino, qui
 in l. de p[ro]x. dia. cap 2.º de qua[m]q[ue] uerba x[er]o et uerby,
 x[er]o appellat e[st], de quo disputatur, uerby aut[em] e[st] me
 dio quo de re disputamus, et p[ro]p[os]it[ion]e addit: cy de uer
 by loqui, nisi uerby nequeamus ~~non~~ ~~non~~ ~~non~~
 qu[od] e[st] cy loquimur n[isi] de aliquibus rebus loqua
 mur. occurrit animo, ita uerba e[st] signa x[er]o, ut res
 e[st] n[on] desinante. Cy q[ui]o uerby ab me p[ro]cedit, si p[ro]p[os]it[ion]e
 p[er] se ip[s]y p[ro]cedit, e[st] q[ui]o de ip[s]o.

H[ic]

verbo aliquid disputetur, res e utriusque disputationis sub-
iecta: go quando de Voce eius ipse scimus fit ty verbum
e propterea ipse verby: id e res de qua disputatur et si
mel verby quo disputatur: go e sonus subty forte et
materialis.

Sumatur 3. et ut videtur, efficaciter
in hac ppoe hic sonus Dlecti e vox, n agnoscitur, quod
est sub maale seu obty quousq profertur. ly Dlecti:
go ly Dlecti e subty n solum maale sed ety forte. At
videtur manifesty, nq per illy ty hic sonus demon-
strari pot quecunq vox: go solum ly Dlecti determi-
nat, ut sibi ipse et n altera Voce appetitur praty illud
vox. Disputatur auty probatur: vox qua unica detra-
tur, et demonstratur subty maale seu obty ppoe nequit
n ee subty forte ut videtur evidens; at ut proba-
tur, in dicta ppoe solum ly Dlecti e qua detra-
minatur, et demonstratur subty maale ppoe: go ne-
quit n ee subty forte.

Ad idem ingeniosus C. in V. anpe
menty sly profodare, Dlecti ee ty inadequate: de-
inde dicit, ly hic sonus ppoe prefaty determinari
ad significandy Dlecti pro alia voce eo circum-
stanty, in quibus profertur, vel quia immediate
ad illy ty profertur Dlecti, vel quia sic conve-
nit inter disputantes, n secus ac vox ista hoo e
indiferens ut suponal pro Petro vel Antonio, et
tamq si astante dicas, hic hoo ig pro Petro detrahe
suponit. Sed respondeo et retorques arguty: si inspectis om-
nibus circumstantiis tuis hic hoo demonstrare posset Petry
et Pauly q quia uterq adest, vox que determinaret ty
illy ut suponerit detrahe pro Petro, alio dubio eat subty
forte, sed per hunc ty hic sonus demonstrari possit
et Dlecti et Syndaxu: go vox que hanc indife-
rentig tollit, debet ee subty forte; at hoc prestat Dlec-
ti immediate prolaty: go.

Sectio 3^a

Solvuntur Obiectiones

Obviciis h^o si Pluctari est tunc ~~trispitule~~ suspicius non est
 tunc fortis; sed hoc est falsum: quod et primum debet esse. Probo.
 Nam quemadmodum Pluctari est vox nihil significans ad
 placitum ita suspicius, et quemadmodum Pluctari in sen-
 tentia nostra potest constitui propositum et si eo prolato super ad-
 datur est vox, ita suspicius potest constitui et contraria
 non si eo emisso, immo immediate addatur est signum doloris:
 id est vel utrumque vel neutrum exit tunc fortis. Ponamus
 Pluctari destinari ab homini ad significandum tabulam, et sus-
 picium ad equum significandum; in hoc casu, qui non repug-
 nat potest reformari hoc propositum Pluctari est longum, quod
 utriusque contrarietate duplici tunc fortis: quod similiter potest
 profecti hoc alia, emisso suspicio est velox, atque in hac
 propositum suspicius fortis tunc fortis. Hoc tunc minima concedi
 posse aut si concedatur admittimus et non suspicius
 est tunc fortis, licet non significet ad placitum.

Respondeo di

recte, suspicius emisso non est subter fortis, quia hoc propositum
 est vox articulata. At inquit quid hoc conducit, ut sit
 vel non tunc fortis? Respondeo, plerumque quidem conducere: non profecti
 propositum forte, vocalis est manifestare per locutionem subter pro-
 positum, et copula propositi mentalis. Logui autem inquit Divus Au-
 gustinus l. de serm. Dia. cap. 9. est articulata vox signum dare
articulata, inquit, quae literis comprehenditur potest, quod est
 Pluctari, et non suspicio competat, quod illud propositum, quod
 est ad constitutionem locutionis iudicium interam manifestatum
 id est propositum forte vocalis.

Replicabis: nulla ratio est assignanda
 illi, cui suspicius non sit tunc fortis nisi quia caret significatio-
 ne ad placitum, et non potest sumi in oratione pro alio; sed
 id contingit in Pluctari: quod est dicitur in Grego Maiori:

na alia ratio est rationabilis, namque, quia non est vox articulata. 22
Sed dicitur: si non originis, sed articulatae ut sit tunc, cur
adversarius non licebit evigere vox significans ad placitum?
Respondetur: non originis sed quia ratio debet convenire dea soli, quod
constituit, adversarius non licet evigere. 23, quia alioque signifi-
cations ad placitum salvatur essentia tunc fontis, ut ut in
probatum.

Obiectum 2: oratio dicitur ab arte, significa-
tiva ad placitum, quod est omnes eius partes. Probo consequen-
ter 1° a parte: substantia non potest includere partes, quae non sunt sub-
stantia; 2° quia oratio est expressio articulata non admittit
partes, quae non sunt articulatae: quod quia est totum significans ad placi-
tum non admittit partes, quae tali significatione causant. Ista
materialis partes orationis sunt effectus artificiales; sed vox non
significans ad placitum omni caret artificiali: quod non potest esse pars
orationis, quae est species orationis.

Respondetur ad hoc precii-
ve velle propositum non est totum significans ad placitum naturaliter,
ad hoc autem sufficit copula saltem significans ad placitum, licet
sufficit copula esse affectu negationis ut integra propositio dicatur
negativa affectu negationis modo, ut dicatur modalis, affec-
tu ad veritatem, ut dicatur vera, quin tamen omnes partes
debeant esse negativae modales, aut verae; quare in quo con-
sequens: quod omnes eius partes significant ad placitum ergo
consequenter aliqua eius partes, concedo consequenter.

Ad 23 probationem Respondetur esse speciale in substantia quod
debeat esse talis ex omni parte, unde ad alia non potest deduci conse-
quentia ut patet in exemplo hominis, qui dicitur compositus, moraliter
genitus, discursivus, et rationalis, quin omnes eius partes sunt
compositae, morales, genitae, discursivae, et rationales. Et instatur ex
gumentum ulterius: totum substantiale componi requirit esse non
substantia licet coniungatur cum addito substantiale: ergo totum
totum ad placitum, et artificiale, componi requirit esse non
artificiale, licet coniungatur cum addito artifi-
ciali, et significante ad placitum.

Ad 2° probationem reddo dupliciter: si scilicet mens
 sua explicaret partem verbi partem numerus, nemo dicere, ipse
 absolute locutus fuisse sed adderet partem fuisse locutus, ut si
 queres illud ab eo, quod uteretur illis verbis, et ideo dum
 agimus de proprio locutura recte intelligimus proprio admodum
 articulationem. Ad quod significationem ad placitum sufficit
 quantumlibet partem proprio ita significare, ut tota proprio dicatur
 significans ad placitum. Propterea dicitur in his, orationem
 ita significare ad placitum, ~~ita significans~~ ut aliqua eius
 pars separata significat: quod non erigitur, ut omnia verba
 significant.

Propterea dicitur dicitur erigitur significationem ad pla-
 citum solum voluit impugnare errorem aliquorum Philosophorum, qui
 dicebant orationem & eius omnes partes significare ad placitum
 naturaliter non ad placitum, quasi omnis oratio deserviat esse
 a non ad sui obiectum significandum, hic autem ratio sufficien-
 ter impugnatur per hanc aliam assertionem, aliqua pars
 proprio significat ad placitum. Ad confirmationem reddo aliquam
 partem ut sumi debent habere significationem artificis arti-
 ficiale, non verum omnes. Sane oratio poetica quid artificiale
 est et significans ad placitum, quin tam huiusmodi denomi-
 nationem ad omnibus eius partibus accipiat. Deinde,
 dicitur aliquid artificis continet non enim est pars proprio,
 nisi subiectura artificis proprio proprio, imo capax est
 multiplicis artificis sicut multiplex proprio potest con-
 tinere. Complecti propterea significationem dicitur, quod
 seorsim ab extremis non significat modo compositivo,
 seu modo verbis.

Insuetas adhuc: et vulgari primum, deno-
 minatio sequitur debiliorem partem, et malis ea quocumque defec-
 tu: quod proprio quoad denominationem debet sequi debiliorem partem, que
 est pars non significans ad placitum. Redeo: primum primum non valet
 nisi in sermo, qui falsus aut probabilis denominatus, eo uni-
 ca primum falsa aut probabilis, et in paucis aliis, non vero in
 liber, ut constat in hoc, qui denominatur ab ea diversis
 et amittit nam non verbi, et similiter in proprio, que dicitur

Cathegorematica, licet contineat sine cathegorema quod eo 23
se debet huius est, et per se non significans. 2^a praemia tenet rem
ty in moralibus, et alijs in Divinis.

Obiectus 3° in Parte

Quaestio: Dicitur requirit et tunc fortis domini. 3° nec
ppos. Probatur autem: si aliter dicitur posse et tunc
maxime dicitur: omnis vox est qualitas; sed Dicitur est
vox: 3° Dicitur est qualitas. Si autem Dicitur admi
tatur in 3° fortis huius, illi constabit quatuor
tunc, et tunc proceda videtur. Probatur assumptis: ne
pater 3° vox et 3° qualitas, que si duo tunc datur Dicitur
Minori et consequenti: que cy sunt duo voces, realiter dicitur, si
et tunc duo tunc inter se dicitur, cy non consistunt ad unum aliquid
obij significandi.

Alia sane obiectio, sed que nulla deprehendi
tur ex ipsamet doctrina aristotelis. Si illi formantur
my ut concludat, omnis vox est qualitas; sed hic sonus Dicitur
est vox: 3° hic sonus Dicitur est qualitas. Et hic sonus
eodem modo laborat, quo nostro laborare videtur dicitur: 3°.
Probo Min: ne 3° hic sonus Min: apponit pro Dicitur
Minori, et 3° hic sonus consequenti apponit pro Dicitur
consequenti, que si per vox duplex sonus dicitur: 3° cy va
riata supposet varietatem tunc, 3° et hic sonus Min, et 3°
hic sonus consequenti, eximur duo triplices dicitur; cy respondet
unum pro obij, pro quo non apponit aliter.

Absolute dicitur

Dicitur consequenti non supponit pro se ipso, sed pro Dicitur
tunc in Minori prolati ita ut consequentia reddat huius
sonus: 3° Dicitur proxime prolati est qualitas; ac proinde
licet sit duplex sonus dicitur, ully tunc eadem utriusque obij
quod unice requiritur, ut duplex illa vox unus tunc fortis de
catuor dicitur: 3° et recurramus ad suppositionem fortis,
ut videtur quatuor tunc, et utriusque Min: dicitur consequenti.
Recurramus ad suppositionem fortis in omni ppos, neq o
consequenti; in 2^a, vel ultionem ppos, que consequentia

ita circa illud, concedo consequentiam. Et eadem res utrumque
utrumque profertur in positionem, et illa alio nomine careat, quod
facit, ut si quis de illa loquatur, nihil sane restat, nisi
unum illud pro alio supponere.

Obicitur dicitur: non est tunc fortis,
quia non habet superiorum propriam tunc fortis, id est fortis, supra
utrumque, et hac caret illud: ergo non est tunc fortis. In hoc
argumento: omnis tunc est signum apud thesaurum: ergo omnis
tunc fortis est signum fortis, sed non est ad placitum signum
tunc non est signum fortis, sed unum unum tunc omnes: ergo non
est ad placitum significans non est tunc fortis. Dicitur tunc
tunc loquimur seu fortis tantummodo ex parte aliquo speciei
superiorum, si sit fortis, si ve maialis: quod eo eo canit
utrumque satis clare, quod A. A. dy numerant proprietati tunc
fortis, prius dicunt se supponit, quod postea dividunt in
maialis et fortis, quo indicant quoniambet eo tunc superiorum
sui referre ad tunc fortis.

Ad id quod quia tunc fortis vocalis
solum requirit, quod non supponat pro obiecto talis propositum
est, quod non sit instrumentum, quo reddatur presentem, mani
festetur id quod affirmatur, vel id, de quo affirmatur,
sive illud dicitur, sive utrumque, sive utrumque
obstantia dicitur indistincte ab ipsa voce: sicut ad tunc cogni
tionem solum requiritur, quod sit expressio sui obiecti scilicet
sive non ut patet in cognitione, qua Deus se ipsum cognos
cit qui non deservitur ab ipso Deo.

Ad supposito fortis re
quirit dicitur vocis a nomine significata per vocem: mi
nem ergo requiritur ut aliqua vox sit tunc fortis, quod
non supponat fortiter: poterit ergo esse tunc fortis, quoniam for
liter supponat. Et unum obiectum in hunc modum: in hac
propositione omnis vox est sonus, huius omni vox, quod est subiectum

forte, supponit pro omnibus vocibus et consequenter 24
cy ipsemet subij forte sit vox, supponet ergo pro se ipso
atque quatenus supponit pro se ipso, supponit abduobus ma
aliter; et tamen adhuc quatenus supponit pro se ipso e
tius forte. Daret: ne quatenus e subij vel eius ualor
e tuis forte; sed in quantum ualor id e quatenus om
nes uoces significant, se ipsam significat: go quatenus sig
nificat se ipso, et qd dicit e, quatenus supponit ma aliter
est tuis forte.

Obiicitur 2° si uox possit aliquando se
ponere pro se semper supponere; hoc e falsu: go. Minus
conuincit alioquo quodcund preaty pprii uoculu in soly enu
narebus de obid uocu sed erg de ipse uoce, prouidet
plura ppos uocis uocem redderentur falsu; erg hoo e dicere
suis tunc erg hoo naturaliter est pro se supponere. Ma
auct probatur: si uox semel supponere pro se, hoc sup
pono e illi naturalis, et n dependet ex placito loquen
tis: go a nunqu possit illu supponere e uoce.

Medeo

Inueniend e inter significatione et suppositione: uocis e na
tura sua habent significatione se ipsas supponere aut; n
aut supponi pro se ipso habent ex placito hominu; signifi
cari erg se ipsas nihil aliud e, quod e apta, ut quis uita
tur illis ad affirmatoz de illis aliquid preaty; supponere aut
pro se ipso e ipse actualis uis talis uocis, qui est facte,
dependet ex placito loquentis. Sic uox carui habet ex
placito institutoz lingue significatione talo cano celebz,
terrestz, et maxime, a quod supponat in ipso pro tex
tibus, et n pro alio dependet n ex placito institutoz
linge, sed ex hoc placito loquentis.

Et n nulla alia,
que obici possunt preueniantur aduerso 1° aduersarius
benesi Dialectici scripto naq tui forte conuincere de pcedu
ppod scripte: ne Dialectici scripte e signy forte Dialectici uo
calu, hoc erg propriu e omni ualbi uox ipso, na. uocis Augustini

qui s' de prin. dia. ita ait: omne uerby sonat, cy autē ē in scripō
n̄ uerby, sed signy uerbi ē. Aduerte 2°. singulas etig literas
vocalis p̄cipue, p̄se ē t̄s fortes p̄pos uocalis ut ceantur
in hac, a ē libera. quia si uocē articulatē exp̄ressque
in t̄m locutionis.

Aduerte 3°. teneri etig contrariū fieri in
hac p̄pōe, qua suḡ clusionē proponunt, n̄m̄q̄, Dlectari
n̄ ē t̄m̄ fortis. fortis t̄m̄ ēē, n̄q̄ ly Dlectari sup̄ponit in dic
ta p̄pōe p̄o omnibus uocibus similibus, seu ut ita loquam̄
p̄o omnibus Dlectari, n̄q̄ quando negant de Dlectari
ē t̄m̄, n̄ soly de Dlectari, sed etig de omnibus a quocunq̄
que p̄p̄osibilibus negant; sup̄ponit p̄o fortiter et consequen
ter eius t̄m̄ fortis.

Aduerte 4°. dy asserimus Dlectari
constituere p̄pōe uocaly, eo ip̄ofatemur, p̄tinerē quodam
modo ad considerationē Logy, quatenus ē māa apta az̄o
ficio Logy, eo sensu, quo hoc in uocibus s̄t̄ reperiri A
uale. t̄m̄q̄, quod licet Dlectari nihil significat ut ob̄y
d̄cty, sed de ip̄y p̄se representet, n̄ inde sequitur, quod
semper p̄p̄ofaliter contextus modo, cy aliquando hoc fiat
ex intentione manifestandi comp̄t̄ uocem, circa ip̄ymet
Dlectari.

Sectio 4^a

D

De multiplici alia trorum Supositione ascensu Et descen su

Dividenda nobis ulterius restat n̄q̄ sup̄positio, quę
sup̄positio, que dividitur 1° in sup̄positionē simplicē et
p̄sonalē. Sup̄positio simplicis definitur a 4° n̄m̄ accap
tō n̄m̄ p̄o significatione immediate, p̄sonalis e contra,
p̄o significatione mediate, sed refertur in his tribus p̄pōe
h̄o ē eadē r̄ale, p̄t̄m̄ ē hic h̄o sub̄y uocem sup̄pōe

personaliter, ut tunc acceptus pro significato immediato. 29
Solidus go de seipso suppositio simplex, acceptio tunc pro re
in quantum affecta aliqua operatione intellectus, ut aal e genus
aali in secundo se non convenit e genus, sed quatenus
cognitio per actus praeteritum nostrum intellectus.

Suppositio persona

li e acceptio tunc pro significato, quod habet independen
ter a cognitione supraaddita, ut aal e vivens; hinc inferri
eo variatione, huiusmodi suppositionis aliter evadere sola
g, ut patet in hac. homo e species, Petrus e homo: go Petrus
e species, cuius fallacia scilicet e in eo, quod tunc homo in huius
supponat simpliciter, in huius autem personaliter: unde transi
lit ab una suppositione ad aliam seu quod id e, ardua huius
considerata in se ipsa, ad hanc huius, ut terminantur operatio
tiones in eis, quae si duo obta realiter dicta.

Dividua 2° in

positio facta in singulari, quae e acceptio tunc pro aliquo
singulari ut Petrus; et in communi, quae e usus
tunc pro re pluribus communi ut homo. Suppositio subdivi
ditur in copulativam, copulativam, disjunctivam, et disjunctivam
Suppositio copulativa quae et distributiva appellatur e ac
ceptio tunc pro communi communis pro significato simul sumpti
ti, et pro quolibet in particulari, ut in hac prope om
nes Apostoli sunt sancti, ex qua recte deducis, quilibet
Apostolus in particulari e sanctus.

Haec suppositio copu

lativa dicitur completa quando convenit omnibus
inducti completi sub genere vel specie, ut cy dicimus,
omne aal e vivens: e vero incompleta quando licet
de singulis affirmetur, non tamen ita ut dicitur de in
gulis verifietur, ut omne aal fuit in archa Noe.
qd non supponit pro singulis aalibus, sed solum significat
eo omnibus aalibus fuisse omnes et firmos in archa
Noe. Suppositio copulativa, quae et collectiva dicitur

conservabit, tunc contingit quando tunc communi accipi
tunc pro omnibus quibus significatis simul sumptis,
n̄ tam pro singulis in particulari, ut in hac p̄p̄o
omnes Ap̄stoli s̄ duodecim, ex qua male inferes:
q̄o Deus Petrus, et Deus Ioannes sunt duodecim.

Sup̄positio disiunctiva, quę etig detrahit et ad ab aliis
particularis dicitur, ẽ usus tñ communis pro aliquo particula
ri significato, in se quide detrahit undetrahit tam̄ ex parte
voci, aut corruptivę, ut aliquis oculus videt, in qua enun
tiatione ob̄y debet ei aliquis detrahitus oculus, qui actu
videat. Sup̄positio disiunctiva, quę ẽ etig vagæ vagæ con
fusa et undetrahit ẽ usus tñ pro significato undetrahit
in se, et detrahit affectu per vocę vel corruptivę, ut ali
quis oculus requiritur ad videndy, quod p̄x̄ty detrahit
detrahit n̄ competit neutri ex oculis: n̄ enj detrahit requi
ritur dextera, quia s̄t videri sinistra; nec detrahit requi
ritur sinistra, quia s̄t videri dextera.

Et inquit, cur p̄p̄

verificari de priori p̄p̄o, nempe aliquis oculus videt ob
ij aliquod detrahit, secus vero de posteriori nempe ali
quis s̄t oculus requiritur ad videndy? Respondeo: quia
per priorę affirmativę actio eg exercita, quę eij a detrahit
causa debeat proficisci n̄ s̄t sic vagari, ut nullo principio
detrahit verificetur; at vero necessitas, quę ẽ p̄x̄ty postero
ri p̄p̄o potest inveniri in complexo, quon̄ in partibus
s̄c̄ij detrahit existat: sic Petrus existere, vel n̄ existere
necessarij ẽ, quon̄ tam̄ s̄t necesse Petrus existere, vel Pe
trus n̄ existere.

Ex p̄p̄o constante tñ communi, quĩ su
ponat personaliter deducitur legitima illatio ad inferio
na contenta sub illa rãde communi, et huiusmodi
illatio appellatur denotatio descendens, quĩ quadrufolet

in p^o quadruplici suppositione modo explicata. Itaque t^o 26
communis supponentis copulativa correspondet descensus ad
inferiora, ita ut singula collocantur in p^o separata ab
aliis: unde ex hac p^o omnis h^o e^o x^oalis, quia ly omni
h^oo supponit copulative, descendere poterit ad p^o particu-
lares distribuendo singulis condici p^o communis.
hoc modo: g^o Petrus e^o x^oalis, Paulus e^o x^oalis, et sic de
ceteris individuis.

A^o t^o communi supponente copulativa descen-
sus fit enumerando in clausura omnia inferiora in unica
p^o; unde ex hac p^o omnes Evangelistae si quatuor,
quia qua suppositio subti e^o copulata, descensus fit hoc modo:
g^o Mathew, et Marcus, et ceteri omnes si quatuor.

A^o t^o communi supponente disjunctiva, descendens ad p^o
particulares, eas aspicendo particula vel, hoc pacto, aliqui
oculus videt: g^o vel sinistra vel dextra videt: et unus
duo e^o uterque oculus, ut concludat, ng si alteru^o omiseris,
ille foris, qui se vixit videt, verificat p^o.

Denique a^o

communis supponentis disjunctiva fit descensus ad omnia in-
feriora enumerata in ead^e p^o, et copulata disjuncti-
ve vel, que singula particularia aspicit, ex omni gratia
aliqui oculus requiritur ad videndu^o, ex qua p^o descendit sic:
g^o vel dextra, vel sinistra requiritur. Ac descenditibus
in g^o grady subire conceditur, restat namque per gradus eod^e
ascensus, qui nihil aliud, e^o que processio a singularibus ad
u^o, etque similiter quadruplex, usq^e nominibus digni-
bus, quibus descendit nuper demonstratus; sed modo contra-
rio et inverso ordine constituendus.

Itaque ab his p^o sen-
tentiis Petrus e^o mortali, Paulus e^o mortali, ascendimus
ad a^ole omni ascensu copulativo: omni h^o e^o mor-
tali. Simili modo sexata proportione ascensus conficien-
du^o omni e^o a^o, qui supponant copulata disjunctiva

et diuincte, quibus explandis dicitur immorari n̄ curat.
Antequam tamē a suppositione abeamus dubitabis, an p̄poe
datur t̄i omni suppositione sp̄leati? Afirmant. Afir-
mant Hotz, ū in hac p̄poe Andreasius peccat, quam
n̄ s̄ly conuincunt falsq, ut omnes fatentur, sed addunt
subdy carere suppositione, quia n̄m̄ accipitur p̄s An-
drasius, qui n̄ existit tempore importato p̄s copulq.
Sed ita in omni p̄poe datur eisd̄ t̄i: gō et ipsius p̄s
p̄iatis, nempe suppositio.

Dic: in p̄poe falsa t̄iū ē violentus

quid gō mixtū quod sua carat p̄prietate? Dix: h̄c
p̄poe Andreasius est sanctus ē p̄poe falsa et consequen-
ter in hac ē t̄iū violentus; et tamē h̄a vor n̄ caret sup-
positione: gō falsitas p̄poe n̄ sufficit ad inducendū violentū
t̄i, nec ad excludendū ipsius suppositionē. Dic: quid
gō dabitur p̄poe de rubro n̄ supponenda? Redeo in
rigore nulla: negatur tamē aliquoties suppositio: n̄ quia
t̄iū desit suppositio, sed quia inest suppositio falsa,
id ē, implicite afirmani falsq, ū in hac p̄poe, herco-
cerus ē niger, ubi supponitur cōtraria herco-
cerus, quē tamē n̄ datur.

Sectio 9a

Percurruntur Leui Calamo Ve Liquæ t̄i proprie tates

Seo n̄ proprietates t̄i, quæ supersunt, scilicet, status
ampliatio, restrictio, diminutio, aluenatio, et appellatio.
Status ē acceptio t̄i p̄o tempore importato p̄s copulq
ut accidit in omnibus p̄poe, nisi aliquid detur, quod
extrahat t̄iū ab hac significatione, et tunc t̄iū di-
citur ampliari. Ampliatio ē acceptio t̄i p̄o re
cōterente tempore dicto ab eo, quod explicat verby,

ut cy dicitur rustus peccat, ubi cy rustus supponit pro uer- 27
ticia, n̄ qui sit de presenti, sed pro ueritate, que prete-
rit, licet copula sit de presenti.

In p̄p̄tibus ḡt̄anḡ uerit-
tatis, vel falsitatis, ut in p̄p̄tibus de p̄p̄tibus, uō, Petrus p̄t
peccare, in p̄p̄tibus erḡ neuar̄iis eo diuina delectati-
one, uō, omni h̄ōo habet. Angely custody n̄ solum
ampliat̄ uer̄it̄ ad h̄ōes presentes, p̄p̄t̄es, et futuros,
sed et̄ḡ ampliat̄ uer̄it̄. Ad ampliationem et̄ḡ spectant
antelationes, et retractiones quib̄us uer̄a p̄p̄t̄es
retrotrahit̄ uer̄it̄a n̄ uer̄a, uō, ecce dixit coru
piet super ueste, maḡ miserunt in sorte, quary p̄p̄t̄es
ē nunc uer̄a, quia retrahit̄ uer̄it̄ ad temp̄ra u-
t̄, et 2^a uer̄a fuit ante passionem Christi, ad que ante
ferebatur.

Restrictio ē ad acceptiōem t̄i p̄p̄t̄is significati-
o minus extensa, que illud, quod eo se potest
habere, ut in hac p̄p̄t̄e h̄ōo uelox cur̄it̄, ubi uox h̄ōo
eo se significans omnes h̄ōes coartatur x̄ōe ad unum
uolox. Diminutio ē acceptiōem t̄i n̄ pro integro signifi-
cato, sed pro aliqua eius parte, ut Etrops ē albus
secundy dentes, ubi ly secundy dentes ē addit̄ domi-
nuens significatiōem illius uocis, aut uer̄it̄ Etrops, x̄ōe
quippe talis addit̄ significat n̄ tot̄ Etrops, sed part̄.
Alinatio ē translatio t̄i a propria ad improp̄iam
significatiōem, ut h̄ōo pectus. Appellatio ē applicatio sig-
nificati uer̄it̄ ad significatiōem alteriā, ut in hac p̄p̄t̄e
h̄ōo ē albus, ubi significatiō p̄p̄t̄is albus applicatur sig-
nificatiōi uer̄it̄ h̄ōo, de quo dicitur eē albus. h̄ōo
hinc uides in omni p̄p̄t̄e sal̄te affirmatiua inuentionem
ap̄t̄i appellatiōem.

Quandoq̄ dubitatur de t̄i quibus d̄g
particularibus appellent̄ ne supra uer̄it̄ an
supra p̄p̄t̄is? Regula, que ē discernatur nulla ē

nisi loquens intentio, et ordo, qui ipse vocis reprobant in
 p^oo, ut si dicas Alexander est Rex magnanimus, ubi
 ly magnanimus cadit et appellat supra ly Rex; quod
 ipsi vicinior collocatur Me exis: Quare reddidit hunc
 sensu Alexander cocicat magnanimitate in munere
regis, si vero sic formaretur p^oo. Alexander mag
 nanimus est Rex, ly magnanimus appellaret su
 pra Alexandry, qui aliunde sponitur magnani
 mus habere regis dignitatem.

DISP^{3a}

D His: quæ pertinent ad
 Secundam Men

P tis Operatio
 nem

Proceditur a 1^a operatione intus ad 2^{am}, a par
 tibus ad totum a terminis p^oositionis ad p^oo
 sitionem ipsam

Quid Et quotuplex sit p^oo,
 quæ eius Materia for
 ma Quantitas, et
 qualitas

Omnis variis orationis specibus, quæ traduntur

a Detonibus, atque Logis, oratio enunthativa, que ad Logi 28
spectat, desinit ad Articuli 1.º. partibus. Cap 4.º. non signi-
ficativa de eo, quod est aliquid vel non est, quia vero desin-
it recte traditur per divisionem, eoquod esse res di-
videtur explata, quasi in incerto relinquatur, ideo in
tempore Articuli scilicet propositi desinit sic formo: oratio se-
rens sententia de obiecto

Et tunc autem sententia de obiecto ferre di-

ctur, ex quo aliquid sentit cum mente, voce, vel scrip-
to circa identitatem, aut convenientiam extremorum, que
sibi proponit quare in omni propositio reperitur sub-
iectum et prædicatum, sicut prædicatum est obiectum; reperitur etiam copula ver-
balis, seu vis copulandi subiectum et prædicatum. Ex his condi-
tionibus consurgit propositio, velut totum quoddam, in quo veluti
in compositis phænomenis invenitur materia, forma, quanti-
tas, et qualitas; que omnia consideranda veniunt, quo
propositio videtur clarius elucidari.

Propositio est duplex, ex qua
et circa que. Prima ex qua sunt terminus, cum seu vocis, ex quibus
componitur propositio. Præterea magis ex qua dividitur propositio in
propositio de secundo adiacente, et de tertio adiacente. 1.ª
que habet prædicatum imbecile in ipsa copula, ut Petrus
currit. 2.ª est, que habet prædicatum a copula separatum,
ut Petrus est curritus. Dividitur 2.º in identitatem et
formalem; identitatem est, cuius subiectum et prædicatum sunt una et ea-
dem voce expressa, aut duæ voces idem esse et eadem cla-
ritate explatas, ut Petrus est Petrus; ens est ens; et gladius
Propositio formalis est, que non idem explat, aut saltem non ea-
dem claritate per subiectum et prædicatum,
ut gladius est instrumentum ad ferendum.

9
Dicitur 5° in directis et indirectis: Directa est in qua
propositio latius aut saltem, eque laetate est ac subiecto, ut hoc
est reale. Indirecta est, quae propositio continet minus extensivum,
seu minus uale quod subiecto, ut aial est hoc. Ita circa
quod propositio si res, quae significatur per se. Nam ubi
ius magis circa quod dicitur propositio in propositio de maiori con
tingenti, de maiori necessaria, et de maiori impossibili.

Propositio de maiori contingenti affirmat propositio contin
gentem conuenire subiecto, ut hoc est albus. Propositio de
maiore necessaria, est cuius propositio necessaria conuenit subiecto
si fuerit affirmatiua ut hoc hoc est aial, et necessaria
disconuenit subiecto si fuerit negatiua ut hoc hoc
est lapis. Propositio de maiori impossibili affirmat
de subiecto propositio, quod nullo modo subiecto conuenire
potest, ut hoc est lapis.

Ita propositio est copula facta ex necessitate
subiecto et propositio, hoc enim propositio praestat denominationem
inueniantur affirmatiua aut negatiua: est ergo facta non solum
totius propositio, sed etiam uniuscuiusque extremi, siue est
actuali, quatenus alteri tribuit denominationem subiecto
alteri denominationem propositio, et denique pars propositio prin
cipalior, unde Dicitur Thomas 1° per boet. lex. 9° ad in
exploratione enumerationis: feci mentionem de uerbo tanquam
de principaliori et fortiori.

Dicitur 1° facta composita est il
lius pars; sed copula non est pars propositio; alia fortis est
tunc: do. Dico Mai. facta composita naturalis est illius pars
concedo Mai. facta composita artificialis est Alogo Mai.
non tenet teste Dico Thomas in 1° Mel. lec. 7°: quod com
positio et figura in aliquibus tenent locum facta ma
xime in artificialibus: in quibus, ut uides non alia facta
apertius, praeter coactum compositionis modum. Sic si li
men deservat, aut est Augustus Doctor, in 1° Met h.

lect. 2^a lapis vel lignum à materia compositio uero facta; et si 29
materia in despectu dormis lapidei, et ligna à materia, et
talis modus compositionis à materia

Dicitur 2°: unio in com

posito natae est in hoc, non est facta: ergo nec in composito enuntia
tivo. Nego consequentiam: quia in composito natae, non unio, sed
facta praestat composito praecipuas denominationes, ut in hoc de
nominationes uidentur natae. Praeterea non unio, sed facta constituit
compositum in specie determinata, humana uox, potius quae equina;
at uero in composito enuntiativo copula est, quae debet uidi
si uox uel compositum, ut Petrus et hoc ad speciem artificis
enuntiativum, Petrus est hoc, potius quae ad speciem speciei sui com
plexi, aut orationis imperfectae.

Hanc factam dividitur in affirmatiuam et negatiuam. Sed contra hanc divisionem consurgit
illustrius Caramuel Cisterciensis in suo Hercule Logico,
labore 6. contendens propositum omne esse affirmatiuam, hac dupli
ci ratio uelut claua mundus: 1^a quia haec propositio uero Petrus non
est albus exponi debet hoc modo Petrus est non albus. 2^a non potest
dari uera propositio ubi non datur copula, seu unio extremorum,
sed in proposito negatiuo negatiua haec extremorum unio: ergo propositio
negatiua non est uere propositio.

At sane nec Hercules contra duas, nec
Hercules iste contra communiorem Phony sensu felici tractate
contendet. Ad id itaque ratio disquisitio arumphy: omnis
propositio est affirmatiua fortiter et quoad explandi modum nego;
est affirmatiua quoad quod explandi, transeat: transeat
inquit, non unio omnis propositio negatiua equivalens affirmatiuae
de hoc in principio, ut patet in his chumera non est lapis, chumera
est non lapis. Deinde utroque argumentum: haec propositio
affirmatiua Petrus est hoc, equivalens huic negatiuae Petrus
non est aliud ab hoc: ergo omnis propositio est negatiua.

Itaque equivalencia n̄ probat identitate: in moralibus
 equi et eius partibz equivalent, n̄ tamq̄ si d̄: in Phisicis
 aā rāalibz, et Nulluma equivalent quoad completam
 maḡ, et in logicis p̄pōō indefinita in m̄a necessaria equi
 valet p̄pōō expresse uali, quin propterea n̄ p̄pōō expre-
 se uali. Ad 23. d̄ quo Mai. n̄ p̄t dari p̄pōō ubi n̄ datur
 copula, seu unio formali, concedo Mai. ubi n̄ datur copu-
 la seu unio obtrivā, nego Mai. Itaque in hac p̄pōō, Se-
 xus n̄ ē leo ly n̄ ē negat quidē coniunctionē leonis
 realis cy Petero realiter sumpto, at n̄ negat coniu-
 ctionē huius uocis, uel cognitionis Petri cy hac alia uo-
 ce, uel cognitione leo.

Hoc autē superius ut datur composi-
 tio inter uoces, hinc datur oppositio inter obta uocy.
 Sicul enī hęc uocē nihil aliquid in se ē, et tamq̄ n̄
 significat id, ad, quod n̄ ē, ita copula in p̄pōō negatiua
 in se, quēz copula ē per ip̄s̄ tamq̄ affirmatiua conuincit
 copulę inter extrema obtrivā. Dividitur 2° p̄pōō rāō
 s̄z in simplicis et complexę: Dividitur 3° in categoryę
 et hypothetę: de complexa, et hypothetica agemus pos-
 tea: p̄pōō simplex, de qua sola in presentē, ē quę uni-
 co tamq̄ subto, copula, et p̄rāto, constat, ut Petrus eme-
 ritus: p̄pōō categoryca ē quę affirmat uel negat abso-
 lute, et independenter

ut dicitur.

Quantitas

p̄pōō nihil aliud ē quę extensio, uel coactatio subtrivā
 lis: dicitur huius quantitatis dividitur p̄pōō in uulgę, pā-
 ricularę, indefinitę, et singularę. Valē constat subto
 communi affecto nota ualitatē, ut omnis hōō ē aāl.
Particularis ē, quę habet subto ex se commune, et
 artatur tamq̄ aliqua nota particularitatis, ut eli-
 quis hōō ē albus. Indefinita ē cuius subto ē commu-
 ne et nulla nota ualitatē insignitur, ut hōō ē aāl.

Ubi notabili ppōe indefinita in mōa necessaria equivalere 3.
ut in mōa vero contingenti equivalere ppōi indiviso
particulari. Singularis tandy ē cuius subij ē singulare,
ut Petrus currit.

Deniq̄ qualitas ppōis ē qua responde
mus interroganti, quali ē ppō? Respondere autē sole
mus ē vera vel falsa, quare veritas et falsitas si qua
litates ppōis; affirmatio autē et negatio in sensu p̄s
suo n̄ s̄t qualitates, quę dicit̄ specificē dici debent res
pectu ppōis, licet aliunde in sensu logō dici possunt
qualitates respectu ppōis ut sic, prescindens ab affi
mativa et negativa.

Sectio 2^a

De propositione Modali

Ad spec̄m ppōis simplicis, de qua hactenus, ppō modali
pertinet, quę in eo difert a ppōe simplicis, quod hęc
absolute significat, p̄t̄y univē, vel in univē subto: mo
dali vero n̄ solij facit hoc sed et̄q̄ explat modū, quō
p̄t̄y convenit subto. Sic autē modus triplex ē, ne
cess., e. impossibile, et contingens, quibus addi solet mo
dus possibile, a contingenti, et necessaria prescindens, v̄g,
hōz n̄ ē dicit̄ ē possibile. Māa lex qua huius et̄
similij ppōis modalij, ē dicit̄ et modus. Dicit̄
ē integra ppō, nempe hōz n̄ ē dicit̄, et hęc ē sub
ty modalij, modus vero nempe possibile, aut aliud
exceat minus p̄t̄y.

Sic modalij ē copula nectens
dicit̄ cō modo, quę nisi immediate affiatua ne
gatione ppōis exit affirmativa: quare p̄dicta ppō,
hōz n̄ ē dicit̄ ē possibile ē affirmativa, quia licet in illa
reperiatur negatio n̄ adiungitur verbo p̄ncipali:
Māa circa quę ē duplex necessaria et impossibile.

no p[ro]p[ri]o vera e[st] necessario vera, et p[ro]p[ri]o falsa e[st] necessario
falsa; quare licet cursus Jeteri v[er]o sit contingens, h[ec]
tam[en] contingencia e[st] necessaria cursui. Qualitas mo
dali attenditur p[er] modu[m], quo unu[m] vere convenit
vel n[on] convenit alteri, sic uti p[ro]p[ri]o e[st] falsa, h[oc] e[st]
contingens adu[er]s[us], licet sine modo contingens p[ro]
p[ri]o simplex sit verissima.

Quantitas retentionis ex

parte modi, que sola e[st] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]o modalis e[st] du
plex v[er]i et particularis, quas declarant sequen
tes equipollentia.

Omnis Necessse Valet Impossibile.

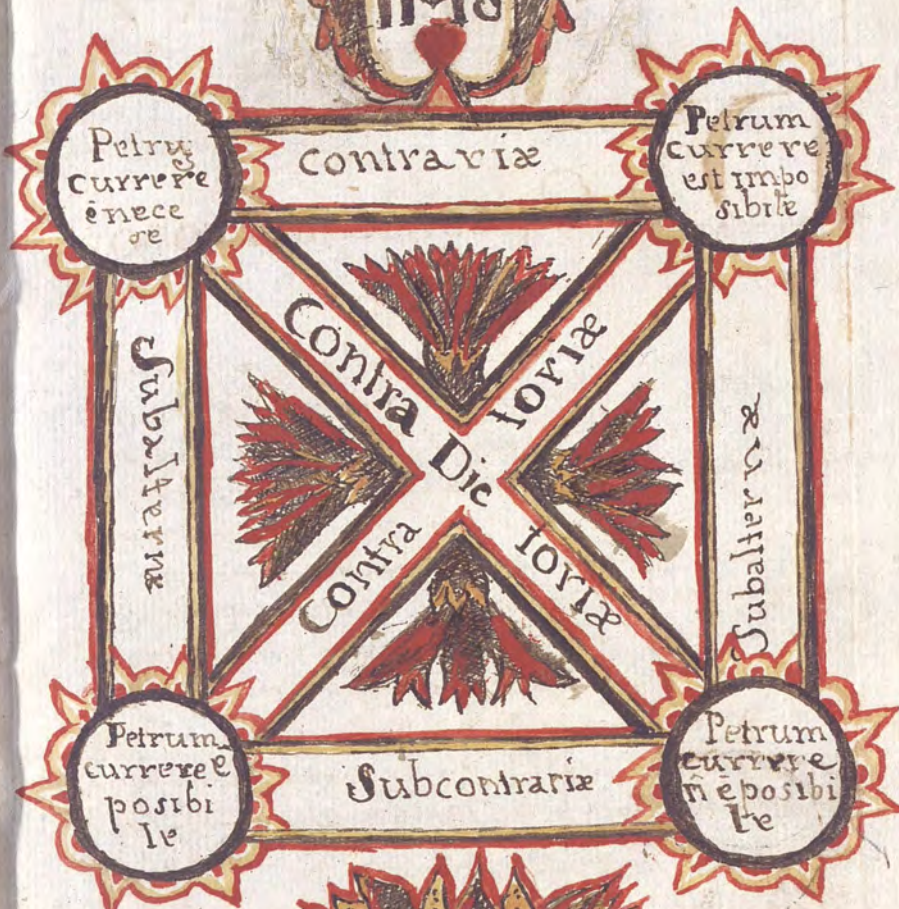
Nullus
Possibile, quidam: possibile n[on]
quidam n[on]

Opositio h[ab]et p[ro]p[ri]o p[ro]venit ab additione negationis,
que si afficit modu[m] resultabit contradictoria, si dictu[m]
in p[ro]p[ri]o v[er]i, erunt stranis, si vero afficit dictu[m],
et modu[m], reddet opositio[n]e[m] subalterna[m] accepta sequen
t[ur] regulis metricis exaratis.

Contradic Modus e[st] dictum Contra: Am
bo Subalter.

Regula ex adiuncta tabula lucidior apparebit.

De equipollentia, et conversione modalium, inquit Suarez
Lusitanus, aliqui brobeter deputant et deo inintelligibili-
liter, alii alii fusa, et deo inutiliter. Si tamen placet addere
Combricensis, que vero de ipsarum oppositione diximus, ad-
cendis maioribus legi accipiente.

Section 3^a

DE Opositione Proposi- tionum

Hac tenus consideravimus proposiciones secundum se; nunc de-
bemus illas invicem comparare, atque inter se opponere.
Est autem oppositio hęc duarum proposicionum pugna quoad veritatem
vel falsitatem: quadruplex communiter distinguitur ab au-
toribus, nempe, contradictoria, contraria, subcontra-
ria, et subalterna. Oppositio contradictoria est ista. Primo
Josephus per hier. affirmatio, et negatio eundem de eodem
et secundum idem, id est, affirmatio eundem propositi de eodem sub-
jecto, servatis in utraque proposicione iisdem circumstantiis loci
et temporis, et eundem personarum proprietatibus. Unde
hęc non est contradictoria Petrus currit Petrus non cur-
rit velociter, quia non est idem in utraque propositi. Cydides

optime coheret, quod in propositis contradictoriis debet
diversa quantitas, ita ut in una detur subiectum
commune, et in altera particulare: Unde istę
contradictoriae sunt, omnis homo currit, aliquis homo non
currit; non licet in prima tantum homo supponat distributi-
ve, et in secunda conjunctive; hoc tamen non tollit, quominus

de eodē subdō negetur in 2^a, quod affirmabatur in 1^a,
1^a, nō eū 1^a affirmat, omni hōē currere, affirmat, hunc
et illy, et quicumq; hōē currere; 2^a affirmat, currere
utiq; particularē illy hōē, quē 2^a currere negat.

32

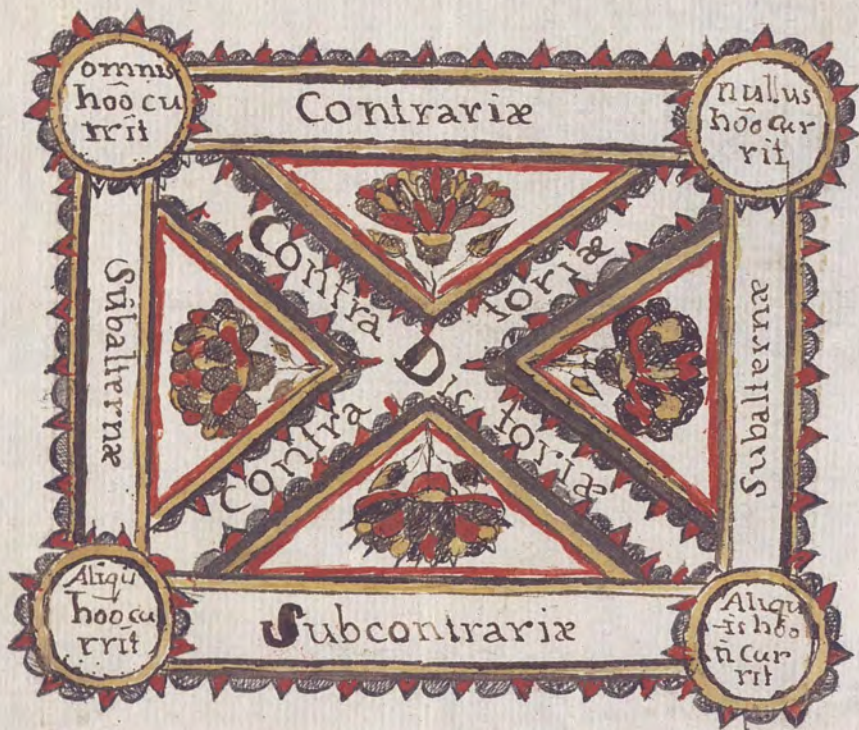
Opositio

contraria ē pugna duarū p^opos^o quoad veritatē, nō vero
quoad falsitatē: quod videtur ex eo, quod altera unq; p^opos^o
affirmat, vel negat, plusq; requiritur ad falsifican-
dū alterū. Itē ad falsificandū hanc, omni hōē currere
nō requiritur nullū hōē currere, sed sat ē quod aliquis
nō currat. Sed ad verū p^opos^o contrarias in m^a necessaria
nō posse eā nec simul veras, nec simul falsas q̄ h^a om-
ni hōē ē a^ol, nullus hōē ē a^ol: quia scilicet p^opos^o
a^ol, eū necessario conveniat hōi, omnibus debet con-
venire: quare fixi nō s^ot, ut alicui conveniat, et alii defi-
ciat, prout necessariū erat ad simultaneū veritatē vel
falsitatē illarū p^opos^o.

Opositio subcontraria ē pugna duarū

p^opos^o particulariū quoad falsitatē, nō quoad veritatē ut
aliquis hōē ē iustus, aliquis hōē nō ē iustus, quē de facto nō simul
veras, ac nō s^o nec eē possunt simul falsas: nō ad falsifi-
candū 1^a, nō sufficit, aliquis nō eē iustus, sed opus erat, ut
nullus eēt iustus. Hec dicitur illas p^opos^o ē contradictorias,
quia s^o erudis, de eodē et secundū eū falso quippe id dicit:
nō tē utriusq; subdō fidele videatur idē, s^ot nō eē idē verifican-
tū, una enī verificari s^ot currense dextro, et altera nō cur-
rense Paulo. Opositio subalterna, quē nō ē opositio proprie
Logā, eū nec veritatē nec falsitatē simultaneū respicit,
ē pugna duarū p^opos^o quoad solū quantitātē, quatenus
numarū una ē v^olū et dicitur subalternari, et alte-
ra particulari, aut singulari in v^olū contempta, et

dicuntur subalternata. hęc omnia p̄p̄ty genera sequens
 tabula, vel op̄is oculis unico contu intuetu conspi
 cuenda p̄p̄bet.

Propositiones prout racent in in p̄dicta tabula, vo
 cantur op̄it̄y def̄ia et mod̄y, quia seruant̄ siḡy ex parte
 op̄it̄y penes affirmatiōny, et negatiōny, penes mod̄y siḡ
 nificandi, penes v̄l̄t̄y, et p̄ticularitat̄y. Aliq̄d̄ op̄it̄y
 de lege, que n̄ seruant̄ eand̄y siḡy, que tam̄ p̄sonant̄
 quoad v̄l̄t̄y, et falsitat̄y, exempla s̄nt, Petrus ē albus,
 Petrus ē n̄ albus, que deficiunt a modo et f̄m̄a contra dic
 toriary, 1° quia neutra ē v̄l̄t̄y, 2° quia neutra ē p̄ticulari
 tati, 3° quia v̄l̄t̄y ē affirmatiua; et tam̄ quia n̄
 possunt ēo simul v̄l̄t̄y aut̄ fals̄y, que f̄m̄a ē et mod̄y contra dic
 toni, dicuntur contradictorię de lege.

Inter contradictorias de lege ponuntur p[ro]p[os]it[i]o[n]es, quae secundum 33
subcontrariae, si sunt de m[od]o necessaria, ut aliquis h[om]o
est a[n]i[m]a, aliquis h[om]o n[on] est a[n]i[m]a, quia nec simul verum nec si-
mul falsum esse possunt, quod a se n[on] provenit, sed a m[od]o.

Inter contradictorias de lege debent esse computatae
p[ro]p[os]it[i]o[n]es p[ro]p[os]it[i]o[n]es contrariae, quando si in m[od]o impossibili,
aut in m[od]o necessaria, ut in p[re]monitiis; quia tunc
oportet ut, alterum esse verum, et alterum falsum. Idem de
oppositione subcontraria, quando est in m[od]o necessaria,
aut impossibili. O[mn]ia doctrinae tamque hucusque tra-
ditam.

Obvius 1°: equus sepe loquitur, equus sepe n[on] lo-
quitur, si contradictoriae; sed utraque est falsa; p[ro]p[os]it[i]o[n]es
contradictoriae n[on] pugnant infalibilitate. Respondeo 1° ne-
gando Min. Si enim negativa est falsa licet inferat:
2° equus aliquando loquitur. Respondeo 2° negando
Mai. nam ut dicitur contradictio debet ab una asse-
rari, quod ab altera negatur, in p[re]dicto autem
exemplo sepe in neutra negatur, quare ut de-
betur contradictio, debet dici, equus sepe loquitur, equus
n[on] sepe loquitur. Quare pro facienda contradictio-
ne negativa, infalibilis regula sit, ut nega-
tio p[re]ponatur toti p[ro]p[os]it[i]o[n]i negative.

Replicabitur:

negatio p[re]posita toti p[ro]p[os]it[i]o[n]i reddet subit[er] infini-
ty. Propterea huic p[ro]p[os]it[i]o[n]i Doctus est dives; contra-
dicit sola haec Doctus n[on] est dives n[on] verus haec
alia Doctus n[on] Doctus est dives; quia, nempe sub-
it[er] huius infinitatem per particulas n[on]. Respondeo, no-
men adiectivum, nisi ponatur substantivo modo,
n[on] potest esse subit[er] p[ro]p[os]it[i]o[n]i, quare haec p[ro]p[os]it[i]o[n]i Doctus est dives,
facit hunc sensum ille, qui est Doctus est dives; huic au-
tem sic formatae contradicit haec negativa: n[on] ille, qui est Doctus,
est dives.

Obiectio 2°: hę ppōs, omnes filii Ioannis si uixi
probi, aliqui filii Ioannis n̄ si uixi probi, si
contradictorię: et tamę utraq; s̄t eē falsa, nempe
si unus tantę s̄t improbus: q̄d. Hęc Mai. quia
ad duarūq; oppositōnū contradictōnū requiritur,
q̄d ppōs particulari sonatur in numero singu-
lari: nę s̄a regulę supra expressę contradictio
ē mixta sufficientia unius ppōs ad falsificandę
alterę: propterea n̄ s̄t contradictorię ppōs u-
trę, omni hōo currit, Petrus n̄ currit quia 2^a
negat plusq; requiritur ad falsificandę 1^a;
ad hanc enī falsificandę sufficit Paulus, uel qu-
libet alius n̄ currit.

Replacibi: omnes Apostoli
si duodeci, Aliquis Apostolus n̄ ē duodeci, si
simul uerę: q̄d s̄t particulari sonatur in nu-
mero singulari contradictorię possunt eē simul
uerę. Respondē, in hū ppōs intercedere aliud vitij,
nempe variationis supōitionis, cū in 1^a ppōe sub-
ij supōnat collectivę, in 2^a uero distributivę.
Nota tamę, supōitionis variationis hanc solę
obtinē obē, cū opōt ne utraq; ppōs loquatur
de eodē obē, et eisdē concomitantit obē afec-
to, quin tamę compulsetur signa quantitativa,
hec enī s̄t uariantur n̄ uariant supōitionis.

Obiectio 3°: utę ppōs si contradictorię, Chimera
distat a me, Chimera n̄ distat a me; sed utra
q; ē falsa, alia enī chimera eēt prope me, si
numę 2^a eēt uera: q̄d contradictorię possunt
eē simul falsę; Respondē, q̄d ex illis ppōs eē

falsis, quia loquuntur de distantia positiva, que inchi- 34
mura n̄ datur. e contra vero 29 ē veris, quia
p̄falsis distantis positivis concludit, licet illis exclu
dat p̄p̄e negative, quia positivus n̄ asserit chime
re p̄p̄inquantis.

Obicitur 1° hęc p̄p̄es supra se
reflectentes, ego si p̄p̄o falsa, p̄a sem ego semper
mentior, et semitior hęc alia, Deus n̄ dabit
mihi Gloria, si p̄falsatur ab eo, cui Deus p̄o
pondetur, daturus se Gloria sub conditione, qd
la p̄p̄o ab eo p̄rolata fuerit vera; hęc inquam
p̄p̄es si veris vel veris et falsis: qd. Rudes, h̄c et
29 p̄p̄es, si loquantur n̄ solum de certis p̄p̄is,
sed etiam de se ipsis, eē oō impossibiles, 1° quia asser
te implicant in t̄u; 2° quia si darentur, eo
oī sequeretur in signis chimeris, nempe idē si
mul eē et n̄ eē; 3° quia intus n̄ p̄t assentiri fal
so ut falso; at qui si intus eliceret p̄dictas p̄o
p̄tiones, eas eliceret, cognoscendo, se falso iudica
re: qd assentiret falso ut falso.

Ad 33° t̄u, du-

immodi conditione ē p̄p̄es eē p̄p̄es impli
catoris: n̄q Deus sume verax n̄ p̄t aliquid
p̄promittere sub conditione, que ipsi p̄robaret
mendac; hoc autē contingeret, si Deus illis
conditione asponeret: n̄q si Gloria conferret
p̄p̄o p̄dicta eē falsa: qd Deus evaderet men
dax, n̄q desiceret a p̄missione. Si vero Deus
Gloria n̄ conferret, evaderet etiam mendax, n̄q
p̄p̄o eē vera; qd Deus n̄ staret p̄missi: p̄mi
sio enī Gloria sub conditione veris p̄p̄is, unde p̄o
miis sub illa conditione ē impossibiles.

Sectio 1^a
De Aequipollentia Et Conver-
sione p^{ro}u^m.

*Propositione supra discussa, et opposita nunc in
concordia et amicy f^{er}deus reuocamus, ut conveni-
ant ad id significandū. Modus autē, quo p^{ro}es
alias oppositē conveniunt ad id significandū,
per additionē particulę n̄ indicatur sequenti versu.*

Præ, contradic, post, contra, præ postque.
Subalter

*Explicatur: præ contradic, id est in contradicitioni particu-
cula n̄ præposita cuius ex p^{ro}pos, et redduntur
æquivalentes. Post contra, id est in contraxiō si ne-
gatio præposita subto unius p^{ro}u, eradunt
ambę æquipollentes. Præ post subalter id est in su-
balterne negatio præposita, et post postposita
subto cuiuslibet p^{ro}u. Signa vero quę has p^{ro}es
constituunt æquipollentes, ut melius consideratur
nunc memorie, his versibus includuntur*

n̄ omnis, quidam n̄, omnis n̄, quasi Nullus
n̄ nullus, quidam; sed nullus n̄, valet omnis
n̄ aliquis nullus, n̄ quidam n̄ valet omnis
n̄ alter, neuter, neuter n̄ præstat Uterque.

*Sed quare, inquit, pro subcontraxiō n̄ assignavi-
mus æquipollentē? Ne idē, quia nequeunt reddi
æquipollentes sine magna confusione negationis,
quę in se n̄ magni momenti videnda ē.*

Udē,
qua rāō p^{ro}es oppositę fiunt æquipollentes: nunc

investigamus, quomodo modo ex concessione unius licet 39
inferre concedi necessariis debere et alteri, vel ex ne-
gatione unius negari debere et alteri, quod fit per con-
versionem, que definitur: duarum propositionum unius ad alteram
per contrariam transpositionem consequentia necessaria.
Hec autem transpositiones duplex sunt duobus verbis comprehen-
siva.

Simpliciter feci: convertitur Qua per accidens
Asto per contra: sic fit conversio Iota
Inconduci hoc est despicit plane obscurius. Primum enim
ma explicatur huius in minus amariis caemuribus.
Asserti A, negati E ~~concedit~~ sed Vriter ambæ
Asserti I negati O, set particulariter ambæ

Quid sibi volunt carmina hec? significante propositiones vel
affirmativas negativas, et particularis affirmativas que respon-
dent particulis feci converti simpliciter hoc est, mutatio
tantum subiecti in prædicatum, ut nullus homo est lapis convertitur
nullus lapis est homo: similiter hec alia aliquis homo est al-
bus, convertitur sic aliquid alby est homo. Significante 2° propositiones
vel negativas, et simpliciter affirmativas, que correspondent dic-
tioni Qua converti per accidens hoc est, mutatio in soly trã,
sed mutata est quantitate de unius in particularis vice
e contra: ut omnis homo currit convertitur sic aliquid
currens est homo.

Significante propositiones vel affirmativas, et
particularis negativas, que correspondent dictioni Asto con-
verti per transp. contrapositionem, hoc est in soly mutatio
trã, sed est in similitudine, ut aliquis homo non est albus, con-
vertitur sic: ergo alio aliquid non alby est non homo. Circa con-
versionem advertit 1° in propositionibus que non constant copula et ut
in hac, Petrus videt Iohannem, ut valeat conversio debet
re integrum prædicatum transmutari in subiectum, et consequen-
ter non debet converti sic: ergo Iohannes videt Petrum,

sed hoc modo: gō videns Ioannē ē Petrus. Quod obser-
vandum ē in omnibus simplicibus ppōs constanti-
bus huiusmodi copulis simplicibus quoad long et
compositis quoad sensu, hę enī unice videt Et
ac ē videns valet.

Aduerte 2° in conuersione licet
transmutentur subiecta et prædica, seruari debere eandē
trōy proprietates, nempe supositionis, ampliationis, so-
uentionis, quę causa n̄ bene conuertuntur usq̄ nul-
lus Puer fuit senex: gō nullus senex fuit Puer quia
tūc Puer in 1° ppōs supponit pro hū, qui de facto 1°
pueri, in 2^a vero supponit pro his, qui fuerunt Pueri.
Unde una ppōs habet ampliationis, quę caret altera.

Sectio V^a

De Enuntiatione Com- plexa

Enuntiationi simplici, de qua hactenus egimus sub-
cedit complexa, illa nempe, quę composita constat ex duo-
^{termi²} bus simplicibus aliqua conuersione unitis inter se.
^{nis} Propositiō complexa dividitur in copulatiuam, diuinctiuam
conditionalem, causalem et causalem. Copulatiua ē, cuius
principalis copula ē particula et ut Ioannes legit,
et Petrus audit. Diuinctiua ē cuius copula principa-
lis ē particula vel, ut Petrus loquitur, vel Ioannes
tacet. Copulatiua exigit veritatem, et coexistentiam utri-
usque simplicis, siue conuinctionis obiecti utriusque partis,
hinc licet Ioannes legat si Petrus n̄ audit absolute
neganda ē ppōs fr̄dicta.

Propositiō diuinctiua e conuerso,
ut vera sit solij requirit, quod una ex simplici-
bus sit vera, at vero ut sit absolute falsa requiritur,

quod utraque ppos simplex sit falsa.

36

que una tantum proprie appellatur Hypogetica est illa cuius una parte posita, sequitur alia, sive cuius una parte coniecta, debet concedi altera, ut si sol lucet dies est; huius copula principalis est particula si simpliciter ppos coniectiva. Propositio causalis solus exprimitur per particulas quia, que est ipsius copula principalis, ut quia est adest, ideo sentit.

Hec ppos non est affirmativa, quae supponit veritatem ppos simpliciter, et illa supposita, hoc est supposito hoc ut est adest, et sentit, solus affirmativa, non est adest est causa, cui hoc sentit. Quare licet utraque ppos sit vera, si tamen veritas unius non sit causa veritatis alterius neganda est absolute ppos; si tamen aliqua ex simplicibus sit falsa negatio est supposita ppos. Propositio causalis est, in qua partes iunguntur per particulas illatas, ut si sol lucet: dies est, que melius inter argumentum speciei collocabitur.

Notabis interea, duximus inter ppos rationales et causales, rationales ut vera sit duo solus requirit, nempe, quod ppos simplices sint vera, et, quod una bene consequatur ex altera; ad vero ut causalis sit vera, praeter hoc duo requiritur, etiam, ut una ppos conueniat verae causae alterius, propterea hoc ppos rationale est vera, equi est humeribus: quod est sensibile, falsa vero hoc causalis quia equi est sensibile, ideo est non humeribus. In his ppos compositis hoc speciale invenitur acurate observandum: quod nempe copula, seu fra illarum non est verbalis, id est non consistit in aliquo verbo, sed in illi particula interpretatur et vel quia, si vel alius equivalentibus.

Ratio est, quia ab his particulis & pecij sumuntur p[ro]p[os]i-
 tiones, unaq[ue] dicitur ab altera. Et ratio ap[er]tione est, quia in his
 p[ro]p[os]i-
 tibus n[on] est ap[er]tione identitatis unius cu[m] alio, quod
 coexistens, conexio vel p[er] dependentia unius ve-
 ritatis ab alio; hec autem conexio, vel dependen-
 tia significatur p[er] p[re]dictas particulas, ut ex se
 patet, et hinc obsequia insuper, ut p[ro]p[os]i-
 tiones causales, et
 conditionales sint negativae, n[on] sup[er]e, copulas
 verbales, affectas esse negatione, sed requiritur
 negatione immediate affectare particulas, quia, et
 sic, exempli gratia, n[on] si sol lucet dies est; n[on] quia
 sol lucet dies est.

Disputatio
 Ultima
 De his, quae pertinent ad
 mentis Opera-
 tionem.

Sectio 1^a
 Quid sit Argutio et quotuplex.

Argumentatio generice sumpta est modus scien-
di, in quo p[er]vini eo alio inferitur. Sic accepta
 in plures dividitur species: 1^a est entimema, quod di-
 citur solum truncatum, quia dicitur illi Maior vel
 Minor p[re]missa, ut omnis homo est animal. ergo Petrus
est animal. 2^a est inductio, quod est p[ro]gressus a singu-
 laribus sequenter enumeratis ad unale, ut Petrus
est animal, Paulus est animal, et sic de ceteris:

Quod omni homo est sensibilis. 3^a est exemplum, et est in 37
perfecta inductio, ut homo pendet a Deo; ergo et Ange-
lus, cuius aeternitas provenit ex eo, quod depen-
dentia hominis a Deo, fundatur in parte creaturæ, quæ
communis est Angelo, et homini.

Quarta est dilemma dici-
tury argumentum becarne quia utrumque ferre de necessa-
riis sive hoc, sive illud extremum inter argumen-
ta eliciat: ut si peccatorum arguas, debet credere
vel credere, peccatorum promereri ignem et tænam, vel
non credere, si Deus hoc dicitur: si vero: ergo est amens
quando peccat. Quinta est argumentum mirabile,
quod fit ex consequenti inter contrarium, vel contra-
dictorium; ut homo necessario peccat: ergo non peccat, quod
consequens optime inferitur, quia peccatorum debet
esse liberum, non necessarium.

Sexta et nobilissima argumentum
huius species est silmius, qui est argumentatio in qua
ex duobus oppositis tertia necessario inferitur. Cuius
huiusmodi hoc artefactum inventum fuit, ut ex veritatibus
cognitis ad cognoscendas alias progrediamur, eiusque
specificata, statim in eo, quod premittitur tali ordine colo-
centur, talesque eligantur, ut habeant et præferant
connexionem cum obiecto, et veritate conclusionis; fun-
damenta, quibus nititur hæc silmius specificata, si duo
principia notissima; hæc est dici de omni id est, quod
affirmatur de univ. distributive supponente, debet
affirmari de quolibet inferiori sub illo contempto.

Huc ergo apto peccat dici de nullo cuius sensus
est, quod quid negatur de univ. distributive supponente
debet negari de quolibet inferiori contempto
sub illo. Hoc principium nititur duplici silmius

qui sequitur: omni hōo ē aāl; sed Petrus ē hōo; gō
Petrus ē aāl. Similiter lapis ē hōo; sed marmor ē
lapis; gō marmor nō ē hōo. Secundū principij ē, quod
si eadē univērsio nō eadē index se. Si gō in prae-
mis assuetudine identitatis extremorum cum textio, infer-
tū necessario illorum identitatis index se. ut patet
in 1° silmō nō ad hoc 2° principij reduci potest
infalibilibiter. V.

Sicut identitatis extremorum cum uno
textio inferre eorum identitatis index se, ita dicitur illo-
rum in textio, inferre illorum dictionum index se, p^o
hoc principij, quod dicitur in textio dicitur,
index se. Silmō requirit triplicem p^o 1° in qua
affirmatur identitatis unius extremi cum textio, 2°,
in qua affirmatur identitatis alterius extremi cum
eodē textio, et 3°, in qua concludatur identitatis
extremorum index se. Ita erig debent esse tres unius
quod sit medius, et duo quorum identitatis cum illo
affirmatur in praemissis; quod si plures, aut pau-
ciores sunt p^oes, aut tri, impossibile ē, quod eorum
identitatis concludatur.

Examinis, qui dicitur me-
dium conclusionem si congruitur. Et extremis aliud
dicitur maius, nempe, quod bis praeter in silmō,
aliud minus quod bis subicitur. Propositio Ma-
ior debet esse illa, in qua ē extremus maior, et
maius, et minus, in qua ē minus; sed uti ita
videtur ut sit Maior, quae 1° profertur, et Minor,
quae 2°. Māa circa quae silmō si obta, de quibus
agitur in illo. Māa ex qua p^oproxima si p^oes,
māa remota si tū ipsorum p^oes. Ita argutionem in
communi ē nota illationis, ita silmō ut talis ē.
artificiosa dispositio praeter, quas concludit. Ita
haec dicit figurae et modis, de quibus statz.

D Figura Et modo Silmi

Figura i collocatio medii et extremorum secundum
 xas subti, et praxi, et pro diversitate huius colo-
 cationis figura variatur. Hinc figura silmi e
 triplex nq si mediu e subty maioris, et praxi
 Minoris, silmi e in 1^a figura. Si mediu e pra-
 ty utriusq; praxi e in 2^a figura. Si mediu
 e subty utriusq; praxi e in 3^a figura, nec
 desunt carmina que hoc firmant.

Prima prius subicit Mediu, dein praxi
 ip ~~ipsum~~ sum
 Altera bis dicit, bis tertia subicit Ipsum.

Modus silmi i apia descriptio pprii secundum asima-
 tionem, et negationem, uelutatem, et praesentiam et ab-
 sentiam autem hi modi in sequentibus recensentur.

- Barbara, Celarent, Darii, Ferri, Baralipon.
 Celantes, Dabitis, Fapesmo, Frisesomorum.
 Cesare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti
 Falaton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison.

Ut carmina hec capias nota 1°, quolibet dictio
 continere triplex vocalis, triplex silmi pprii uidentis suo
 ordine, ita ut 1° vocalis denotet Maiorem, 2^a Minorem, 3^a
 consequentia, licet autem Darapti, pton, quatuor, et Friseso-
 morum quinque vocales continant, solum tres h^{ab}entur
 si ceteras autem ob congruam carminis cadentiam addere ut
 Nota 2^a quing pprii per singulas vocales indicatur pro quo
 uocata in memoriam carmina ille asserunt A et eorum exple-
 catione.

Nota 3° ex novendegj modis, qui totidē Sectionibus
 in præfatis casibus expræmuntur, nobis 1° præca-
 re ad 13 figuræ, quatuor sequentes ad 23, et reliquas
 omnes ad 33. Nota 4° ex præfatis omnibus modis
 quatuor tantis 1° præca-
 re primoscludere directe, id
 est extremum minus positum in minori subiecti in conclu-
 sione, et extremum maius seu positum in maiori, præca-
 re in clusione; reliquos vero omnes concludere indirecte,
 id est extremum maius subiecti in clusione, et ex-
 tremum minus in illa præca-

Sectio 3^a

DE Reductione Silogismo- rum

Ex modis decj, et nobis, super relativi, quatuor tantis
 dicuntur absolute perfecti; quia in eis conclusio ita
 clare inferitur, ut concessis præmissis, nullus contra-
 dictus possit negare consequentiam. Reliqui appellan-
 tur imperfecti, quia licet conclusio recte inferatur, il-
 lationis rectitudo non ita perspicua. Ea propter in-
 ventæ sunt reductiones silogorum, quæ illationes uterque
 quæ rectitudo demonstratur. Hæc reductio est duplex,
 alia per obscurationem, alia per impossibilitatem.

In reductio

ne per obscurationem silogus imperfectus reducitur ad
 unum ex quatuor perfectis, atque libera unitate, ita
 ut silogus factus in modo, cuius litteræ initials sūt
P reducatur ad Barbara si sit C ad Calarent
 et sic de reliquis. Ea reductionis causæ methodum.
 Simpliciter Vertit Vult S; P vero per Acci.
Mult transponi, C per impossibilem reduci

Explicatur: ut silmūs imperfectus reducatuꝛ pꝛi 39
ostentioꝛy, attendenda ē dictio, cuiꝛ correspondet, atten-
dendꝛ etiꝛ singulꝛ Vocales, quꝛ correspondent singu-
lis pꝛobus silmū. Si Vocali aliqua habet post
se S debet conuerti simpliciter. Litteꝛa P denotat
pꝛopꝛꝛ correspondentiꝛ vocali antꝛ conuolucendꝛ
cū pꝛꝛ accidens. Si in illa dictione reperiatur M
denotatur Maiorꝛ mudandꝛ eī in Minorꝛ, et Mi-
norꝛ, in Maiorꝛ. Si reperiatur C in tota dictione
silmū reduci debet pꝛꝛ impossibila, ut conuen-
git, in Duamio.

Silmūꝛ, qui possunt reduci, acci-
pente specimen in silmō factō in Taperno, om-
niū hōō ē aāl: nullus lapis ē hōō: gō aliquod aāl
n̄ ē lapis. Silmūꝛ iste debet reduci ad Lexiō pꝛop-
ter litteꝛꝛ F, a qua incipit, reducatuꝛqꝛ hoc modo:
in S Mai. conuertitur pꝛꝛ accidens, quia P sequi-
tur 18 Vocali: deinde M minor conuertitur simpli-
citer, quia S sequitur Q 3: et tandem pꝛꝛ
sic conuerti mudabuntur ut dicimus pꝛop-
ter M que in ea dictione inuenitur: unde pꝛꝛ
eunt huiusmodi: nullus hōō ē lapis aliquod
aāl ē hōō, ex quibus cludendo duxit deduci-
tur istud consequenti: gō aliquod aāl n̄ ē lapis
quod in silmō imperfecto etiꝛ inferebatur,
et sic formatuꝛ ē silmūꝛ in Terzio.

En alij silmūꝛ

in Duamio, aliquis hōō ē albus: omnis hōō ē caāl: gō
aliquod caāl ē albus, qui cū Duamio sic reducatuꝛ om-
niū hōō ē caāl: aliquod albus ē hōō: gō aliquod albus
ē caāl, que conclusionē conuerti simpliciter pꝛꝛ
ut cogit S, que ē in Duamio post tertioꝛ vocali

deducitur hęc alia: go aliquod causa est alibi, quę
fuit conclusio deducta ex alio imperfecto, cuius pro-
missi transponit si propter M, quę in ea dictio-
ne reperitur, et Maior convensa simpliciter propter
18 litę S.

Reductio per impossibile est coactio quedam,
qua propugnans compellitur, ut duo contradictoria
admittat, si nolit amittere alio imperfecto. Modus
huius reductionis faciendę est obsequia sequenda caamina.
Maior fit Minor, et fit contradictio Maior.
Excipe Celantes, in quo pervertitur Ordo.
Servat Maiořem, Variat que 2^a Minorę.
Tertia Maiořem Variat, Servat que Minorę.

Itaque alio imperfecti 18 figurę, in hunc modum reducuntur
per impossibile. Minor proferuntur, et loco Minorę
in ponitur Maior, et loco Maiořis ponitur stradictoria con-
clusionis, quę negata est. Ab hac tamę regula excipitur
alio factus in Celantes, quoniam pertinet ad primę
figurę, cuius reductio fit proferendo Maiořem, cui sub-
rogatur Minor, at assumitur in Minorę contradictio-
na conclusionis negatę.

Silmi 2^a figurę reducuntur in
ponita contradictoria conclusionis negatę loco Minorę, et
retenta eodę Minorę. Silmi 3^a figurę reducuntur servata
eodę Minorę, et assumpta in loco Maiořis stradictoria con-
clusionis negatę. Dispositis hoc ordine premissis formabitur Silmi
in uno ex quatuor modis perfectis, cuius relatio est ppos-
straria, aut stradictoria alicuius ex ppositis concessis, aut
ex qua talis straria, vel stradictoria legitima infectio.

Hinc alio iste formatus in Baralyton, cui hoc est ad, im-
ne veribile est hoc: go aliquis ad est veribile. reducitur in: in
premissis infectis hec relatio. go nullus ad est veribile.

que necessario cadendo e, quippe contradictoria conclusionis negat.
 Deinde eadē assumitur in Maiori, et in Minori assumitur
 Major procedentis sibi: unde premis erunt huiusmodi:
 nully aal e' r'isibile; ois hoo e' aal: go eo quibus in Celazem in-
 feratur hęc conclusio: go nully hoo e' r'isibile. Deinde per contri-
 cionē simplicis casetur hęc alia: go nully r'isibile e' hoo, que e' contradic-
 toria Minori sibi spectata, nempe, omne r'isibile e' hoo, que res-
 pondetur vera: unde dicitur contradictoriz erunt simul veriz, quod
 repugnat oo.

Sectio Ult.^a

D Aliquibus Speciebus
 Silmorum, et Principiis quib-
 dam utilibus ad arguen-
 dum

Sillogismus dicitur b' includens maiorem, seu r'isibile mag,
 etcludens minorem, seu r'isibile min. Ille claudit r'isibile mag, qui
 fundatur in aliquo principio forede certo, ideoque in qua-
 cunque mag claudit si' premis veritate. Non solum ut
 totus continet; quicquid continet continere potest; go totus pot' con-
 tineri, claudit r'isibile, fundatur enj et in illo principio vero,
 ab actu ad hoc valde r'isibile. Ille solum claudit r'isibile mag,
 qui continet aliquo principio vero in aliqua mag, falsitate
 in alia, v'g. ite, deus pot' contineri; go continet actu, arguit
 enj a potentia ad actu, qui arguendi modus sibi in deo
 valet circa deo, non circa alia.

Deinde dicitur 2° in omni

communi, et singulari

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Ultimo

Alphabetic

...
...
...
...
...

Large block of faint, illegible text in the lower half of the page, possibly bleed-through or very faded handwriting.

TRACTA TUS^{us}

D. P. PRÆMIALI BUS LOCÆ SIVE LO GÆ REFLEXA

PREMIUM

Instructi eꝝ armis, quꝫ vobis, pꝛcedenꝫ simulorꝫ tractatus minit.
travit, procedite in palustribꝫ in obsequiꝫ ipsiꝫ Dialecticꝫ ama tract.
tatuꝫ, pꝛvius quipꝫ tractus nāqꝫ pꝛviales obitꝫ Logꝫ considerat.

D. DISP. I^a D. LOCALIOR DIE AD SUUM OBTUM

Cꝫ pꝛvā diversitas nō modo ipsiꝫ pꝛvꝫ, verꝫ etiꝫ omniꝫ rancieꝫ habi-
tus ē actus diversitateꝫ paratꝫ sine eius cognitione perfecta Dīcꝫ
cognitꝫ haberi nō pꝛ. Quærentibus eꝝ, quid sit Dīcꝫ qd obitꝫ respiciat ē
pꝛvius explorandꝫ. Sed quā obitꝫ particulariꝫ notitia a cogni-
tione obitꝫ in cominuni dīcꝫ dependeat, idꝫ circa hoc etiꝫ
nonnulla brevitꝫ sunt pꝛvlebanda

Sectio V.

Quid et quotuplex sit Obiectum.

Obiectum est id, quod attingitur ab actu potentie vitalis, scilicet potentie intellective, volitive, sensitivae, &c. Obiectum potentie vitalis, quia potentie naturales, quae voluit emittari sunt, ut solis vis &c. non dicuntur respectu obiecti, sed tamen aut effectuum obiecti ergo est prae praesens, ac velut obiectum in alicui; id vero non competit rebus respectu potentie vitalis, cuius actus res ipsas sub aspectu locant, et quasi ob oculos iaciunt. Quibus non solum potentie vitalis habent sua obiecta, sed etiam actus ipsarum potentiarum eadem obiecta dicuntur habere, quia sunt id quo potentia tendit in obiectum, unde habent etiam obiectum, sicut ut quod. Secundum habitus qui ex potentia concitantur ad ipsius actus productionem, et species etiam, quae producuntur auctu potentiarum, habent pro obiectis omnes illas res, quae attinguntur per actus.

Sicut colit.

Datur, qua ratione scientia etiam propria concedantur obiecta, nam ex cognitione omnes, et omnes habitus suis obiectis dantur, necesse est inferre, scientiam et artes, quae vel cognitiones sunt, vel habitus inde generati sua obiecta correspondere. Obiectum dividitur 1° in obiectum in actu 1° et obiectum in actu 2°. Obiectum in actu 1° est capacitas quae datur in qualibet re, ut a potentia attingatur. Obiectum in actu 2° est ipsa res, prout iam actualiter attingitur. Obiectum 3° in actu 2° constituitur formaliter in ratione talis per actum potentiae quo attingitur: quia illo sedato tantum remanet obiectum in actu 1°. Nichilominus de inquiratur, quidnam sit obiectum potentiae vel scientiae? Frequentius sermo est de obiecto in actu 1°.

Dicitur 2° obiectum in totale et parziale: Obiectum in totale respectu potentiae ^{habitus} ~~actus~~ vel scientiae est collectio

2
omnibus obiectis, quae a potentia habitiva vel scientia possunt
attingi. Obiecta parvialia sunt unum, aut aliqua, non tamen om-
nia obiecta, quae possunt attingi: sic omnis color est obiectum
totale potentiae visiva, albedo autem est obiectum parviale. Sicom-
ne ens est obiectum rationale metaphisica, ens vero determinata-
tum, ut Deus, est ipsius obiectum parviale. Nec Divus vindi-
cari poterit a vobis eo dictis ad finem disputationis primae
sumulacrum.

Quid dicitur in formale et materiale: formale
est quod proprie se attingitur: obiectum vero materiale est quod
attingitur propter aliud. Exempli gratia ego vobis deside-
rans salutem amat scientiam vobis: tu scire vobis est obiectum
materiale, salus autem formale. Similiter, credis mysterium
Incarnationis propter divinae revelationis: Revelatio est obiectum
formale tuum, fides ipsius vero mysterium creditum est obiectum
materiale. Inquirens itaque, quid significet tu propter in-
definitionibus obiecti formalis et materialis.

Respondet: ob-
iectum formale attingi propter se id est ac attingi ratione sua,
sive eo proprio merito et ratione intrinsecae dignitatis, ac pro
propterea, quae in se habet obiectum, ut ad illud actum in vobis
quem ab alio obiecto merito aut dignitate emendat. Con-
tra vero obiectum materiale attingi propter aliud est attingi
ut convenienter merito et dignitate alterius. Vanitas huius
complexionis propter: nam si quis ego vobis roget, cur tanto pe-
re appetat medicinam molestam? respondet propter: quia
appetit sanitatem. Si rursus queras, cur appetat sanitatem?
~~appetit~~ quia mihi commoda. Ita huius circumstantiae
sanitas eo proprio merito et dignitate appetitur; medi-
cina vero non nisi ut convenienter merito et convenienter sa-
nitatis.

Co huius infirmitas sicut conveniens eo rebus, et
obiectum in actu 2°, ita pariter eo ipso conveniens, et

+ responde
bit

obiecty formale et materiale ratio est; quia sanitas ut n
minus est indifferens, ut amicitia vel propicia se, vel pass
iva aliud, quod ut amicitia, vel n amicitia. Infertur 2°
obiecty materiale unius actus esse posse formale respec
tu alterius, ut: si medicamenty amaty prius prospiciant
ratio amicitia postea ratione sui, vel propicia sibi anagogical
cedit. Infertur 3° eandem res posse esse obiecty formale et
materiale eiusdem actus fere diversis beneficiis: ut amor
est indivisibile fieri potest in medicamentorum, et quia
dulce, et quia conducens ad sanitatem: prout respicit medica
menty quia dulce, illud denominat obiecty formale; pro
ut est respicit quia conducens ad sanitatem, illud denomi
nat materiale.

Infertur 4° obiecty formale et materia
le n semper distinguitur realiter: ut misericordia Dei, et
Deus ipse realiter sunt idem et tamen idem qui amat Deum pro
pter misericordiam Dei ipse est obiecty materiale illius amoris,
misericordia vero formale. Infertur 5° obiecty materiale in
actu 2° n potest inveniri sine formali, formale vero esse
potest sine materiali: non potest: quia obiecty materiale
n habet attrahibilitatem actuali indolentem, ut sufficiens seipse
sola moveat potentiam ad actum: ut necessarium est considerari
alterius obiecti, quod sit ratio aut adequata, aut precipua, cui
debeat actus. Latet etiam secundum: quia obiecty forma
le est se solo sufficiens, ut in linea obiecti moveat potentiam
ad actum.

Deus eo dicitur Attendo: nequit attrahi aliquid
ut finis, quin attrahatur res aliqua ut medians: ut nec
potest attrahi obiecty formale sine materiali. Immo ~~non~~
^{tanquam} ~~dati~~ neque consequens: dicitur enim est quia finis est, cuius
gratia aliquid fit, deoq n potest attrahi bonum ut finis, nu
to addito habitu respectu ad media; ad obiecty esse forma
le, est attrahi propter se; hoc autem eque stare potest, si

ve propter ipsu attingitur alia sive secus.

Obiectum formale

3

la que materialis subdividitur in intentionem et comitatem.
intentionem est illud quod se vera attingitur per actus potentie,
ut accidit in assensu intellectus revelati propter revelationem:
hoc est actus noster credimus revelationem, verum est ipsum
verum, quod per ipsum declaratur. Obiectum comitatem est quod
ipsi denominatione et improprie attingitur, quatenus nomi-
ny est unum ex obiecto atato: sic vni veribus, sequitur per
est inductum dicimus, videre ipsum per se; sic est vna alve
dine dicimus, videtur partibus; ex tamen substantia partium
vna non videatur: distinguitur enim realiter a colore, qui ipsi
subiacet potentie visive.

Obiectum formale subdividitur 2° in ob-
iectum formale quod, et formale quo, sive aliter in a-
tione formale que, et ratione formale sub qua. Ratio for-
malis que est predicatum illud, quod rationi sui, et immediate
attingitur, non tamen vagatur per omnia scientie, aut potentie
obiecta. Sic albedo ratione sui, et immediate terminat visio-
nem, ut pote color non tamen vagatur per omnia potentie visive
obiecta, quia plura videtur possunt preter albedinem, ratio forma-
li sub qua est ratio quod generalissima, que per omnia poten-
tie obiecta vagatur, est distinctiva illius potentie, vel scientie
a quacumque alia, et vi illius omne obiectum particulare reddi-
tur attingibile per actus talis potentie vel scientie. Sic verum
in communi est ratio formalis sub qua visus quia visus potentie
attingitur quod quod est verum, et nequit attingere aliquid quod
ratione visui non particeps.

Obiectum formale vocari solet speci-
ficatum, hoc est comitatem videtur aut regula, ex qua plerumque
discriminamus species actuum habituum, et potentiarum inter se dicuntur
modi tamen: non actus unius potentie, vel scientie totalis, si

inter se comparantur specificantur ab obiecto formali quod
conveniunt siquidem in ratione sub qua; comparati vero
cum actibus alterius facultatis specificantur a ratione sub qua.
Hoc ipsum evenire dicimus habitibus constitutivis unam
legem totalem. Unde obiectum formale scientie comparatum ad in-
tellectus actus, et habitus speciei nihil est aliud, quod obiectum
formale quod; comparatum vero ad scientiam totalem non distingui-
tur ab obiecto formali quo.

Dicas si in quocumque obiecto ana-
lytica identificatur predicatum quod assignamus pro ratione sub
qua, cum reliquis predicatis: quod non solum illud, sed et quocumque
aliud representatur in obiecto, eorum ratio sub qua, consequen-
ter sicut totum obiectum est ratio qua, est eorum ratio sub qua.
Antecedens est certum neque enim color distinguitur in albedine
ab aliis predicatis consequentia vera probatur: eo quod duo pre-
dicata identificatis quodquid convenit uni, debet convenire al-
terius; alias manifesta sequetur contradictio: quod si unum est ratio
sub qua, id est est et aliud.

Respondet considerando antecedens et
negando consequentiam; ad hanc probationem distingo ante-
cedens: quodquid sic convenit uni, debet convenire al-
terius concedo antecedens; quodquid formaliter convenit
uni, debet convenire alterius, nego antecedens et consequen-
tiam. Predicatum illud in quo stat ratio sub qua huius ac
illius potentie, realiter quidem identificatur cum obiecto for-
mali quod, et cum reliquis illius predicatis: quia prop-
terea que de illo ut eorum a parte rei verificantur, de
reliquis debent pariter verificari, quale est attestari abro
libre a potentia quod de omnibus verum est. Atque ee
rationis sub qua alicuius potentie non cadit supra predi-
catum, prout est a parte rei, sed prout percipitur per cognitionem
nostram ab aliis. Unde hec ipse, potentia visiva ten-
dit in albedinem sub ratione coloris, habet hunc sensum:
albedo copiosa hoc conceptu coloris dicitur capacitate
ut attingatur a potentia visiva; sub alio conceptu
bus talis capacitate non dicitur.

4
Confirmatus solutio sequenti. Diversi solidum in notis
satis, actus cuiuscumque potentie debent convenire in eo, quod
attingant aliquid prout, sive rationis genericæ, que non di-
mus sub qua; sed actus eiusdem potentie, frequenter differunt
secundum obiectum formale: igitur obiectum formale distinguitur
a ratione generica sub qua. Minor probatur: nam ad-
eundem voluntate eo igitur pertinet actus diversarum virtutum
charitatis, religionis, ad eundem virtutem actus diversarum virtutum
sicut ut Love, et fiducia; sed actus diversarum virtutum
se differunt in obiecto formali, id est operantur in ac-
tibus diversarum scientiarum: igitur actus eiusdem potentie, con-
venientes in ratione sub qua, differunt in obiecto for-
mali.

Quæstio 2^a: igitur formalitas coloris in albedine non
solum est ratio formalis sub qua potentie visive, sed etiam ra-
tio formalis que, seu obiectum formale, et reliqua formalita-
tes exiunt obiectum pure materiale. Probatur hoc conse-
quentiâ: obiectum formale quod seu ratio que est id quod
attingitur propter se, et obiectum materiale, quod attingi-
tur propter aliud; sed inter formalitates albedinis forte-
tas coloris est que attingitur propter se a potentia visu-
va reliquis virtutibus, ut dicitur a colore, attinguntur propter
illud igitur ipse est obiectum formale, et reliqua materiale

Respondetur, in 1^a ratione coloris in abstracto
non consideratur, esse obiectum formale visive potentie, sed ra-
tionem, seu completivam adequatam albedini, uno formalitas co-
loris non est obiectum formale, sed ratio sub qua. Assum-
ptum probatur; quia albedo, ut ratio, attingitur propter
se a potentia visiva; sed quod attingitur propter se
obiectum formale: igitur. Minor probatur: albedo includit

fortiter rationis coloris: quod attingitur propter se, et sic
attingitur propter coloris. Probatur hec consequentia
1.º quidquid est fortiter color, attingitur propter se, dicitur
attingitur propter coloris. 2.º hoc, qui fortiter est sensuivus
ut animal, ut fortiter sensuivus ut homo; quia hoc, ut
talis, includit fortiter animal.

Itaque generaliter loquendo,
non solum attingitur propter se prout in quo stat ratio sub
qua potentia, sed etiam omnia alia, in quibus hoc fortiter
ita includitur, si aliunde sint causa principalis actus
in linea obiecti. Ex parte a priori est: quia, dicitur hoc ergo pro
pugit utique diligit, non eandem diligit prout sub ratione vere,
aut boni ut sic, alia eque diligeret utique minus: quod ille
diligit, ut contraque admirationem talis boni. Quod si prout
catum, in quo subicitur ratio sub qua potentia, non includatur
formaliter in alio, quod propter ipsum attingitur cum
ob secundum prout quod attingitur propter prout, cum
obiectum materiale, et linea obiecti materialis improprie
attracti.

Pro cuius intelligentia pro oculis habere oportet
ut obiectum materiale esse in duplici differentia non
aliud est obiectum materiale, ~~atque~~ attracti idem per se
et sed pure materialiter, et identice, nempe quate
nus identificatur cum obiecto attracto signate et expresse.
Exemplo rem ostendam: dicitur videtur albedinem, in se alia illius
prout nuperrimam fortiter accidentem, quae etiam attingit
per illam visionem; at si illius actus examinetur veridicem,
minime invenietur, attingere expresse fortiter accide
ntis: hec ergo fortiter cum obiectum materiale, quippe attrac
ti propter fortiter coloris, et albedinis et attracti vere,
quippe coexistens realiter realiter unionem, sed pure mate
rialiter, quia non attingitur expresse ~~sed~~ implicite

tanty. Aliud ē obiecty materiale quod nedy velle, sed et for
tūte, et copreue attingitur per acty, quanquy proprie aliud
realitē aut ratione dēstōy: huius indolē ē medicina respec
tu huius actus: quia desidero salutē, appetō medicinā que
sub copreue proprie amatur seu terminat acty
in se ipso, at nō ut obiecty movens, sed ut ordinatū
ad salutē. Unde ad repōg in forma nego 1° consequentiā:
ad eius probatiōny concessa Maiori Distinctio Minoris: color
ut contractus ad aliud attingitur proprie se, et reliqua p̄tate
albedinis constituentia, et separabilia per ratiōny a colore at
tinguntur proprie aliud, concedo Minoris; et reliqua p̄tate
ita nō ita separabilia a colore attinguntur proprie aliud,
nego Minoris et consequentiā.

Itaque ut dicimus, si aliquid
attingitur proprie aliud ita ut sit aliud ratione distinctū,
tunc h̄y proprie aliud indicat distinctiōny, obiecty materialis
a foris; at dy proprie aliud attingitur nulla ratione distine
ty, tunc h̄y proprie aliud sōly dicit ratiōny formale sub qua:
cy q̄o abbedō includat colore, color ē sola ratio sub qua, et al
bedō illy includens ē ratio que. Ultima ratiōny foris sub
qua datur est ratio fortissima sub qua que egue exten
dunt ac ratio foris sub qua, et supra illy addit copreue
ny respectus ad potentiā, et attingibilitatis paritē respectu illius.

Unde visibilis coloris cy colore identificata
ē ratio formalissima, sub qua tendit potentia viva, quia
completus vix seā exprimit capacitāty, ut color attingatur ab
illa: quid enī aliud sonat visibile, quā id quod potest videri
aditōny que respectus ad eg potentiā copreue declaratur.
Ratio foris sub qua appellatur ratio obiecti in se rei: ratio
fortissima sub qua appellatur ratio obiecti in se obiecti et
attingibilis a potentia. Hec tamen ratio formalissima a po

tertia materiali n̄ attingitur expresse et signate, sed
soly implicite aut eocitate: & potentia autē spiritualibus potest
quidē clare et signate percipi, at n̄ semper proceditur, ut
docet Doctor angelicus *1^a parte 9° q^o 133.*

Et dicitur in
fieri, eandem entitatem posse esse obiectum forte respectu plurius
potentiarum aut contrariorum quia potest participare rationem
forte sub qua illi tendunt, et provide distinguuntur propter se ab ipsis.
Sic eadem entitas albedinis, quatenus bona potest amari a volun-
tate, quatenus vera, potest cognosci ab intellectu, quatenus ista,
potest videri a potentia visiva. Ratio est, quia tot potentias
respondet eis quilibet in actu, quod sunt rationes fortes que
in ipsa inveniuntur. Et hoc de obiecto generice accepto subtra-
nuere ad obiectum forte procedamus

SECTIO: II

UTRUM VOCES SINT OB IECTIVM FORTE LO

*P*lura sunt de quibus dubitari potest, an sint obiectum forte
forte, nempe voces conceptus per voces manifestati, vel per vo-
ces et conceptus representati, et secunde intentionis sive eius ra-
tionis. De quibus omnibus tam propria congruunt Aristotele
docet, eos nihil ultra habere quod doceant, ita dicens ut per
me tot sint sententia, quod capitur. *1^a 2^a q^o 1^a* quæstionem in
revertimus de vobis, n̄ modo sumptis, et secunde entitatis Philo-
sophorum, sed ut expresse conceptionem mentis, et artificiosè disposita a Logica
in instrumentis suadendi. Prima sententia tenet eas in sensu esse ob-
iectum formale inadequatum Logice, ita *Quirio, Lynce, Fonseca et Ve-*
rencius nostri quam plurimum. Secunda sententia vobis ne

gat ratione obiecti formalis Loge, etiam inadequati. Utique senten-
tia pro se adducere conatur Courmy Doctor: Ad utrumque tunc
damenta proponemus et resolvimus ac proinde questionem
tam pro Dialectica defensandam suscipimus.

Probatur 1°: utra defio vocali animal rationale non est obiectum forte
Loge; sed, si voces utre non sunt obiectum forte Loge, nullę aliter evan-
go voces absolute non sunt obiectum forte Loge. Minor constat,
quia voces deo event obiectum forte Loge, quia conformantur
reguli Loge; go, si voces utre animal rationale illi conforma-
te, non sunt obiectum forte, nulla ratio superest pro alio. Major
videtur in qua scatur difficultas, sic suadetur: obiectum forte Loge
est actus, in quo invenitur artificium, seu potius est artificium ipsum,
ad cuius effectum Loga dirigunt. Sed prædicta defio vocali non
convenit artificium, potius effectum Loga dirigunt: go voces in
defio redactę, non sunt obiectum forte Loge.

Major constat: tum
quia actus non habentes tale artificium, nullo modo perti-
nent ad Loge, qui, ut pote hoc actus, tota est in obediendo
aliquod artificium: ut utrumque quia artificium, genericè consi-
deratum, est ratio sub qua Loga tendit: go, sicut nullum
datur obiectum forte potentę utriusque, quod non participet ra-
tionem genericę rationis, ita nullum obiectum forte invenitur
respectu Loge, quod non participet rationem genericę artifi-
cii propter se attracti a Loga. Minor autem supra posita
probatur: artificium, attracti a Loga propter se, est artificium
deitate mentale: go defio vocali caret artificio toto quod
propter se dicitur a Loga. Antecedens manifestum: arti-
ficii propter se attracti a Loga relate ad defio, est ar-
tificium modi secundi; sed defio vocalis non est modus scien-
di: go illius artificium non intenditur propter se a Loge.

Probo
minoris; modus sciendi est ratio manifestativa ignoti; ad de-
fio vocalis non est ratio manifestativa ignoti, nam

ut docet magnus Augustinus Libro de Magistro capite
11.º verba ad motum tantum, ut quigramus, xel n̄ eorū ut
novimus: s̄o verba s̄o ut propria n̄ manifestat
motum; quod enī prese debeat ignotum, procul dubio eorū ut
ut novimus: s̄o defio vocali n̄ ē motus secūdi.

Confirma-
tatur 1.º et explatur hęc rāo: etsi verū sit, Loga n̄ solum dicitur
gēe cognitione, quę omni rigore sint moti secūdi, tamē
debet dirigere motū secūdi, sicut sicut a tē ē ac cognos-
cere, quia alie tē ad hunc finē utuntur Loga ut sine
errore cognoscant sua obiecta; sed per actus vocales n̄
cognoscuntur fātē obiecta, siquēdē voces numerantur
inter signa n̄ fātē, sed instrūta: s̄o, tē voces videantur
pre se vere artificij, n̄ ē tantū artificij a Loga inten-

tiō. Confirmatur 2.º demonstratio vocalis n̄ continet arti-
ficiū intentū a Loga: s̄o n̄ ē eius obiectū fātē. Probatur:
artificij a Loga intentū per regulas demonstrandi; ē artificij
demonstrationis vere talis; sed demonstratio vocalis n̄ ē ve-
re et proprie demonstratio: s̄o n̄ continet artificij scri-
be Loga. Minus constat ex Ante libro 1.º Posteriorū capite
8.º demonstratio, inquit, n̄ ē orāde, quę ē cōtra, sed in
orāde quę ē in mentē, consistit. Hinc sicut: s̄o demonstra-
tiō n̄ consistit in orāde vocali: s̄o, quāmbū voces detri-
buantur aut collocantur, ita ut demonstrationis constetur
se videantur illg tantū nunquā constituent: s̄o nec aliud
artefactū Loga constituent; cy equalis s̄o pro omnibus
rāo.

Probatur 2.º conclusio: voces n̄ diriguntur ex intentione
sive Loga: s̄o actus directe tendens in voces, vere Loga
n̄ sunt. Probatur autē: Loga solum dicitur ex intentione
propria actus intro: s̄o n̄ voces, iudicentur autē: Loga
inventa ē ut intro dirigat in suis operationibus; sed id
debet confirmari directū a Loga ex propria intentione

ne ad quod dirigendy inventa ē: s̄ eo propria intentio
 ne s̄ly dirigit actus intus. Major probatur a Divo to
ma in Libry 2° Dialecticy lectione 1^a ubi inventa ē; inquit de so
la, ut intus in ipso actu rationis ordinate facultate, et sine errore
procedat.

Confirmatur ut Loga suay fini aequatur, n̄ ē necessariy,
 eg radice regulari duxerit tendentis in vocis: s̄o eas n̄ tradit: p̄sto
 aut: finis Loge ē instruere intus, ut p̄e actu artificiali delectat ve
 ritatē, et adquireat alias sciencias: sed hoc sufficienter prestat p̄e
 regulari divergentis actus intus: s̄o vocy directio ad finē Loge nece
 saria n̄ ē. Minus unia dubia probatur: sciency adquirentur
 p̄e solo actu intus, aliunde veritas cuiuscunq; obiecti p̄e ip
 so formaliter delectat s̄o regule dirigentes illo absolute suffi
 ciunt, ut Loga suo fini respondeat.

Sed dicat 1°: modus sciendi forma
 lis ē oratio connoti manifestativa: sed manifestari connoti connoti
 et erig vocibus: s̄o uti sunt formaliter modus sciendi. Dicitur
 quo minor: vocibus connoti connoti manifestare illas profere
 re, nego minore; illas autem subdistinguo minore; connoti
 manifestare instrumentaliter concedo minore; formaliter nego
 minore. Aspiciunt intus a Loga n̄ ē quecunq; manifes
tatio, sed talis ut cuius predicata sui fortiter manifesten
tur intus, et desinant ee connoti; hoc autē n̄ obtinetur p̄e vo
ca, sed p̄e solo actu intus, qui sunt formaliter notitia vel sci
entia connoti.

¶ Argumentum instatur in scriptura: nō oratio
atq; scripta p̄e manifestativa connoti: cui n̄ n̄ erit obiectum
facto, sed p̄e: certe id n̄ licet quia copiose contradicit Doctor An
glicus 1° p̄e Hieronyma lectione 1^a, ubi ait: significatio autē
Dialecticy tanq; magis remota n̄ pertinet ad huius conside
rationē sed magis ad considerationē Grammatici. Instatur etiam
 in Domino coloribus expressa, que eandē dispositionē partium
 habet ac Domus vera; et tamen s̄a adversarius plures
 Domus picta n̄ pertinet ad obiecty formale architecturę.

Sane licet ut p̄y idē s̄a adversarius in vocibus et
 conceptibus, nihil omnino qui docent, Loge agere p̄e primario de

Solu' comparibus, et secundario de vocibus: si go e' apud artificij
licet sit oo leg, poterit tamq' ducendum de respectu a Loga, cu' n'
poterit etig' n' n' respectu ad ipse sicut contractu ad compar, et
absolute n' respectu sicut contractu ad vocem. Denique: illa expressio
vocalis animalis ita e' solum signu', et imago artificij definitio
nis mentalis: ergo nunc ad aduersariu', utiq' respectu a Loga
ratione sui, et respectu artificij utriusq' nulli' vocibus: an potius
respectu artificij mentalis, quod presupponit, et cuius e' imago.

Secundus: go n' e' obiectu' forte Loge: n' eni' respectu respectu
sed respectu aliud. Si primu': go talis expressio sicut prolata
Linga, respectu a Loga ut ducetur forte: patet: siquid' illi co
prehensio' nihil tunc deficit, nisi relatio et dependentia ab actus
mentali ho'i; sed per vo' in ea expressio prolata ab hoc n' re
spectu respectu relationis aut dependentia ab actus menta
li ho'i, sed solum ratione sui: go tenet abstracta sequela futura
eo e' n'q' eni' tunc foret copulatio essentie ho'i per genus: per omne
et utiq' differentia, in sensu aduersariu'.

Quam responsio Directa
est ig' enunciata in sp'a, et nunc ubiq' copulatur: modus sciendi
vocalis supponit en' proferente modu' sciendi mentalis, ac proin
de supponit ignoti' manifestati' et obiectu' sicut Loge; licet ad
ig' hanc ignoti' manifestati' n' supponat in audiente, tamq' nec
illu' ipse se se comunicat, sed solum co'at et quasi admonet audi
entis ut inquirat: unde nec ipse audientis se vasa et fortiter
per definitionem vocalis loquuntur, sed per definitionem mentalem qua
fontem denotantur sciens.

Replicabis: aut statuaria dicitur res
sicut sui artificij in quacumq' materia reperitur, sive in au
ro, sive in marmore de go Loga dicitur respectu sui artificij
sive in vocibus, sive in comparibus reperitur. Invo' 1° ut su
pra in definitione scripta et in domo picta Invo' 2° contra
en, qui docent artificij vocu' pertinet secundario ad intentionem
Loge: statua lionis uno et infusio' mag' eque dicitur a sua
ante eo intentione humana, ac ea que hat eo Iaspide aut ma
more. Respondet qd' sicut aut statuaria solum respectu mag'
quocumq' ita sa, in qua vere et proprie saluetur artificij

estans; hoc autē equè proprie inveniri potest in lapide ac
in auro, & illud docere materiam suppetat et opus: ita Logica
ly respicit materiam, quęcumque una sit, in qua vice et proprie
salubetis modus sciendi, at voces n̄ sunt huiusmodi: n̄ enim
fortiter et proprie, seu per se manifestant ignotū.

2° Logica n̄ solum docet scire, sed etiam docet docere et doceri de
cere, & Augustinus; sed per artefacta vocalia docemur et
dicimus, licet per sola mentalia sciamus. 3°. Respondet Logica
docere quo pacto docere scire et docere possimus, at per regu-
las proprie et per se, seu directe terminatas ad conceptus, et
tantum inducere ad voces, quibus docere et doceri participant tan-
tum mediate: quia nempe et regulis, quas ad conceptus dirigit,
facile habent Logos, quia verborum signa, et methodi vii debeant
in docendis dicendisque describuntur.

Replicabitur Logica directe respi-
cit artificij definitionis mentalis, in qua e actus intus (hec
enim ratio attinet ad animarum) seu precise quia e arti-
cij regulis definiendi conformes, sed hec ratio inclinat in ar-
tificio definitionis vocalis: 3° hoc etiam directe respicit. Respon-
det animarum respicere actus intus sub ratione vocalitatis;
Logica vero n̄ sic sed sub ratione artificij Logi, seu modi
sciendi, aut signi fortis, proprie ordinate et per se for-
liter manifestant ignotū: quod longe habet a voce.

3° voces prout divisi-
biles in artificij modi sciendi, vo defini-
tione, ad aliquam facultatem pertinent, sicut prout divisi-
biles in artificij orationis & congrue orate, ac mixte per-
tinent ad Grammaticam redivas et ad se; sed n̄ ad aliam
preter Logica; nullius enim alterius e artificij definitionis
docere, seu regulari; 3° fortiter pertinent ad Logica.
Tunc argumentum 4°: n̄ scriptura prout divisi-
biles in artificij modi sciendi, vo definitionis, ad aliquam alteram
attinet, sed n̄ alig preter Logica. 3°. Tunc 2°: conceptus pro
ut respondent et terminantur ad voces, in quibus sita e ratio
congrua sunt dirigibile a Grammatica ut potius respondeant

hinc orationi lego libris quae ab eis usque lego libris et tamque con-
ceptu ad hunc ut sic dixerit nō spectat dicitur et per se
ad Grammaticam.

Inter 3: nō Architectura nō respicit per se di-
recte, seu fortiter exemplar definiti formati in carta, nec me-
dicina corpus anatomicum, nec Arithmetica sphaeram lignam, nec
musica tonsuram vocis: sed haec omnia ita se habent ad eas
res sicut vocis ad Logos, nempe tanquam signa copiosiora aut
imagines obiecti dicitur considerari, ad cuius notitiam copiosius
tunc: q̄o similiter respondet q̄o, vocis, quatenus sic dixerit specu-
tari partem ad Logos, at nō fortiter et dicitur: sed videtur se
custodire, et edulcaro: Logos enim dicitur dicitur et defini-
tionem mentalem dicitur intendit, docet definitionem tradendā et
specie generis praesentis et utriusque differentis; haec autem dicitur
ratione posita, omnino regulari manet, quantum opus est defini-
tione vocis: eo enim ipso videtur et quasi consequenter do-
cet definitionem similibus omnino verbis copiosius et.

Replicabo: q̄o vocis prout dixerit in definitione usque ad
nullam facultatem fortiter pertinet. Respondet prout dicitur
Lectura Arithmetica disputatione 11^a Logos sectione 3^a numero 16, con-
cedendo vocis illius modi ad nullam facultatem pertinet fortiter
quia necessarium nō est ut quidquid loquamur, aut concipimus ad
determinatam facultatem fortiter pertineat. Respondet q̄o, vocis ut sic dicitur
bibi et fortiter Grammaticam, quia Grammaticam munus est dirigere
vocis, ut conformetur actibus interioribus, et per eas copiosius.
Replicabo: Grammatica nō dirigat vocis, ut copiosius et ensis hōm per-
tinet generis et differentiae.

Respondet: Logica praebet regulas,
ut fiat definitio mentalis, praescribitque, ut contra generis
differentiam mentalibus, nec de alia definitione curato. Logica
Logos, qui debet supponi Grammaticam, vult non solum mentali-
ter, sed etiam vocaliter definitur, utriusque minister Grammaticam,
et quare vocis respondens illis illis actibus interioribus qui consistit
in definitionem mentalem, quae certe formabunt definitionem vo-
calem necesse et constantem genere et differentia. Unde Replicabo
supponit exemplar definitionem mentalem, aut regularem in hanc
definitionem tendentem dicitur inter definitionem vocalem et Grammaticam.

fortiter tibi, sic regula ducens figuram. Dum, si
lora pertinet ad artē prouendi, quantum uidetur et supponat
regulas terminatas ad Dōmū Verg, que proprie sū Archi-
textura.

Dicitur 3° libri spec huz. Ab arte concupri sunt
pars logg; sed libri uā agunt v^t principales & Vocibus.
1°. Dicitur h^o eodē Phō aunte de oratione vocali
enuntiativa, quod presentis ē proprii contemplationis.
Dicitur 2° ex Angelico Doctore aunte significatio
vocy pertinet ad principals considerationes. 1^a Logg
tur. Dicitur 3° ex Magno Augustino, qui inquit et tamē cū
de his disputatur (scilicet de vocibus) prout Dialecticū ē, bicen-
tencia disputandi ē; q̄ orō vocali ad Logg pertinet.

Respondeo,

Loggā considerari posse bifariā, v^t quatenus respicit propriū
suy obij, id ē artificij formale, et hoc sensu solum paritat
regulas circa conceptus, siquid in his sibi inueniri p̄t ar-
tificij hoc, et modus sciendi. 2° quatenus methodice dis-
posita hrozū captū, et quomodo conuulit, ut facilius ducatur:
nō tales ideo tractauit de vocibus, ut ex illis utpote no-
toribus, et facilioribus, intellexeremus, quomodo sciendi
sū conceptus. Ceterū hoc nō ē tradere doctrinā Logg, prout
prout, sed docere id, quod semel perceptū facilius dedu-
cat intē, ut percipiat doctrinā Logg nō ē vā
sani circa obij Logg propriū, que circa aliud, cuius in-
telligentiā plurimū conducit ad cognitionē obij Logg
propter multas proportiones, que datur inter utrumque

Ad 13^{am} confirmationē respondeo, nō constituere Analogiam
comparationis inter enuntiationis mentales et vocales sed in-
ter enuntiationis vocales et orōs oblatiue similiter vo-
cals: de his ita comparari docet 13^a pertinet ad Logg
considerationis seu vers 23, hoc autē unica probat in
enuntiationis vocali specialis ratio elucere prout oratio
ne oblativa, propter asinitatē enuntiationis vocalis

cy mentis, qua caret ratio obiectiva 2^a Spematio insti-
 tutus sua aduersariis: que spectantur ad principalem
 considerationem Logi spectantur ad eius primariam
 intentionem; sed non Dico Thomi nobis obij, significat
 eadem vocem spectantur ad principalem considerationem
 Logi: quod spectantur ad eius primariam intentionem. Unde
 de quo Dico Thomi: significatio vocis spectantur ad con-
 siderationem Logi spectantur talis et infra propriis tunc con-
 tentis nego. aut spectantur ad considerationem Logi reductive
 talis, et que ultra tunc propriis, egreditur, unedo
 aut et nego consequentibus. Solutio patet ex dictis.

Respondeo aliter ex Parte Rubio, vocem spectantur ad
 principalem Logi considerationem, quia spectantur ad men-
 tum completum, qui si per principalem Logi considerationem.
 Spectantur autem vocem ad completum quatenus isto manifes-
 tando, et quatenus eorum medio inter inuenitur circa modum
 esprimendi adfecta Logi: ne ut ait D. Th. si homo est natura
 aliter aal. Mutari supient illi animi passionem, sed
 quia homo est aal naturaliter socialis, et sociabile ne esse
 fuit, quod conceptione unius hominis inobseruent alius, quod
 fit per voces.

Nunc subiungit Doctor Angelicus, voces
 spectantur ad Logi sicut scriptura spectantur ad Grammaticam:
 sed scriptura, que non Dico Augustini, est mixta imago
 vocis. improprie spectantur ad Grammaticam: quod et vocem im-
 proprie solum spectantur ad Dialecticam. In 2^a Spematione
 factis illa non est preter Dialecticam, solum indicat, obij, quod
 licet non habeat omnino imperfecte in ordine ad
 assumptum principale, parum tamen distat ut ita habeat.
 Denique si verba sancti Doctoris inspectantur
 et scientia disputandi sunt de rebus omnibus disputari
 sequitur ne omnes spectantur ad obij propriam Logi quod
 factis est ita apud contrarios. Dico 4° scientia que non debet
 eo propria intentione considerari non solum obij principale, sed

ergo omnia, quorum cognitio est necessaria ad principalem obtinendam
cognitionem: sed cognitio artificii vocalium necessaria est ad
cognitionem artificii mentalium: ergo quomodo enim ad-
venimus doctrinam de conceptibus nisi per voces? ergo
debet etiam componere artificium vocale. Medi-
cina non solum agit de sanitate ipsa, sed etiam de signis
sanitatis, ut pulsus, et alii: ergo similiter Logica
Respon-

deo, scientiam debere agere de illis quorum cognitio est sim-
pliciter necessaria necessitate data eundem ipsius obtinendi
non autem de his, quae si necessaria necessitate quadam secun-
dum quid seu ad facultatum caput adveniant. Praeter
medicinam reoritur: nam pulsus et alii sunt morborum
sanitatis indices non si obtinentur sine medicina, haec enim tenentur
sub ratione sanis aut sanabili, quae pulsus et alii solum analogice
conveniunt. Deinde addo de praeteritis, nam medicina non
potest aequi sicut fieri nempe sanitatis, attendenda ratio nam nisi
pulsus indices eorumque, quae si maneat eundem invariabilis
est, a profundo facultas illa debet exponere modum quo per
pulsus, vel alia signa infirmitas cognoscatur.

Contra vero

Logus potest aequi sicut fieri regulas sine Vocibus, ut
si dicimus proprio eas aequi compararet, aut libere en-
cumbendo, et tunc illas actus verum infirmatae, et si dixerit
vobis, exunt tantum illi, quae complectuntur etiam circa comparationem,
non autem reflexas supra ipsas voces, sicut evenit in aliis
facultatibus, quae non agunt reflexe de avocibus, quantum
illis exprimentur sicut obiter, de eorum doctrina traditur: tunc
instantia manifesta est incomplexa.

Deinde Philosophia moralis

non solum in solis actibus voluntariis, sed dicitur etiam
actione hominum externarum: ergo deinde non solum in directione actuum
verum, sed extenditur ad dirigenda voces. Respondeo: con-
tra autem negando consequentiam, deinde dicitur est, quia Phi-
losophia moralis intendit reddere actus conformes recte

ratio, et conformitas cum illa est ratio sub qua tendit, hic autem for-
matus datur non solum in actibus voluntatis sed etiam in opera-
tionibus externis; quia iuxta rationem, sicut dicitur Aristotelem bene-
factorum esse amandum, quod fit per actum internum, dicitur etiam gratias
ei illi exhibendas, et beneficia repulhendenda, quod fit per actum
externum: quod utriusque possunt recte rationi conformari ⁱⁿ obiecto
Philosophis moralibus.

†
et

At Philosophia rationalis non invenit in vo-
cabulis rationis motum secundum se manifestantem ignotum, sub
qua tendit Logica. Deinde Logica est ad se ipsam nota Aristotelem
praxemque. Philosophia vero moralis est ad se et ad alios, ideoque Ethica
dividitur in theoreticam, economicam et politicam, quare
Logica non respicit rectitudinem ut contraxit obiectum ad vocem et
conceptum, sed ut contraxit deinde ad conceptum, ad quem
ordinandum est intellectum, et a quoque directione rationis
sufficientia appellatur.

¶ Sed de 2° negando autem et assumendo,
Philosophis moralibus versari dicitur circa solos actus volun-
tatis, quia dicitur actus externus, quia non solum actibus
voluntatis invenit conformitatem cum recta ratione: unde
circa actiones externas versatur tantum inducere et
mediate, quia in illis solum datur conformitas mediata
et obliqua cum eadem ratione, id est solum datur, quod est effectus
inductus ab actu voluntatis formaliter conformi cum recta
ratione, seu est obiectum illius actus; conformitatem vero formalem
non habent, quia recta ratio non regulat inmediate
actiones externas, sed actus voluntatis, per quos indu-
cuntur illae actiones.

Et in optimis explanationibus sententiarum
nostrarum circa Deos, sicut ordinatis ab omnibus actibus volun-
tatis ipsa recte ratione sufficienter ordinati sunt actus exter-
ni, qui ad voluntatis nutum exequentur, quoniam alia di-
rectio tendens ignota in actus externos sit necessaria,
sicut actibus internis recte ordinatis consequitur
vocy in eundem ordinem. Et quidem sicut Logica est directiva
rationis, quatenus dirigat actus internos, qui est prima ratio
ipsa lex est directiva rationis quatenus dirigat rationem vo-
luntatis: Unde sicut hinc videtur in actibus huius

potens, ita Loga n̄ debet eorondem sup̄ dicitur
q̄, sed et extensione propria, ultra actus int̄.
21

Settio 3^a

Raões pro Oposita Senten- tia proponur et ab Argumentis Vindicantur

Autores opositæ sententiæ argumentantur pro vocibus
sub hac fr̄a: quod involbit verum artificium ad Loga fortiter
ter spectans, est obit̄ forte Loga; sed voces ut in siḡ mo-
di secundi ordinatæ involbunt verum artificium ad Loga
fortiter spectans: q̄o voces ut in siḡ modi secundi ordi-
natæ si obit̄ forte Loga. Probo Min. hę voces aãl̄ rãale
verum artificium desponit involbunt; sed verum desponit arti-
ficiū ē actus artificium ad Loga fortiter spectans: q̄o.
Nullus minor negabit. Probo Mai. Verum artificium despo-
nit aliud n̄ ē quę orão explicans est res per ge-
nus et differētiā; sed predictę voces explant est res per
ḡus, et differētiā: q̄o.

Proter 1° actus uti mentalis
aãl̄ rãale involbit verum desponit artificium: q̄o et utq̄ voces
aãl̄ rãale verum desponit artificium involbunt. Probo conse-
quentiā: 1° involbit desponit artificium, n̄ quia ē cognitio
aliãd enj̄ omnis cognitio artificium desponit gaudet, sed
quia ē orão explant hōs per genus et differētiā; sed
voces utq̄ aãl̄ rãale explant hōs per genus et differētiā:
q̄o. Probo Min. Voces utq̄ aãl̄ rãale et actus uti mentalis
aãl̄ rãale s̄ly differunt in eo, quod hic mentaliter
voces utq̄ vero vocaliter explant hōs per genus et
differētiā: q̄o s̄ly differunt in eo, q̄ actus mentalis ut
actus mentalis et voces sunt voces: q̄o n̄ differunt in eo, q̄
explant per ḡus et differētiā, adeoque nec in Dialectico arti-
ficio.

Urgetur 2°: voces utq; aat xate ut exprimentes Dia-
lecticy artificij mentale, aliquo vexo artificio gaudent;
sed hoc artificij aliud eã n̄ pt nisi Dialecticy: gō. Maior
ē clara: n̄comptus artificiosus manifestari n̄ pt nisi
vobus artificiosus: experientia siquē documta, quod dy
quis aliqui artificiosus comptus manifestare vult, in d̄
pncipue incumbit, ut idoneas quzrat voces, ad vider-
ny artificij exteriũ declarandy. Probo Menory: arti-
ficiũ illud vocale exprimens dialecticy artificij men-
tale, ad aliquis scĩũ spectat; sed ad nullũ aliũ p̄p̄
ter Logã: gō artificij ē Dialecticy.

Respondetur, artificij
Illud ad Gramaticũ spectare, quia semel concepta in
intu despo hõĩ, Gramatici muneri ministrare voces
significantes obta eo modo, quo ab intu conspicuuntur:
Unde voces qz Loge exprimentes n̄ spectant ad Logã:
sicut nec voces declarantes qz Philosophice aut theo-
logice pertinent ad Philosophicã, aut theologicã, sed ad
Gramaticũ. Oia v̄: gō artificij oratorũ et medicũ locu-
tionũ n̄ ad Rhetoricã, et Medicã spectat. Probo consequen-
tĩ: de vob ad Gramaticũ spectat ministrare voces
significantes id, quod ē in intu, et eo artificij et ordi-
ni, que ibi ē: sed ante exordũ verborũ prolatione Me-
tricus comptus, et elegans oratio continet in intu: gō
ad Gramaticũ spectabit ministrare metricũ et orna-
tũ locutionũ; quo nil absurdius.

Dicitur 2°: Si quis orna-
tis quamvis eubecandibus verbis hõĩ despo eliceat,
quamvis bonus Gramaticus veteris tamq; dialectice
Logũ: gō n̄ ad Gramaticũ sed est ad Logã spec-
tat vocũ tradere, quibus recte despo sũt asportanda,
ut comptus mentali correspondeat. Dicitur 3°: et p̄n-
mus, aliquis recte concipere hõĩ despo, et simul habere
quinq; voces, quibus illg foris exteriũ explare, quinq;
nogo, ip̄y edocet explare despo tũ p̄quis, n̄ certe Gram-

que solum exat solecismy aut Barbarismy remouens, 12
n̄ Technica que ornatz uocaboz et uentis lauat po-
tius, que restringit. go sola Dialectica et docet.

¶ Ari.

tas Philosophy et Theology si quod probat, probat comp-
tus Logy artificiosus n̄ eā obty forte Logy, nō comp-
Philosophy aut Theologyce et explantes n̄ si obty for-
le Philosophy aut Theology. Reddo go disparitatem:
nō Philosophia, et Theologia, nec et alij sciency n̄ agunt
de modo exprimendi suy obty artificiose, mo potius mani-
trant Logy suoy obty cognitiones, ut in cas sua propria
regulae introducat artificij modi sciendi, at uerū Logy to-
ty cury impendit in modo sciendi, seu in manifestando ar-
tificiose obta cuiuslibet sciency, unde cy in uocibus repe-
riatur modus sic artificiosus manifestandi obta, hinc e-
quod uoces artificiosy et pote includentes r̄p̄ forte sub qua
Logy, ad usq̄ pertineat.

¶ Reddebat 2° uoces, ut artificiosas,
spectare partz ad Gramaticy, quatenus illius e ministri-
re congruas uocis, et partz ad Dialectic, at n̄ fortiter et direc-
te, sed indirecte, reductive et eo consequenti; quia intus se-
mel interne instructus hac regula, depo debet conuolare,
perire, et dirigi et eo eius directione interne concupiscit de-
fioz aat rade, iḡ sine noua directione intelligitur r̄p̄-
euerter instructus ad defioz uocaly faciendy. Itaq̄
posita regula, et mentali orate congrua disposita n̄
nisi uoluntate p̄t̄qui committere stom̄y solecismy in orate
uocali; et tamy uocalis orate absque solecismo disposita for-
litez, et directe spectat ad Gramaticy: go.

¶ Itaq̄ 2° intus

illustratus regula bony defioz, et concupiscit mentaly de-
fioz aat rade, p̄t̄ adhuc in uocali defioz errari: go intus
n̄ indirecte, et eo consequenti, sed fortiter, et directe, de-
bet dirigi a Logy in ordine ad uocaly defioz. Probo aut,
ty quia si uoces quamplurimay ad explandy concupiscit

ad rāale; ty quia complexus bene quidq; concipiunt, at nō
ita, ut suis exprimentur complexus, imo p̄dixis verbisq; am-
biguis utantur, ad mensuram manifestandam, ut experientia
ipsa docemur: q̄o p̄supposita regula, et mentali desio, potest
adhuc intus errare in constructione desio vocalis: q̄o p̄t
tenet enī dōmigi, ne in talis erroris involucrat incedat. Q.

Opera 3: p̄vota vōula docente definire et specia expressa
ad rāale, nō nisi voluntarie fit quō errare in concipien-
da h̄prehensione ad rāale, et tamq; desio mentali ad
rāale ē dirigibilis a Logā, et ad ipsam spectat, vel ali-
ter: pot penetratq; regulā docente definire, et pot efficax
voluntati imperium ad concipiendq; desio, desio mentalis
nequit nō vadere recta; et tamq; desio facta mentalis
fortiter directe, et ut obty forte ad Logam spectat:
q̄o similiter desio vocalis ad Logicam spectabit.

Ad idē 3° artificium vocale ē tamq; umbra quān-
dq; seu imago verū artificii Dialectici, nō autē dicitur
lecticum artificium. Opera 4: mentali desio in commu-
mē ē imago cuiuslibet desio particulari, et nihil omi-
nis ē vere desio desio, vereque desio artificii partici-
pat: q̄o licet vocalis desio nō imago desio mentalis
vere tamq; participabit desio artificii. Opera 2: U-
cet voces ut ad rāale nō sint mentale artificii, sed
umbra illius, nō nō tamq; umbra omni Dialectici arti-
ficii, sed potius verū Dialecticum artificii involvunt:
q̄o. Probo autē hac inextinguibili p̄tate; licet Voces
retorice et Grammaticae ~~dispositae~~ dispositae sunt umbra
mentali artificii retorice et Grammaticae, involvunt
tamq; verū artificii retorice, et Grammaticae: q̄o simili-
liter in nostro casu.

Arguunt 1° A. A. dicitur: Voces p̄-
ut artificiosae nō nō modus sciendū nemo enī fortiter sci-
re dicitur nisi per actus intus: q̄o nō intenditur a Logā
directe, et ut obty forte. Dicitur autē nō nō modus
sciendū forte, concubus; instrumentali nego. autē. Du-
plex ē distingvendū modus sciendū, alter formalis,

instrumentalis abt. *Formalis*, seu mentalis modus sci- 13
 endi consistit in artificiosa obli cognitione. Instrumentalis
 autem consistit in artificiosa expressione vocali completa, et re-
 ty. Quod, autem modus secundi instrumentalis sit vere
 et proprie modus sciendi patet clarissime; si accipiat
 unum vere, et proprie nam modi sciendi ut sic; nō hinc de
 nobis de pñtia oratio ignota manifestativa, n̄ vero oratio igno-
 ti cognoscitiva; sed voces ut artificiose et vere et proprie
 ignotum manifestantes: q̄.

Replicas: Astrologia n̄ respicit pro
 obli formalem sphaeram ligneam, nec Medicina corpus pictum,
 aut anatomicum; sed n̄ ob alios rōs nisi quia sphaera lig-
 nea, et corpus anatomicum n̄ sōna, et imago obli formali Ast-
 rologi, et medicini: ut Concessa Maiori nego Minorem:
 nō in sphaera lignea n̄ sō vera Sydera, nec veri Coelorum
 motus, et ob hanc rōs, in ea n̄ invenit Astrologia rōs
 formali sub qua Astrologia agit de vero in vocibus artificiosus
 verus desponsus artificij splendet, et consequenter rō formali
 sub qua Loḡ. Idē dicendum ē ad exemplum corporis ana-
 tomici, ideo enim medicina n̄ agit de illo, quia in ea n̄
 invenit rōs formali sub qua agit de corpore vero, nempe,
 sanabilitatem. Astrologia

Unde argumentum retorquetur in Ast-
 rologia 1°: licet hō pictus vere, et proprie n̄ sit hō, vere
 tamen continet artificij, et ē artificiosa imago hōis veri:
 q̄ licet vocalis desponsus n̄ sit desponsus mentalis, Strabit tam-
 en verus Dialecticij artificij, et erit artificiosa imago de-
 fionis mentalis. Retorquetur 2°: sciencia de hōe agens
 nec eo sequenti agit de hōe picto: q̄ Dialectica nec
 eo sequenti tractabit de vocibus, quod ē contra
 adversarios. Et q̄ discrimen ad exemplum a con-
 trariis directis: nō verus hōo vere signa sensationis,
 et discussus exhibet, que pictus hōo n̄ prebet, at vero
 vocalis desponsus verus Dialecticij artificij involvit: nā
 licet sit imago obli formali mentalis Loḡ, n̄ tamen ē hō-
 ny omni veri obli formali Loḡ. Sic retorica vocalis et rōny

obſeruatō mentalis detōnā, n̄ vero ē ſignū omnis
verū obſeruatō. Sic imago Cyprii referatū v̄
imaging ē ſignū obſeruatō p̄tōxi, n̄ tamē ē ſignū omnis
obſeruatō p̄tōxi.

Arguunt 2° artifiū vocalis deſonū diſ-
tinctū ab artifiū mentalis, vel n̄. ſ. v̄. q̄ regula docens men-
talē deſonū ē ſpecie diſta a regula docente deſonū vocalis, quod
faltū videtur: ſi 2° q̄ voces reponunt p̄ exiſtentia in uerū
omnia artifiū Logicalia, et conſequenter ipſe n̄ continent
artifiū Logicalē. Argumentū probat vocis moralitē ho-
neratū n̄ ē obſeruatō Philoſophiæ moralis: n̄ moralitē ho-
neratū in uocibus reſerta p̄ exiſtit in actibus Voluntatis.
Potēſt itē inſtari in Grammatica detōnā, et Poetica oratō
oratiō vocali, quarū artifiū in mente p̄cipuū. Ideo
q̄, artifiū vocalis deſonū partē conuenire et artifiū
deſonū mentalis, partē que diſſerre.

Conuenit in eadē uerū

Dialectici artifiū, quippe utraq̄ deſonū uerū deſonū ē, tamē
utraq̄ explat eū r̄i per genu et diſig; diſert tamē in eo,
quod in mentalis deſonū eluciat deſonū artifiū Longi per
fectū, quē in uocali. Sic uā omnis uerū ſignū ſal-
uatur t̄ in uocibus, quē in compōſitibus, ſi in hiſ ſaluetur per
fectū, quē in illis. Sic etig artifiū ornatū locutionis
reperitur in uocibus, et in compōſitibus, ſi in hiſ reperi-
atur lucidius, et excellentius, quē in illis, unde colligebur
utrunque artifiū mentalē et uocalē, ad Logiſtationē
mentale quē, ut obſeruatō primariū, uocalē autē, ut ob-
ſeruatō ſecundariū; n̄ ſecus ac actus interior et
exterior, ſi malitū et bonitatē diſtinctū partē
pet, utraq̄ tamē ad Philoſophiā morali ſpectat, v̄
ut obſeruatō p̄cipuū, ſecundū, ut obſeruatō minus p̄cipuū
partē.

Arguunt 3° ex hac ſententia ſe-
quenter plura abſurdū: n̄ ſequitur v̄, uocalis deſonū

a Phidaco prolatz aē obīz Logz. Sequitur 2° tot eē Lo- 14
gas, quot sī genera linguazū. Sequitur 3° Angeli, et hōz
mūdy, qui vocibus n̄ utentur, n̄ posse acquirere perfectā
Logam. Argumentū instatur: qd̄ v̄o a Phidaco prolatā
sini solecismo eēt obīz forū Gramaticz. Instatur 2°
deפו vocaliū (fateribus contrariū) ē obīz Logz. Salz̄ indi-
uctū: qd̄ deפו vocaliū a Phidaco prolatā eēt obīz in d̄rec-
tū Logz. Ab̄p̄ qd̄ 1° sequelz: v̄d̄ ē; quia n̄ sōly asse-
rimus, voces eē obīz Dialecticz sicut sī signū, aut instau-
mentū mentali d̄poni, sed prout artificūse et realit̄er
explant̄ obīz: unde cum voces a Phidaco prolatz tales
eē n̄ possunt, sequitur quōd n̄ sūt obīz formale Logz.

Ad 2° nego pariter sequelz. 1° quia Loga solum ex-
p̄it in vocibus Dialecticū artificium, quōd arte idem
ē d̄ive latini, sive Graeci vocibus exprimitur, n̄ sicut
ac Sacramentali sū eadē i quibus curūq; verbi pro-
feratur. 2° quia Grammatica, Retorica, et Poesi adeo adhuc
sōā contrariū n̄ variantur pro diversitate Linguazū;
sed n̄ ob aliq; r̄oz, nisi quia h̄ facultates respiciunt̄ vo-
cū in̄ communē, et ad illas, curū curūq; sūt̄ idiomatis,
sua regulas extendunt. Sicut qd̄ Retorica qd̄ dicitur Graeca
q; latina, ita similiter Loga pro linguazū diversitate,
diversam poterit denominationem accipere.

Fertū cuncti d̄ey n̄ habere Logz: nequit enī facere
s̄lma, nec cogitationes abstractivas habere, quā tamē
sōā omnes sūt̄ obīz Logz forū. Cuncti 2° nec Ange-
ly, nec hōz mūdy perfectā Gramaticz, aut Retori-
cā acquirere posse, eū ut̄ vocibus n̄ valeant. Res d̄o
qd̄ ut̄ur, qui perfectā quidē Dialecticā docentē habe-
re. Si collationē percipiunt̄ perfecte omnia s̄cepta
Logz. Quid autē eis s̄ceptis n̄ possunt uti, in omni Lō-
gē m̄a, per accidens sō ē respectu Logz, nec perfectā
imperfecti Logz d̄cantur, sicut nec imperfecti Retori-
cā, imo hoc Angeli dignitatē ex tollit, eo quod amantur

imperfectioribus si communis. Sic vā communis Theolo-
gus sententiā Angelus discursu in ueritate quā in ob hoc
manuatur perfectio Logi Angelici.

Arguunt A^o et

In libro 10° retoricony: Veror ē ad aliū alij, Logus ve-
ro ad se. Duguo P^o y: Veror ē ad aliū principaliter, Lo-
gus vero ad se est principaliter, concedo; minus principaliter
nego. Logus quidē primario et principaliter ē ad
se, sicut et Veror ē primario, et principaliter ad illos
mouendos: at rursus ab hōe retorico alieny n̄ ē, cum atq;
oratio, discursus, et argumenta manifeste molant, ita
nec alieny exit a Logo suo completus mediis uocibus
artificius manifestare.

Replicand 1°: Loga dicitur

scientia realis: q̄o quia tractat unica de actibus rati-
ōis. Intra argumenty: Loga, vā Digny Thomaz ē scien-
tia vel ars disputandi p̄ se hūmā; sed disputare vo-
ly fieri sūt uocibus artificius: q̄o nō uocis artificius sūt
obty forte Logo. Hacten itaque, uocis a nāa fuisse
concessas, ad manifestandū completū, uerū Dialectica
uocis artificius attingit, n̄ quia in completibus sūt
sed quia in uocibus uerū Dialecticū artificij splen-
det. Sic Grammatica et Retorica completū intea-
nis attingunt, n̄ quia in uocibus, sed quia in com-
pletibus suū artificij elucet. Et ratiō omnī ē
quia Loga, sicut et quēlibet alia scientia om-
nia sua obty attingit propter suū ratiōis forte, sub qua
hec autē n̄ in Logo artificij mentali, sed in Logo artificij
in communi accepto consistit.

Replicand 2°: q̄o Loga

ēque primario respicit artificij modi secunde mentali-
tatis, ac uocalis. Consequentia constat in Grammatica, re-
torica, et Poetia, quē quia respiciunt uoces ut sic, etque

17

primario respiciunt oratione latice, Etico, vel Grammatico
 idiomate confectam. Hæc consequentia: in Philosophia
 moralis respicit honestatē, et conformitatē cum rebus, et
 prævidendo ab actibus internis, et externis, et tamē
 nō considerat actus externos equè primario, ac inter-
 nos, quos moderandos principaliter assumit: q̄ sum-
 miter in Logā. Dicitur in Grammatica, Rhetorica, et Poesi
 idiomate diversitas idiomaty nō variat consideratio-
 nē illary actuy, nec inter se ulla idiomata ordinantur ad
 aliud, at in Logā omnia ob̄ta attributa ordinantur
 ad ob̄y attributionis, quod in actibus internis communi-
 ter collocatur.

Ad caly nota Cronij, Doctoris Dup. 1^a multy
 sec 4^a n 27°, citari ab Auctoribus utriusque sententia:
 ubi hæc habet: sub vocibus autē scripta complectimur,
 1) quia quoad hoc soly māntice deficiunt; uno nec Dialect- 1)
 1) tica ipsa directe, et ex instituto circa hæc versatur, ut 1)
 1) circa propriy ob̄y, et maḡ sup, sed ex consequenti, est 1)
 1) quasi ex quadā concomitantia hoc præstat. Quæ
 videntur convincere, voces, soly indirecte, et ex conse-
 quenti eē ob̄y Logē.

Prosequitur et ob̄y: cy cony vob
 1) ut a comparibus dicantur, dy Dialectica comparis di- 1)
 1) rigis, et ordinat, consequenter docet quibus verbis 1)
 1) seu qua verborū frā exprimendi s̄, ut vj habeant 1)
 1) tradendi, et demonstrandi. Prosequitur ingenius n 27°.
 1) Dialectici munus est docere quibus comparibus aut 1)
 1) vocibus componenda s̄t de frō. Ubi sine distinc-
 tione loquitur de comparibus et vocibus; quæ tamē
 Auctoris contrariū componere conantur auctes, vo-
 ces nō eē ob̄y Logē finale, principale autē
 attributionis, sed tantum attributum
 seu medium ad finem dirigendū
 comparis. Proponit, et copari
 utriusque sententia fundamēta
 utriusque sententia fundamēta
 utriusque sententia fundamēta
 accipe.

Sectio 4^a

An Res secundum esse Phisicy
quod habent, sint Obiū
Formale Logicæ

Res secundy eē phisicy intelliguntur res secundy p̄a-
ta intentione, aut secundy id, qđ habent independentes
ab operatōe intē, hoc sensu hōō ē rēali. Res ita consi-
deratas ad obiū formā Logicę, et qđ inadęquato excludunt Hæria-
ga sup̄ 11^a Logicę. Extatō dicitur in Salmanticensi na-
tūe Lorada tractatū Logicę, qui docet eē commu-
ne in omni schola. Densentig et probatur et
Angelico Doctore, opus. 76° dicente: Loga eny con-
siderat utē n̄ considerat illud secundy nag subitū p̄a-
se: n̄ eny considerat hōō in eo, quod hōō sed in
eo quod specul. Ad hōō quod hōō ē res secundy eē
phisicy, et hōō secundy quod specul ē hōō secundy eē
intentionale: qđ res secundy eē phisicy n̄ ē obiū formā
Logicę.

Aurum: nā subitū cognitionis facienti utē ē res
secundy eē phisicy; sed talis nā n̄ consideratur
per se a Logā: qđ nec res secundy eē phisicy. Dicitur
enim eodē Angelico Doctore in 14° distictioy lic. 2^a ubi
ait, loga ē de intentionibus ratiō, quę ad omnes res se habent
bent, n̄ autē ita, quod supra Loga sit de ipsi rebus com-
muniū, sicut de subitū: qđ Loga diversimoda agit
de rebus, quę subsunt ad actibus ratiō, et de ip-
sis, a quibus, nempe de actibus p̄ceptis se, et dan-
quę de obiū formā, de rebus autē n̄ tanquam
subitū, quo nomine explicari solet obiū scien-
tiarū p̄ceptis.

Angelico Doctore concedat Communis

dup. 2^a Metho per hęc verba; Dialecticus n̄ 16
considerat decq̄ suprema intus genera, ut eorū
nāas, et eas exacte declarat, id enī extra intus
rum eius esset, Cy Dialectica solum sit quę
dirigens operationes vultus ut artificum et cy rōne abea
ceatur. Unde directe, ac per se agit de completibus mun
tis, quia vero completus mentis circa res deserv
tuz, et in rebus fundantur, id eo de rebus tractati
gō solum versatur circa res, quatenus tractatur.
de completibus nequit intus intueri quā ad res signi
ficatas aliquo modo declinet.

Probatuz 2^a axiōe

conclusio: Veri secundy ēē phisicy n̄ participant
ratione forū sub qua tendit Loga: gō n̄ s̄ abrym
fonte illius. Probo aut: Vā forū sub qua Loga ten
dit est artificy modi sciendi propriy, aut forūter aut
intraive talis, vel talis ē ordinata actuy intus, uti
li, ut ipse sine errore procedat, sed in rebus secundum
ēē phisicy nec artificy propriy modi sciendi, nec ordi
natio propriy actuy intus; res enī secundy ēē phisicy
n̄ s̄ quę obry attracty per modi sciendi, et
per actus intus, sed obiectum ab ipsi penitus
dūy: gō res secundy ēē phisicy n̄ s̄ obry fonte

Logi. Diū vā Doctoris Angelicy: Loga ordina
ta ad cognitionē da rebus sumendy: gō directe
agit de rebus secundy ēē phisicy: Itā dō cognitio
cunilibet facultatis propriy, illiusque obry contemplati
erit forūter Loga: ē enī cognitio de aliqua re. Logg
gō ordinari ad sumendy cognitionē, n̄ ē ordinari ad illg
elicendy, quia Loga n̄ invenita, ut per actus ipsius specula
mur obry coincidentia extra animy, ut loquitur D. Tho, sed ē or
dinari ad cognitionē de rebus dirigendy nimiry ut per illū.
actus continuatur quomodo operases intus ad errorem liberentur:

Unde ratio sed quia Logica unica reperitur in scripturis,
quae per ipso sumitur cognitio de rebus.

Dramatur

N^o si Logica respiciat ut obiecti forma res secundum se phi-
sici, docere debet quomodo dungi debeant animi, et mi-
lus; at Logica id minime curat, neque enim est propria, sta-
bilitas, uulnus, aut oppositio, cui sit commissa cura de equis
et mulis, ut ingeniose locutus Pater Alexius: g^o. D^oma-
tur 2° ab exempli: Democra non habet pro obiecto res
ipsas, sed solus ornatu de rebus ornatu; nec Grammatica
res ipsas significat per uocales, sed solus congruus de rebus
physis locutionis; nec denique dictionaria res ipsas defini-
tas, sed earum imagines: g^o nec Logica res ipsas definitas
aut diuisas, sed earum descriptas formales.

Obiecti 1°: Logica

agitur de decem praemissis, quae quidem in res secundum
se physis: g^o. Aetiam tractatu istu est proprius meth^o,
ut testatur Pater Suarez disp. 7^a Meth^o sectione 1^a,
ubi meth^o inquit, uulnat Dialecticam, tanquam
generalis uenientia, quae proxima et exacte de rebus
dissentit, quas Dialectica uel supponit, uel solus
remote attingit. Docet: regula, quae dicta de se
debet consistere genere et differentia, percipi ne-
quit quin explicatur, quid sit genus; sed hoc ex-
plicari nequit sine aliqua notitia rei descriptae: g^o
hanc notitiam debet exadere Logica ex in-
tento.

Aetiam, eo Doctore Epimio disputatoe 1^a Meta-
physis: mentis operatioes ut ratio, recte sint et uerae esse
debent rebus ipsi proportionate, et commensurate, ideo
necesse est ut huiusmodi instrumenta aliquo modo in rebus
ipsi fundentur. Hoc autem ratio solus probat, cognitionis de
rebus esse ex metaphysica, aut aliunde desumenda, g^o,
non uero esse propriam Logicam, ut constat a paritate
in aliis facultatibus, quae sui obiecta explorare nequeunt.

que inveniunt in materia communi, que propria eorum 17
obry forte contra proprios non coherant.

Obicus 2° Logæ

Dempt eo inveniunt veritas actus intus; sed hummodi veritas
in soly inveniunt actus. Sed ep^o obry secundu^m ee 2° Logæ, 2°.
Distinguo Maiores: intendit veritate secundu^m omnia existere
tota illius, nige Maiores, secundu^m actus precise, concedo
Maiores sicut alia denominationes o^u rulant in tota, que conve
niunt uni tantis parti, licet alii n^o conveniant; ita denomi
natio una, videtur actus attingitur proprie se soly unifi
catur rade ep^o actus. Sic aut^{em} priora docet colore d^o tri
bus, quia propria d^o t^o secundu^m quod inveniunt.
na licet similitudo, que intendit magis Cogit cum
Cogit, part^{em} constituitur eo Cogit n^o dico habet pro obry
Cogit, sed soly actus illius similitudinis, nump^e magis.

Obicus 3°: hęc regula, d^o d^o debet ee magis regula
membri dividendibus, est proprie Logæ; sed hęc regula
d^o agit de rebus ep^o, n^o de actibus intus, in quib^{us}
pe n^o debent ee alii ab his maiores: 2°. Respondetur
p^o illis, et simul alias future et immediate pendere
in complexu, et soly mediate et indirete in ee d^o d^o
rege; in ep^o dividunt, aut precipiunt ut tota in suo ee hi
suo sit maior, nisi partibus regei nump^e. Illa q^o regu
la q^o rege reddat: complexu dividens talis sit ut assump^t
tota plus continet, que singula, que representantur
in membra. Quate obry forte Logæ sunt ep^o actus
intus artificiosu, quia de solis illis absolute et simpliciter
unificari p^o modus suu^m, licet aliquoties obry unifi
catur sint ut ep^o.

SECTIONE 2^a
UTRUM RES SECUNDUM EE INTENTIO
NALE SINT OBIVM FORLE
LOGÆ

Supponitur ē, acas intus vocari intentione facti, quia sunt
prae quibus, per quas intus reddat in obitu hinc accit illi,
quo intus primo attingit obitu, & prima intentio facti,
obitu vero, quod per illi attingitur ē prima intentio facti
viva: hoc ipse obitu attingit per primam intentionem per se.
cy cognoscit per alig, qui illud representat ut igitur cognitum;
in hoc casu hoc secunda cognitio est secunda intentio
facti, et completio eo obitu et prima cognitione intus se
cunda intentio obitu, quia totus hoc completio repr
sentatur per secundam cognitionem.

Appono exempli: hec
cognitio animal ē prima intentio facti, natura ani
malis per illi cognita ē prima intentio obitu. He
cognitio generis, qui representat naturam animalis ut
igitur cognitio per cognitionem animal, ē secunda intentio
facti, eadē nāā prout sic cognita per cognitionem animal,
et constituta in rade generis, ē nāā secundam et inten
tionale, et ē simul secunda intentio obitu. Inquire
quod quæstio, an intus illud completio eo obitu primam inter
tione et cognitio ipsa, qui supponitur elicitā & singulari
Loge fit in obitu facti illud? Apudant Laxa Lixia libro
1° proem, Laxa Quia, tractatu 2° Loge Laxa Via
do disputatione 1^a.

Legant vobis cy Laxa Suarez La
mei Arriaga disputatione 2^a Loge Obudo contraque
ria 2^a et Spinula disp 2^a qui tractat: solg cognitio
ne, qui includitur in 2^a intentione obitu et ē 1^a
intentio facti, ē obitu facti Loge. Placet hec sententia
et probatur 1°. Nāā animalis cognita per cognitionem ani
mal ē nāā, qui per eandē fit intus; sed nāā qui per
cognitionem aliquid fit intus, nullo modo ē obitu facti
Loge: 2°. Minus et prore probatur ab Angelico Do
ctore hū vobis: Loga cy considerat utle, n̄ considerat
illud quantum ad nāā subiecta per se. Alij sententia

18
dicant uale quantum ad se subtra, et non considerant aliud quod
facit facultate uale quod sicut alij facultates habent pro ob
to facit solas res, ita e converso Loga habet pro obto solas
cognitiones. Sed cognitio licet sit ee intentionale rei non e
secundum ee intentionale quod hec non e obto facit Loga.

Proba
tue 2^a conclusio: eo duabus partibus consistens scilicet cum
duas intentiones obtoas una tantum respicitur a Loga pro
ter se et sine ordine ad alioq: quod secunda intentio ob
tuo prout in concreto non e obto facit Loga. Aliter
uaderetur: Loga proprie respicit facultate rati medietate
di, que unica inuenitur in una parte concreti, nempe cog
nitione: quod sola hec e obto facit Loga. Distinguitur uero
ut Loga se habet in ordine ad actus intus, ita se habent
Grammatica et Rhetorica in ordine ad uoces; sed Gram
matica et Rhetorica non respiciunt ut obto facit res ip
sas adhuc prout infusa in hoc concreto. Tu necesse e
te copiare pro uocis: quod nec Loga habet pro obto
facit res prout inf. inclusas in hoc concreto, de quibus
quod e secunda intentio obtoas.

Distinguitur 2^a Logares

prout pro obto facit ad de quo agit sicut de propria
matrem; sed Loga non agit de uocibus concretis secundum
intentionem obtoas, sicut de materia propria: quod. Aliter
probatur eo Angelico Doctore in libro 13° postremo
in lectione 1^a ubi ait Loga uocari uita ipse actus rati
tuo circa propria mag: quod. Distinguitur 3^a Loga attente
tuo obto facit de uocibus intus, ut illud faciat, sed non
uocem intus ad effectum intus concreti secundum intentionem
non obtoas quando eius dirigat cognitionem animal, que pre
lat naturam animalis ee intentionale generis, ad nam
ipso nullatenus dirigat, nisi uellit, ingens bellus in peditate

Immo
sunt secundi modj, et inter tunc subtiliter infamare: 20.

Obicitur V: ueritas reati ordinatur tanquam in ultimum
fines in uisioni claris Dei, et simul in Deo ipse qui
est obij representat per illi uisioni: 20 et Logo ordinatur
tanquam in obij facile ut deponit obij, et simul ad obij
ipse. Argumentum constat V: 20 Logo ordinatur prae
cipuus in obij definit, quod in ipse definit, uat hōca
dinatur principalis in Deo, quod in uisioni quod. Ita
uatur V: creatura reati ordinatur in Deo ut cognoscat
Deo, n̄ superficialiter uat, sed clare et secundum ueritatem sua
p̄tata: 20 et Logo ordinatur ad perfecti de rebus omnibus
nōq: 20 Logo cy alij scilicet confundit et ab omni li
mide absoluit.

Respondet 20 reddendo dupliciter: Deus
ut omnia dicitur a uisione habita ueritate concordat quod
+ ~~habat~~ hōca: finis enim principalis beati est Deus ipse sicut
bonus, ut constat Apoc. 1 inquit. 20 sunt principium
et finis e contra uero uero n̄ est finis, quod p̄tata p̄tata.
Ad respectu Logo finis maxime inuenitur in rebus ipse,
ad huc p̄tata denominatis ab acibus entis: nō p̄tata p̄tata
dicitur et antipicy modi secundi, quod aequatē stat in tōli
acibus entis.

Obicitur V: scilicet quod n̄ solum ueritate
p̄tata, quod communicatur subitō, sed et ipse intendit illi
p̄tata ita communicat, solum ueritate p̄tata, quod com
municat subitō, sed et ipse intendit illi, p̄tata commu
nicat et consistens concitō, ueritate intendit p̄tata
concitō tōly: sed Logo intendens definit ipse homini, in
tendit p̄tata huius concitō hōca definit, n̄ p̄tata
uere, et secundum se, sed p̄tata communicat homini
et consistens illud concitō: 20 tōly concitō

intenditur a Loga. Dubio minor Loga intendit fore 19
hanc illg, ut artificiosae representantz hanc; sed cognitio
ut representans artificiosae obit e cognitio ut commu-
nicata obit, qd ut ita communicata intendi esse nego
Minor argument, et ad illius probatorem distinguit Ma-
ior. Loga intendit definitionem, ut artificiosae repre-
sentantz hanc intendendo intrinsecz rectitudinis ipsius
cognitio, concludo Maior; intendendo simul deno-
minationem, quae inde resultat in obit vero. Maxima
Artificiosa representatio obit pt considerari in se, et
pt considerari in ordine ad obit sub 1o respectu inven-
ditur per se et rase sui ad Loga, n autz sub secun-
do. Itaque si per impossibile dabitur potest actu intus esse
satisfactus, qui n pendet in obit Loga assequens in illo
sui fit qui unice e reddere actu artificiosz. Tali autz
fuit, ergo reclusa actuali pendencia in obit

Loga n intendit reddere obit cognitiz artificiosae, quasi
regulz appropriatae in Loga obit, sed reddere actum
dispositivz artificiosae in Loga intus. Hanc ee Loga in-
tentionem eduxit ex Angelico Doctore in libro 3o de
sensu sic: 1o ubi ait: oportet utraque Loga partes accu-
pere secundz diversitatez actus rationis. Unde clare
infertur, totus actus intus posse refundere diversitatem
in Loga: quod falsz est, si Loga per suos actus inten-
dat aliquid dicit ab actibus intus: tunc ergo eo illo obit
posset simulare. aliqua diversitas in actu Loga, procedet
posset inde eaz assumi fundamentz ad Loga dividen-
da.

Hinc ergo Loga intendit usqz fitz que obit
denominat definitz, ut hanc definitz animal reale

at illi n̄ inveniuntur quia illa denominat, nec ubi ea deno-
mant, sed proprie ut actus ipse debet modo h̄ominum;
unde videtur s̄q̄ s̄d̄ n̄ videtur concetti; agenti autē
sive Ethico sive intentionali n̄ tribuitur concetti, ut
s̄q̄ s̄d̄ et propria intentione, nisi intendat, ut s̄q̄ s̄d̄
naturae et communicatae subiecto, quod ē constituere con-
ceptū. Hoc capitae p̄ p̄sentibus Gramaticis, et Dic-
tis supra adducis; et eadē instantia, sive coemplum
Gramaticū potest in imagine.

Obicitur 3°: Hoc concetti
vultu improprie n̄ dicitur in recto, et cognoscitur in
obliquo; sed recte ē principalis obliquo; q̄d̄ cum
Logica considerat vultu, principalis respectu n̄q̄ denomi-
natio, quae cognoscitur denominatione. Instat argumen-
ty: haec concetti res congrua dictione significata et
nate dicitur aut expressa per imaginē, dicitur in recto
res illa denominata, et in obliquo s̄q̄ illarū denomi-
nationū q̄d̄ Gramatica, Rhetorica et Poetica respici-
unt illa concetti principalis respectu res ipsas,
quae ipsarū s̄nt.

Respondet 1°: vultu specificative sum-
ptū dicit in recto n̄q̄, sicut autē si sumatur redup-
licative; n̄q̄ hoc sensu dicit in recto s̄q̄ vultu quae
sola respicitur propter se a Logica. Sic concetti hoc, pa-
res alibi reduplicative sumptū dicit in recto n̄ s̄q̄
vultu, sed aliter, quae proprie sola respicitur a po-
tentia visiva ut obiectū s̄nt. Respondet 2°: vultu in
eē res dicit in recto n̄q̄ at in eē dicitur dicit in
recto cognoscitur: quia sola cognoscitur proprie loquen-
do dicitur, ac proinde sola cognoscitur improprie in
recto, s̄q̄ agitur de concetti ut dicitur, ut cernitur

Dices: Loga 2^a Dicit Thomam
 in sibi considerat intentionem huius, sed ergo obiecta prout
 talia: licet ergo nescit, Loga versari circa hunc, in eo quod hunc,
 copiose tam affirmat, agere de hunc, in quantum est species.
 Sed hunc prout species est secunda intentio obiecta inadequata
 sibi sumpta: go. Respondet, hanc propositionem, Loga agit de
 hunc in eo quod species, rade illius reduplications, in eo
 quod species, equivaleat hanc, Loga agit de hunc prout
 quod species, qua constituitur in rade species: quod cum
 reduplicatio includit conceptum aliquem, non consistit reduplicatio
 inobis conceptum, sed sola species, nisi de intentione loquen-
 ti aliud videtur.

Hoc videtur in vita specie potentia vi-
 sua attingit pariter, non in eo quod pariter est, sed in eo
 quod est coloratus. Cuius sensus est potentia visus attingit
 ut pariter prout attingit coloris illi unum, que
 per illius conceptum, pariter coloratus: pariter go reduplicatio
 prout dicit Thomam in eo quod species, ut ipse sibi dicit
 mat in obis attingit a Loga eo intentione propria prout
 illius conceptum, nempe cognitionis res vero per cognitionem
 attingit non minus exclusiva manet a parte obis Loga quod
 pariter ab obis potentia visus.

Obicitur 4^a Pars 4°

Metaphysicorum textu 2° dicente: in eodem genere Dia-
 lectica et Indisotrophia versantur et Indisotrophia versantur
 tunc de his, quorum cognitio est Indisotrophia spectat: sed
 Philosophia est de rebus, ut de obis forte go et obis forte
 Dialectica debet prout in rebus, saltem secundum ea intentione
 male. Respondet, Loga versari circa res omnes in

triplici sensu quin proprieca nō est nisi obry facte: 1°
mediate tanty, quatenus diuigio actus intus qui res om-
nes attingunt. 2° tanquā causa obry pure materiale: 3°
tanty: Loga, de qua ibi dicitur Thomas, nō ē Loga future
taly, sed accessoria, et obry reduplicative taly, que preci-
se incumbit executioni regulari, que docent probabili-
ter disputari, de qualibet māa, et ideo appellatur a
Philosopho tentatio

Obicus 7°: hōs generatus tribuunt
generandi quanquā ite soly producit unumq^{ue} incensa
reig, et sūz generati: sō tāta denominatione speciei rō tribue-
re Loge, et quidē a p̄ncipali, quōppē que pōtū cognoscere,
que ē p̄ca illius denominationis et simul unū intentionā
lū sūz de obry. Itēq^{ue} consequentia: disparitas ē: nam
Loga precise intendens se venē actus anaphōris, quō ipso
mediū aliquid eo quo nūmō erulant denominationes
quōdam in obry que p̄cedit nequeunt nō attribui Loge sal-
tē sicut causę conditioni, sicut quā nō. Cognoscere hū
atributionis modū nō sapit, ut illa denominatio sū obry
fati. rō obry p̄tē sūmōis p̄cipis nō soly p̄uenit obry
sō etq^{ue} eo eius intentione, et ut dicitur illud causanti.

hōs generati in aduersum conueniunt: licet hōs generati
tribuantur generanti, ut toty intendenti, tunc tamen ut
toty produanti; quia actio productiva terminatur unice
ad dñōm: sō quomōi concutim r̄ species tribuuntur
Loge ut intendenti aliquatenus utam nō sequentē illi
ē tribuendy ut toty dñōm qd erat necessariy ad nōs
obry facte. Secūdo respondeo hōs generanti nō soly inten-
tione contentiq^{ue} unomū, sed etq^{ue} totū hōs generi quia ali-
unde ueniat, nāq^{ue} uelocitate in p̄p̄agatione species

Exemplū

qui n̄ d̄mittit per adig productionē noue unionis,
Loga vero solum intendit perfectionem cuius, quae plene
acquiritur per adus amplexus, et n̄ per utroque obiecta

DISP. 2^a Eritis Rationis Thomisticae Exam eni et Exilium

Inanis umbrar et horrida spectra persequimur quae di
lucidis reatibus in emanatione scientiae ipsius fronte spectata
bani, spectant fuscant lumen obliuiscant, et interiorum
suum naturae venustate venenata contagione coramprunt.
quonia vero umbratiles uti sunt tenebrae
lunt, earum inopia eo obscuritibus in plene lucem
exire, ut ad inuicem ventatis lumen p̄cipuas lumbas de
ponat. Adhuc tamē legi aliquis, aut plene nullam
potenti controversia quae rationis titulus videatur: later
enim sub umbrantili p̄cipuo titulo gravissima, siquē
alia in maiā Logae concertare, quae ea, qua potens
claritate tractabo.

SECIO 1^a QUESTIONES ARGVME TA ET AVTORVM PLACITA

Ens absolute dicitur potest in reale et rationis. reale est
quod continetur potest independenter ab intellectu: ens ratio
nū ē, quod consistit dependenter ab illo. Ens ratio
subordinatur in subiectum, effectum et obiectum

que dicuntur ens ratio proprie respectu ad unum
qui ratio cognominatur. Ens ratio subiectivum est quod
dependet ab intellectu, tanquam a subiecto, in quo se respicit.
huiusmodi sunt cognitiones, species intellectuales, et habi-
tus. Ens ratio effectivum est, quod dependet ab intellectu
tanquam a causa efficiendi, cuiusmodi sunt cognitiones
et species. Sed nec ratio ens licet se vera sunt
sunt realia contraponuntur communiter entibus rea-
libus, quasi ad eam classem non pertinerent nisi alia de causa,
nisi quia non ens realiter coartari solet ad sola entia
que continentur independentes ab intellectu.

Ens ratio obiectivum

est, quod sibi habet esse obiectivum in intellectu que cognitione approbat
Eodem Dato dicitur. 5^a Metaphysicorum sectione 1° vni-
versis est aliquid nihilominus subiacens, nempe quod a ratione
cogitatur ut ens, et tamen in se entitas non habeat, nec ha-
bere possit, hoc ens rationis fit, quale quale illud sit, dicitur
dum ab ipso actu fit, hic enim est quod reale et verum
essentiam habet et per consequens non est ipse ens ratio, sed
quasi via et effectus eius. At quid, inquit, est illud ens fit
ut a cognitione dicitur, respondeo illud se vera nihil esse reale,
sed tamen consequens ut se aliquid ubi non habet aliud esse, que
obicit et condonatur in aliqua vera esse a cognitione pendens.

Hec hoc clarius valet cogitari.

Hoc ens ratio obiectivum aliud
est sicut est fundamentum, quod est appellari solet ratio ra-
tionis, tunc datur quando intellectus ad fingendum sumit se
ipsum rebus occasionem et fundamentum, ut si finis, animal
in hoc distinguitur a reali, sumpto fundamento et datur
tione reali effectus, per consequens sensationis nimirum et dis-
tinctus: aliud est ens ratio fit sine fundamento, quod
dicitur est solet ratio rationis et tunc datur, quando

quis

ab una copulatione ut ens abiq[ue] fundamentis aliquo, ut cum
Sergius Tacus, qui simul sit unus census. Ille q[ue] Thomiste
omnes vel fatali quodq[ue] promotione compulsi, vel Malorum
potius religione devocia defendunt, secundas intentiones
obvias vo: h[oc] e[st] defectu, animal e[st] genus, e[st] p[er]fectum
vel sub[ter] invidiose p[er]tinet hoc ens rationi factu[m] ex funde-
mento, adq[ue] e[st] obiq[ue] forte Loge acurri defendunt.

In hac
asserione unanimis conveniunt Thomae, adeo ut Magister
Gallego controversia obrava ens rationi proclamet se necq[ue]
et indigne s[er]v[are] Thomista[m] scola[m], sub cuius vexillis que milia
taxe velit, ad f[er]menta propugnanda se accipiat alias
rangus dege[n]te eo ip[s]orum scola defendere. Ceteru[m] in coplan-
da hac sua sententia dividit magnos q[ue]r: ut ab hoc eni
p[er]tinet Thomae Dominicanus in quinque modos dican-
di fortis iusto divisi e[st] terrarum. Unde inanis p[er]p[et]ua
ret, et sine fundamento facta Carmelitaru[m] Gloriatu[m], de quo
et in hoc punto uni p[er]mittat.

Et p[er]cipua opinione
centari, adverte, denominationis alias e[st] extrinseca, utru[m]
seca alias: Denominatio intrinseca e[st] illa, que provenit a
sua intrinseca sub[ter] denominato, qualis e[st] que continetur in
hoc conceto voluntas amant[is], amor eni qui e[st] s[er]v[are] huius deno-
minationis e[st] intrinsecu[m] seu inheret voluntati amant[is]. De
nominatio extrinseca que rei competit n[on] ratione alicuius s[er]v[are]
que in se habuit, sed ratione s[er]v[are] extrinsecq[ue] sub[ter] denominato,
qualis e[st] s[er]v[are]. Deus ab h[oc]e amant[is], amor eni a quo Deus
denominatur amant[is] extrinsecu[m] e[st] ip[s]i Deo, inest eni volun-
tati nostras.

SECTIO 2^a
ET ASSERTIO PRIMA
DENOMINATIONES EX
TRINSECAE IN CONSTITVUNTUR
PE Eius Rationis FICTVM

Cum patet qd ee vna, nihil in ipso patet su veritas
Forse putabant talis denominationis n aliter resultare posse
quq intra fingent vnaq ipse intrinseca unanq parametri
unde antequq hcc intra fieri adveniret, erig. conuenit
vnaq partem, n dy erat v e ipsos tales partes fortiter et
concrete vnaq sed soly fundamentales. Videatur Sanchez
libro 2° Logice quos 2° conclusionem 7^a ubi hcc verba ha
ber: quod subalio tunc solent Forse eo p. d. au per vnaq pa
rtes e vnaq fundamentale, concedo, fortiter nego. Unde
patet, quq communis fuerit hcc operis inter Foras sub
vnaq p. d. au AA nomen audaciter capiens: bene video qui
quidam Logi, qui n multy laborant in intellegendis enibz
rationis, oburg ee hq tunc d. au: sed qui facimus illis?

Se hoc bene Deus vnumme vnaq eoy. Quis qui superbe
sapunt! illi ipse, nu bene Sanchez qui in intellegendis en
tibz rationis n multy laborabat obtinuerunt ut Forse
hanc eiq sententia, quq ut Foras enibz
statuit, n modo deserant sed erig eos uideat te usque
ne adeoq rationis d. au manz de cause, eiq ref. ferant quod hcc

tua opinio promiscuis abstrahant Ita **Magister Agui 23**
re tractantur 2° Loge Disp 8^a Sec 4^a ut dicitur **Fiolanus**
Baiona, **Lazarus** et communiter in omni **tomistica** scola.
Mi boni Latini, qui faciunt illud?

Supra 3° denominationi
conueniat in consistit ppe ens rationis probatur: Deus ab gra
no e fortiter, et non solum fundamentaliter cognoscitur creatur.
3° creatur sunt ab grauo fortiter cognoscitur a Deo: sed ab grauo nu
lla p^o dau p^o p^o utriusq^{ue} diuinitas p^o p^o n^o ualere: 3° sine p^o p^o
n^o, aut ente rationis stat denominatione. **conuenit** que d. ab **abduo** de
nominatio conueniat: 3° sine tali ente. **rationis** stare poterunt
relig^o omnes denominationes conueniat. **Concedebant** forte **Magister**
et negabant consequentia. Sed quis n^o uidet consequens, et ante illud
dixere p^o u^o q^o et actus et passus, unde si ante e^o u^o q^o, conse
quens u^o q^o e^o debet.

Sumant forte **Magister** **Loge** que 1^a
de ente rationis articulo 3° et **Baiona** que 2^a Loge articulo
2°, qui **assumpta** nomina **arma** sic cy suis uerbus forte di
gladiantur: denominationes: u^o, cogniti, amati & sunt deno
minationes reales, 3° requerunt consistere in ente rationis p^o
probant ante: sicut uero denominat **uidentem** ey, a quo e^o p^o
dicitur, ita denominat **u^o**, d. d. quid **terminatur** sed quia
realiter e^o p^o dicitur, denominat realiter **uidentem**: 3° quia
realiter **terminatur** denominabit **realiter u^o**. **Ita** et alia
Magister et **Baiona** loco citato numero 1°.

Secundum ponunt
in **misere** horum **Autorum** inconsequentia: **Baiona** enim
ibid^{em} articulo 3° numero 1°, et **Fiolanus** **Lazarus** 2°
asserunt, omnes **relatorum** ad alia e^o ens rationis. **Unde**

Distinguntur infirmis respectibus, comparati in et comparati ad: ubi
in cognitione comparati in e cognitis, quatenus inest inani; comparati
e cognitis, quatenus dicit respectu ad obiectum; et uti secundum res
pedis, inquit, in omni sua utraque n e realis, sed ens rationis.

Modo iii: per hoc ens cognitum denominatur, obiectum cognitum, quatenus
reminiscitur ad obiectum, sed per hoc respectu ad e ens rationis:

Ad genus denominatur obiectum cognitum, per hoc ens rationis: quod
tamen proprium immemorabile a vestris cantibus in presenti
deficit.

Argumenta verum fortiter pro sua opinione nu-
llus sunt momenti, arguunt v: n pr. dari denominatione sine
uniom sui denominantis, et subiecto denominati; sed in
cognitione ubi et obiectum cognitum n datur unio realis: qd debet
fieri. Distinguitur Maior: sine unione, denominante facta
ut subiecto dicitur, nego Maior: sine unione denominante facta
ut subiecto denominante conclud. Maior. In denominationibus
communibus subicit unio aliqua, seu quod dicitur e, aliquid denomi-
nans, ut facta denominat hoc subiectum potiusque aliud; hinc autem dicitur
nominatio e nominata in ipsa cognitione quae eo se e representat
huius denant obiectum, et n aliter; hinc autem representatio e quod rea-
le: qd et unio illius, ad hoc conuenit cognitum e quod reale.

Quia 2: Denominatio cognita fortiter includit relationem
cognitionis ad obiectum. Sed hinc nequit statim sine mutua relatione
obiecti ad cognitionem; at qui relatio obiecti ad cognitionem n e realis:
qd aliquid ens rationis. In hoc argumento: qd obiectum fundamen-
talius cognitum includit enq relationem rationis; qd et ens rationis
sicut alig relationem factam includet. Aliter: relatio cognitio-
nis ad obiectum cognitum e realis: qd et relatio obiecti cognitum ad cog-
nitionem e realis. Respondet qd: Sicut Adversarij admittunt

relationis realis unius ad alterum quoniam *non* naturaliter, sed *potest* fieri. **NA**
 referatur ad primum, ita et nos admittimus relationem realem eo
 una parte, quoniam ulla propositio correspondeat eo altera. Ita dicitur
 in *Thomas 1° 2^e 2^a quæst. 13^a art. 1° dicitur quodammodo dicitur relationem*
non quodammodo referantur ad alia, sed quia alia referantur ad ip-
sa.

Sed sufficiant pro sententia, quæ in prælo male audit,
 uno et sero apud ipsos fortis

SECTIO

3^a

ARTIFICIUM ACTIVUM INTELLECTUS CONSISTIT IN ENTE RATIONIS FACTO

Duplex adhuc videtur in ista sententia: prima dicitur, ob id quod
 Logæ et quod artificium activum intellectus sed hoc artificium collocant in
 quadam relatione rationis confusa ob id quod dicitur comparat actus seu
 in eis regulis Logæ, a quibus diverguntur, et divergit conformiter
 et in illis; hæc sententia præpugnata a *Summa Sanchez*,
Maximæ de S. D. Diado sic impugnatæ 1°: *Secundo* om-
 ni ente rationis, datur conformitas actus intellectus quæ Logæ infer-
 dit: non et eius obiecti facti. Probo autem: *secundo* ente rationis hæc
 defecto, animal rationale exprimitur eius hoc per genus et differentiam;
 sed defecto coplantur eius per genus et differentiam habet conformi-
 tatem, quæ Logæ intendit, et eius facti conformis omnibus
 regulis referendi, una concepta coplantur regula quæ præcipit
 hæc in suis antecedentibus; atqui nulla est regula Logæ defecto
 di, quæ in præcipit, alias intendant forte, quæ in re

Ita qua in parte sua sicut formae imo quo in angulo sua
in simulari placeat infelix tunc regula, eo ille actus, sed
sa quavis relatione sicut rationis e formae artificiosus.

¶ **Summa**
1°: Domus formae artificiosae solum dicit conformitas e regulariter
actualis dicitur: eo et artificiosa formae de se solum dicit conformi-
tatem et dicitur actualis regulariter. ¶ **Summa** 2°: Actus qui
in supponitur formae artificiosus ante eum rationis, non sit constituit
formae artificiosus per eum rationis, ut pote quod nihil e. Dicitur
nihil iudicatio, e tamen aliquid obiecti, seu causaliter, nempe
in cognitione reflexa, cuius e effectus et obiecti. Ina: in adversariis
artificij, forte non consistit in cognitione cognitione surgente, sed
in relatione, que per ipsum fingitur, alias requiritur, artificiosum
forte quod e obiecti Logi, et quod reale, quod adversariis non regant.
¶ **Summa** 3°: in quo stantur artificij forte, nihil absolute e.

¶ **Summa** 3°: presentia sicut octavo non sit a regulis dependens: sed que
alias omnis eo regulis Logicales necessario fingunt, quod ingredi-
bile e de scientia, que prescribit regulas, ut unus in suis actibus
sine eorum procedat. 2° quia eo fingunt a regulis, quod per
ipsas cognoscitur; sed per regulas non cognoscitur conformitas actus
eum ipsum, nec relatio inde subsistens: ne ad hoc erat necessarium, ut
se ipsas attingunt, quod non prescribit. Deinde nec illa sicut
relatio sicut ab actu dependit, alias necessario referunt supra
se de se sicut denominatio absolute sicut. Denique nec sit ratio
illa a cognitione alia reflexa, prius eum qua unus reflexe cog-
noscat de se sicut formae artificiosus, ea igitur e formae artificiosae:
quia omnis reflexa cognitio supponit actus ad que terminata
sunt formae eorum, et constituitur. Unus argumento, eo
que de illis hinc tunc sententia nititur. Nominum

actus ut actus passivus involvit respectu ad regulas *Legis* 2^a V
quas facta est, sed hic respectus est fictus: quod actus ut actus finis
sui involvit ens rationis facti. *Primum* pauca de *Legis*
quae 2^a *Primum* actus a regulis *Legis* actualiter dicitur
nihil est reale in ipso actu: quod est respectus quidem ab intra
sicut, omnia instantia, quas quibus facti desumit ex
tensis actibus actus, sic utique argumentum: factus illa
est factus in intellectu: quod factus non conducit, sed
officiu ordinari actus, et actus facti.

Responsio Propria
Illi autem comparationi non est in regula necessario: ut est actus
sicut dicitur a *Legis*, sed est quod hic est nunc dicitur ab intra
regula *Legis* dicitur: quod operum ut omnia illa signa con-
paratione. *Responsio 2^a regardo* *Primum*: cum est respectu ali-
quo factus operum ut ut nunc dicitur ty actus animal reale est con-
forme regulae prescribenti: ut despo consistit genere et deficiencia?
dicitur est ut intra asperit, *Primum* et *Primum* est simile, opera
est est, ut in illis relationi rationis fingat, alit ut a *Primum*
confirmitate *Primum* et regulis *Architecturae*, relationi rationis
est fingenda.

Et hinc patet inanis confirmatio: eo quia in ip-
so: quod licet despo hinc animal reale actualiter procedat ab intra
eo uti dicitur a *Legis*, si intra nihil intrinsecum in illo actu fin-
git, non de actualiter intelligitur dicitur a *Legis*, nec operum regula
est conformis: quod similiter licet hinc nunc dicitur actus de
finito, tamen quibus aliquod intrinsecum fingatur in ipso actu
tunc facti, non de est illa conformi precepto. *Respondendo* plane
consequenter. *Responsio* quod eo dicitur denominationi actus
licet directi est denominationi extrinseci actus: denominationi
autem extrinseca nihil ponit in subiecto denominato, sed extrinsecum

in libro ipso e sua composita prout cotinua. Iudicio
ne et eo dicitur satis clarus

SECTIO 4^a

SECUNDAE INTENTIO

INES OBJECTIVAE NULLI

IN EIS RATIONIBUS

INVOLVUNT

Modicis fere ut *Lawna, Salanco, Aqua, Fontanus*
et *Complutenses* *Carmeluz* descendentis sententia prout impug
nat, licet a *Sanchez* *Dominicano* ea fuisse dicatur, com
munis sapientia omni concipit, dicitur *Logg* respicere
tanquam obij secundae intentionis obiectas definitas, genus, pra
ry, subij. Et ita tanquam ut pra, a qua obij denominatur for
lita definitas genus. Et non sit aliquis accu in eis sed quaedam
artificiosa dispositio, quae ab una fingitur in obij. Unde pra
realia animalitatis et rationalitatis sunt 2^a spm maia et
qua arte facta *Logicalis*, sicut ligna et lapides sunt maia et
qua arte facta *Domus*.

Sicut autem inquirunt, pra artificiosa do
mus consistit in tali de tali dispositione lignorum lapidum, quae
ita sit artificiosa dispositio exempli gratia consistit in quadam
dispositione artificiosa praerogae realitatis, quae una fingitur, et
intrinsece ipsi obij: et hanc dispositionem in obij factam
accu et definitas formae, a qua et non ab accu hoc mentali arti
mal reale denominatur hoc factum definitas. At quoniam
cognitio illud ens rationis, seu umbrae illud arte factum.

26
fincor hanc inter ipso n̄ existat. Quoniam ep̄s et Galanus de
fictis illud fingi a prima inventione facti, ita a conditione de
recta, ut ab actu ut animal rationale que proinde vocant
n̄ de h̄o, sed ut ad defectum seu ad illud formam, in quo
defectus factus consistit. At Thomas Complutensis, de
leg. et alii, ad minus fingendi reliqui cognitioni referunt que
donec sui rationis ens ab ipso a fingat, ergo si existat hęc forma,
hęc ē animal n̄ de datur praxi, aut subry facti.
Et hęc ē secunda sententia, que supra dicit ad huc vige
re inter Scotos, et plura maxime qua forma fidelitate ac
clauitate. Illi tam falsum iudicis cy uniuersa socera
ri scilicet. Quare

Secundo et ita ē secunda inventio
obtinere nulli inuoluce ens rationis, et unica includere
obry cognitio tanque subry communica denominata, et actus
inter tali vel tali modo representantes obry, tanque sua
extrema denominantes. Probo concludens hanc: per
hunc actus animal rationale denominatur inter facti de
finitis hęc: eo per eundem denominatur hęc facti de finitum
ab inter. Sicut conceditur ab aduersariis, ut videtur licet apud
Quoniam que 1^a Pragmaticus articulo 2° nu 123. Consequenter
quoniam aut probatur: per eandem fig, per que inter de
nominatur facti de finitum hęc exempli gratia hęc deno
minatur facti de finitum ab inter.

Sumatur quia me
cognoscere. Per hęc ad facti de finitum, ac a hęc cognos
ci amē. ab eandem sua reali, a que denominata cognos

• cum dicitur Genus denominari a re cognita hac in
ratione motuente dicitur, quibus modo agimus de eodem
deditur ens rationis a denominationibus ~~et~~ cogniti ~~re~~ &
de similitudine ex me definiti hoc ut dicitur Footnote, ac hoc
definitio a re, edg fra, a qua denominata hoc definitio de
nominavit hoc definitio; ne ut sapienter mixto Meyser
Soto Dominicus qui de utilibus articulis v. 11
aut ut dicitur cogniti, quia obicitur cogniti, ut dicitur
aut genus aut specus quia obicitur tunc vel illi cog
nitum.

Ad validumque hoc argumentum respondet
dicitur ex Dalona loco citato inter a definitione reale deno
minari fructus definitio; obicitur vero non omni fundamentale
tunc incomplete viaticum, et fructus insensu definitio; obicitur
enim reductio fructus definitio a solo ente rationis, quod in
cognitione resultat: unde non est edg fra fructus definitio,
et fructus definitio, licet eadem sit cognoscens et cognita. cau
est: quia actus alii sunt pure speculative qui nihil ponunt
in obicitur ut visio amor cogniti &c.; alii sunt quasi prac
tici qui actus aliquid in obicitur cavant et huiusmodi
omnis cognitio actus: in illis primis eadem fra denomina
tionis actus et panis, secus autem in his secundis.

Sicut
quintum in eadem est fra actus edificantis et Domus
fructus edificans; prima enim est actio actus, secunda
vero actus ab actibus inductis. sic in eadem est fra
delectantis panis, et panis fructus alibi. Dicitur: nullo

2
a eo dicuntur sic inter denominationes que unice differunt
sunt penes voce actus et passiva una sic uti practica
sive speculativa; si ergo vera sit necessitas implicat
in eis quod denominationes in differant plusquam acci
va et passiva voce, atque denominationes fortiter defini
entis et definiti in vly naturalis in inferi in fundamenta
liber sed fortiter differunt unice penes voce actus et pas
siva; ut in differunt penes fact: et en tibi probationem
fortiter et in facto ee restaurata una solutionis inferi
e naturalis.

Probi 2^a conclusionis de his una tertiar: om
nia Loga proprie ratio tendit per vos in sui obij forte
modo cum speculativo, et essentialiter opposito tendentis
practica; ut tendit in vly ut vly, factus in obijam
pura speculabile ut speculabile, et ratio quare ratio
speculati proprie sive et speculati quo dicitur: hzc erit
omnia sunt argumenta ad rationem arguentis alibi ita
Loga practica atque hec argumenta tomistica nullomodo
do et coherent eis eo quod Loga mediu sui acti
bus tendat in eis ratio, tanquam obij forte adequata
et quid tendentia practica, et in opposita tendentis specu
lativae, go nec sententia nec solutio sustinere valet
nisi per durng incoharentis principiorum

Probo 3^a con
clusionis restitudo doctrinae doctrinae fundamentis:
1^a dny 1° Magistri moralium capite ultimo et dny 1°
mag 1^a secunde que 1^a articulo A; ducimus unquam

2
cuius actus actus et factus; eorum operatione est quod factus
sa transitur in eorum magis et pot se relinquat opus ac
refusum, vel fig aliquid; actus vero sit immanens et nul
lg fig. eorum vel opus artificum et pot se relinquat, ut
qui dealbatur est factus, seu eductio operatio actus factus, de
fio vero factus est actus actus actus, nempe Legit: go dealbatur
Debet esse effectiva alius fig artificum in eorum ma
Cetero vero non debet esse effectiva fig artificum in ore: ac
proinde sublata est de medio tua doctrina.

Vetiquisq; aliter
et valissime exempla. Per easdem quoque fig constituntur
fortiter dealbatur et dealbatur: go per easdem quoque fig constituntur
mutua inter fortiter definiens, et obij fortiter definitionem
Iam autem V, quia factus qua constituitur dealbatur, non est aliter
do, sed actus phisica dealbatur. 2, quia aliter non est denomi
natio partem vocis respectu actus dealbatur: profecto si oratio
haec, hoc dealbatur partem, que est actus vocis, sit ullis veris
re in partem partem est aliter, vapulatur et merito pro unia
culo.

Probo A conclusionem et quidem efficacissime: hoc iudi
cium mentale, hoc est animal rationale, nullus ens rationis fingit
in ore: sed eo precise iudicio positus, resultant necessario in
ore denominationes subiecti et prædicati: go hæc et similes deno
minationes sine alio ente rationis resultant in ore. Hoc
argumentum unico ictu resecat omnia entis formam
capita: siquidem nullus habet lapidum mentis hoc ens
si nec a cognitione ducta, nec ab alia subadente
resultat; anima vero resultat si proxime præbentur. Itaque

probo Moxi ma. Daiong et Valancy, probaturus 28.
proba Moxi ma. Fosray, reliquis: illud mentale
iudicij nulli representat fictionis, que se teneat ex parte
obri cognitio. Ad 2^a presatos Auctores ens rationis idem tendit
tat ex cognitione representantis aliquo fictionis ex parte
obri cognitio: 28.

Quoniam Moxi nulli repre-
sentat fictionis exercere et habere hunc, negant; ruy
nate et iudicative concedunt: quia ille actus e hunc
hensio et simul iudicij pene duceras. **Quia:**
quisquis affirmat animal reale de hoo, qui hic et nunc habere
hensio dicitur, cy equo, falso iudicat: 28. quisquis affirmat
de hoo animal reale, quod hic et nunc habere hunc intrin.
seca ad hoo hunc, falso affirmat: affirmat enim de hoo id
epuy, quod hic et nunc concipit hoo repugnate; sed per
un illa realis habere hunc, que fingit ens rationis in hoo,
28. epuy iudicij, quod hoc ens rationis n fingit in hoo: 28.
si iudicij illud mentale representat habere hunc dicitur
intrinsecq in hoo, falso iudicat in d eoy intrinsecq dicitur.

Quia 2°: implicat in hunc actus, qui hic et nunc sit realiter
simul verus et falsus; sed ratio e illud iudicij, 2^a solutio
ny: 28. implicat in hunc cy ipaa solutione. **Probo Moxi**
28. ille actus e hic et nunc iudicij verus, affirmat enim expre-
se realis dicitur animalis realis cy hoo, et simul e habere

hinc falsa concipit enim obvia repugnancia, seu habere hinc
sociat obvia quae sociari nequeunt concipit enim per vos dicitur
non in unum in obvia realiter identificatis sociat dicitur
non et dicitur hic et nunc in unum obvia: quod illud
videtur e realiter hic et nunc habere hinc falsa ac proinde
accus simul verum et falsum.

Probo nunc breviter Minorem
argumenti supra positi una totaque reliqua: in unum per
cognitionem reflexam nequit reddere hoc anticipatione scilicet repre-
sentat, quin sicut dum fundamento aliquo dicitur
in unum in hoc et animal rati ut volunt hi A. A.
sed impossibile e quod fingat e dicitur e fundamento
presupposito videtur dicitur: quod impossibile e, quod reddat
hoc scilicet definit per cognitionem reflexam. Probo Mi-
norem quia impossibile e, quod fingat dicitur in unum
secundum, ubi evidenter notat, repugnare omnino tali dicitur
in hoc aut evidenter notat in unum stare videtur dicitur. 2°
quia nullus habet fundamentum ad haec scilicet nisi sta-
tuatur eo parte videtur dicitur; videtur aut dicitur
e in evidens cognitio dicitur in unum animalis rati
e in hoc nequit e fundamento ad in unum dicitur
e in unum.

Probatu nunc conclusio multiplici demonstra-
tione: ut prima: artificij demonstrationis in e signum
e rationis: quod nullus artificij dicitur e signum rationis.
Probo aut: artificij demonstrationis ut habet omnis cum

Ante vere et proprie causas scientiæ; sed fragmentis rationis 29
nequit vere et proprie cavare scientiæ; alias effectus ve
ræ et nobilissimus tribuatur fragmento, nisi in enti eod. Sit
secundæ hic actus hæc est animal ratione, n̄ fingit per vos
quatenus scilicet videtur, sed unius, quatenus scilicet
happrehensio, sed quatenus scilicet videtur ab happrehensio
in præmissis dicitur ordinata, disponiturque per se a loco:
90 quatenus n̄ p̄tingit, et ab omni signone segregatur, dis
ponitur dicitur, et adinatur per se a loco: Sicut tenet hic
actus: Deus est antiquissimus nihil attingit, nisi ut se
revelat; sed ens rationis. hoc n̄ est aliquid a prima
veritate revelatur: 90 igitur dicitur p̄ se aliqua que præcise
n̄ fuerit vera doctrinae scilicet ex collegio sancti fontis
que p̄ numerus 126 et 127.

SECTIO

sa

DILUIT ARGUMEN TA TOMISTA RUM

Huius Peractum Angeli Doctoris videlicet A. Mestry

Ad hanc lectionem 4^a littera B, ens e duplex, ens scilicet ratiō
et ens naturę: ens autę ratiō dicitur proprie de illis inventio
nibus, quas ratiō advenit in rebus consideratis sicut inventio
generis speciei et simpliciter que quibus n̄ invenitur in rebus
naturę, sed considerationis ratiō consequens, et huiusmodi
scilicet ens ratiō e proprie subij. Logg.

Ex hac autem vult
esse videtur dicitur appuente, et ad probandum obij forte
Logg ee ens ratiō, et ad probandum, secundas intentio
nes obij includere ens ratiō. Dicitur prater: quia ratiō
et sciens dicitur ac obij forte. Dicitur similiter secundum
quod ens, quod dicitur secundas intentionibus e ma dicitur
et ab ente ratiō sed ens dicitur ab ente ratiō ens ob
ij, quia ens ratiō subiectivę bene dicitur in rebus
naturę.

De qua predicta intentionibus invenitur a ratiō rebus
consideratis; sed in obij nihil reale invenitur in quo consistit
tant illi intentionibus. Et quia tales intentionibus dicuntur conse
qui considerationis ratiōis quod dicitur soli ens obij ratiōis,
quia obij obij, et per actus proprios consequitur subij vobis
e ipse actus ens, qui se ipse consequi nequit.

Ad hanc
Dicitur Angelicus nomine ens n̄e minime comprehendit
omne ens reale, sed illud solum, quod dicitur independentes
ab ente, sicut vice versa nomine ens ratiōis n̄ intellexit
ens simpliciter, cuius nunc nomen adest apud dicitur Thomę quod ens

obry hęc commemorať, unde solij intellectu illud ens quod
a rade effatur, prout sunt accidētis: hoc sentit 3° de ani
ma. lēc 11^a compositio ppri, inquit, n̄ ē opus nāc, sed opus
rationis et intellectus.

Replicat **Bartholomaeus**: Dicitur Tomas in ver
bis alēcari rade divisionis generalitatis ens in ens reale et ens
rationis: 3° accipit ens rade prout contraponitur reali; sed so
ly prout facty contraponitur reali: 3° ibi loquitur de ente rā
nis facty. **Obra**: 3° dicitur dicitur dicitur forma n̄ ē bona,
cujus membra dividenda n̄ participant rade dicitur: n̄ ens sic
tū n̄ ē vice et simpliciter ens, sed n̄ ens et nihil. **Respondet**
Secundus Dicitur forma ibi dividenda ens ut ē prout rade tran
scendens. hoc ens intelligitur nomine entis: quare utrunq; men
bray dividendi debet participare rade ens transcendens,
hoc ē, ens quod sit rā, seu entitas rade. **Hunc** autem
ens facty n̄ sit ens transcendens, n̄ sit ēē membray vere
divisionis entis: quare utrunq; membray dividendi debet ēē
reale prout reale contraponitur facty n̄ tamē prout reale
excludit dependentē ab intellectu.

Ad secundū: **Respondet**, du
plex ēē distinguendū cognitionē, ut in eis conveniat inven
tionē generis in rebus consideratis: prima ē que dicitur
invenio facty, ut hic dicitur animal, qui exercere
consistit nāc animalis in rade generis. 2° ē que appel

latu 2^a invenio factis qua entis reflectit supra naturam
animali, ut ego constitutus in ratione generis. Sed per cogni-
tionem entis nihil certum invenit in obiecto: per 2° invenit
quod inventionem generis; verum quid mirum? et inveniat
primum cognitionem, qui est facta tribuens predictam denominationem
nisi: ego sine ente rationis stat assensio Divi boni, sui ipsi
propria ratione docentis alibi, quod formatio generis ex
specie, que est actus unius, in eadem, sicut quando fingit
in entia.

Ad tertium dicimus: omnis facta quodammodo
precedit effectum facti que prestat: sic frequentissime
dicimus denominationem albi sursum ab albedine, ex illa
resultare, et ad illam consequi; in quia albedo sit cau-
sa efficiens illius denominationis, sed quia ego constitutus
ut causa facti, vade consequitur et valere potest ac
infinitum, sic adesse esse animal rationale consequitur et esse infan-
tum esse hominem.

Porro 2° ex 2^a Ratione: animal genus
vel ut unum requirit esse esse a parte rei: quod facta con-
stitutiva unius ut ratio est aliquid in potentia esse esse a parte
rei: quod est quod factum, quod de reliquis actibus partem rationis
habenda. Respondet distinguendo Majoris: animal ut
unum requirit esse esse a parte rei, et est independentem ab
entis concedo Majoris: dependentem ab unum, nego Majoris
et; animal commune sui unum non esse esse a parte rei.

quia communitas seu realitas vnde animalis eorum abstrahit
ente illud prout a singularibus; hęc vnde vnde abstrahens nō
frigit, ut docet D. Thomas opusculo 4° ubi hęc habet: 31

Hęc nam
entia e falsis, quia habentur nāq̄ communis prout principia vnde
vduantia (hoc e sine singularibus proprietate paulatim e)
sine quibus e nō p̄ in nāq̄ nāq̄: nō eij vnde habentur quod
nāq̄ communis sicut sine principia vduantibus, sed habentur
vnde nāq̄ communis nō habentur nāq̄ principia vduantibus
hoc nō e falsis. Quid clarus prout vnde vnde vnde vnde
Dico vnde e denominatio eorum prout vnde ab hęc vnde
nō e confusa animal eij vnde a hęc. Dico vnde vnde
nō e aliquid prout commune p̄ vnde, nihil aliud e, quod
attingere animal eorum p̄ gratia nō e separatim a differentia,
sed vnde habentur e, in quo hęc e vnde vnde vnde nō
habentur illa in quibus vnde vnde. In hoc autem nul
la sunt vnde vnde vnde eij p̄ hęc vnde animal nō
cognoscatur hęc e vnde vnde vnde.

Duplicat Dico vnde vnde

e nāq̄ vna potens e in p̄ vnde; sed hęc nāq̄ nō datur reali
te eij quilibet nāq̄ nō eij sub vnde vnde vnde, in p̄ vnde
ad vnde; vnde illa nāq̄ vnde e vnde vnde. Dico vnde
vnde. vnde e vna nāq̄ potens e in p̄ vnde vnde eij potens
na vnde vnde, vnde vnde vnde vnde vnde vnde vnde
nego vnde e vnde vnde hęc nāq̄ nō datur realiter

Et est, independenter ab uniu, concedo Menoz. n̄ datur realiter
Et est n̄ datur uere sed facte, nego Menoz. Solutio patet eob
iu.

Replicat 2^a: genus pro facti est n̄a quae n̄a concipit
in unig: quae ueritas signate concipitur eo parte obn quae
sp̄i intuscaj prebat: animal exempli graue n̄ denomi
natura unig: ex eo quod omnia animalia cognoscantur con
fise, et eaz omnia Lices cognoscantur confuse unicasa
cognitione Civitas, et unig: hęc cognitio n̄ habeat rationi in
communi, aut uale. Replica est eo diamens apertia dicitur
me, qui opusculo 2° hęc habet clarissima uerba

Unitas
generis ex ipsa indeterminatione (cognitionis) procedit quia
genus significat facti (hęc) n̄a, seu partia realia) n̄ unig
hanc uel obg; uniu: qd genus pro uenit eo eo; quod cog
noscantur plura confuse seu indeterminate cognoscendo
nimirum illi partia in quo illa plura conueniunt, seu quod
singula conuenit. Et hinc patet ad impositionem partia; no
cives n̄ conueniunt in eo, quod singula sunt ciuitas, omnia
uero animalia conueniunt in eo, quod singula sunt animalia

Replicat 3^a: genus pro facti est n̄a dicitur superioritas
et respectu ad inferiora, seu differentias. Sed hęc superior
itas n̄ potest n̄ esse facta: qd. Durango Menoz: dicitur superio
ritas et respectu contrarietate obn, quod denominatur genus
concedo Menoz, uniu: et nego Menoz. Durango Genus

enī ēe. superius et deca respectu ad defectus, nihil 32
aliud ē quā ēe predicabile de omnibus differentis in parte
autā ad hanc autē predicabilitatē duo requiruntur,
aliter, quod illa perfectio, quae per cognitionem exprimitur
et vera conveniat a parte res pluribus; aliter quod aliter
in exprimitur et conveniat pluribus. Unde reale ut pre
dicabile de pluribus solum dicitur nāq. cognitio confusa et inde
causa, potens vero cognoscere per cognitionem determinatam diffe
rentiam realem ipsam; at tunc hoc sine fictione salvatur.

Obiecta 3: p^{ro} p^{ro}, de se, sitmus et considerant obiectum
quoddam, et compositionem inter partes identificata: et
exempli gratia hoc p^{ro}, reale et animal considerat
reale tanquam subiectum et animal tanquam partem, con
siderat illas duas perfectiones tanquam distas, et unam re
uniam; ad huc ordo ē durior, et hoc unum nō pos
sunt nō ēe fictum; quod enim illa partes sunt quid unum,
nulli permittunt partem ordinem. Et unguis Major:
considerat ordinem quendam et cognitionem retinendam et
partem modi cognoscendi, et hinc Major, compositionem
representat in obiecto Major. Enumeratio illa
solum considerat in parte obiecti tanquam identificata
realem, et proinde nulli dualitatem, vel partem com
positionem obiecti.

Tunc p^{ro} compositionem, quae in p^{ro}, de
fione et spiritus videt in ipso acibus unam, et

nullo modo concipitur in obis: nec enim per se comple-
xi, aut compositioni significari potest summa simplicitas
Dei, ut instabimus in simili ubi eorum per se con-
ponitur eo modo ut de copulatis ceptamus summo con-
terari, que ex parte obis datur inter animal et rationale.
Iam doctrinam nobis tradidit Divus Thomas secundus
secundus que 2^a articulo 2° ad 2^{am} docens, ita arti-
ficialiter consistere in compositione et ordine. Hec autem
compositio et ordo, in quibus consistit artificium forte
proprium, ubi ergo collocanda sunt? in obis, an in actu in
obis, respondet Thomas, ac in actu, respondet Divus
Thomas in prologo causarum inquit: sicut qui rationem
videndo facit in proprio actu pervenit ad Philosophiam
naturalem, id est Logicam.

Dupliciter: primo affirmat unum
de alio ergo concipitur in obis unum et aliud: ergo concipitur
animal et rationale ut dicta. Quingue autem: affirmat
unum de alio aliterque subiecti et præter obiectum, modo
autem, forte concedo autem et inverso: amor et præter que
se vera sunt identificata nempe in Deum Deus ipse
et misericordia attingit unum proprium aliud: ergo at
vult, ex parte obis unum et aliud: et tamen per se non
fingit: ergo. Dicit, ante amorem supponitur misericordiam
ut dicitur composita a Deo per se. Optime: ergo ante
videtur supponitur animal dicitur per se et rationale
per apprehensionem animal et rationale: ergo apprehensionem

*Subsequens extrinseca animal et reale percipiunt ad
representandum sine fine uny et aliud per utrumque aliter sci
licet extrinseca n̄ alia ac amor in exemplo opposito.*

DISP 3^a

STATVITVR IN ACTIBVS
INTVS OBTVM FORLE LO
CAE, VBI DE OBTO ATRI
BVTIONIS NON NIL

SECTIO 1^a

QVOMODO ACTVS
INTVS SINT OBTVM
FORLE LOCAE

*In actu intus per considerationem et ordine ille, qui actus per
et durationem loci habet, et alia prout ab uno artificio non
dicitur: non compris ure, animal reale e qualitas speculati
li, vitalis, factura representativa obto, per que prout con
venit cy hoc compris animal vivens: deinde prout*

Alius est copulati genus et defensionis hanc, quod alteri compo-
siti non convenit et ideo differt ab eo, penes artificium, aut res
eius representandi. Id vero si actus considerentur secundum quod
sua propria, que ab artificio presabunt, et sunt communia
actibus artificio carentibus, non sunt obiecta forte, sed pure ma-
teriale Leges.

Ita est: quia licet attingantur per regulas Leges,
non tamen proprie se, sed proprie artificium, quibus pertinent ad
materiam. Exempli gratia: regula una, depro debet constare
genus et differentia, agit de actu intra vitalem representationem,
consequentia agit de omnibus illis partibus, que de unica prop-
ria artificium consistit in expressione generis et differentie;
sunt autem reliqua partia obiecta materiale propria, quia
attinguntur immo immediate proprie obiecta forte, cum nul-
ly obiecta mediet inter rationem deum ut sic, et artificium cum
ipso identificat, quod impedire valeat propriam immédia-
tionem. Ceterum adhibendum est, quod quancumque cognitione so-
ly ut artificium, seu quatenus artificium est, competunt res
obiecta forte, de quibus hinc consideratur ut deum ab alio,
hinc tam fortiter determinatio non impedit, quominus cognitio
absoluta, seu obiecta forte Leges: non ut componens plurima
una pars sepe sufficit ad præstandam denominationem, que
illius est propria, totum componens non, ut in componens
multa, et hinc una pars potest aliquam denominationem

communione rei in qua venitur.

34

In quibus praedictis articulis, aliter videtur esse obiectum forte Logice: pro hac sententia videtur mihi Doctus sup^{er} 1° Metaphysicis que sequitur, fecerunt enim eo nominibus: conveniunt ex totis Exade Sanchez et Leonis ~~et~~ citati a Davaña; adhaerent etiam Arceva qui 2° Contra veritatem fecerunt omnes tunc cum Davaña qui 1° proemio, et Laine recitat 1° quibus consentit Aluminimus Alencisco secunda Resp^o Franca proemio. allegari pro ista opinione Doctus subtilis.

Probat

sententia nota, 1° ex Augustino Doctore in libro 13° per Arcevenas lectione 1° dicitur: quod Logica dicitur ratio humana, non est, quod eius consideratio videtur circa ea, que pertinent ad nos et operationes rationis. Clarius loquitur in libro 13° 1° lectione 1°, ubi dicitur simile dicit Logica appellari rationem, quia est circa ipsam actionem rationis sicut circa propria magis, sed autem inquit videtur circa actionem rationis, sicut circa magis propria, respicit ut obiectum forte actionem rationis sui cuius. ed. Leonis. ~~Arceva~~. Et circa quod est actus, vel ut circa magis propria, et ad quod videtur antequam dicitur per se et directionem actus; est obiectum forte illius sed quod reddunt antequam dictionem et directionem actus est obiectum forte illius, si actus in dictionem ab ipsa ratione que dicitur, ut accidit in actu sui. go.

Quia eo tempore et hinc numero 64: actus unus
unus est magis proprius Loge, quatenus eo ducitur; namque est
magis ut proprius, ut recipiant artificium Loge, et ut artificia
Logalia. Sensus est: ars ducit actum artificis, ut ponat artificium
in manū propriam actus illius: actus artificis est manū ducitur
vult, sed non est obiectum facte, quia nec est artificium, nec opus arti-
ficis, sed precise reperitur in domo respectu Architecturae
sive de alio artifice. Actus unius si actus artificis, ac proinde
magis ducibilis, sed non per modum artificis, ne artificis ne
obtemperat.

Solutio ista supra attracta vix impugnata:
actus unius sunt propria magis Loge in obiectum ducibilis ut
actus unius, sed denominabilis et receptiva artificis: quod est obiectum
facte. Probo autem: artificium reperitur in actibus unius est obiectum
intenty a Loga: quod sunt denominabile ab artifice Loge.
Probatur autem: obiectum reperitur eo directione Loge in actibus
unius se habet respectu Loge, sicut respectu actus mecha-
nicus obiectum reperitur in archa vel domo; sed archa vel do-
mus si opera artificiosa sumantur inventa ab artifice
mechanici, et ita obtemperat quod. Major demonstratur
ex Divisio prima in ultimam lectione 1^a.

Duplicabitur.

Angelicus Doctor lectione 1^a in libro 1° Thomae
dicit, Loge est receptiva ad dirigendas operationes unius, si-
cut ars fabule ad dirigendas manus artificis, sed ma-
nus artificis diriguntur non est obiectum facte, sed ut innumer

ty effectus efficiens artificij intencij: qd eodj modo dixerunt 39
tue accu intenc. Ceterij subsumimus et nos; sed accu fabri
tis n̄ conatice indicare en sup mag artificij aliquid fieri:
qd nec lege remale artificij intencit. Tunc: qd n̄ e tu
licendus dictione lege ordō accu intenc, sicut accu fa
bricij, aut architecturij ordō ara vel domus quod e una
divij. tomj.

¶ Dicitur, comparationis n̄ ee intelligendj quoad om
nia: h̄ et nos dicemus. Accu intenc duplex minus generis, sicut
eij operatoris artificij et simul artificij intencij, et utroque utro
to indigent acti dictione. Si considerentur ut artificia, h̄ce
necessitas comprobatur exemplo Domus. Sicut ut actiones compro
batur exemplo accu artificij edificantis: Divis. tomj. ut
tue 2° exemplo, ut pote sufficiente ad comprobandj dictione
lege, minime excludens rationē artificij ab accu intencij.

¶ quare: unde colligimus, in eodj accu intenc conuergi rationē
artificij; et actionis efficiens artificij; et in alio artificij
n̄ h̄ce dicitur n̄ dicitur. respondet, h̄ce et nos colligimus eo
qđ dicitur Angelicj, qui supra statuit dicitur actionis, qui in
p̄u dicitur n̄ transeunt, sed qđ n̄ operationis et opus; cuius
modi sunt accu intenc, et voluntatis quibus nullus effectus, qui
opus dicitur correspondet: qd n̄ tale actionis regulentur ab accu
intencij occupant et so opus artificij.

¶ Vnde quj ponunt accu
tam ab arte constare; quia illi actiones quj. ponunt fieri
et debent ordinari ad aliquis finem, et sine illo ad mirum dicitur.

etiam actus regis ordinis prescribentis; certe pulsatio Cyprae referat
a Deo forma inter actiones quae opus artificiosum esse non effi-
ciunt; quia vero reges dant regulas et actus, quae regis pulsatio
quae dicitur ducuntur? Quibus opus artificiosum illi denecationi res-
pondet? nulli profecto aliud quae pulsatio ipse aut actus pul-
satis: bene ergo convenimus in eodem actione opus artificiosum
non esse esse ipsum.

Probatur 2^a conclusio: Circa dicitur et argu-
mentata in arte logica, quae artificiosum Loga ipse est in
vita per suas regulas; sed omnia haec consistunt in actibus
viti, ut supra videmus; ergo et ratio est fortis. Confirmatur
h. sicut Loga dicitur actus viti ita Circa dicitur actus vo-
luntatis; sed Circa respicit actus voluntatis ut obvis forte; ergo
et Loga actus viti. Minor probatur: Circa est scientia
quae debet respicere prout obvis forte aliquid operatur quippeque
proxima est; sed nulli aliud obvis sepe est operabile propter actus
voluntatis respectu Circa; ergo. Probo Minor: obvis, in quo vo-
luntas vult per proprios actus, frequenter non sunt opera-
bilia, ut constat in Deo; ergo ratio obvis forte non in acti-
bus voluntatis.

Argumentum confirmationis uno et conclusio
dicitur quod pro comprobatur ex dno forma lectione
in libro 13° Circa. Hic, auctore: ordo quadruplex ad rationem
comparatur: est enim quidam ordo, quae ratio non facit, sed solum
considerat, sicut est ordo rerum naturalium; alius est ordo quem
ratio consideranda facit in proprio actu, sicut est ordinatio
comparatus ad rationem, factus autem est ordo, quae ratio conde-

ordo, facti in operibus voluntatis. Quintus ordo est, qui ratio 36
considerando facti in excursionibus rebus, quarum ipsa est cau-
sa, sicut in archa et Domo.

Deinde Logice sive Philosophia
naturalis designat propriam obij per hae verba: ordo autem,
qui ratio considerando facti in proprio actu, pertinet ad
naturalem Philosophiam, cuius est consideratio ordinis partium orationis
adinvicem, et obij propriorum adinvicem. Ordinis rationem,
qui ratio non facti sed considerat tribui Philosophia naturalis: in
obij, qui ratio considerando facti in operibus voluntatis,
assignat Philosophia moralis: tandem ordinem, qui ratio facti in
excursionibus rebus, applicat actibus mechanicis.

Infertur 2o,

ordinem actuum interu respondere Logice, sicut respondet Philosophia,
ordo reum naturalium, sicut ordo actuum voluntatis consideratur
ab Logica, et sicut sicut ordo actuum vel Domus ab arte me-
chanica; sed ordo actuum vel Domus est obij facti actus
mechanici, ordo actuum voluntatis est obij facti Logice, et
ordo reum naturalium est obij facti Philosophia: 2o et ordo actuum
interu est obij facti Logice.

Deinde Logice sive Philosophia naturalis, qui 4a

cui et Practica convenit, obij facti Logice non est necesse
obij interu actibus voluntatis, sed recurrendum obij,
ex quorum numero alia precipit amari, alia odio haberi, ut
ut obij proprium ipsius non sit actuum voluntatis ratio sicut

sed ratio obij propria se attrahi. Dicitur 1°. sedo accipit vo-
luntatis respectum ab Eritia, sicut ordo Domus ab Archi-
tectura; sed hic est obij forte Architecturae. 2°. Major est
Dum tunc, Minus conceditur ab adversariis, qui asserunt
eas rationes fieri esse obij forte Loge, quia se habet ad illa
sicut accipitur ad Architecturam.

Dicitur 2°. 2^a Dicitur tunc Phi-
losophia moralis et naturalis non solum distinguuntur penes ordinem, qui
considerantur sed etiam, quia moralis considerando effectum naturalis
considerat, sed non effectum: quod utroque est obij forte Philosophiae mor-
talis, debet ei favorabilis esse dictione ipsius; sed ordo obij actus
et voluntatis seipsum non est favorabilis, aut eorum per se appor-
tus est. Dicitur obij non esse favorabilia specificiter sumpta, contra
tamen prout continentur actus voluntatis. Inferunt: quod unum
distinguitur ut amata, quod indicat, solum amorem et Dicitur: quod ac-
tus voluntatis est obij forte Philosophiae moralis.

SECTIO II^a OCVRRITVR ARGVMENTIS

Obij 1°. si actus ipsius esse obij forte Loge, aut considera-
rentur ab ipso, ut dirigibiles, aut ut actualiter directi sed neque
ut dirigibiles, neque ut directi, possunt considerari a Loga; nam
ut dirigibiles, solum dicuntur capacitates ut dirigantur a Loga; sed
actus ut pure dicantur capacitates ut dirigantur a Loga, non con-
siderantur ut obij forte; aliunde actus ut directi includunt
regulas Loge, a quibus diriguntur; sed Loga non respicit ut obij

actus ~~est~~ ut ig intelligentes regulas. hinc ep⁹ quæramus
obry facile ipsarum regularum. q^o actus unius nullo sensu
obry facile. Log⁹.

Moc argumentum instatur in actu p^oci
na, que nec consideratur coloris ut dirigebiles, nec ut
directa, nec intelligamus in propria inconvenientia. Despon
Deo q^o actus unius ee obry facile Log⁹ ut dirigibile non
dirigibilitate subtrahat, que consistit in sola capacitate boni
cupendi auspicij p^oci ut constantem dirigibilitate obry ut
actus ponatur eo directione Log⁹ que quidam capacitas con
venit actui ut n^o dy converat. Hic omnis actus anteq^{uam}
eliciatur habet capacitat^{em} obry, ut ponatur ex attentione
ad regulas que capacitas n^o est subtrahat quia n^o datur instab
to quod procedat constant^{er} cu^{ius} capax.

Hic capacitas
sive dirigibilitas obry, est que p^{ro}supponitur in actu ante
directionem actualem, et p^{ro}p^{ri}etate Log⁹ tendit in illam
p^{ar}te actus. Si quis intendat hinc definire, occurrunt forsq^{ue}
duo defectus animal adinvariabilis et animalia
ate, occurrunt, inq^{ue}, ut possibile, sed alterius Log⁹ regu
lis elige^{re} p^{ro}terius p^{ro}xi^ori quia posteriora habet
necessitates, que cogit Log⁹. Hinc dy quæramus adve
sari, an Log⁹ tendat in illis defectibus ut pure capax arti
ficij. Respondemus minime: quia obry quod p^{ro}p^{ri}etate n^o con
siderat act^{us} n^o est ma^{xi}ma^m acceptiva artificij, sed vel auspicij vel
opis artificij.

Deus: dy interrogant an tendat in illam

artu accoray quary a facine desinicionis quia n̄ rati calant ^{calant} 38
comari, deo n̄mū materialiter in presentē descurrunt; quo

Respondeo ad 1^{am} q^u accor intus reccor ee quid^{am} operationes nate
rely, habentesque sibi naturaliter et necessitate conueniēz nati
tudinē a potentia intellectiva illis eliciens n̄ ē necessitate adeli
cendi semper accor nati; ponit eij loca accor recte eliciere
defectuosy. Quapropter ubese p̄t diciturōre autē diciturōre, utri
defectuosy vel diciturōre s̄a, eliciat hanc accor p̄e alio, sensus
autē certini ad hanc liberay n̄ habent, si eij viderēdy, vel
audierēdy ē, n̄ ponunt pro libito nō viderēdy clarē p̄e obuiē
eliciere vel intelligere quare omnia aut sensus illis dicitur.

2^a probata euenit unca, aut hūy accor intus n̄ ee mechanicy et
propriy autē facinay, quā quidē supponunt mag rēdy, et in
pōlicy ante accoray; n̄talia ego supponit materia, p̄ticia colo
res &c. unde eij elicitus quō in n̄taly elaboratione usquē
unt, possunt noba eijdy mag dispositione mutari, ac p̄oim
de eodē una, quē nunc representat hōz p̄t in eijdy lenis for
mali: secus accidit in artificis accoray; nec eij ad huc
naddēdy de fōmū exempli gratia p̄t elicit aliqua cognitiō, quā
realiter ee se s̄t indifinē ut representat hōz vel equ, vel
ut representat hōz clare vel obscure.

3^a inuenit in arti
cus omnibus intentis ab actibus actus, quare cognitiō dicitur
defectuosae representat obij, n̄ p̄t ig eodē nōz representatōy

reus inducere, ac si dicitur actus semel vitiosus in alio modo corru-
pti valeat, nisi relinquendus actus eius vitiosus in ignis visceribus immi-
bitur, et loco illius suscipiendo ex directione Loge alius novus actus
a seipso recedens seque identificatur. Nec communiter dici solet
artificiosus actus vitiosus non esse dividibile in se, sed potius conmixtibile
in causa, hoc est actu vitiosus non occupantur in spoliando, vel resisten-
tando actu semel vitioso, hoc enim est impossibile, sed solum inducen-
da causa seu potentia ne illy elevat, vel si elevat, ut illy arcave-
tat, substituendo alij in se recte.

Obvius B^o Loga minusmax

alij facultatibus intra sciendi, sicut feno factoria minus
triat equitri in manu unatru ad equitastru; sed feno facto-
ria non respicit ut ut obry actu proprius facultatis equitri, sed
alij ab ipso dicitur, nempe fieri quod dicitur: sed Loga res-
picit ut obry actus illary facultaty, quibus intra minusmax
et consequenter nullus actus intri. Respondet Loga precise dicit
alijary occurrat minusmax quia prebet regularitas ut ea-
ry actus recte ordinentur, et ut intra sciendi, in via que
venit ea prius disponat, et recte disponia tradat, sicut ars
feno factoria tradit frenu in fary ut eo equitru utatur.

Directio una suscipiens est, ut quibus facultas agnoscat, se
Loge debere intra sciendi quibus vitiosus, et salty dicitur
ab ipsa proveniant. Hec alio modo hoc potest intelligi, nam
intra sciendi in cognoscere recte ordine disponit, quamvis
actus ab ipso non distinguatur, nec scientia ut ipse in cognoscendi-
bus ab alia elevat: unde in aliter et potest per se per se
sed, quod per combitorum regularum. Id vero in proprium est Loge

huiusmodi regulas nades, necesse e' ut per suos actus tendat
in actu aliter stantiam, ut in propria obto, sicut fieri
facilia tendit in finem. 39

Obiectum 4° Parte de actibus de
fionis e' natura ipse actus definitus de actibus. Illud respicitur
ab Animastica, ut pote que considerat omnia proprietates naturales
acty uny: po n' pt respici a Loga. Sed immo manifeste in poten
tia uny attingente obto, qui simul attingitur e' potentia in
relativa: in Loga respiciente per eos ens rationis, quod simul
consideratur a Metaphisica; et in omnibus sciencis et acti
bus considerantibus obto, que considerantur etig a Metaphi
sica, ut pote que agit de omni ente: que omnia uny
pote pluri sciencis respicere de obto quidd, dummodo
illud attingant sub diversa ratione scilicet sub qua.

Animastica po
respicit actus deponit sub ratione veritatis; Loga vero
sub ratione actus modi sciendi. Cogitatio hinc n' sufficit, ut Loga
et Animastica concernant in obto scilicet ut tali, sed in fin
li specificitate sumptis, quod n' repugnat. Si vero sciam
Cogitatio scilicet diversa de obto scilicet Examinatio, reflexio et proxi
sive ut quilibet prout bona e' obto voluntatis, prout vera e' obto
uny. Lexen etig absolute negari secunda consequentia; quia
licet Animastica considerat actus actus uny, n' tamen illum
considerat ut actus uny x^a communis sensu similis reduplicatio
ny.

6
Obiecti 1. obij facti actus e artifcay ad quod artifci debet
respicere dy operari; sed inuicem. Defectus debet attendi ad
ordem obij, n actus. 3. Probo Minor 1. natus ordo actuum
intra debet propinquari ordinem qui habent obia qd in hunc debet
habere per oculu, qui incedit a artificis actus. 2. quia sup
posita cognitione ordinis obij, necessitas resultat ad in actus:
qd solus ille 1. e attendendi. Distinguo Minor: debet at
tendere ad obij obij, ut illy coequatur, nego Minor; ut
illi accomodet ordinem et artificis actus, concedo Minor; ex
tena simulat Major, nego consequentia.

Intra quid potest
attendere obia dy illa defectus, capere obia n facti, sed considerat.
Ad obia facti ordinem naturae actus: qd ut e ordo, qui Logg. pe
cipiat ut obij facti. Probo prima si unus effigis dicit, et n
prioris informis, delinere potest conuenit, considerari debet fa
cti et membra dicit, at quia illorum ordinem considerat quid sed
n facti quia facti supponit ordinem aut colorum considerat esse
et, proprie n dicitur ipse sed eius imago celebris expressa e
obij facti picturam.

Deinde permissa, ordinem actus resultat
ordine necessitate eo ordine obij n inferat Logg n dicitur
actus, et illorum artificis: quia et unum cognoscat, hunc ea animal
et rante n cognoscit proprie; Illa parte constituit eventus
metaphysicis hunc et hanc, debere exprimi in defectus n
a Logg. inuicem; que instructio e n tendat in effectum
obij, sed in effectum actus, n e aut relate ad obia eorum ordi
nem intendens, sed relate ad actus. Neque hunc inferat per

ing inordinata ee dicitur scilicet Logice, et eo quod ab ipsa prohibetur. 4°
tunc in minus quod principiantur ordinari.

Vao t. 1° quia omnes ac

res inordinant opere positive ordinata, et vitiosa prohibent. 2°
quia Logice sicut et alij actus in utantur in procuranda eodem
sicut in tractandis, quia pura illius carentia dicitur actus
in meritis, sed potius inordinat eodam tractandis, ut neci
tudo positiva ponatur. Unde actus signate prohibentes illi
tractandis pertinet ad Logice solum reductionem, aut Logice
in agere de tractandis actus proprie se, sed proprie tractandi
que quod inordinat. sic Philosophia moralis vitat actus in
causa ditionis, in namque ea solum de sola carentia mali, sed
potius de existentia boni, que per remotionem contrahit inordi
dit.

3^a
SECTIO
UTRUM PRIMA OPE
RATIO INTVS SIT DI
RIBILIS A LOGI
CA

Ratio a primario et communi sententia: 1° quia illa
operatio que fit bene a regulis Logice, que sunt proprie contra
dicitur. e capax directionis Logice, sed ratio e haptentia: 2° e
dirigibile a Logice. Probo Minor: in primis haptentia eorum

plex copiamus pluralitatis in conformari regule precipubens
sui modis faciendi uelle: quod id intendatur, prae complexa hanc
hanc uoluntate a sua intentio. Deinde: lo comprehendens utrius
regule conformiter, id tamen tunc intendatur formatae generis,
et loco illius avamaria comprehendens apta ad primamque spe
ciet, ut hoo, cuius uig. enuales ad fery intentu.

2° no
reg et pluriy sententia Defectio conuenit in comprehendens ne com
pleta, sed defectio est diuisibilis a Loga: quod et comprehendens
completa. Minus pars ty et pluribus regule, quae adent
modis defendi, ty quia regule deficientibus defectio reperit in
primaeus generis et defectio: quod utilis est diuersio regule ty qui
ty ut unum defectio uig. uig. uig. faciat regule, sed ut omni
rat illis, et hanc eleuat.

2° no
Defectio diuisibilis a Loga, prout
i pau ppa, in uuo prout e la opuas a spe dtae. 2° no
1° Defectio diuisibilis a Loga prout se, ut propriis perfectio
ty habet, quae eade sui e expendibilis uig. ca manens uig.
ppa, uig. uig. in ea statu uig. au dregit. 2° Defectio
pauit inueni in ppa tam antequam ea ingrediantur. Debet
ordine debito consistere alia in ipa ppa permanens uig.
sa sic manens status, si n. sic uig. recte, et 2° regule
aut status in elaborata, antequam alia partibus euidis
statu pponatur, defectio uig. et uig. pponatur, uig.
uig.

Dicas 2°: quod necessarius fit, n̄ admittit dictionem; sed 1^a m. 41
tu operatio necessaria est elicitur: q̄ n̄ est dicitur. Sicut enim
nisi: posita in unā specie aliam ob̄t̄ percepti per sensus, necesse
est resultat illius operatio: q̄. Operatio: n̄ magis fit inveni
ni habetentio ob̄t̄, posita illius specie in unā quā visio, posita
specie in potentia visiva; sed supposita specie, visio est o^{mn}is necesse
saria, et nullatenus dicitur ab actu: q̄. Argumentum patet
probat, nec 2° operatio unā est dicitur; q̄ dicitur aliqua
videtur, quā unam liberatū p̄sentant, quia videtur ut da
re habetentio, ut actu necessario extorquet.

Respondet,
inter species intellectu alia est ita videtur, ut magis requa
tur habetentio; alia ut remota, ut permittant locū volunta
ti, ut moveat unā ad producendū cognitionem: at impotentia
visiva nunquā datur locus dicitur motum voluntati, deinde,
licet unā habeat speciem plurimū hōy, fit illa uti ad eliciendū
cognitionem hōy, aut hōy; nec species cogit ad unū p̄t̄ alia
q̄ fit est utilis dicitur Loge. Tamen licet recepta specie unā unā,
necessario resultat habetentio, huiusmodi cognitio retin
quit postea speciem sui, et ob̄t̄, quas pro libere voluntatis solet
unā retinere et eis ad ad novū cognitionem, quā actu necesse
ria n̄ est. Aliter contingit in potentia visiva, quā necessario
et uniformiter semper operatur. Unde respondetur ad con
firmationem.

Dicas 3°: habetentio n̄ est capax falsitatis q̄
nec errorū. Respondet V, error falsitas fit in habetentio

14
n̄ dicitur quippe. solum propria ē pp̄u aliquotiens falsitas
satis radicalis, et inchoatus, agnoscunt in haphensari
Dottor Angelicus v̄ parte q̄q̄ 17^a articulo 4° et Dicitur
Columus disputacione 2^a Methaphisic̄ recurre 4^a et
pondeo 2° articulo anti, rugando consequentia; quia dicitur
no Loḡ n̄ videt in actu saluati, sed alia ēq̄ ueritate
dicitur ueritate conatus, qū uerit̄ ē ueritate ueritate conparabi
ter. Dicitur enī, h̄o ē animal uerbale, ueritate habet, et ta
m̄ mala ē, quia n̄ habet ordinem representanti qū debet

Sec̄ 4°: h̄c haphensario animal, nequit illi ē dicitur
ne Loḡ: q̄o nulla haphensario simplex ē dicitur terminat.
It̄m ostendunt, antequam int̄ conuatiu regulas dicitur for
mationis generis, et habet formam generis p̄e cognitionis animal.
Sed actu elicitur antequam regula reducat̄ ad usū, n̄ s̄ ē dicitur
tione illius: q̄o. Mater probatur, n̄ uoluntatis nequit amare
incognit̄, nec ad op̄u incognit̄ present̄ uelq̄ applicat̄ q̄o
q̄ applicat̄ int̄ ad conuatiu haphensario animal, et ip̄s
p̄e cognit̄, et consequent̄ ē formata ab int̄.

Respondeo:

q̄ uoluntatis precipit formationis generis p̄e h̄o uel, n̄ precipit uel
formam generis animal, sed ut formam generis h̄o p̄e conuatiu
et p̄e ueritate p̄e, in quo h̄o et aliu conueniat: int̄ conuatiu
regula, inuenit, quod conuatiu ip̄s conuatiu ē cognitionis ani
mal, n̄ quid̄ uel ut cognitio ip̄s ē ueritate, sed ut ut uoluntatis
dicitur conuatiu aliqua ueritate dicitur illius conuatiu conuatiu
gula, quia cognitione uoluntatis dicitur conuatiu int̄, ut elicit

cognitio animal. Illud igitur in non puerit sed subregitur 42
cognitio animal. Insuper quod, si illud puerit, post illud
tam ex lege approbatione amittitur, quod sapienter et dicere
et ut ab ea dirigibile.

Dis. 1. circa nō dicitur simplices compla-
cencia voluntatis: igitur nec simplices reprehensionis inter deū
guntur a lege. Hec autē nō est aliqua voluntatis con-
placencia dicitur, alia approbando, aut promouendo alia reprobando:
sed nec eis nulli dantur peccati in complacencia, quod falsū.
Non regulat licia complacencia, que vitari nō possunt, quia
preueniunt aduentum rationis, regulat tamen illas, quas volun-
tas aut cohibere, aut promouere potest: igitur nonnullae leges, eū-
dem regulat licia reprehensionis, que subito eorum tunc
illas dirigunt, que subunt voluntatis impetui et possunt eligi
aut omitti, prout lege dicuntur.

SECTIO 4^a IN QVO CONSISTAT ARTI- FICIVM ADPECTV VM INTVS

Artificij est duplex, aliud forte, aliud fundamentale, forte est recti-
tudo operis et illius conformitas ad regulam, ^{deum} et prout eo dicitur
regulatur. Artificij fundamentale est eūdem conformitas, et nec
modo considerari in se ipsa, sed etiam prout actuali

Directione regulary. Antiprius fuit totus adda supra funda-
mentale dicitur actuali directione: quare de antiprius presentia
loquamur, intelligimus antiprius fundamentale sic per conclusionem: et
antiprius actuali intus consistit in ipso actu, et ex illis identificatur.

Conclusioni propositae adveniente tunc, qui avenerit antiprius
iprius consistit in ente rationis facti, quo constituit actus foreverat
in fieri. Traducunt ergo alii qui talis antiprius constituitur
in quodam modo, in fieri, sed reali superaddere actibus. Ita
omnes probantur sententia nostra: antiprius actuali intus est quod
per quod conformatur regulis Logice, sed actu iprius per se et quo
in alio recluso conformatur regulis Logice: per antiprius actu
y ex iprius identificatur. Minus probantur: et supponamus re-
gulam ex illis sepe removerat, de se debet contrarietate generis et defectus
et actu de actu antiprius quod tunc est defectus animal reale.

Item sic: hęc de se conformatur regulis predictis, quatenus
ex parte eius non sui generis et defectus, sed ex parte eius non sui
generis et defectus ex illo actu identificatur. per. et conformatur
regula.

Minus videtur: . actus intus ex eia sua et represen-
tatio obit quod exprimentur: unitatem eius indole entitatis moralis
que eo eia sua et aligari entitatibus absolutis in individuo.

Explatur hęc ratio: ad quo primum posito intelliguntur actus actu
fieri, includit antiprius, sed primum primum expositione generis et
defectus, intelliguntur actus antiprius: per in iprius ut eia repre-
sentantibus stat totus antiprius.

Obiurgatio 1^a recitatio actus voluntatis 2^a regula Cuius in cor 43
sunt in actibus ipsi: 2° recitatio actus in 2^a regula le
ge in consuetudine in ipsi. Quodque argumentum: si recitatio actus
y voluntati ante de iudicio a recitatio in obitu honeste,
identificaretur cy ipsi, sicut identificatur recitatio: 2° cum
vota recitatio actus, in 2^a recitatio exa identificabitur cy
ipsi. Obiurgatio: 2° sicut actus voluntatis pot, variari circumstantiis
admittit et adquire recitatio, sed potest accidere actibus in
in quod falsum est.

Respondeo dicitur: Loga solum cogit, ut actus
eius modo representat obitu, nulla habita ratione circumstantiarum;
unde ad equam confirmationem salvatur in tali representatione, que
consistit in sola actibus. At Ethelosophia moralis in solum
potest, ut actus voluntatis tendat in obitu, sed ut tendat
in circumstantiis determinatis; quare ad equam confirmationem cy regu
la in salvatur in sola recitatio, sed in completo illius et cir
cumstantiarum, que interveniunt: ne id actus, que in huius cir
cumstantiis approbatur ut rectus, in aliis reprobandus ut a recitatio
omni deficiat.

Obiurgatio 2^a: si iudicij supponatur qualitas divisibi
li, pot variari actibus, in variato intentione actus: 2° ab actu di
tinguitur. Dico autem: huius 2° pro, huius est animal, eadem pars
includit ac unum animal est huius; sed in utraque actibus est di
versum, quippe alia 2° est diversa, alioquin indistincta: 2°. Obi
urgatio 1^a: Dico 2° pro, in quibus premittitur sunt esse, mixta 2°.

rarij colocatione, va ut in secundo est Mars, que est Mars
in primo et e converso, si scilicet dixerit nase accipiat, qd hinc p^o
mutari sine mutatione accis.

Summus 2°: ut haphen
somes animal reale regij, scilicet in un^o boni defectu, secus vult
unus; atque representatio e eadē in un^o et alio statu: qd
accipiat n^o stat in representatione. Summus 3°: haphen
complexa animal reale, in un^o invocata mater, sive alius con
p^o illi d^ongatur sive n^o; sed si alius d^ongatur, atque ac
cipiat accipiat defectu: qd accipiat ab illa d^ongatur. Spe
matu 4° ut haphen, Deus e h^o, ponat in ve
rari in un^o, quon^o constituant hoc videtur Deus e h^o: qd
accipiat videtur d^ongatur ab haphen scilicet illud compo
nentibus.

Nego aut^o et maris, qua^o probatur quia ille p^o p^o
sicut si dixerit nase accipiat, ita habent copula d^ongatur
ing copula d^ongatur ly h^o ut sic videtur, et ly animal ut
sic p^o, essentialiter in un^o d^ongatur p^o ut sic
animal fiat videtur, et h^o p^o, atea copula sic nase accipiat. Sic
in p^o accis, qua^o ignis A p^o d^ongatur ignis B, n^o p^o d^ongatur
ut ignis B p^o d^ongatur ignis A, quia e d^ongatur, ut ignis A
d^ongatur p^o d^ongatur, et ignis B d^ongatur p^o d^ongatur.

Ad 3° corpore
tong: p^o n^o quon^o amittunt complexu^o majori aut minoru,
si in un^o n^o v^o v^o ergo v^o p^o d^ongatur aut^o p^o d^ongatur va
d^ongatur, n^o, ut in Simili d^ongatur, p^o Mars e, in qua invenitur

extremi manus: unde de actibus sumis permanebit si permancant 44
et ipsos unquam quodam modo tendendi. Ad 23 confirmatio:
si deso e qualiter indivisibily sine unione superaddita hęc
happrehensio animal rante dicitur ab illis duobus simplicibus ani
mal rante; quia v^o e essentialiter copressio uniusq; partu, quod
necesse eo potentibus competet.

¶ De admira de subtilitate

¶ De deso, happrehensio rante contra deso copressio partu
differenciale hęc nulli alij comparari honorando aut presupponendo
contra deso vno copressio vno partu n̄ surando in eum supra
separandis, sed quasi contrahendo partu significacionis magis coherens.
Quare ita deso happrehensio animalis rante n̄ contrahen
tur, n̄ contrahent deso, quia 2^a debent haberi modo tendendi
contrahitur, quo se ipse caret, si separantur.

¶ Ma 3^a confirmatio:

actibus actus unius, quod diamus. Identificari cu illo, e actus
cu partu. negativus enim n̄ e coherens in ipso actibus, quod in
coherens actus. Si aut partu prescribit eorum conformitatem
imaginis cu actus, que conformitas deo includit, nempe proportione
inter partes hęc et inter eam imaginem; coherens hęc sola conformi
tas n̄ sufficit: ergo si duabus manibus rive deso 3^a alia rive
prescribitur, imago caribit debita proportione, n̄ eo deso conformi
tatis partu cu partibus coherens, sed eo superflua
additione tertij manus n̄ coherens: similiter ergo deso unius
in present.

Ad 43 respondet compositum unum, correspondens voci e da
 plus est, alij apprehensionis, et alij ultimus, non unum presupponit
 cognita per apprehensionem, et quae cognoscitur per iudicium, qua
 re et in hoc iudicio, Terminus est hoc affirmat identitatem Termini et
 huius, et identitatem antecedentem apprehensionis, quae apprehensio
 declarata per vocem est, et per eandem vocem affirmatur identitate
 rei et huius. Quod 40 dicimus, artificium proprium consistere in his com
 positibus, Terminus hoc et est, intelligimus huius est, prout affirmat per
 dicitur identitatem: quare quodlibet talis compositus simul et ad
 eandem, dabitur artificium proprium: Si vero huius est in proximo termino
 accipitur, et existens desinit tale artificium, sed de hoc in pro
 ximo non agimus.

Obiectum 3: artificium proprium vocalis non consistit
 in solo vobis: quod ~~est~~ nec artificium mutatum solo ~~est~~ in
 compositibus. Respondet compositum esse signa naturalia vocum
 signa ad placitum: quare compositum cum natura sua, et quodlibet
 declinatum, sunt representationes eorum, illis prae se ferunt intelligi
 autem talis representatione, in qua ratio artificium: licetna vocis
 solo concipiatur independentem a voluntate maiorum, sicut
 nihil representabunt ad placitum, ita nullum artificium erubescunt:
 quare necessarium est, ut simul intelligatur voluntas maiorum,
 et inventio loquentis, ut compositus delectata representatione erant
 fieri, ac prout de voce invocata, prout vana artificium.

SECTIO 1^a

DE OBTINITIONE LOGAE

Obiectum attributionis est illud, cuius cognitio requiritur ab scientia

proprie, in modo in illo tanquam in fine ultimo, et cuius gratia **49**
tuncque cogit omnia, que proprie dicuntur obra attributa,
quia nunc in ordine ad ipso considerantur cogita scientia obra,
neque ~~habet~~ alij causis in consideratione veniunt, nisi quia in illius
parte et aliquo modo ad illud ordinantur. Hic aut ordinatio
principue specari debet in ea cogit, nunc quatenus cogit
omnia deo introduca in scientia, ut ~~per~~ plenam habeatur
notia de obra attributis. Et hic e prima obra attributionis
propria.

Dicitur 3o consideremus obra attributionis cy obra forte
et obra attributa cy obra maali. Respondeo cy sapientissimo
meo Lodovico, alibi dicendum e de acibus intus, ad que
pertinet scientia, et alibi de acibus voluntatis, respectu volun-
tatis de e obra forte et finis intus: quia acus volunta-
tis ~~non~~ moveretur a fine, in quo datur non illa, que addit
luntas pro motivo, cui hoc aut illud obra amat. At respectu
intus aliud e finis aliud e obra forte, ne finis e ad que
aliquis acus intus ordinatio, obra vero forte e veritas illa
obra, que movet intus ad cognoscendum sui. Hic autem veritas
sola e finis, ad que cognoscit illa dicitur a voluntate.

Hoc patet vulgari exemplo: studet quis theologia et de
quas cognosciones adque illius scientia proprie, et ante
mo ut Principium assequatur: in hoc casu finis, ad que or-
dinantur cognosciones illa theologia e Principium; obra ra-
my forte eadem cognosciones e obra, quod movet intus

ad eas elucidas; quod obit, ut patet in m^a Theologia, val
de Diversis ē a Beneficiis obit, ad quod supponimus cog
nitiones illas ē ordinatas. 2^a proprietates obit attributionis
ē, ut sit unū, nō unitate reali et singulari, sed unitate facti
sumpta pro convenientia in aliqua rāte gⁿerica aut spe
cifica, quae dicitur unitas rātonis.

Proprietates ē, ut sit spe
cificatur secundum commensurā rātonis, extensurā, inquit, nō in
tensurā consistit in sp^u rātonis. Dicitur specificatur,
quia ex illius designatione cognoscitur diversitas specifica sci
entiarū, quae debet esse ex illis debet respicere obit attributionis
dātū ab eo quod respicit alia. Ex his rebus condicionalibus obit
attributionis defini solent: finis intrinsecus obitū facultati
vā. Dicitur intrinsecus, ut discernatur a fine, quae facti
cultas advenit, aut exiens pro libito sibi proficere potest.
Dicitur obitū quia debet ēē obitū attractū per actus proprios,
ac proprios facultati.

Modi attributionis obitū respicit
Loge ē modus sciendi, prout comprehendendi defectū divi
sionis p^opos, quoad aliquas illius species, et argumentationis.
Probatur obitū attributionis ē illud cuius cognitio intenditur
ut finis; sed finis intentus a Loge nō regit agens de spe
cibus p^opos modi sciendi: q^o. Probatur Minor: finis Loge ē
agens de modo sciendi, prout necessarium ē ad ad perfectū agens
ardas; sed ad perfectū rei cognitionem sunt necessarij, aut salty
valde conducunt species enumerat: q^o. Probatur Minor
nō per defectū cognitionis rei etiā, per divisionem partem, per

propter praeter alia, et per argumenta rationis proprias.

46

Summatim:

Sola demonstratio non est finis Logice sed nec obsequii attributioni.
Subiecto autem. Definitio et divisio non intenduntur proprie ut modus ad
demonstrationem: sed in eis datur ratio finis. Primum videtur
quia notitia, quae per definitionem equitatem non est unice appetibi-
lis, proinde utilis, ut eo ea aliquid inferatur, sed maxime proprie
se: nam etiam est quid principale in obsequio, ut cognoscere de regens
eius est appetibilis sine ordine ad aliquid cognoscendum, et licet sit
demonstrativum nobilitati accipitur constet, semel tamen cognita
per se definitionem tota sui aut cognoscere per divisionem partibus illius,
neque sit minus de regere aliud, quod sit in eis principalis: sed
Definitio et divisio intenduntur a Logice ut finis inaequatus

Itaque non pertinet ad obsequii attributionem Logice alius actus proprie
proferens, probatur: quia in aliis non datur modus representandi qui
proprie debeat intendi: sane modus representandi confusus pro-
prio genere, et aliquid preferabiliter adeo eorum, utilitatis est in
se ipso, ut solus meminerit dictionem Logice, quatenus utilis
est ad formatum definitionem aut divisionem: sed tales actus non sunt obsequii
attributioni. Quod ut plurimum non videtur appetibilis proprie
se, sed propria divisione, quae componunt, si tamen eo capite ali-
quas quae et dicitur in summis quatuor scientiarum modis, cum
tamen quae provide modo in obsequii attributionem inaequatus
gratanter admittuntur.

Obsequii 1. modus sciendi aut non deca

huius in abstractis, aut ut contractus ad suas species, sed nec
in 1°, nec in 2° statu e. obij attributionis. 3°. Dubio 1° hinc
modus sciendi ut abstractus n̄ e. operabilis, nec ualens ad adqui-
rendas scientias; atunde quadruplex e. species modi sciendi
causet unitate requisita ad obij attributionem, cy multiplicata
et dicat: 3° modus sciendi, prout inclusus in h̄o speciebus n̄
e. obij attributionis. In 1° argumenti in arte pictoria, cuius
obij attributionis nec e. scientia, quia caret unitate
et, nec pictura, ut sic, quia n̄ e. operabilis: et sic de aliis artibus.

Respondio 3°, modus sciendi ut contractus ad suas species e.
obij attributionis. 3° quia realis multiplicatus n̄ e. h̄o unitate
in qua requiritur quia quatuor species ut multiplex, omni-
tatis conueniunt in ratione generica modi sciendi, que unitas ge-
nerica sufficit pro obij attributione. Sic scientia que, si pi-
ctura pro obij attributione demonstratur, se ipse habent
tota obij parte quot se demonstratur possibile, que ra-
tione conueniunt obij unitate specifica; itaque 3°
intendit modus sciendi ut sic quatenus n̄ intendit unitate
tantum illius species, sed omnes quas comprehendit.

Obij 2°.
obij attributionis e. specificatus scientia; sed 3° n̄ specificat
ita a modo sciendi sed ab ordine actus intus, sicut architectura
p^a 2° hinc formis specificatur ab ordine. Domus; ac qui ordo actus
intus extenditur ultra modum sciendi, nempe ad genus et ad
alia ualia; 3° modus sciendi n̄ specificat adquate 3°.
Respondio scientia, n̄ solum specificatur ab obij attributione, sed
etiam a ratione sub qua; ab obij attributione specificatur quia

si habeant dicta attributionis obiecta suavia forent deoerij hie 217
autem diversitas eque inferre ex dicta ratione sub qua recitudo egi
na adq. erit generice sumpta specificat Loga ut ras sub qua
modis vero secundi ut finis et obij attributionis

Obij 3.

sola demonstratio e obij attributionis Loga, quia sola
illa generat scientia; 2^a quia e instrumentum quod maxime
a Loga exigitur alij scientia; 3^a quia Antea illg pro fine si
bi profertur profertur 1° Quia capite 1°; 4^a quia de se po pt
e pars demonstratorum et consequens ad illg ordinem, tan
quod obij attributionis. Respondio 1° argumentum solij probare de
monstratorum e obij attributionis ut aucto e picipiant
quod facile concedimus. Respondio 2° ad 1° proba
tionem solij demonstrationis e modis secundi, si saxe sumatur
pro cognitione rei per causas; n tam n sciantur per ma
nifesta manifestantur ignorat; ergo in hoc sensu de se
alia generant scientia.

Ad 2° alij scientia exigitur
a Loga maxime quibus sed n unica demonstratorum. Ad
3°: Antea in illis libris anamie pro fine demonstratorum;
vix eodem modo se topica assumit pro fine ditionis probati
4°: at totus Loga finis e modis secundi proia omni ep
suis specie completitur. Ad 4°: de se pt quidem
e pars demonstratorum at n respicitur a Loga hoc solij
tulo, sed quia e oratio explanans eij rei qui e completus illius

Primum est et peno que proxime deinceps per ad unum summam
regi ad demonstrationem in ordine.

Obiectum A: finis Loge

Et ut unum procedat sine errore; sed unum procedit sine ce
rori e deesse autis conspiciat. Obiectum et fortiter verum; et veru
tas finis actus unum e finis et obiectum attributionis Loge.
Respondet finis alius e proximus nempe qui ab actu acti
gatur; alius remotus nempe qui per obiectum per finis proxi
mum, sed per actum non attingitur. Veritas ergo finis actus e finis
quibus remittit respectu finis in vero proximus; quia h
ca per sui actus non attingit veritatem adequatam sumptam
sed adlas operationes unum, et hoc quidem non ut veritas nec
ut conformis obiectum sed ut actu finis; finis autem qui e ob
iectum attributionis debet e proximus, et attingit a Loge, alius
non eum obiectum, multo minus obiectum attributionis

DISPV 4^a
DE LOGA IN OR
DINE AD SE.
SECTIO 1^a
DE DEFINITIONE ET DIVISIONE
LOGÆ

9
Lexa sive Diacritica communiter deservit a Lexo facultas
ita recte dixerunt. Hinc de hinc a Lexo est illa, que in dicitur
ma deservit et per se hinc dicitur 1^a a Lexo deservit ipsius ac
tes rationis; et in ipso actu ordinat facultates, et sine errore
procedat; que ipso fieri verbi tradunt ab eodem Dico
re Disputatione 3^a Markasprung: facultas Deservit in
suis operationibus, ut acribus et cy rade evocentur. Lexa
ura alia est naturalis, alia artificialis; naturalis est innata ille
vigor, seu lumen inter ad apre dixerunt. Artificialis est dis
plina quodam actu regulis circumscripta inter informans ad apre
fuisse dixerunt.

20
Lexa artificialis cui modo incumbit Dico
Dico 1^a in actuali, et ad habituali; actualis est regula per
Dicoamina quibus inter dicitur ad recte dixerunt, ut dicitur
Dico converti, et suo dicitur. Habitualis est facultas quodam
quonia ex quacumque repetitione regulam, que cuius ope po
tenta vivamus, et promptus et facultis elicitur actu simile
illis, a quibus facultas ipso genita est. Dividitur in do
centis et utentis. Docens est ea, que regulas tradit ad recte
dixerunt. Utens est ea, que utitur regulis ad docentis tradit.

21
Lexa Docens et utens, subdividitur in actuali
et habituali. Actus Actualis docens est regula, quibus in
ter innotuit, ut acribus dixerunt. Habitualis Docens est
facultas ad repetendas eiusmodi regulas. Lexa actualis utens
est que actu utitur regulis ad recte dixerunt; habitualis

venit e facultas adquirenda ad praedictas regulas excellens qua
venit Loga utens a docente distinguatur, deinde quae est pro
qua decidenda, Nota 1° ut utrum alij ee actus alij pa
sivus: unus actus xii e applicatio secundy respecty quz dicitur
ad potentiam seu facultatem applicatam unus passivus e applicatio se
cundy respecty quz dicitur ad ee applicatam

Si potentia vel facultas
quz retrotrahe regulas deducit ad hanc e active utens regu
la: hanc vero regulam e unus eorum passivus, a quo retro
trahe ipsa denominatur usitata. Nota 2^a ut regulas ali
cuius actus videtur aliud ee, quz operari ay accedente ad
illas, et in eo modo quz praecedunt; Nota 3^a solum
voluntatis si proprie loquamur, hanc principaliter uti
regula cuiuslibet actus: quia sola voluntas e quz impe
rat, et reliquae potentiae solum exequentur imperium volunta
tis. Ita Divus Thomas 1^a secunde questione 16^a arti
culo 1°.

Item sequitur omni acty confingit regulis Loga, et ut
eary distinctione facty ee unus passivus Loga, qui usus denominat
Loga n^o utens, sed usitata. Sequitur 2° illa facultas quz acty
elicit ex dictione regulary ee active utens Loga. Sequitur
3° Loga dicitur utens, quando utraque aui regulis in man^u pro
pria, nempe quando docet modis recte discernit, vel quando
debeat ee pro x^o regulas recte deservit, quae proprie nra
concluntur ait: Loga contra man^u propriam e tanty usita
ta, n^o vero active utens, nisi ut dicitur per quando contentio
ny, in parte propria, quz ab Aristote et Divo Thoma appellatur
Intellectiva.

Probatur ex dictis h. licet omnis scientia utatur Logica 149
n. deo e Logica utens: sic licet omnis discipulus utatur

Docena Magister n. deo e Magister utens. Probatur

2. scimus ex factis in ma. Dicitur n. p. denominari
simpliciter aut principaliter Logica: ex. Logica n. e ibi
active utens. Probo aut. actu n. p. dca p. r. ad hanc
potius quia ad illg facultat. rade illius quod habet commu-
ne ex omnibus actibus cuiuscunq. facultat. sed accipit
Logica e communi omnibus actibus cuiuscunq. facultat.
ex. p. r. rade illius nullus actu p. r. denominari simpli-
ter aut principaliter. Logica.

Obicitur V. aditus habitus

Logica concitatur efficiens ad actu aliam scientiam
ex Logica quia il. quidam illis actu e active utens. Des p. r.
De omnem actu accipit in quacunq. ma. et quibuscun-
q. principis cuiusq. innitit. et quide usq. p. r. Logica
et ee actu Logica obire. quatenus respicitur a Logica tan-
quod obire rade accipit. at n. ee Logica active utens. licet
Logica de illi effective concitatur quod nobis falsu e. rade
quia Logica n. exequitur actu illi propriu. tanq. causa
principalis sed tanq. ut causa: quodq. uter cui nunquam
bitur principaliter effectus. nec ire a causa utri principa-
ly r. p. r. q. denominat. accipit. ut patet in usu
su Dei generalit. et in concitatu solis ad effectus sublima-
tes.

Obicitur 2. scimus probabile ad nullg scien-
tia p. r. rade rade. omnis eni scientia utatur circa
necessaria. ex. Debet p. r. de Logica rade fr. r. r. r.

aliquem ex pluribus scientiis habeant demonstrationes valde
paucae angustae nimis finibus circumscribentur: sane
philosophi & mathematici capite 1. eandem veritatem
sunt & eorum et verisimilitudine considerate: sed ad eandem
veritatem sciuntur peruenire verum et verisimile, seu probabile
sunt, in maiori propria.

Obiicit 3. quoniam utriusque probabile utriusque pertinet ad aliquam scientiam ratione magis probabilem
habitualem rationem est nullius nullius aut cuiusque probabilem cum
autem proprio. Ergo comparatur: sed Ergo sibi vendi
cat principia pariter in se non probabile. Sed ergo, unde
probatur magis probabilem Theologus non esse vilius autem hoc
ergo ad perueniamus esse vilius: nihil unde vix concludi
quod magis: quia speciale denominationem componitur non sumi
tunc precise, eo parte nobilitate illius, nisi aliunde hoc pars non
obdura probatur apta ad presertim denominationem si nobilitate
est anima huiusmodi quae capere, et rationem huiusmodi non denominationem
componitur spirituale, et corporeum.

Obiicit 4. multo ad
non accipiunt quorum principia sunt communia omnibus scientiis
licet maiori propria alicuius dicitur: alii vero sunt, quorum
non solum principia sed etiam maiori est communis seu vniuersalis
nullum fundamentum propriam de ratione autem percipiunt ad
Ergo accipere uterque. Respondetur utrumque, dicitur et principia
communibus, scilicet probabilitate sive demonstratiue concluditur
pertinet ad eam facultatem, in cuius maiori fit. Si vero fiat
in maiori communi, vel quoniam maiori sit alicuius scientiam

propria, utamur principia sapientie intentionis rationis, tunc
 inque submissis perantibus quibus ad Logicam vivemus, sed instruo
 te nullo, sed potius ad Dialecticam, quae per extensionem quan
 cogit per Logicam.

Hoc sensu Ihuu pagis docet Dialecticam
 nec esse de quavis re propositionem diversam probabiliter, eorum
 non habere certam ac determinatam obrem, sed per omnia rerum gene
 ra vagari. Hoc eodem sensu dicitur Thomas in 4° 1° me
 thaphisicorum, lectione 4^a docet: Dialectica videtur esse
eorum quod modo aduocatis utitur ad concludendum ali
quid probabiliter in singulis scienciis; modo aduocatis in
quibus est traditio a Dialectica de certis. Similiter in pro
terius lectione 2^a docet, Logicam non procedere ad ali
quid concludendum de rebus, quae sunt subiecta aliarum scienciarum.
De sed hoc Dialectica facit quia eo communibus inter
tribus probat arguendo ad eam, quae sunt aliarum scienciarum,
siue sint propriae, siue siue communia.

SECTIO 2^a

AN LOCA DOCEANS AB UTENTE DISTIN GVATVR

Quod 1° nullus est locus Logicae, videtur in propria ma
 ta qui non sic in Logicam docentur respectu diversorum: ratio

quia Lexa circa sui obij semper procedo aliquid docen-
do, ut patet in hoc actu, Defin. 2. dicitur et suas exponit ex. xii.
Thesis 2. aliqui si actus Lexe docentis, qui nō si futura
usus: talia si omnia prima Lexe dicuntur que nulli
alio regulo presupponunt, et cuius directione fiunt, prout
falsi usi requiruntur. Thesis 3. nullus est in Lexa habi-
tus future usus, qui nō sit simul docens. Probari: nul-
lus est actus, qui sit factus unus in mōdo Lexe, qui nō sit ex
docens: pōt. d. duarum de habitibus, et ut sapienter dicitur
y actus, a quibus signantur.

Thesis 4. Datur in Lexa
habitus docens, qui nō est per se futura usus. Probari:
Datur actus docens, qui nō est factus unus ut paulo anteduxi-
mus de primis illis dicamentibus, sed habitus ex actibus istis
genitibus eorum nō sapere debet: pōt. dicitur: omnis habitus faci-
litas ad actus similes illis, a quibus producat, et quibus sapienter
ut sit usus. Respondet nō omnes habitus facultate imme-
diata, et consequente actus ad quos facultas hoc autem requiritur
ut sit usus si est aliqui habitus qui solus mediate fa-
ciliant, nempe melius actus docente qui immediate produ-
citur ab actu.

Thesis 5. habitus Lexe utentis in aliena
māa est realiter distinctus ab habitu Lexe docentis. Pro-
bari: habitus Lexe docentis nō consequitur usum Lexe ex-
tra propriam māa: pōt. aliter habitus necessarius est, qui usum
illius consequatur. Probo autem: usus Lexe contra propriam
māa versatur contra obij facte Lexe docentis sed nullus

habitus induens, eorumque ultra spem sui etiam: eo ha
 bitus Loge docentis n̄ eorumque uny Loge eorumque propriam
 mag. Minor probatur V; quia q̄ ē acy aliqui verum
 eorumque mag. Loge ac verum eorumque obry forte eorumque. D:
 quia obry forte Loge docentis ē autemq̄ modi scendi: hoc
 aut n̄ respicitur ut obry ad acy Loge uentis eorumque propriam
 manna.

Oferatur: habitus Loge docentis ē scientifi
 cius argui habitus ueni eorumque mag. Loge n̄ ē scientifi
 cius opinari, q̄ distinguuntur ab habitu Loge docentis.
 Max ē vera et Minor docentis ab Arte ē dicitur bono
 qui supra docentis propriam ē Dialoq̄ probabiliter et
 eo probabiliter argumentari in māa qualibet proba
 cendo nimirum acy probabiliter et opinari, ut aut neque
 uny probatur ab habitu scientifi eorumque n̄q̄ Dialoq̄
 mag, quia parte ē ueni, ē scientifi: q̄ necessarius ē alia
 habitus a quo acy uny p̄ducantur.

Obvius V: potest ha
 bitus docentis, nulla ^{potest} vincenda difficultate eorumque parte
 Loge, sed solum desiderari māa: ob hanc autem mensuram
 n̄ potest ad Loge, sed ab aliis facultatibus. Respondet p̄
 ista habitus docentis adhuc superius difficultatibus in uny
 quia uny doctrinae continet assensum circa obry forte de
 uny ab obry doctrinae. Superius q̄ d̄ ^{novis} difficultatibus ^{novis}
 n̄ solum eorumque māa, sed et defectu consuetudinis in am
 plendum ^{motu} motu, que ^{motu} variancia pro parte ^{novis}
 parte uny: p̄terea n̄ probatur in illis habitibus, ergo nulla

positiva difficultas retrahit vincenda: ne ad universum habitus su-
ficut difficultas negativa consistens in absentia maioris facili-
tatis, que potest reperiri alioquin ad quod.

Obiectum 2°: experimen-
ta constat habitus huiusmodi docentis facultate ad usum regula-
rum: quod habitus huiusmodi docentis, et non aliter dicitur tribuen-
tibus est usus. Respondetur habitus huiusmodi docentis facultate
se ad usum doctrinae, et non immediate sed solummediate
quia immediate et rase sui non est inclinatio ad usum, sed tantum
modo actu doctrinali, que etiam et virtute cuius redoune facultas
aut minus difficultas usus; id autem non sufficit, ut usus huiusmodi
tribuat habitus ut unus, sed solum ut dicitur: alias omnimode
gustant, et consuetudine ducuntur utriusque, et consilium ase tradi-
ta.

Obiectum 3°: doctrina et usus huiusmodi si accipiuntur in se
ordinati, sicut amor Dei et amor proximi; et sicut de deo
quod eiusdem obiecti: quod non datur habitus docentis a docente realiter dicitur.
Respondetur autem: ne amor Dei et proximi proprie deus inuenitur
eodem modo, quod proprie est habitus caritatis: et quod deus caritatis
per in desiderio et gaudio eiusdem obiecti: secus accidit in doctrina et
usu de quo loquimur.

Obiectum 4°: usus constructivus in actu
doctrinae virtualiter, sicut huiusmodi particularis in re: quod sicut de
habitu superius ad huiusmodi usum, et omnes particulares sub ea con-
tinetur, ita superius de habitu ad doctrinam et usum. Respondetur,
arguimus solum probare eiusdem habitus superius ad actum doctrinae
usum, et ad omnes particulares eiusdem doctrinae: habitus huiusmodi
hunc autem, omnis deus debet concipi cy suo definitio, et huius

potest uti, De hoc hōi debet consistere ut suo deprecio, quodli 92
betur conadimus; negamus tamq̄ uti hoc modo contineri in hoc
vina.

SECTIO 3^a AN LOGA SIT ARS ET SCIENCIA

Celebris ē divisio artū in activas et factivas, sive in libe-
rales et mechanicas, quas omnes ~~extera~~ enumerant subtra
caemina

Lingua, Tropus, Tō, Numerus, ~~tonus~~, Angulus, Area
Tus, numerus, Area, Tō, Dialectica, Rana, Favex
Primo 1^a Grammatica, 2^a Rhetorica, 3^a Dia-
lectica, 4^a Mathematica, 5^a Musica, 6^a Geometria,
7^a Arithmetica. Septem utraque artū et munera et nomina
quibus comprehenduntur videntur sequentibus artibus

Vera refert Dicit: Gra loquitur: Sic verba colorat:

Mus canit: Ala murreat, Leo ponderat:

Ala color avia

Videtur et sequentes significans artes mechanicas, ni-
mirum agriculturam, Denariam, Militarem, Navicam, Chi-
rurgicam, Terram, et frabily.

Artū in commune, prout com-
prehendit activas utras et factivas desinit Dicitur. Tōmes
in 1° Dicitur. Utone 1° certa ordinatio rationis, qua
per deitate metia ad debere sine actus humanum pervenit

Defectus alig modis Latere Posse non minus: habentur modis eisdem
ad uno deusgeni agens libere, in quo e, ut agat opus ad bo-
na moris n̄ peccatis. Hinc avens 1° Loge e arg. Et scien-
tia communis eme et aus ariy appellare ab Augustino. L

Probatur: Loga dicitur opus rationis, ut bene sapit, numerum
Defectus, divisionis et alia, que n̄ pertinent fortiter ad bono ma-
ris, sed solum ad instructionem ipsius intus; at n̄ alia ratione Mu-
sica ut, vel Mathematica vel Grammatica aut. Dicuntur: 60.
partu sine Loga e dicenda aut. Unde si aliquando lo-
ga dicitur ab Angelico Doctore aut per similitudinem loque-
tur n̄ a sensu Acti, n̄ agnoscens aut, nisi factura, et
que delectant opus primum.

Maximo 2°. Loge e erig scire
scientia. Et communis. ma. Simula despi. 1^a Loge sec
rione 6^a numero 16. Probatur: aut que suas regulas n̄
simplici quadammodo proponit, sed eas evidenter probat, et de-
monstrat, e scire scientia, at Dialectica n̄ solum precepta na-
da, sed erig eosque ratione evidenter probantes preceptorum ratione
Qing: sic evidenter probat, defectus debere ee clarioris n̄ defecto;
quia defecto e ceptari, et omni ceptari e clarioris ceptari

Novus 1° a 2° V. Mechanisticum, abuldy e semit
querere sciens et modus sciendi, id e Loge. Respondet
modus ee, modus sciendi, seu Loge et simul alig sciens aut

causa suscipere. **¶** **¶** Intellectus Absolutus questionem 23
Legis recurre. 2^a Dicitur a Grego. tom. 1°. secundum ca
pitulum 4° quia Dialectica est scientia docere conatus, eius na
tura est instrumentum veritatis. In quo dicitur tom. 1°. Quia
neg utentibus topica veritas contra mag. hanc ut sciuntur, occurrere
conatur, eius nam ~~est~~ instrumentum; conatur; qui Legem docentem
ut sciuntur docere conatur, eius nam instrumentum, nego. Si in
partes hanc topica consideratur prout docent, modum probabit
tunc concludentur, hoc demonstraturum fuerit.

Obiectum 2°: instrumentum
mentis ad sciendum non est scientia; sed forma est instrumentum
ad sciendum; ergo non est scientia. Respondetur, instrumentum ad omnes scien
tias non est scientia; quare forma non est instrumentum ad omnem
scientiam, cum non sit instrumentum ad se ipsum. Secundo utraque argumun
tum: instrumentum sepe est eiusdem rationis cum re ad quam est instrumentum;
ut ~~campus~~ foras sepe elaboratur: sic de ratione ad formam
quod licet forma rationis non sit, est tamen vere forma. Tunc ad rationem
quia forma non aliter est instrumentum ad alias scientias, nisi quatenus eis prout
certis regulas dicentur: cum ergo has regulas demonstratur, habet quod
quod requiritur ad sciendum.

Obiectum 3°: scientia et ars non possunt
conuenire in eadem facultate: ergo forma non est scientia, vel non est ars.
Dico autem 1° quia habent ~~in eadem facultate~~ intellectuales diuersitates
in arte et scientia: ergo debent esse membra diuersa. 2° quia obiectum
scientia est necessarium obiectum vero artis est contingens: sed obiectum
potest esse necessarium et contingens: ergo. 3° quia scientia est de universis;
ars vero de singularibus. 4° quia scientia non ordinatur ad aliam,

res vero ordinatur ad opus. Respondes negando ant. et ad
13 prebatur dico, ad ordinandum deo dicitur supra de intentione rati-
onis. unde membra debentia, que distincto dantur inter alii et
scientia, licet in aliqua facultate realiter edentur. A. 23°

Q. A. 23°
Inquis: *Maiz*: obij scientia debet esse necessaria et alii con-
tingens, ut dicitur linea concedo *Maiz*; in ead. nego *Maiz*
et *Maiz* sub ead. distinctione. Obij scientia debet esse necesse-
ria quoad verificandas *ppos*, quas de illo modo sciunt; nam
debet esse necessaria, necessitate absoluta, et in ordine ad existen-
tiam, vel prout necessaria contraponitur libere, alias nulla fo-
ret scientia, nisi de Deo. Obij aut. e de contingentiis conin-
gentia quoad *veritas*; hic vero contingencia non impedit neces-
saria verificandi regulas et principia alii; non enim contingens e
et homini libere, ut eliciat aliquod *desp*, at necessaria
ut *desp* semel elicta consistat genere et *desp*: unde necessitas ob-
ij scientia, et contingencia *desp* alii obijne coherant in ead.
obij.

A. 23° Respondio regulas alii in se existentes et
precessive ab actuali dictione agere de ratione *veritas*.
si *Metaphisica* agit de ente ut sic, non de hoc vel illo individuo
detrato: sic aut. edificatio agit de Domino ut sic, non de hac vel
illa *Domo* detrata. *Pr* vero, dy ad dictionem actuali apli-
catur, regulas *quid* non *veritas*, sed *singularia*, quia *veritas*
nec non *veritas* a parte rei, ut nec ponunt *veri* et regulas
alii; hoc aut. non impedit, quominus regulas *veritas* in *veritas*
veritas *veritas*. **A. 23°** Respondio: licet scientia non *veritas* ordi-
nari ad opus, premitur tamen *veritas* ordinari, et *veritas* ordinantia.

SECTIO 4^a
 SITIE LOGA SCIENTIA PRAC
 TICA AN SPECVLATIVA

Itaque pro congruimus cy totus, sed letigio, ut monent pleriq
 eo unaq; sola, quae vocali; ante decimusq; primo dicitur
 unca sciencia practica et speculativa. Illud brevis tradi
 dit Arto 2° Metaphisicorum tenet. His verbis: speculativa se
 nis e vicia, practica autem opus. Hoc e cognitio speculativa
 e que dicit in sola sui obte contemplatione, quae
 de ipius effectum curat. Ad cognitio practica requiruntur
 tres conditiones: 1^a ut cuius obte sit operabile. 2^a ut sit ope
 rabile a subto ipso, in quo resides cognita. 3^a ut qui opera
 bill eo ut ipius cognitiois, ut ut cognito dicitur medium,
 quo tale obte sit fructu.

His, ut explatis, triplex in una
 questione occurrunt sententia: 1^a tenet. 4^a q^o e simpli
 circa speculativa, ead; placeat tota et scotista post suum
 subte in prologo sententiarum questione 4^a 2^a assent,
 et simplicitate e adaequate practicae hanc tenent plures
 et notus apud Patru Lince libro 2° proemialibus tractatu
 2° capite 4°. 3^a denique docet, et simplicitate practicae
 secundum quid speculativa; quae tenentis probabilis e a fe
 ma; certius Doctori disputatione 44^a Metaphisicorum
 tione 13^a: hanc et nos defendimus, que sic.

Probatur quoad 1^{am} partem: Illa scientia est simpliciter practica
que non solum speculatur nam sui obiecti facti, vixit ergo inter
Quia operis effectibus; sed huiusmodi est Loga: quod est simpli-
citer practica. Maxime conatur exploratum scientiam practica,
vel a bono dominum ut videtur e apud. Dicitur autem
quod proximalis et Exortio questione 2^a proximalis aut
culo 2° q^o vico Minor Probatur: Loga utendit per se
inter non solum notitia primi recti, sed, vixit ergo pro ultimo
reice firmatis: quod inter effectibus et consistentis operis
ultimi.

Consequenter est evidens: nam quod ultimus rectus non potest
perfecte inter nisi prout in inter consistens scientia inter
Eodem inter medio ultimo recto perfectum, non potest non inter
Quia operis ultimi effectibus seu consistentis. Id vero ante
manifestum videtur: nam si finis Loga solum perfectum inter
notitia ultimi non autem operis ultimi effectibus, Loga ob-
reice sui finis, nec una operis perfectum, ergo quod inter
Quia ultimo consistens dummodo speculatur scientia quod
inter ultimo rectus: quod nemo dicit.

Probatur ergo quoad 2^{am}
partem: Illa scientia est secunda quod spe-
culatur, que habet aliquis actus in se et intrinseca spe-
culatur circa sui obiecti: sed talis est Loga: quod est secunda quod
speculatur. Minor enim conatur 1^a quia Loga ante
quod deo regulas de modo sciendi, est prius de finis,
desponit autem in se considerat, nec speculatur nam sui desponit
et sicut despo ultimo completi gratia eundem modo sciendi habet
re despo lapidis, aut cum eundem, aliter obiecti, ad al despo lapidis

habet modum tendendi speculativum: qd et deso videtur. Quia
Logica non solum dat regulas, sed eorum etiam recitandorum demonstrationes.
hoc est illa pars reliquis artibus mechanicis dicatur
simul et scientia.

3° quia valde consona est scientiis reali-
bus, cum impetu procedat, prius speculative contemplari
opus ad cuius effectum regulas ministrat. et opus
sicut in animalibus et hominibus, et rationem addit recitandis
et ipsis, ^{at} qui omnes actus in se et inter se spe-
culativi sunt, licet ordinentur ad praxim: Logica ergo aliquis
habet actus speculativos. Et hoc ratio Aristotelis
id ipsum docet de Philoponia naturali, comprobatur exem-
plo medicinae, in qua, licet absolute practica sit, aliquid
tam dicitur actus speculativus, ut videtur licet apud hunc
et questione 1^a de Logica sectione 6.^a

SECTIO 9^a SOLVUNTUR ARGUMENTA OPPOSITA

Obicitur 1° contra priorem assertionem patet: inter se practicus
per extensionem, ut dicitur dicitur tomus questione 14^a
de veritate articulo 4° capitulo, sed inter se extenditur,
sicut proprius actus dicitur, quia extenditur cum extenditur, ut
gloriam communitur e videtur ad actus aliorum potentiarum: qd
Logica dicitur actus inter se practica. Respondetur: ut actus
inter se practicus, in opus est ut extendatur ad actus al-
terius potentiae, sicut est, quod citra perfectionem, quae ipse

affectu in se medius suis regulis concordantibus ad provocandum
alios ad eundem in se, qui non est perfectior affectus. La-
te hoc: non autem in se. Ideo potest esse practicus respectu actus vo-
luntatis, quia potest illi regulare dicendo voluntati modum
quo faciendus est, sed erga in se potest per alios actus sibi ipse
dicere modum, quo alius actus eliciendus est: ergo Equi practica
potest in se reddere in suis actus, ac in actus aliarum poten-
tiarum.

Obvius 2°: obij facultatis practicae est se practica, sed
actus in se, qui non obij lege, non se practica, sed potius specula-
tio iuxta obij: ergo Lex non est simpliciter practica. Res-
pondeo, practica et speculativa posse convenire in eadem enti-
tate, quia actus ut in animalitate est speculatio hominis et
tam est simul practica respectu huius regulae, de se debet con-
sistere generis et differentiae: sic actus videndi est speculatio
coloris, et practica respectu prudentiae, quae dicitur illi actui vi-
dendi. Respondeo: si speculatio est practica, habitus specu-
latus potest esse practicus, non habitus speculativus est, qui
producat speculationem: ergo si producat practica, ut producat
si speculatio sit practica, est ergo practicus.

Respondeo: negando
enim: non denominationes practicae et speculativae resultant in habitus
et actibus a quibus generantur habitus qui generantur
ab actibus speculativis et speculatione. Practica vero, qui
generantur ab actibus practicae. Cognitio non est actus, cognitio est
practica et est practica practica est cognitio. Dicitur per regulas,
cognitio vero practica est, quae dicitur effectus sui obij. Unde
speculatio potest esse practica, quia potest per regulas duci, sed non

86
p̄t ee cognitio practica, quia n̄ procurat effectum obiectum
quam habet speculativus p̄t producere praxim, quod n̄
sufficit ut sit practicus; at n̄ p̄t producere cognitionem practicae,
propter opus erat, ut eet practicus.

Reprehensibilis autem duo habens
Logos, & practicus, quia inclinat ad opus; Sed omnis habi-
tus inclinat ad opus, et omnis habitus inclinat ad actum,
a quibus generaliter dicitur: quod omnis habitus est practicus. Dis-
tinguo Major: quia inclinat ad actum, nego Major, quia
inclinat dirigendo in opus, quo fieri debet concedo Major;
hoc dicitur de rebus in se Logos habitualis docentis, et
habitus metaphisicus v̄g, habitus Logos inclinat ad actum n̄
sunt in contemplatione sui obiecti, sed ergo inclinant ad opus
sui effectum unde n̄ solum inclinat ad actum a quibus ge-
neratur, quod commune est metaphisicis et reliquis habitibus
speculativis, sed insuper mediis actibus docentibus incli-
nat ergo ad alios, in quibus docentis praxim invenitur, quod
solum proprius habitus practicus.

Obvius Tercio Actus & Opera
habitus: sunt practica versantur circa ea, quorum prin-
cipium est electio; sed Logos versantur circa actum in se qui n̄
est electio: eligere enim est solius voluntatis. Sed. Distinguo
Major: quorum principium immediatum vel immediatum est electio
concedo Major; quorum principium ~~immediatum~~ non immediatum, est electio
nego Major falsarium, alioquin nullus actus alterius po-
tentiae a voluntate est praxim, quod falsum est: consideremus

libere libenter, praez debet mediate rati dependere
a voluntate illi impetante; hae autem dependentia media
a conventu ab iudicio actibus istis sane studij etiam
plano in actu entis, quia rati dependentia a voluntate per
venit in vni praez.

Ad clarior hanc solutionem accessi
mi Varquez collegij Cardinalium complutense.

Ingenitum remulsi naso campanie cachina
eandem ranciditate clarior ^{vile} ^{ignat} ed et cu his respondent
sic nuncij vasulas apus semelioris ^{dup} disciplinaz fratru
puz clarissimus Doctor, qui Ecclesie universae sapientissimis
scriptis emanat. At qui, quae, simacij more velis caris
ab illi ig tempore religiosus? Respondent rati Paru Var
quez nuncij probare, probat ratiqz omni ranciditate ee praez
qz; nq omni actus ranciditate rati mediate dependent a volun
tate, sed videtur hanc ranciditate consequentia? hanc dicit
requiri dependentia ^{mediate} a voluntate ad rati praez, et
omni actus habent hanc dependentia ee praez si Loge
e qui dicit ad peccati requiri libenter, dicit ergo omni actus
liber ee peccati. Quis hanc consequentiam reddat?

Obicitur

Ad 2° a huius speculative finis e veritas, sed finis Loge
e veritas, hanc enim mediu rati actibus inuagare intendit: go
e simpliciter speculative. Demingus Menoz; finis Loge e
veritas de obio proprio nego Menoz; de obio alieno subdu
tinguo Menoz; e veritas ut in rati operabile, concedo

licet n̄ omnis actus sed tantum precipuus, sunt speculatio
Respondet 2°: ut Loga reddat precipua quo dixerunt actibus
intus, qui ut opus est debet prius nāz actus dicitur et amari mediū
actibus speculatioz, ne alius quo quodammodo procedat. Precipua
nec Loge proprius ē fabricari actusque sicuti vō, ita ad earum
species contemplati ut tunc in factis, illiusque recitatioz ad regulas
Dialecticę, velut ad lēy p̄ lapide examinau; omnes autem cogiti
ones huiusmodi s̄ speculatioz, et tantum s̄ vere Loge, et
Depli

caus: si actus illi speculatioz s̄ proprie Loge ut concedimus de
bent tendere sub rāte facti sub qua Loge nempe dicitur
actus intus sed omnis actus de vere et proprie tendens in operatioz
intus ut dicitur ē vere et proprie practicus: go. Dicitur tunc
actus tendens in operatioz ut dicitur ase ē practicus, concedo tunc
ut dicitur in se quidē, n̄ tantum ab actu, ē practicus, nego tunc
Actus practicus tendens in operatioz intus ut ase dicitur in media
te et facti, speculatioz ē vero in actu dicitur quidē in se, n̄ tunc
a se, nisi ad rāte mediate et dicitur n̄ tunc eo intus tendens
de modo dicitur ad effectum huiusmodi actus; remota tamen
conducunt ad meliorem operis constructionem, quatenus nāz sicuti
in facti contemplati intus expedire in illius effectum in actibus

SECTIO 6^a UTRUM LOGA SIT SIM PLEX IVALITAS

Certe apud omnes ē, Loge actusque eo multū diciturque
actibus conuenire: unde prius dicitur ad Loge habitusque unice
debolentur: nimirum an dicitur in Loga plures diciturque habitus

ua ut unus ut ad defendendū, alius ad diuidendū, ead arguendū 98
alius? Quid est ac probare, an omnis Dialectica acus uni
cy tantū generis habuit, qui addat unū factū ad quęscunq;
q̄ acy loq̄r eligendū. Supplet q̄ inueniendū remendū: 1^a
propugnat: eē simplicis, et indubitable habuit, ita uno cū traq̄ cy
Lata Varquā. 2^a defendit eē unūq̄ habuit, n̄ tamē simplici
cy, sed comparatū, ita Lata dubio q̄ H^a proximalis. 3^a in
uer Logg n̄ unūq̄, sed multiplex habuit eē. In Notis, cum
subtile questione 3^a prologi, et omnes sūt Iesuitę cy Lomio
uo Sicut.

Lata 3^a hęc sententia, quę sic ostendit: p̄r quę
facultas habere ad unū acy p̄r ad defendendū, et simul habere
difficultas ad diuidendū: p̄r habuit recl. facultas ad defendendū
eē tō dicit ab habuit diuidendū. An̄ unū dubiū eē p̄r
sa experientia comprobatur. nō p̄r quę plures defensio acy
supere, quin aliquę diuidendū acy elicit, sed qui sic se eorū
acut, eēt quidē facultas defendendū, et n̄ eēt facile ad defendendū
p̄r. Minus debet eē apud omnes acra, facultas eū et ha
bitus eo acy p̄r p̄r p̄r p̄r; Minus acy quā in
gabitū videtur.

Diffinitio: unūq̄ arguendū p̄r quę
habere facultas arguendū in Barbara eō quod plures silms
in tali modo elicitur quin habet facultas arguendū in E
nō: p̄r dari p̄r habuit, seu facultas circa unū argumen
tationis modū quē dicitur circa alij: p̄r et potest dari
facultas ad unū sciendū modū quē dicitur ad aliud. An̄
probatur apud omnes: unū eandē temperantē vobis p̄r quę
habere facultas ad sciendū acro, et magis habere dif

aliquas abstrahendi a seors: qd per diversas habens et dicitur quod
temperatus in cibo, et in potu: qd similiter dicendum e de habi-
tibus inanis.

Respondent Dominiani Complutenses distinguen-
tes duplices difficultates; alia scilicet, et habitus intrinsecus que
consistit in defectu inclinationis eo parte habitus, quando saltem
obstet, in cuius attingentia experimur difficultates, in conone-
tibus sub ratione facti, ad quod eo natura sua facultas habitus;
alia moralis et extrinsecus, que consistit in defectu applicationis
mentis, que applicatio fit modis specibus, usque et ordinatione
spiritus. Duo porro dicunt, unum prout e facti circa defectum,
et magis habere de facultate extrinsecus et moralis circa ar-
gumentationem: quia licet de habitu sit facultas ad defectum
et argumentationem, circa hanc tamen e impedita proprie
defectus specibus, qui defectus non per modum novum habitus, sed
per eorumque praesentiam ad novum magis ad quatuor spe-
cibus reparatur.

Cum itaque et communis hostium doctrina,
eo omni capite falsus, et in primis qua parte aversus ha-
bitus defendi modis specibus e pariter habitus et loquendum:
non tamen e v. scilicet ac qui doctrina et loquendum, non tamen
conclusionem addit, ad quatuor illius specibus; sed tamen non ad qui-
tus habitus, sed seu facultas, que unum obstruunt iterum au-
bus: qd difficultas loquendum non tollitur modis specibus, sed
inconveniente habitu ab habitu defendi realiter dicto. Item
2° eorum qui opinionem amittat pariter et habitus mutat, et
tamen potest non mutare specibus, que antecedente habebat, non
e eorum specibus potest qui oppositas aures elicit ab eorum diversis

habitu adquirent: qd defectus facultatis n̄ per speciem, sed per
per habitu reparatur.

Hec uero e doctrina, qua parte animi
unus habens habitu defectu reddi facile ad nitendum per
eum per contrarium tali habitu ad nouum magis: nō videtur et
illa contraria habuit ^{er} quid per defectum noui aliquid entia
ri, vel n̄? si t̄: illi ^{noctam} magis entia: ~~et~~ uocamus habitum
n̄. Et in intelligibile: nō est qui facile e circa defectum per
ita se exerceat circa actum nouum circa horum facultate
et experimen ^{tot} quoniam ~~per~~ uno minus p̄ facultate circa † curcat
defectum: qd quia sp̄s aduenit aliquid de nouo, et implicet
nouus effectus fortis unū noua sp̄s, qd n̄. sed illa facultas
noua n̄ p̄ preparari a solo habitu precedente, tanquam
ab adequate sp̄s qd. f̄ate subsumptis, qd abas simul ac
in tali habitu est in actu, illi facultate causant, et in
sū eo se subter capax, et totū sp̄s habent qd communi
catq.

Probatur 2° concludo affirmatiua alia r̄ate: in Loga
si actus defuit: diuidendi et argumentandi: qd in Loga si plures
habitu, probi consequenti: predicti actus si fortis et specie diue
si: sed actus fortis et specie diuersi generant habitu fortis et
specie diuersi: qd in Loga si plures diuersi habitu. Consequentia
e r̄ata, proba Maior, probatur per r̄a Minor: defectu di
uiso, et argumentari constituitur tres specie modi diue
si: qd si actus specie diuersi. **Thematia:** in Loga si actus de
monstrantes per diuersa media, et de diuersis subter, nempe de
defectum diuino, et argumentatione, proprietates et eūq̄ sed hu
iusmodi actus si specie diuersi: qd.

Magna e constant, Magni deducitur eo dicitur *Soma* 1^a 2^e
q 14^a 2° ubi dicitur, actus, qui eandem propriam, et de eo
et ob id demonstrant, sed per diversum modum, eam speciem dicitur, et
ad diversum habitum pertinere. Probo 1° supra posita Minoram
Causae particulari speciei dicitur dicitur semper producit
efficitur, ut equus equus, leo leonem; sed casus actus in casus particu
lari habitus; 1° actus in speciem dicitur dicitur habitus pro
ducunt. Probo 2° eandem Minoram dicitur actus voluntatis et actus
intellectus dicitur habitus producit quia in actus in speciem dicitur
dicitur; id in *Logica*, ut. 1° probavimus, reperitur actus speciem di
versis 1°.

Probo 3° eandem Minoram: actus speciem dicitur, sicut et
diversa ob id relinquunt in unum dicitur 1° speciem remanentem
1° eandem dicitur habitus. Patet consequentia: nam sicut speciem e
intellectus ob id, ut eandem habitus e efficitur et semper ab actibus dicitur.
Urgetur: habitus arguendi producit eo actibus arguendi
1° qui in actibus dicitur; non vero arguendi se vocatur, caret ha
bitus, et facultate arguendi, et non caret habitus dicitur: 1° ha
bitus dicitur, et arguendi in dicitur.

Respondetur eo communi *Soma*
in solutione, praefatus actus e dicitur tantum materialiter, non vero for
titer; conveniunt siquidem in eo, quod tendunt sub eandem ratione
artificii *Logica*, aut 2^e intentionis, aut sub eandem abstractione a materia.
Sed impugnatur solutio 1^a: actus scientificus, et operativus *Logica*
conveniunt in ea ratione communi et abstractione; et tamen in so
lutione *Soma* et *Leone*, dicitur habitus producit: 1° solutio vel
1^a *Soma* e falsa. et Impugnatur 2^a: actus metaphisici et
Logica tendunt sub eandem abstractione a materia: actus enim *Leone*
et *Arithmeticis* conveniunt in eandem abstractione: et actus
grammatici *Leone* et *Logici* conveniunt et in ratione communi
artificii vocalis; et tamen 1^a omnes producit dicitur habitus
1°.

Impugnata 3° accu omny suenarij conueniunt in 6°
 quod videtur sub rāōe subili; accu virtutis sub rāōe boni
 homin; accu inu sub rāōe veri, et accu voluntatis sub rāōe bo
 ni sed nihil omnis isti accu deficiunt fructu, dicitur habitus pro
ducunt: go simuliter accu Logi. Probo consequentijs: Des
Mora e vera, quia rāō scibili veri et boni ut poteste H se
 necesse continet sub ^{ita} rāōe et alias magis contractas seu
 obta motiva diversa in eē scibili, sed id ipy inuenitur in
 rāōe communi accu frui Logi, que e^a omnis generica e
 et accu omnes sub se accu frui deponit diuina arguōnis vnde
 diversa.

SECTIO 7^a

OCVRITVR OBIECTIONI

BVS

Obiacti v^o v^a Aristoteli. Præceptis: vly qui in aliqua sa
enua adquirit per demonstrationem scilicet conclusionis vnius
haberi id habitus, id imperfectæ, et vni adquirit per de
monstrationem scilicet conclusionis alterius n ac penetratur
in eo aliu habitus, sed habitus qui prius erat sit perfectior
ut pote ad plura se extendens, concluditq; vnde e quod ha
bitus e qualitas simplex n contraria eo pluribus habitus
bit. Sed nobis erg addunt multa et prædara Dei tanq; res
transcendens, que a veritate nō nō vly in nō conueniunt, sed
probant eiq; et regent.

Ad hanc in specimen exponens verba il
 la dicit 2° Capite capite. omnes habitus eo operari

in his similibus sunt quare namque differentias habent ut
sequitur: que verba sic expressit lectio 1^a sub fine: et ut
liber et una sectione dicatur, et similibus operationibus sunt
similes habitus. Deinde ad dicit (nemp. 2us) quod operatur
studij adhibetur. quales operationes aliquis facit quia 2us lib
xy differentia sequitur differentia habitus. Similiter 1^a 2^a 3^a que
1^a 4^a articulo 2° ad 2° inquit: una autem veritas demonstrata
totius que est scilicet faciens scire, dependet ei medio: et ideo
diversa media in scire. diversa precepta ratio, secundum
que habitus sunt eorum diversificantur.

Hinc sic; sed demonst

rationes. Loge circa deponit et scilicet veritatem et diversis
principis scire, eodem circa, etia diversa: 2° diversis
veritas indigent. Tunc que 1^a de veritate articulo 1° ad
4°: una tota scientia comprehendit sub se diversas scien
tias particulares quibus diverse conclusionis cognoscuntur
substanti: Et Loge e una tota scientia, demonstrata, etia
vas conclusiones: 2° eam comprehendit sub se diversas
scientias partiales, et consequentes, diversos habitus, prope
ea 1^a 2^a q 2^a a 1° corpore negat, quod habitus scientia,
in sui rati includat arbitrarie.

Denique a 2° docet,

quod scientia fit augere secundum se, et propter additionem:
scilicet et aliquos plures conclusionis. Tunc ad dicit, au
getur in eo habitus eundem scientia secundum speciem, et conse
quenter 3^a p, q 1^a articulo. 2° Duplex inquit, e profec
tus scientia unus quidem secundum scientiam, prius scilicet
ipse habitus scientia augere. Ad hoc 2° et similia re
cordandus e animus, ut tunc Doctorem unguis sub que

concordantia reprobatione dicitur. Hoc magis est quod in no 61
eius sensu aduocare videtur Magister Angelicus, qui in no
per sententiam debeat censurari vel ipse bonorum Principes
Capitulum q 3^a prologi sententiarum, Secus q 3^a prologia
liq, et Castranus loco citato, nempe 1^a 2^a 3^a 4^a.

In propria

respondet Dicitur tunc nihil aliud intelligitur, quod unum est unum habi-
tu, non contrarium et inuicem sed eorumque, aut eo obiter, quatenus nu-
mum omnes habitus unius scientie tendunt in unum finem. Deius
Tomas agit in ea questione 1^a 4^a considerat habitus, ut ordinari
ad unum finem, et ad unum tantum obiectum in qua prima obiecta dicitur
adunantur unitate similitudinis et concordantia, ut patet ex
in corpore illius et precedenti articulo. Negat uero Angelicus
leus Magister generari non habitus determinatos ad diversos fines,
non tantum negat, generari habitus dicitur per determinationem principalem,
qui distinctio generis determinationis simplicis, et essentialis habituum
simul communitur unitate quasi modales morales et contraries
inter se.

Unde licet Loga gaudeat pluribus habitibus de
eo, eo ipso tantum adaequatur, et perspicitur unus habitus unitate
eorumque et morali. Hinc deo concluditur, Loga esse simpliciter
simpliciter, intelligendus est de simplicitate obiecti et contraries
non uero de simplicitate intrinseca et essentiali. Sed quia eo
pluribus ^{rebus} Docet ibidem in uerbis proxime antecedenti-
bus: si consideremus (inquit) habitus secundum ea ad quae reso-
tendit sui inuenimus in eo quatuor multiplicitates, sed quia est
hinc multipliciter ordinata ad aliquod unum, ad quod prae-
cipue respicit habitus, inde est quod habitus sit simpliciter qua-
litatis, non communitur pluribus habitibus, et igitur ad multum se con-
dat. Vbi clarius dicitur uerba fuisse locum de unitate
et simplicitate contraries et obiecti.

Replicas ex Dicitur: *Potentia* v[er]o int[er] e[st] simplex et ^{inde} indivisibilis
 qualitas, quia sub ead[em] r[ati]one foris veri attingit omnia sua ob[er]ta,
 sed Dialectica attingit etiam omnia sua ob[er]ta sub ead[em] r[ati]one foris
 nempe artificiali Logi: 2° Dialectica e[st] simplex qualitas. Probat
 consequenti[er]: perfectio debet pro portione e[st] pro perfectibili, sed
 Logi ut pote habitus e[st] perfectio potentia v[er]o perfectibilis: 2°
 sicut potentia e[st] simplex qualitas pariter etiam habitus Dialectice.

Replica probat, unus e[st] habitus omnium virtutum, nec e[st] poten-
 tia in anima, et unus e[st] habitus ad actus practicos et speculati-
 vos, contra ipsos actus, ut in proportionibus anime, que una
 ea e[st].

Probat etiam Logi actuali, uno et omnes virtutes e[st] qua-
 litas simplex et indivisibilis: omnes siquid[em] virtutes si perfectio in
 eis, et ob[er]ta omnium virtutum conveniunt in ead[em] substantia. Igitur
 potentia intellectiva e[st] veluti causa actu ad hoc vel illo actu elien-
 do, et illos producit ex attemperati[one] ad principia et habitus qui-
 bus adhibetur: unde sicut ead[em] anima se extendit de pluribus
 et verbis divinis ob[er]ta, ita etiam int[er] eas simplici anima
 ipsi anime proportionatur ut plura et divinis ob[er]ta perfectio.
 At vero habitus ut pote producti ab actibus si casus particulari
 et limitati, que solum valent se extendere ad actus similes illis,
 a quibus fiunt generati, et quia in Logi dicitur actu valde
 similes, et ubi e[st], quod ad illos n[on] sufficit unus habitus, sed
 multiplex requiritur.

Nec proportio, que argumentum preter-
 dit, quidquid probat, ne e[st] quod int[er] sic simplex qualitas
 n[on] inficitur habitus debet e[st] qualitas simplex: sic v[er]o ipsa
 int[er] voluntas extata e[st] simplex qualitas, et tam gaudet
 pluribus habitibus: sic ratio anima simplex et indivisibi-
 lis e[st], et tam[en] magis potentia ipsi anime proportionatur
 e[st] plures. Proportione igitur habitus ex potentia

1° in eo, quod ad hanc potius quæ ad illam ad unum ut potius 62
quæ de voluntate uariis ordinibus. 2° in eo, quod sicut in
ordine ad actus similes illi, a quibus generi sit sic species licet
ut complementum, et perfectio unius præpuditionata, hanc tam
perfectamque solus habet in ordine ad obiectum cuius est species.

2° omnes actus Logice habent quales motus, et in hoc modo
ut si similes unius se: ergo facultas ad omnes actus Logice est uni
ca et simpliciter. Derogatio consequens: est unica unitate ratio,
et generis, conatus consequentis: est unica unitate reali, nego
consequentis. Actus Logice, loci sunt similes, in ratio generi
ca artificii, si tam dissimiles et specificas: defuit enim diversio et ac
gumentatio constituunt tres species rationis sciendi, habentque
diversas sententias, et obiecta forte diversa; adeoque habitus eadem
finitibus generis causa influere nequit in argumentationem,
cum unum infirmitate hinc in actus similes illis a quibus genu
tu est. Sane habitus Logice, philosophice et metaphysice mul
tiplex est; quia licet eorum actus in ratione aliqua generali con
vincant, deficiunt tamen in aliis.

Obiectis 5: unicus et sim
plex habitus super naturalis fidei sufficit ad credendum fidei
materia eadem diversa. ergo simpliciter habitus Logice sufficit
ad plures actus diversos. Diversio autem nego consequentis: dis
paritas est, quia habitus supernaturales si unius cause unius,
et per modum potentie, que suppleat insufficiensque potentie unius,
infunduntur a solo Deo, a quo accipiunt virtutem sufficientem ad
elevandum actus diversos, nec habent eque limitentur, ut non
generentur ab actibus. At vero habitus ad quosdam generantur
et solis actibus, unde non potest facultate nisi ad actus similes illis,
a quibus fuerit productus, ne alias superaret perfectionem
sui principii.

Septimas est naturalis et adquisita habitus temperantiae
se extendit ad plura valde diversa, nempe ad abstinendum
ab hoc, vel illo cibo, et a ubi potu et potu quod et de habitu ho-
mo sufficit ad actus diversos. In summa: respe. facilius quis ad
abstinendum a cibo, non vero a potu quamvis utique abstinencia ad
cunctos habitus pertinet: quod statim unice et simpliciter habitu. Legem
pro quibus habitus facilius ad unum actum, licet ad alios sit valde
difficilis. In summa: respe. est habitu temperantiae se extendit ad ab-
stinendum valde diversa quando motus abstinendi est uti admittere actus,
quando motus abstinendi est particularis, necesse est.

Si quis abstinendum sibi proponat, vel se motus uti moderacioni
sibi, vel se motus particulari salutis eius vel speculati fuerit:
sic pro quibus odio habitus abstinendi vel quia est offensa Dei, vel quia
est apud homines respectando, qui est temperantia in hoc vel illo cibo, quia
novus est salutis vel fame habet: are habitus insufficientes ad ab-
stinendum ab aliis cibis in quibus talis ratio non invenitur: sic qui ob
hoc speciale motus odio habet abstinendum, pro simul amare unum
virginium: cuius ratio est, quia habitus voluntatis diriguntur
et motus nec ultra hoc motus intendit extendi.

Si vero quis ab-
stineat se motus uti temperantiae, habitus utique se extendit
ad abstinendum cum cunctis cibis vel potu. Ita est, quia motus
forte honestatis temperantiae et qualiter inclinatur ad abstinendum
ab omni cibo vel potu, quia ex ea ratio honestatis omnibus in-
clinatur proxiis virtutibus inclinabit. At vero in
hoc casu aperte est deinde uti actus temperantiae, et actus
Leges hi enim non gaudent eodem motu, ex se motus vel de diverso
aventuratur uti huius conclusioni, sicut debet constare ex his
et aventuratur huius abstinendi conclusioni, deinde debet esse clausura
confirmatoria. In summa: respe. pro quibus est facilius ad

abstinentia a cibo, si uno apto, si eo motus particulari absterneat 63
concedo aut; si eo motus uti, subdistinguis aut; pro ei facili de
abstinentia a cibo et difficili in abstinentia a potu, difficultate pro
veniente ex insensibilitate motu, nego aut; ex aeduitate, et a
sustentia magis concedo aut. Sicut, prope qui expeccat facilius
abstinet ab hoc cibo et difficilius abstinet ab alio, vel a potu;
hęc vero difficultas proveniat p̄, vel ex eo, quod motus n̄ sit
nate, vel si supponatur tale, n̄ eo debilitate motu, sed ex resisti
rentia mag.

Certe nunc de calore difficili caliditate ligni unde quod
audy n̄ eo defectu accenduntur hoc magis p̄mi resistenti, etiam
moralibus docet Jaco Sueri de p̄ H. H. de curia W. n̄ H. 2. de
de finibus, licet in se n̄ equis inter se respectu totius magis facilius
sua virtute, quę magis ab natura sua resistunt; quare
de vinando, et difficultate n̄ habitus novus, nunc nec novam
opinio n̄. Sicut magis, sicut in requiritur immoens p̄ habitus
at vero difficultas circa virtutes, accis. Legi sepe proveniat
defectus novam.

Notus. Virtus totalis ponitur in predicamento
eo qualitate, sed nalla qualitas componitur ex multiplicaque
licet: go nec virtus est ex eo multiplex habitus. Virtus
quoniam: virtus actualis componitur ex omnes et mul
tipliciter, et rarij collocatur in predicamento qualitate.
Virtus 2 in virtute, quę consistit ex diversis habitibus
et qualitatibus, atque in similitudine, quę ex variis modis
quatuor, ex diversis qualitatibus resultat, ut color, p̄ propor
tionem, &c. Quare dicitur Major: virtus totalis p̄mi
tice in predicamento qualitate p̄mi n̄, dicitur, et ut species
infima, nego Major, idcirco, et ut species subalterna, nec con
cedo Major, et dicitur simulca Minor, ergo consequenti.

Species totales, solum collocatur in predicamento qua-
 litatis, ut species subalternae, et ubi dicitur nempe ratio habitus
 quibus constat. Non recusat mundus, licet per se non sit
 species aliqua substantiae, ponitur tamen in predicamento sub-
 stantiae, ratio substantiae, quibus constat, id est, dicitur in en-
 titibus essentialibus quibus si dicitur et ratio. Ratio tamen
 licet per se simpliciter est ratio communis, et abstracta ab
 omnibus speciebus habitus, qui intra ipsam inveniuntur
 et habita unitate generica, ponitur tamen directe in predica-
 mento qualitatis, non tamen ut species infirma, sed subal-
 ternae, continens sub se ideas deficientes specificas habitus
 quibus si vero sumatur, prout vulgo accipitur pro aggregato
 habitus, non habet unitatem, nec collocatur in predicamento
 qualitatis, nisi tamen indirecte.

Obiicit 1° in ingenio

Hanc. Vitzquez: actus quorum unus continetur in
 alio ad eundem habitum pertinent, sed tales si actus
 dicuntur totali: 1°. Probo Minor: et est obiectum demon-
 stratum per passio contenta in eadem, et auxilium ex parte
 sine demonstratum 2°, que ut per passio continetur
 3°. Prosequitur: actus circa defectum minime continentur
 in actibus circa virtutem, aut e converso 4° habitus dicitur
 adstruendi si adstruendi. Probo autem: praedicti actus procedunt eo
 processu de motu et medius 5° unus in alio minime
 continetur. Distinguitur Major: actus quorum unus
 continetur in alio contenta facti, vel virtuali 6° de qua
 et ad eundem habitum pertinent, et permuta Major con-
 tinetur virtuali inadequata, nego Major, et distinguo
 Minor: tales si actus dicuntur totali si eo eorum est in se
 naturae per passio et eo hac 2^a omittit Minor: si non in se
 naturae, nego Minor.

Ad 2° q^o eundem habetur sapere ad actus, quibus in esse 64
 fuerunt 1° p^o p^o et eo h^o 2° n^oq^o tam, eundem habetur sapere
 ad actus venientes circa seipsum et defensionem. Nam apertum est, quia vel
 actus circa defensionem comparatur ad actus circa modum sciendi in com-
 muni, vel ad actus rationis, si 18, illa continentia actus
 defensionis in modo sciendi in communi est valde remota, et generalis,
 adeoq^{ue} n^{on} tollit ne contra ep^oq^{ue} inveniantur diverse subtilitates et
 diversis modis, adeoq^{ue} et diverse habentur. Si 23: actus defensionis
 in continentia in actibus rationis continentia fortis et est mo-
 do quo h^{ic} actus Lenis est subtilis continentia in hoc alio communi
 et est res^{us} q^{ui} n^{on} habent de ob^oq^{ue}; neque ep^oq^{ue} continentia con-
 tinetia virtuali adequata, et ex modo, quo presunt dicuntur in
 rema conclusionem.

Quibus 6° habitus dicitur debentur mutuo in
 ter se unum, sed hoc repugnat unitati scientie: q^{ui} n^{on} est mul-
 tiplex habitus. Distinguitur inter se per se habitus debent
 recedere ad id: q^{ui} scientia specialiter n^{on} ad predicamentum qualita-
 tis, sed ad actum. Ad 2° q^o quia secundum unum
 provincia eadem scientia ad id potest inter habitus omnium
 scientiarum. 2° quia in uno illa habitus inter se est ad se
 perfecta ut constituant scientiam unam unitate ordinis: na-
 ad id subter ratio et conductio omnium habituum ad id actus
 bonos obit. Sic ut ecclesiam constans pluribus militibus,
 ducatur unus, n^{on} requiritur uno provincia, et n^{on} militum unum
 se, sed sufficit, ut omnes milites referant in eundem finem.

De corpore

prout dicitur in provincia dicitur, ut unus regni constituant
 in premissis et conclusionem, ut componant unum regnum: et
 tamq^{ue} in ip^o actibus, qui nec o^{mn}ia continentia requirunt unum
 reg^{is} plurimq^{ue}, ad hoc ut eo ip^o constituantur scientia ecclesialis

Summa inveniatur in scientia totali habituali ut comprehenderet
 et omnes habitus, qui tunc collocantur in in predicamento
 relationis, et qualitatibus. Sed accidit in scientia actuali. Dis-
 tinguo nunc autem debet intercedere ordo transcendentalis, con-
 cepto autem, predicamentali, nego autem. Ordo autem transcenden-
 talis, quasi dicitur quod partes alicuius totius ad ipsum totum, et hoc in
 sufficienti ad predicamentum relationis, alias enim ipsum totum, sive
 compositum spectant ad hoc predicamentum relationis.

DISPV *sa*
ET VLTIMA
DE LOGA IN ORDINE AD
ALIAS SCIENTI
CIAS. *1a*
SECTIO
DE CONCURSU LOGA *in or*
AD ALIAS SCIENTIAS

Concursum alius est *discursus*, qui nempe dicitur operante et mo-
 do operandi manifestat in hoc libro Magistri, qui dicitur *quod*
 ut libere exerceat proprium exemplum, alius est effectus, qui
 et videtur libro Magistri dicitur de in libere effective videtur, ma-
 gis prout dicitur et quod ipso caracere est manifestus. Substantia
 nunc in de Loga actuali, quod non ponitur communiter scientias con-
 currere ad solam dicitur ad predicamentum aliam scientiam, sed de Lo-
 ga habituali, an nempe quemadmodum habitus Loge exerceat plura
 sic producat actus eiusdem Loge, producat enim demonstrationem, ut in pre-
 terito libro tracta nati.

Quodam habitus non producat plura actus confusos, alia-
 rum scientiarum, videtur prout ex communi Aristotelis sententia, quod

ad unum debet habere Loge: probo autem quod materia prima et
 eius cognatio pertinet ad habitus Intellectuales, secundum
 artificem demonstrationis, quod est contra spiritum habitus primus:
 ergo utriusque non sufficit. Respondet habitus Intellectuales sufficere
 pro modo causae efficientis ut fiat demonstratio circa quos
 obiecta, quia demonstratio in materia prima est actus fortiter
 primus et solus est per se quatenus est obiectum Loge: facultas
 autem et illius habitus non efficiunt sua obiecta, sed cum actus
 utriusque circa sua obiecta: ergo Intellectuales debet producere de-
 monstratio in sua materia quia est ipsius actus, non vero
 Loge, cuius est obiectum.

Intellectuales demonstratio est contra spiritum
 obiectum Intellectuales quia non est illius obiectum, non tamen est contra spiritum ef-
 fectum Intellectuales, qui ut sit generis ab actibus ar-
 tificis, habet virtutem producendi simul alios: ut si eve-
 nit: unum Loge regulis instrumentis incipit presentari cor-
 pus naturale actu deficiente eo; hoc autem per actus deficiente eo
 concurrens Loge parte deficiente eo concurrens Loge parte deficiente
 solus unum efficit, sed deficiente donum eo eorum eorum repetitione
 habitus adquirit, qui ut potest natus eo actibus artificis se-
 cundus est aliorum similis, et hunc habitus dicimus esse proprium
 primus, et dicitur Loge adquisitus, cuius spiritus obiectum est
non corpus sensibile, spiritus vero effectiva est res, eorum nemo
nis artificis tendens in corpus sensibile.

Dicitur Intellectuales habitus ho-
 ge est facultas aliorum secundum facultates, sed se ad actus
 aliorum facultates, sed habitus producit ad quos est facultas:
 ergo habitus Loge producit actus aliorum facultates. Aliter patet,
 quia habitus generatur eo regulis deficiente eo, reddit unum seu
 Loge, ut elicitur deficiente in aliis facultatibus. Menor pro

boni doctrinae *Comitatus* dicitur dupl. 44° sed n° 7° nec
potest intelligi, inquit, quomodo habitus iuris potentia, nisi
in illa efficiendo, neque enim quomodo illi conferat facultas in
agendo, nisi illi iuvando. Respondet eorum doctrina
esse stabilis eo loci continue sententia, nempe quod ha-
bitus facultate potentia, in tanquam dispositiones prius
aut conditiones quaedam ad actus, ut aenebantur. *Primo* dicitur
dicitur, sed tanquam virtutes facultates et potentia simul
efficiunt.

Habitus ergo Logice conferat potentia facultas in
agendo, quatenus simul et illa causat facultate immmedia-
te cognoscere di. Genus mediate, vero seu mediante hac
cognitione di. Genus continetur ad actus aliorum suorum
quatenus virtutes efficiuntur productus autem seu Logice actualis a
qua immmediate diriguntur intus. Illi vero generare cognoscuntur,
quibus sine errore procedunt in definitione et constructione
in e. ut habitus vero dicitur facultate; si factus dicitur ad amo-
rum Dei secus vero qui, illa vnde cognoscit, secus vero qui
illi peritus ignorat, licet cognitionis in influat efficiuntur
in amorem, sed tantum dicitur. *Patet* quidem in fluxu
pure dicitur non minus coram potentia, iuratur tamen
in agendo, quatenus renouentur impedimenta
que illi influxus possunt impedire.

Dicitur quarto: ha-
bitus Logice conuenit efficere ad hunc actum, definitio
hous debet consistere genere animal et differentia rationalis
le; sed huius actus spectant ad Philosophiam; eo habitus
ergo potest producere actus aliorum suorum. Con-
cedo totum, non exprimitur argumentum assignat dispo-
nitur inter predictum actum et alios, qui non conti-

mero doctrinam, sed prout usum doctrinæ, quia huius ac-
tibus non inveniuntur habentur Logice rationem formalem, sub
qua tendit ut effectivus, nimirum rationem doctrinæ seu
tendit in artificem, sed solum rationem formalem,
sub qua tendit ut directus nimirum rationem
artificii in actu in exemplis adueto, utraque re-
tio inveniuntur, et consequenter utroque modo conuen-
ire debet.

SECTIO 2^a

UTRUM LOGICA SIT SIMPLICITER NECESSARIA AD ALIAS SCIEN- CIAS COMPA- RANDAS

Duplici modo fit modus aliquod esse necessarius ad finem nempe
simpliciter quando finis sine illo obtineri non valet, sic respiratio est
necessaria ad vitam, vel secundum quod, si nimirum finis absolute obti-
neri valeat sine illo modo, ac egre, seu difficulte, sic equidist-
ria necessaria ad longum iter. Insuper ergo, an Logica simpliciter
necessaria sit ad alias scientias adquirendas, et in statu perfecto
hoc est, quoad omnes omnes actus seu conclusiones, que scientiam
ponunt, et in statu imperfecto, hoc est quoad aliquas tantum conclu-
siones. Insuper procedit de Logica artificiali artificiali, quia

actualis naturalis supponitur necessaria simpliciter; habita
alis vero, sive naturalis sive artificialis, simpliciter nec
sana n̄ ē, sicut actualis supponit. 67

Quis supponit, autem?

Legē n̄ ē simpliciter necessaria ad alias viandas adque
veritas in statu imperfecto. Licet negare a Magistro
na n̄c l. Loge Desp l. et Patre Turo Desp l. approbatur
brebita: Legē adquiret per l. demonstrationis, quae unius
facit in māa Loge propria, ē Legē in statu imperfecto;
sed hęc adquiret sive Legē artificiali: q̄o hęc p̄t adquire
in māa imperfecto, quin ep̄a presupponatur hęc. q̄o et
alijs sciētijs sive illa adquiret p̄t in statu imperfecto.
Probo hęc l. consequentijs: des in Legē sive p̄t ep̄a
Deductione p̄t ep̄a neg. vel alij condicione n̄c p̄t de
Ducere, quia hęc naturalis p̄t cognoscit aliqua p̄ncipia
et ea applicare ad deducendas conclusiones in māa Loge; sed
q̄o p̄t evenire suspicari alij sciētijs: q̄o.

Leges hęc

l. conclusionis ergo in māa Loge adquiret p̄t, quin p̄t
cederet Loge ep̄a; quia inquit, hęc conclusio scientifica hęc
demonstratio generat sciētijs presupponit p̄ncipia ista, asse
ni deductus ex l. et immediatis p̄ncipis generat sciētijs;
sed demonstratio ē talis assensu, ex quibus deducta p̄ncipia
conclusio; hęc autē conclusio scientifica continetur naturaliter
in illis p̄ncipijs: unde ad illas conclusiones scientificas supponi
tur Loge, quae sit virtualiter sciētia, nempe p̄ncipia ep̄a que
ut p̄t continetur sciētijs conclusionis scientificae sive sciētia
naturaliter.

Quia l. sive fundamento assensu hęc
l. Loge demonstrationis verari circa necessario circa demoni

rationis: neq in omni secula esse veni ut prius ostendatur
qualis debeat esse definitio, quae demonstratio. Oratio 2^a
demonstratur, demonstrationis generalis scientiarum plura prius de
monstrari debent; nempe notitia rationis, proprii &c: 2° prius
cepta, quae involvunt huiusmodi notitiam, debent prius de
monstrari. Oratio 3^a: 2° quidquid sit de illa contenta in
tali, id admittit scientiam proprie talis sine illa copiosa
reflexa cognitione vel bonitate illationis, quae adveniat con
gunt ad scientiam.

Oratio 4^a: conclusio illa 2° demonstratio
generalis scientiarum acquiritur ab unita per propriam inventionem
2° adveniat vocatur conclusio Logae artificiali. Oratio 5^a
ideo Loga dicitur a Forma simplicitate necessaria ad accu
rante scientiam, quia sine illa unitas reflexe scire nequit, se
vel demonstrationis conficere, aut sophismata in con tractu ob
ta diluere; sed licet unitas sciat demonstrationis generalis scientiarum,
in hoc stat dat sophismata diluere, aut se vel demonstrationis
conficere: Ad hoc enim debent reflexe cogitare, eam
esse conformem omnibus regulis Logae demonstratiois, & ad
veritatis: 2° nec illa reflexa cognitio, nec Loga artificiali prius
requiruntur ad accu arante scientiam. Haec instantia praeter
tanta haberi debet ad infringenda praecipua adveniatio
is argumenta pro scientia reflexa, quae hic passim obtruduntur.

Oratio 6^a Oratio 7^a conclusio: unitas suapte nata in terminis iudican
tis est, quae discutitur; sed ab illa Loga artificiali sunt plura
iudicia evidenter habere; alioquin con tractus Logae ne suam
quidem evidentiam possit evidenter iudicare: 2° sunt etiam ab illa
Loga plura discutitur evidenter, et scientiam comparare.

adquirat scientiam eorum, qui nesciunt, eo notis ad ignora per
cedere.

¶ Probo 2° conclusionem ad hoc sicut fortis: unum sine
Loga adquirem per 1^{am} demonstrationem, et eo huius habere cu
et mag Loge: go et omni que ad mag Loge vel alterius
scientiam spectant. Probo consequentia 1^a: unum sine habere eo
1^a demonstratione & ceteris, habet habere totum scientiam, per
fortis, ut ut solis indiget specibus ad elucidas facile
reliquas demonstrationes; sed unum sine habere has species in
dependente a Loga: in eis ipsi incumbit species mixta
vel eo sine habere reliquas demonstrationes independentes
a Loga. Probo 2° eandem consequentia: omnes demonstra
tiones, que rursus circa mag Loge, vel alterius scientiam fa
ciles igitur, que erat 1^a: ille eis presupponant habere facili
tatis ad omni mixta eo 1^a demonstratione, que hoc n
presupponit: et a fortiori sine unum illas produere.

¶ Probo 3° ean

dem consequentia eo argumentis fortis pro simplicitate
habere non scientiam: nam ceteris demonstrationes reddunt sub
eandem ratione forte eo 1^a: nec differunt specie in ratione subditi
nec alia alteri superditi difficultatis, que unum debeat per
habere: sicut go eorum et alius argunt arguunt genus habi
tu diffare ad omnes unumque scientiam demonstratione, ita
non credidimus ad hoc, unum simplicitate diffare magis unum
unum.

SECTIO

ULTIMA

UTRAQUE ASSERTIO AB
OBJECTIONIBVS

EXPEDI

TVR

Obiicit V^o ad habend^o perfect^o scient^o requiritur certitudo
 de reflexa de recurrendi demonstrationi; nemo enim
 nisi sua se scire; aliunde hanc certitudin^{em} n^{on} nisi ope h^{ab}
 habere possumus: quo enim ^{patet} ~~scimus~~ ^{scimus} demonstrati^o
 aliquis est cert^{us} si scimus quid requiratur ad demonstra^o
 tione, seu an conformis sit regulis recte demonstrati^o
 nis; hoc aut^{em} quo pacto sciri valet si cert^{us} regulary im
 princip^o sumus mutabit^{ur} q^o et formidabit^{ur} ut^o Loga de in
 certis, que formido cy scientia pugnat.

¶ Perindeq^{ue}
 certitudin^{em} signat^{ur} n^{on} requirit: sufficit eni^m certitudo coe
 ceta consistens in ipsa eodentia cognitivis dicit^{ur} alio
 quo circa ip^{so} cognitio^{is} reflexa, que ad certitudin^{em} re
 quiritur, mutat^{ur} mutabit^{ur} ut^o si alia reflexa n^{on} ac
 cedat, et sic opus erunt infinite reflexion^{um}, ut de qua
 cert^{us} veritate certiores regamur. Et sane sane n^{on} per
 reflexio^{is} signat^{ur} scimus, nisi scire per demonstrati^o
 dicit^{ur} q^o per hanc verit^{em} scimus; alioquin falso id affirmat^{ur}
 ut cognit^o reflexa.

¶ Deinde requiritur cognitio et recurre
 do reflexa; sane hoc haberi p^{ot}est sine Loga ope nimir^{um}
 illius princip^o, que in ead^{em} univ^{er}sitate, si ead^{em} univ^{er}sitate, a quo
 certior fieri p^{ot}est ut^o de veritate, aut infalibilitate cognitio
 nis dicit^{ur}. Quod innegabile aparet, cy actu id^{em} q^{uod} in
 v^{er}bo p^{ri}mo habuit plures demonstrationes, quas infalibiles
 e^{ss}e cognoscebat quia adhuc Loga actuali p^{er}sumptus
 fuerit. Et ratio ap^oriori est, quia ip^{so}met^o regul^o az^o
 ficiales, quas modo consilimus, dy sum^{us} ~~scimus~~ ^{scimus}

minimus, possunt comparari solus Loge naatus subordi-
nate illius solius ope invente fuerunt ab Arte.

Obiecti

2°: proutque prudentia, que simpliciter necessaria est
ad omnes virtutes: go prout Loge ad omnes actus
scientificos. Proutque proutque: ne solus prudentia
naatus ope, hoc est solus luminis naatus dicente operans,
quem opus sit prudentia acquisita: go prout proutque
Loge naatus acquisi possunt actus scientifici. Proutque
proutque consequenter negando, et respondendo. Proutque
ne voluntas est prout caeca, ac prout ad virtutes su-
periores indiget directione virtutis intellectuales, quarum
proutque est prudentia inau vero potentia caeca non est
Deo non indiget simpliciter directione Proutque.

Obiecti

Loge est causa vna omnes scientificas; sed sine causa
vna nullus potest dari effectus: go nec alio Loge actu scienti-
ficus. Proutque Loge est causa vna instrumentalis, et superad
Loge alio virtuti eo se sufficienti ad actus naatus intellectuales
intellectuales: huiusmodi autem virtus est inus eminenter dicens
Loge, Deo absolute se solo super ad actus scientificos. Sic
naa se sola potest absolute adquire sanitate sine medicina
quia videlicet medicina sola est causa vna eminenter ven-
ta in naa. Ig vero Deus et influus Caelorum non sunt cause
instrumentales sed cause principales non contempere eminenter in cau-
sis sub lunibus. Et inno argumentum sine concursu Dei
repugnat quicunque actus creatus: go sine Loge repugnat qui-
cunque actus ego probabili.

Obiecti 4° ma 2^a Variationem

licet quis sine speciali oratio possit vitare singula peccata
malicia, non tamen omnia. Licet aludente tactu possit

70 *veritate verum quatuordecim eundem numerum dechdere, n̄ r̄ap̄e cenari: 170*
q̄o licet una vel altera demonstratio acquiri possit sine Loḡe
indistincta n̄ r̄ap̄e omnes aliamus scienc̄e. Distinguo consequens
n̄ r̄ap̄e omnes conuata sc̄ie, et nullū inter mixtis erroribus,
rearscat consequens, inter mixtis erroribus vel ultimis mixis proba-
ribus nego consequentiq̄, sic innumera peccata venalia
verax̄e. possumus, licet inter mixto uno vel alio
ro voluntatis Cabri si melius r̄actu c̄ncies saloq̄
eundem numerum dechdere potest licet inter mixtis ali-
is. Unde pariter in contrariis retorquetur ~~entia~~

Munc r̄ande ut tractatū utq̄ p̄oemiale, p̄oxmani-
bus habeatū, colecta in paucis verbis, que toto illius de-
cursum dictavi. Logica ē habitus ordinatus ad modum
sciendi, tanq̄ ad ob̄iectū attributionis p̄e actus maiori
eo parte intrinseca p̄acticos, p̄e aliquos r̄ande specu-
lativos. Obiecta attributa s̄i actus alii a Loḡa regulati,
quē ad specū modi sciendi n̄ p̄tinent. Ratio sub que
illius ē artificij genexia sumptū: obiectū formale ~~uade~~
quarū ē complexū eo omnibus actibus intras artificiorū ob-
iectū formale inadēquātū ē quilibet actus artificiosus.
Obiectū materiale p̄acticos et p̄are identica attractū s̄i p̄e
dicata omniū actū cr̄is, que a ratione artificij p̄e, undant.
Obiectū materiale remotū, et signate attractum sunt
ad sciendū esse intentionale, imo et p̄hiscum.

Voces artificiosae desponitū sunt ~~extra~~ iuxta nos
p̄io blatiatica vel obiectū formale secundariū vel si ma-
ius imago r̄andū obiecta formalis Loḡic̄e. Circa r̄uos actus
scientificos p̄roducti, licet ad alias scienc̄as comparandas

in se simplicitate necessaria non effluunt, sed ducuntur tantum
ad illas concurrunt immediate quidem per actus membra
re quidem per habitus, qui in Logica fluit
tamen sunt distincti, adeoque Logica non
notia per utrem quandam reflex
proxi sui ipsius cognitionis
hac verus inventa in alio
num tandem utilissima
consideratione ad
deus animos
invocato

TRACTA⁷⁶

TVS³ VS

DE VNIVER.

PER SALIBVS

Post primum salu loge quoniam 1^a in conspectu venit. Ut
ly dicitur in ma silva, que fecunda Heronorum ingenia ubertate ex
cibus adeo, ut n^o amplificanda, sed amputanda potius vi
deatur. Quoniam unusquisque aut obsoleta penitus respici
dati aut proorsu inadiua cecitatem generat profere utiliora
deorsu eduntur illibata ferme pertransire. Hic ubi go me
dy ueritatem: que theologica si a uitate rescabimus, u
ta uer, que methaphisica si, summa, qua fieri potest bac
bitate amperabimus. Tractatus uer, primum inus Porfilia
no nactus De predicabilibus: cy. cy. predicabilia ad go
sunt, ac uita in particulari, in incertis uer, et quisquis
tu in communi n^og et prop. ueritatis primum indagare, et pe
calere n^o satagit.

DISPV 1^a
DE IDENTITE ET
DISTINCTIO
NE
SECTIO 1^a

QVOD SIT IDENTITAS ET
DISTINCTIO

De unitate et identitate reali quod hanc nisi ~~est~~ qua
cu nihil certius, nihil notius esse videatur, in ipsa tamquam ea
ligant oculi, non videant veritatem: unde de identitate compo
in numeris sententia circumferuntur. Sane. Magnus Augu
stinus in psalms. *Et aubari id ipsum quomodo dicant, nisi
id ipsum?* Et dicitur ego desideravi proterit aliqua dicitur et pla
no est identitas, que illis proterit, que eius significatio (si qui
forte sine) non calletur. hinc ego dicitur et in Tho libro 2° mura
phorum capite 2° dicitur: identitas unitas que est esse.

X^a hanc regulam aliqua esse esse, eo aliqua habere unum esse:
aliqua in quo, plurali numero, non quia ea, que identificata
sunt duo aut plura esse hoc repugnet esse, sed quia semper
presumimus ut plura non tenent ea ipsa, que unum se identificari

novem unitas aliquando accipitur in proprio sensu, quia unum
extremum est aliud, seu habet unum esse et aliud id quod pro
sua ipsa unum concordat realiter cum alio: quae conformitas
tantum abest a vera identitate, ut fortis unum dictionum in
clibus.

Definitio huiusmodi potest esse in partibus essentialibus, qua
lis datur inter individua eiusdem speciei, ut inter Petrum et
Paulum: vel potest esse in partibus in aliqua qualitate, quae datur
inter partes unius et inveniuntur ratione albedinis et haec conformitas
appellatur similitudo: vel potest esse in partibus in conformitate
in quantitate et haec appellatur equalitas, quae repe
ritur inter duo corpora eiusdem latitudinis aut longitudinis,
aut in duabus rebus, quarum neutra excedit aliam in perfec
tione. Haec omnia dicuntur habere unum esse, unum quali
tatem, et unum quantitatem, sed unitate impropria, quia in
illis si vera datur pluralitas, est pluralitas qualitativa, et quan
titativa.

Unitas est, quae constituit identitatem, et illa, quae
res constituitur in diversa in plures alias eiusdem rationis.
Hinc colligitur unitas ipsa non concludere divisibilitatem rei
in partes, et quae conuenit; Petrus unum est realiter dividibi
lis in corpus et animam; at quia nec corpus solum, nec
anima sola est integer Petrus, ideo Petrus est indivisibilis
in plures eiusdem rationis, nempe in plures Petros. Plures
explorantur a Petrado identitatem reale, nempe: ratio obvia
quae unum est aliud nec minus opportuna est exploratio tal
mantentio nostri Lavada, nempe, unitas in entitate.

Identitatem reale oportuit reale dictione, quae potest dici ratio
obvia, quae unum non est aliud, vel quod idem est, multipliciter
autem. Dictione ista reale dividitur 1° in absolute et ma
dali: Absoluta est quae versatur inter res absolute rati

nempe res, quæ n̄ s̄ essentialiter alioq̄ alia. Ductio mo-
dalis equivocatur inter se absolutæ et modis ipsius; modus iste
est entitas, cuius tota essentia consistit in eo, quod sit ultima et fortis
determinatio abstractus, ut nullus minus aliquid eo equatur: ad hanc dicitur
se spectari unum, quæ est essentialiter aligata eternum, quæ univocatur
per ipsum, cuius tota essentia. stat in determinando eorum, ut totum
constituant. Huc similiter pertinet actus univocatus, et alij de-
bilis cuiusmodi entitates.

Ductio univocatur inter duos modos unum
qui s̄ minus separabilis, est ductio absoluta, licet vice-
versa inter entitates modales, aut saltem sapit indolem distinctionis abso-
lute, quatenus ductio absoluta inveniri solet inter entitates
minus separabilis; modales e contra inter entitates separabi-
les n̄ minus. Ob eandem rasonem ductio absoluta dici potest, quia ductio
quædam duo modi distinctis entitatibus absolutis respondentes.
Distinctionis modales, seu rei a modo est minoris distinctionis abso-
lute, seu rei a rei, aptam Scotus apud nonum libro 2° metaphisicæ
sic tractat 3 cap 2°.

Fundamenta Scotus hęc in 18. entitas
modi est summe debilis, et minoris entitates rei: 1° ductio modalis
debet esse debilior, et minoris distinctionis absolute reali. 2°: modus
est minoris entitates, quæ rei; sed ductio sequitur entitatem.
3° entitates modi sequitur minoris ductio, quæ entitates rei.
4° in genere entis invenitur unum ens minus alio rig accideri
est minus est quæ substantia; et ens creatum est minus esse quæ
invenitur: 5° est in genere distinctionis realis dari debet una
minoris alia. 6°: modi adeo essentialiter concitantur, ut neque
ut ab illis nulla potentia divelli valeant; sed conclusio hęc
est aliqua distinctio, quæ n̄ invenitur in rebus minus separa-
bilibus.

Respondet, implicatorum esse quod promovent huiusmodi
de argumenta implicat enim ductio modaliter realis et rationem
in minus, quæ repugnat modis inter ens creatum et in creatum.

finis et infinitus, equalis et inaequalis. Itaque unitas modi communi
 na in se perfectionis ac nobilitatis, quae unitas absoluta est enim
 non dependens a re cuius est modus, atque ac proinde inflexibilis
 et nec; quae dependens dicitur et se imperfectior, quae non dicitur
 dependens a re cuius est modus in se unitas sed potius eo equalis
 rei absolute: quia ens est omnis nihil aliud est, quod a se ipsum
 existit sed modus est ^{equus} aptus eorum ac res quae absolute
 nec magis nec minus, sed equus est ens, ac quaevis alia res
 et consequenter dicitur modi a se non est minus nec maior, sed eo
 equalis dicitur rei a se.

Ex hac unica solutione ~~hinc~~ colligitur
 tria fundamenta praeterita, quae unitas est eo factum: ne ex
 terna coniunctione, et dependens, essentiali modi a se nequit
 argui veritas inter utrumque; alias enim distinguerentur reali
 ter a Deo: habent enim cum illo internam coniunctionem, nec ab eo aliter
 quatenus sciuntur possunt, aut non dependere. Illa ergo insepara
 bilitas, et coniunctio consistit quidem in imperfectione, debilitate,
 at summa concessione, seu dependentia modi a se, non autem
 in aliqua unitate identitate. Quibus praesentibus divina prout
 talis est inseparabilis a divina filiatione: ergo divina paternitas et
 filiatione non distinguntur realiter inter se, si valeret argumentum,
 quod est huiusmodi.

Dividitur 2° distinctio (unde intelligitur) in
 tria propositiones, de identitate in positivam negativam, et mixtam:
 positiva est, quae versatur inter entitates positivas, id est, veras et rea
 les. Negativa est, quae versatur inter entitates negativas, seu
 quae nihil est, ut dies carnis. Mixta est, quae datur inter unam en
 titatem positivam, et alteram negativam; huiusmodi est illa, quae dicitur
 distinguitur a se carnis. Dividitur 3° in adequatam et
 inadequatam, adequata est illa, quae unam eorum ita distinguitur

quæ ab aliò, ut nervus in alio includatur: sic in hoc dicitur
guntur corpus et anima. Inadequate est, quia unus eorum concludi
dicitur in alio, ita ut includens suspèndat aliquid aliud: sic hoc
distinguitur inadequate ab anima.

Signa distinctionis realis eorum
sunt duo: 1° est relatio realis, que invenitur nequit nisi inter
eorum realia data, sicut peris status eundem: nihil enim est simile,
aut eguale sibi ipsi, sed alteri et hoc est de aliis relationibus
realibus. Relatio producti et producti ostendit distinctionem
realem diversorum personarum: nam in Deo omnia sunt unus, ubi non ob-
stat identitati relationis oppositæ, ut fieri communem parentiam. Di-
ctum peris eundem status, ut salva maneret eorum doctorum senten-
tia docentis Humanitatis Christi Domini de ipso in Eucha-
ristia producat quoad 2° sui est, realiter descendit ad semet
referri peris 2° sui productionis.

Signa distinctionis realis
est separabilitas peris loci, eorumque vel temporis: nihil enim
a se ipso valet separari. Est tamen præ oculis habendum,
quod predicta signa ita probant distinctionem, ut eorum defectus non
probet identitatem: plura enim eorum inseparabilia, que tamen
distinguntur realiter. Non separantur enim, quia inseparabilia non
semper oriuntur ex identitate, sed oriuntur per se vel ex indigentia, et perfectio-
nis divinitate, ut accidunt in modis, vel ex consuetudine, vel relatione
mutua, ut continentur in divinis personis. Ita etiam eorum
notia.

Sicut contra rationem sentiant, separabilitatem eorumque
proveniens ab unitate ipsorum nam esse unum non distinguitur
realiter, et e converso inseparabilitatem in eadem natura fundatam esse
non infallibile identitatem. Sed contra 1° dicitur personam si unitatem
esse inseparabilem, et nihilominus distinguntur realiter. Quia
2° quia totum et eius partes simul sumptæ sunt unitate insepa-

6
rabiles: quis ex toty conapret eorum sine partibus simul sumptis? 74
et nihil omnino toty realiter distinguuntur a partibus in sententijs
paratjs: erat qd inseparabiliter intrinseca ex reali distinctione gra
unde apud abstraxerit.

In his, quz realiter distinguuntur, sicut deficit
unitas etc, ita datur illius multiplicatas. Et his ut distincte
multiplicatis alia conveniunt in partibus essentialibus, alia in illis
deficiunt. Deinde unitas realis sumpta pro indivisibilitate, alia e in
dividualis, quz appellatur materialis alia essenti, quz dicitur partis;
individualis e, quz quodlibet individuum indivisibile e indivisibile
in parte eius ratione ex illo, essentialis e, quz ipsa habet, quz inveni
tur in partibus etc, e indivisibile in partibus eius adequatas habet: alia
dicitur e unitas, quz dicitur unitas quz eo parte ubi nihil e aliud,
quz conformata in aliquo, vel in omnibus partibus essentialibus.

SECTIO II^a

UTRUM INTER GRADVS METAPHISICOS DE TUR DISTINCTIO REA LIS

Gradus metaphisici dicuntur partes, quz essentialiter conveniunt cui
libet individuo. Peris etc conveniunt partes etc, substantia, corpus,
vivens, animal, et alia essenti, quz in vni individuo dicuntur. Dicitur
gradus, quia per se pro se accidit intentionalis e partes supe
riora, et descensus ad inferiora, dicuntur metaphisici, quia ad me
taphisicos spectat eorum consideratio. De his omnibus inqu
ritur, an distinguantur realiter inter se animal etc ab hoc
vivens ab animali, et sic de reliquis?

Assuetudo et communitas sententia, praesertim omnia praeterea realiter identi-
ficantur: et probatur ex Communi Doctrina de ap^o Paraphrasia de actu 2°
Tunc si eadem unum sententia si eadem verba se: sed omnia praeterea enume-
rata identificantur, et uno tenore, nempe, et Petrus: ergo et identifi-
cantur inter se. Probo Minor: de Petrus vel asuman-
ter illa omnia praeterea sic, Petrus est homo et vivens &c; sed sapienter
et praeterea proprietate affirmativa verum realiter identificantur: hoc ergo
asumat proprietate vera: ergo. Asumatur verum ipsa praeterea, vel affir-
mantur reciproce alia de aliis: ergo realiter identificantur, aut patet
in istis proprietate homo est animal, animal est rationale &c.

Asumatur 2°:
quodlibet ex illis praeterea identificantur realiter et ratione repraesenta-
ntis: ergo et ex reliquis praeterea. Probo autem: Rationale est actus essentiae
et animal vivens et reliqua praeterea si inter praeterea epitheta essentiae
essentiae sed actus essentiae est factus essentiae: ergo omnia illa praeterea
identificantur ex ente. Asumatur 3°: quodlibet conducit pra-
ter identificat secundum differentias individuales: ergo secundum deser-
vat praeterea alia. Differentia est legitima, quia secundum adversari
identitatis praeterea epitheta essentiae et ex indifferentia indivi-
duali.

Probo ergo autem: quodlibet ex illis praeterea non animal Petri
pro se epitheta distinguitur ab animal Pauli sed quod epitheta
animal Petri distinguitur ab animal Pauli, est differentia in-
dividualis animalis. Petrus: ergo hoc identificatur ex sua indi-
ferentia individuali. Probo Major: si animal Petri non
distinguitur pro se epitheta ab animal Pauli, est differentia
individualis supra addita distinguitur pro se epitheta de
ferentia individuali Pauli. Unde alia differentia indivi-
dualis distinguitur a proxime fore necessaria, et hinc indiget
alia, et sic in inferioribus ergo nunc differentia individualis de ipso
differt ab aliis ita est animal. Asumatur 4°: unum quod

partes identificant seque ratione creatas, alias est Deus, aut realiter
indivisum aut est Deus et creatura, quod est chimericum: ergo et idem
identificat seque partem aliam, in quibus eadem est ratio.

Obiectum 1° in Deo

dantur operationes diverse, ergo diversitas et sensus alio: ergo et diverse
realiter principia, a quibus proficuntur operationes et realiter
diverse. Respondetur argumentum esse inane, quia de eadem indivi-
sibilitate unius sepe dicitur ad producendos effectus realiter plu-
res: sic eadem omnipotentia producat omnes effectus creatos:
sic eadem unius apprehensio videtur, et dicitur: sic eadem vo-
luntas producat amorem et odium. Itaque diversitas operatio-
nis non dicitur diversitas principiorum, nisi aliquid constet, vel probetur,
supposita esse diversa, ut accidit in vegetis, et lanatis.

Obiectum 2° ani-

mal et rationale si separabilia: non animal datur in equo in quo
non datur rationale: ergo saltem hi duo gradus metaphisice distingui-
tur realiter in hōe. Distinguitur autem: animal, quod non est
tunc in hōe, datur in equo, nego autem. Animal, quod impetu-
rat in eodem hōe, datur in equo, concedo autem. Animal
quod constituit hōem, est inseparabile a ratione, quia nulla
pars hōis est assignabilis, in qua ratione ratio animalis si-
ne ratione. Animal, quod constituit equum, separatur a ratione, quia
animal equi non est gradus metaphisice hōis, de quo in presen-
ti.

Obiectum 3°: partes metaphisice Dei identificantur ex parti-
bus spiritus phisice, sed ut distinguntur realiter inter se: ergo
et illa. Distinguitur Mater: identificantur ex partibus spiritus
phisice simul sumptis, concedo Mater; ex aliqua parte se-
orsim sumpta, ut contradiuntur ab altera, nego Mater. Pe-
trus nec est corpus deus, ab anima nec est anima separata aut
avulsa a corpore, sed est corpus simul ex anima licet salt-

cuius corpus et anima realiter distinguuntur in Deo, rãte
tamq̃ et animal Terri e de realiter totu Deo indivisibile et
indivinctu; tãz eni animal quã rãte e de p̃ncipio compositu
ex hoc corpore et ex hac anima rãte.

Obi 4.º in Deo nõ
inveniuntur hæc præta metaphisica, potentia admiraculo se
producenti vniõs beatã independenti essentia, et cogentia
proportio quantitatis et accidenti materialit; sed hæc præta
distinguntur realiter adæquate: nõ est q̃ reliqua. Patet Minor de
q̃ potentia illa identificatur realiter adæquate cu anima Terri,
essentia vero cogentia illa identificatur realiter adæquate cu cor
pore eiusdẽ; sed corpus et anima distinguuntur realiter adæqua
te inter se: nõ et illa præta nempe potentia et cogentia.

Responsio
præta illa nõ e propria Deo, ut Deus e, sive Terri comple
te sumpti, sed sunt præta propria aut corporis, aut animi
seorsim; nõ vero corpus et anima Terri si præta realiter inter se
deserunt, ac proprie præta unius debent eni distingui realiter
a præta alterius. si vero illa potentia videndi Deũ consideren
tur ut dependens a corpore, et illa cogentia forma quantitatis
consideretur eni ut dependens ab anima Terri, tãz si præta me
taphisica Terri, ut Deus e; sed hoc modo si realiter de ac
cipit Deus indivisibiles ut compositus ex hoc corpore, et ex
hac anima.

Obi 5.º Animal et rãte distinguuntur realiter
inadæquate: nõ aliqua rãte præta Terri nõ identificatur
realiter. Probo aut animal e p̃ncipiu productiu, et recepti
u sensationi; rãte vero e p̃ncipiu productiu et recepti
u intellectiu: denominationes eni vitales, quales si senti
re et intelligere debent includere p̃ncipia nõ solum productiu,
sed eni receptiu illaru; atqui hæc p̃ncipia distinguuntur
realiter inadæquate: nõ. Probo Minor: p̃ncipiu produc

toy et receptivus sensationis identificatur realiter cu corpore 76
et anima simul: n̄ erg sola anima, sed corpus simul et ip
sa recipit sensationes. Principius vero productivus, et recep
tivus intellectivus identificatur cu anima sola. Anima quip
pe et n̄ corpus recipit intellectivus, atque corpus simul et
anima distinguuntur realiter inaequitate a sola anima: q̄o.

Propter animal et rationale Petri eē realiter d̄: siquidem
erg animal Petri, quod rationale, si complete sumatur, importat in
individuum corpus et anima: rationale erg rationale equi eē principius
productivus, et receptivus intellectivus dependens a corpore et orga
nis sensibilibus et materialibus: in hoc erg distinguatur rationale Pe
tri a rationale, quod in anima separata, aut erg in Angelo,
qui duas intellectiones patitur, recipitque nec sine ulla de
pendentia a corpore. Ig vero rationale Petri cu hac dependentia
eē realiter Petri, et individuum hominis, quare n̄ eē anima sola,
aut Angelus: rursum erg rationale seu Petri, eē erg realiter ani
mal, seu principius productivus, et receptivus sensationis.

Inde
erg animal erg rationale Petri identificatur realiter adaequate cu
corpore et anima ipsius simul sumptis, sive cu ipso Petro, ac
proinde realiter adaequate identificatur erg vter se. Dece
tes animal realiter inaequitate distinguitur a rationale, si rationale
sumatur pro principio productivo et receptivo intellectivis
dependens ab organo corporeo; rationale autem sic acceptus et co
tra corpus n̄ eē rationale hōm, nec rationale complete, de quo d̄ loqui
mur hic, sed rationale incomplete, et proprius dicitur animae, prop
ter proximam dicitur.

SECTIO 3^a
**UTRUM INTER GRADUS METAPHYSICOS DE TVR DISTINCTIO
 FORLIS ACTUALIS EX NA
 TVRA REI**

Quæro ita una Scritas instituta qui negantes absolute
 re distinctione reale inter gradus metaphisicos, atq; statuunt,
 que appellatur actualis fonte ex naa rei. Distinctione ista co
 plat illustramus Alencico Cap 1° de virtutibus Cap 1^a sectione
 que 1^a s^o 1^a amicus 12° in hunc modu: Distinctio prædicta n
 e ratione, quia reperitur inter eorum que distinguuntur inde
 pendentes ab omni operatione inter, n e ratione reale simpliciter et
 absolute, quia distinctio reale simpliciter talis veritate inter
 e et e. Distinctio vero ista veritate una fortitates eund
 rei, n inter duas rei, et hinc denominatur fontes.

Quia ex na
 a rei, quia fundatur in naa May fortitatis. — vocatur
 ing actualis quia ex ipis actualiter reperitur ante omne opera
 sionis inter: n quædam quædam eorum debent considerari ut rei
 quing ut fortitatis. Respondent rei simpliciter tales e illas que
 n separabiles mutuo aut n mutuo, vel naturaliter vel salte dapo
 tentia dei absoluta e contra vero fortitatis eund rei e illas que
 nullo modo n separabiles: et autem hoc inseparabiles convenia
 tæ in gradibus metaphisicis debent uti connumerari inter for
 titates, n vero inter rei. Unde rei dicitur n e ipis omnes ille,
 que diversa generatione procedunt, que diversa corruptione
 perunt vel quarum una e causa alterius.

Si cesent signa ista
 distinctio realis usabit pariter ipsa distinctio. Aliunde vero
 si ipis connumeratæ, aut describatur deo ut modo e actualis,

vel si aliqua demonstratur de uno, quod non demonstratur de alio, 77
vel si de uno in quantum tali affirmatur aliquid, quod non affirmatur
de alio in quantum tali; in his, inquit, personis eunt duas for-
mas eundem rei ac prout solus fortiter dicitur. Ita, inquam, re
habent gradus metaphysicis in animal et rationale: reamant
enim diversas defores, et de uno in quantum tali nempe de ani-
mali, affirmatur esse percipibile, quod non affirmatur de alio,
nempe de rationale in quantum tali.

Quod hanc in epistola
purnus invenit persequitur illud. Hincem prodigium originis
pelagus et summae eiusdem familiae. Doxia Iohannis Luni
Fidus, subtilis item, alexandrianus Doctor, qui nondum agens
tuo eorum ratione etiam aliis literarum subrexit Imma-
culatae virginis in epistola, in 13 distinctione 8^a que a
subscribunt Scotus communiter. Inquisitur tunc a Scotus
et Doctoris nostris Hincem, quibusque avemus in dicit
distinctionem hanc magis ratione realis et rationis in gradibus metaphi-
sicis.

Libet hic conclusio 1^a: inter gradus metaphysicos non datur
et adveniens distinctio realis simpliciter talis; sed distinctio
que appellatur fortis, est simpliciter realis: 2° distinctio fortis
precedens operationi intus non datur inter gradus metaphysicos;
probo Minor: distinctio fortis, prout ab adveniens dicitur,
ea est, in cuius una fortiter independentem ab operatione intus non est
alia; sed distinctio in cuius una non est aliud independentem ab opera-
tione intus, est absolute realis: 3°. Probo Minor: animal, quod
independentem ab operatione intus, non est rationale, non est de realiter
illo, non est fortis, unum est aliud; sed que non est de realiter, distin-
guntur absolute realis: 4°.

Dicitur, hincem evocare, distinctionem fortis
non esse distinctionem rationis, et esse realis, prout realiter dicitur

Consequenter non rationem, non autem probare, esse realem in sensu aduersario
re, quod impugnabimus, sectione precedente: nam prefata eorumque
sunt unum non est aliud, nisi res simpliciter realis, sed fortiter eundem rei,
que proprie distinguitur solum fortiter. Dicitur 1° si dicitur una
res proprie non denominatur realis quia eorum non si res: sed sunt
inter lineas rei in denominatione realis una res simpliciter et abso-
lute non est alia, ita una linea fortiter rei distinctione fortiter una
fortiter simpliciter et absolute non est alia.

Hinc videtur: ad hoc non est
hinc aliud intendere abstruendo distinctionem realem simpliciter realem
una linea metaphysica: non enim ignorant animal constitutum hinc
ut parte metaphysice illius et reale, quod est abstrae pars, non est du-
as res completas, sed duas partes duabus fortiter eundem rei, que
ita distinguit illarum in sua linea, ut distinctio realis distinguit in
sua res completas. Sic, qui assuit, dicit distinctionem realem eorum
corpus et animus non assuit illa distinctione ut duas res completas,
sed ut partes físicas eundem rei completas: unde infertur, quod
sicut anima et corpus non sunt unum et idem, licet unum compositum
constituant ita animal et reale non sunt unum, sed duo absolute
Dicitur, licet unum constituent.

Dicitur 2°: quod eorumque
impugnatur, sunt fortiter rei, et non res non impedit, quomodo den-
tatio sit realis: sed realis est. Probo autem: quod eorumque
sunt fortiter rei, non impedit quomodo dentitas sit abso-
lute realis, et non solum fortiter. Sed pariter auerit, et distinctionem esse
realem. Sequencia est legitima: cum enim potius distinctio, que den-
tatis debet commensurari credibile eorumque: aut enim constat,
quia fortiter eundem rei, licet fortiter dicitur uantur identifi-
cantur tam realem in sententia aduersario.

Dicitur 3°: si
tantum animal Peru axiomatica Quod est distinctio duarum

fructus; sed hoc est distinctio simpliciter reali distinctio enim 78
scilicet dicitur inter fructus eiusdem rei. Dicitur autem
entitates modales, quanquam non sunt res simpliciter, distinguuntur
tam distinctio simpliciter reali quam inter se, quae a rebus abso-
luta, quas afficiunt. ergo duo fructus possunt distinguere distinc-
tione simpliciter reali.

Probatur 2° conclusio ratione Communis
nostri Doctoris, quae rationes nostrae ingeniose versant per
quas sup. 17^a sec. 3^a esse Petri non distinguatur actuali-
ter fructus a sua singularitate; sed nec aliqua praeter utriusque
composita inter se. Discrepancia est legitima; quia esse et sin-
gularitas illius diversis definitionibus definiuntur, et abique asse-
mantur de esse in quantum tali, quae requirunt affirmari
de singularitate in quantum tali, quae si signa distinctionis
fructus, quae continentur eius Antonomasia; probatur autem esse Petri
ut dicitur ab esse Pauli includit tunc singularitatem, ergo ecclesia
Petri sine singularitate et eius esse non possunt distinguere actuali-
ter fructus. Antonomasia, quia ecclesia est id, propter quod una
esse distinguitur ab alia.

Sicut: nam Petri semper distingui-
tur a sua Pauli, quia semper includit singularitatem; a qua
inseparabili est et per quam distinguitur ab omni non episcopo. Dicitur
V^o esse Petri una ut dicitur actualiter fructus ab ecclesia dicitur
distinguitur realiter ab esse Pauli: ergo secunda quavis ecclesia ex
natura sua dicitur esse Petri non esse Pauli. Probo autem: si esse
Petri ut dicitur dicitur ab ecclesia non distinguitur ab esse Pauli,
aut est eadem esse Pauli, aut praecedunt ab eo, quod sic vel
non sit esse Pauli; sed neutrum dicitur potest: non primum, quia si foret
esse Pauli, simul identificaretur cum Petro et Paulo et dicitur
tunc in creatis non minus equae mirabile acominatum dicitur
infirmum. Ad secundum

ph. m. c. c. c. c.

inquit praesentia ab identitate aut distinctione et alia.

Ina

2° quia salus nra Petri seclusa ecclesiae, et ut dicta actualiter ab illa, e inseparabilis ab ecclesiae. Petri, et separabilis ab ecclesiae Pauli, nra est Pauli secundum se e inseparabilis ab ecclesiae Pauli, et separabilis ab ecclesiae Petri; sed separabilitas et inseparabilitas relate ad eundem tunc inferunt distinctionem realem: qd est Petri et Pauli, ut dicitur a suis ecclesiis distinctum inter se. Probo Major: quia nra e inseparabilis sua ecclesiae n constituitur inseparabilis per ipsa ecclesiam quae e tunc, sed eo se debet habere illa inseparabilitate: qd eam habet ut contra dicitur ab ecclesiae.

SECTIO 4^a

PROFLIGANTUR ARGUMENTA CONTRARIA

Argues 1° de animalis independentia ab operatione intus verificata quod e ratio animalandi hinc equo; de reali verificata inde pendentem erig ab operatione intus, quod e ratio simulandi hinc equo; sed hoc e aperte contradictoria: qd. Argumenta hinc appellans Probat dicit cum verificata; sed vero cum suo agnoscant operari, quod si proprius hincis imponunt, n recipiuntur ad eandem partem ipsos bagulare, prout qd dicitur Arim. Item respondio, argumenta vel probare distinctionem reale absolute, vel distinctionem virtuale intus, quod dicitur habentio. nra; nq hinc ~~non~~ simpliciter absolute simpliciter per animalitatem, et simpliciter absolute desimile per realitatem.

Instatur aliter 2° argumenta et Majori Probat: realitas e ratio animalandi se ipsa verificata, et aliunde e ratio simulandi respectu eius: nq realitas convenit cu verificata in compositione determinati ut ~~est~~, ou, difert vero ab illa in ratione prae-

Differentialis nra humani: qd ipsa ergo realitas constitui debet et
quibus fuerit alius et nra rei dicitur, nominis et ratio generica
Differentialis essentialis, et ratio differentiali, qua ratio illa generica dicitur
bitur ad prae differens reale humani: quod admittere ad versa
nra ne via ponderatur ad proxima in infirmitate.

Institutio. §. 1. opposi

no contradictoria e minus maxima, fateribus dicitur, sed vera
oppositio aliquo distinctione requirit inter extrema opposita: qd
oppositio maxima, aut contradictoria requirit maxime distinctione
inter extrema opposita, atque distinctio maxima e distinctio seu
re et absolute realis. qd oppositio similis et non similis requirit dis
tinctione reale et absolute realis. Et in triplici clavo ofing. dicitur
tary luy.

Respondet nunc directe negando. Nam quod
qd pars quia reale, quod consistit a parte rei e qd animal
si hoc equo aut aliter ac animal, quia utrumq; prout ha
berit unum realiter ergo dicitur cy equo et pot cy illo confundi, qd
e pot cognosci per aliquos compositos, per quos equo simul cognos
catur similiter nra reale sed ergo animal e ratio dumi
landi hoc ab equo, quia utrumq; ut realiter e distinct ab equo,
et nra pot confundi cy illo per alios compositos, quos quos equo
nra cognoscitur.

In hoc animalitas huius et animalitas equi
si plures fuerint, quae in alios nra debiduntur et nra rei et
in ratio animalitatis conveniunt differunt ratio in eq, quod ani
mal cogit identitate cy animalitate et ab ea e insepa
rabilis, alia vero cy inhabilitate, aqua e ergo separabilis. qd
aut, cum ea entitate possit ee sine contradictione ratio assu
milandi, et dissimilandi, e, quia nullus ~~est~~ eo utriusq;
e adequate compositus, sed partim extantemq; nra animalitas
e ratio animalitatis huius equo nra dicitur ~~in~~ in sola
animalitate huius, sed in animalitate utrumq;.

Unde randoz indubitablez certatuz ee ranoz assumilandi, et
dissimilandi, e illz includere p^{ra}ta, quoz unus convenit cu
alijs, et alijs n^o convenit, sed in una entitate p^{ro}vident conveni
ti p^{ro}fectu dicitur duo p^{ro}ta, quoz unus convenit alijs, secus
vico aliud, quon hoc repugnantuz includat. Itaqz sicut hoo
e animal ita e animal; en hoo ^{opus} est rano assumi
landi hooz equo in rano animalis. At si hoo e rano,
equo rano n^o e, quia in illo animal n^o dicitur cum
ranoz.

Unde ap^{ar}te rei n^o verificatur de animali, q^o
n^o verificatur similiter de rano; q^o eni rano hooz, quoz ani
mal ap^{ar}te rei e rano assumilandi hooz equo similitudine deno
tante hooz et equo ee duo animalia. Versus q^o animal hooz
quoz rano e rano dissimilandi e dissimilitudine consistere in
eo, q^o solus hoo, et n^o equo sit rano. Porro r^oz responde
ri in sua distinguendo p^{ro}ta p^{ro}dicta: de animali verifi
catur q^o rano assumilandi hooz equo r^oz adequate nego Ma
ior; inaduate concedo. Unde nulla manet contradictio, et
utruqz eni e rano assumilandi relate ad comp^oz animal,
necqz e rano assumilandi relate ad comp^oz rano.

Replacab^{is}:

eadz entitas o^o realiter indubitablez nequit ee equalis et in
qualis alteri q^o nec nec similis nec dissimilis. Insto 1°
equalitas et inqualitas reperiri nequeunt nisi inter eo
rema realiter extrinsece dicitur: q^o et nec similitudo et
dissimilitudo. Insto 2° et consequo: equalitas et inquali
tas in diversa linea, sive eo diverso capite sive obsequant
in eode subto, ut equalitas p^{er}pes longitudine, et inquali
tas p^{er}pes latitudine. Quare respondeo concesso eni negando
consequenz: quia equalitas consistere creditur in indivi
bilitate ac similitudo admittit magis et minus, vel eni ipse
fortitabilis o^o simpliciter ee n^oa rei: n^oqz duo dicitur
individuales Petri et Pauli similiores se inter se, quam

differentia individualis Petri, et differentia individualis Pauli. 8.

Replebis 2°. si animal hoc realiter est ratio dissimilandi
hoc equo, et ratio assimilandi Petri Paulo requiritur, quod
sicut similitudo, Petri et Pauli est adequata quoad pra^{es}entia essen-
tialia, ita dissimilitudo Petri ab equo erit adequata quoad pra^{es}-
entia essentialia: ne similitudo et dissimilitudo inter se identifican-
tur: pro^{inde} si affirmatur de similitudine inter Petri et Pauli,
quod n^{on} est adequata, idem debet affirmari de dissimilitudine inter
Petri et equo. Respondet, similitudines e^{ss}e fundamentas ut dic-
tes sub aliquo conceptu confundantur, et dissimilitudines e^{ss}e reque-
rantes, ut sub aliquo conceptu confundantur, unde si frax
confundi sub pra^{es}entibus conceptibus, similitudo est maior, si sub
paucioribus, erit minor. ¶

Nunc ex ead^{em} res possit confundi ex alia
sub aliquibus conceptibus, ex alia sub pluribus aut paucio-
ribus, quin hoc dicat contradictionem, potest similitudo e^{ss}e cum
una Maior vel Minor similitudine aut dissimilitudine ex
alia. Dicitur quod dicitur, si ead^{em} entitates simul praesent
et n^{on} possent confundi sub ead^{em} conceptibus, at quod entitates
Petri et Pauli simul praesent fundamentas, ut inter eas con-
fundat sub conceptu animal, et sub conceptu reale, et quod si
n^{on} possent confundi sub conceptu Petrus, nec possent con-
fundi ex equo sub conceptu reale, vultur dicit contradictionem.

¶ Hac ratio pro^{inde} similitudo e^{ss}e maior quae dissimilitudo in-
ter ead^{em} entitatem, vel eorumque, prout plures faciunt aut
pauciores conceptus, in quibus conveniunt aut differunt. Quod
similitudo unius entitatis respectu alterius comparatur ex di-
similitudine illius relate ad aliud, ut similitudo Petri et
Pauli ex dissimilitudine Petri ex equo, factus eveniet ut
sint inaequales, ex illa similitudo et dissimilitudo n^{on} identifi-

contra adequatē sed obij inadequatē: nō similitudo sicut entitas
Petrus et Paulus, dissimilitudo vero entitates Petri et Pauli.

Replicabitur 3°: similitudo et dissimilitudo dicitur convenire
nō identificantur realiter, sed ex duobus realiter identificatis
nōquit unū causare quā causat et aliud: q̄ si augetur
similitudo augetur etq̄ dissimilitudo: q̄ Petrus et Paulus
nō possunt ēē magis similes, quā dissimiles inter se. Consequens
premissis desigore consequens: augetur dissimilitudo ex rāōe
dissimilitudinis, rēo consequentis; in rāōe similitudinis, concedi
consequentis. Similitudo et dissimilitudo, quā dantur inter
Petrus et Paulus realiter identificantur, quia unū nōnihil
includit aliud quā entitates Petri et Pauli.

Hoc tamē nō
pedit quominus distinguantur p̄e rāōe, ita ut illę entitates
p̄out fundantes univocationis sub com̄p̄tū hōis sint similitudo
p̄out resistentes univocationi sub com̄p̄tū Petrus aut Paulus
sint dissimilitudo. Unde quia univocationis fundant rela
te ad p̄t̄as com̄p̄tū, similitudo et dissimilitudo cūcunt,
sed p̄cise in linea similitudinis, quia resistent univocatio
ni sub unius tantū com̄p̄tū, similitudo et dissimilitudo
decessunt, sed p̄cise in linea dissimilitudinis.

Replicat 4°:
q̄ hōc vere dici poterit similes equo in realitate, sicut
eius dicitur simili in animalitate. Itē: q̄ dici poterit dis
simili equo in animalitate, sicut dissimili ē in realita
te. Transferantur sequela istas ad sensū tracte
reale, et videant, quid m̄tū respondeant hōi sub dictis re
niant ultra om̄ne distictū distinctionis. Anteq̄ nego sequela
absolute: nō hōc ē cōm̄mune sensū significat, consensu
naturalis in equo, sicut in hōe, quod ē absurdū: sic absurde
dicuntur formę ēē simili Deo in cōm̄p̄tū cōm̄p̄tū,
licet a vera s̄t aliquo sensu simili cōm̄p̄tū, saltem

in se extra, quia nuncius videtur dicere, formam habere 81
omni potentia. Itz 2^a p^o significat ex communi sensu hōe
nō eē reale, sicut equi nō eē realis, quāt enī eē abūdit.
Resp

2° et expeditius distinguendo consequens: Ita potest non
eē equo in realitate precisa p^oz intz nos consequentz, rea-
liter sumpta substantialiter: similitudine, qua utitur, ut ani-
mal concedo consequentz. Similitudine, qua utitur, ut re-
alis nego h^o et 2^a consequentz sub eadē destructione.
Sensus eē reale a parte rei vere e animal, idēq^o vere
fundat inter hōe et equi similitudine, qua utitur, ut animal.
Quare, ex p^o hōe animal vere e reale, idēq^o vere fundat
inter hōe et equi similitudine, qua nō utitur, sed solus hōe
dicatur realis.

Responsum 2°: dicitur Petrus e similis equo in ani-
malitate, quia utitur e animal: sed per nos e eiq^o similis equo in
realitate reali, nō utitur e realis. Ex p^oz tenetur explicari et nō
aliud dicitur. Major: similis equo similitudine generica fun-
damentali, concedo Minor: similitudine specifica fundamenta-
li nego sub p^oz. Alia ratio. Major dicitur Minor:
e similis equo in realitate reali, id e realitas Petri e realitas
eādē animalitas Petri, que dicitur equo similis similitudine mi-
ra, concedo Minor: similitudine pura, nego Minor et om-
nis similitudinis copari, nego Minor: destructiones patent
eō dices.

Arguitur 2°: que differunt in eīa reali, debent
distingui aliqua destructione reali, sed animal et reale hōe
differunt in eīa reali: eis eiq^o conveniunt defores diverse,
nempe p^oz sensendi, et p^oz diversus: go. Sic
quatuor v. animalitas e p^oz sensationis, secus re-
alitas: realitas contra e p^oz diversus, secus ani-
malitas: go animalitas et realitas sō p^oz diversa
sōlz eo nōe nō. Distinguitur 2°: dēto debet conveniunt

est que defectus; sed hoc defectus principis sentiendi non conuenientia
est realis; quod non est propria ratio.

Argumentum in rebus in preter-
tatis, que est differentia individualis. Sed, in qua non potest distin-
gui ex natura rei ratio generica individualis a ratione talis de qua
est differentia saltem procedentia in infinitum. Nec inuenimus
fortiter aliquos, que ratio non sit distinctibilis ex natura rei ex
aliis) et ratio diverse definitiones correspondent defectus indivi-
duali ut sic, et differentia individuali humani. Quod
arguta et confirmationes absurdissime probant, animal hominis
equi de se esse fortiter ex natura rei, una realiter ex eadem de-
finitione deficiens, nempe Principis Sensibile principis et in-
satis.

Quod deinde negando conuenientia Major et nigra
de Minoribus ad causam probatoriam respondet animali extra
ali conuenientia diuersas definitiones inadequatas; scilicet ratio defectus
non adequatas; hoc defectus principis discussus non est ade-
quata respectu realis existentis a parte rei, et constituen-
ti hoc; quia non ratio est principis decessus, sed ratio sen-
sationis: Principis de est quia defectus inadequatus quia ex-
plet ex ratio realis ut ad hunc inadequatus, seu per actum in-
adequatus respectu illius, procedentem per ratio reale
ab animali. Similiter defectus animalis principis sen-
tendi est inadequata respectu animalis, quod constituit
metaphysice hoc.

Hec diuersitas in defectibus inadequatis
non probat distinctionem aliquam, que procedat operationem
interius, quia non probat pluralitatem aut pluralitatem errorum
distinctam a cognitione; nec quomodo eadem met esse
excludit multipliciter reale, sed copiam diuersi
seu comparabilis, ita potest terminare diuersas definitiones

quarum quolibet sit clarior expressio, quae comparata hinc cor
respondet, & quae probat multiplicatas se parte ob
aut erigat, aut inducat.

Ad 3° confirmationem: animal
hinc realiter est principium discursus, in minus quae est verum
sensibile, principium sensationis, sicut est principium dis
cursus; et ideo natura illa clarior definitio est adequata
aut respectu animalis hinc, aut respectu rationis prout
a parte rei sit realiter de. At si animal sumatur ut
principium a reali discursu, per rationem a deficientibus, et de
illa verum sensibile, aut principium sensationis erit
quidam adequata animalitatis, prout a nobis concipitur;
et tamen inadequata, et concipitur a nobis animalit
tas, non est adequata esse animalitatis prout est in se et a
parte rei eadem cum rationalitate.

Notandum minus in deo vi
tiosa definitio est bonae definitio quae adequata debet esse quae
definitio intendimus; et autem intendimus definitio rem
inadequate comparata, et prout prout, in autem rem
ut est in se, et adequata non debet esse ut est in se, sed
prout per unum prout. Ad 2° confirmationem resp
sedeo, definitio debet comparari ad esse ad debet, non secundum
torem, quod includit a parte rei, sed ad esse prout
prout prout definitio forte. Definitio est expressio clara definitio,
quod intelligendum est de definitio forte ~~definitio~~ unde definitio
debet magis eorum, quae definitio forte quae si definitio
forte representat obrem inadequata, definitio sole debet
prout clarus de obrem prout inadequata.

Argueret 3°

Datur datur
ubi datur compositio partium, sed ubi datur compositio

sed in hoc datur compositio ex animalibus et rebus non sunt
 esse plura. hoc dicitur compositio corporis et animae, ita et
 in metaphisica dicitur compositio ex animalibus et rebus: quod
 hoc non differuntur simpliciter, realiter, distinctionem
 valde fortiter ex natura rei. Dicitur 1^a esse metaphisica
 esse existit independentem ab unum, quod et compositio, quod indu
 dit, consequentem, et dicitur partem componendam. Dicitur
 2^a in sensu reali vero non est, sed falsa hoc pro, hoc est solus ani
 malis: quod datur in hoc pluralitas partium in sensu reali.

Dicitur 3^a: si aperte dicitur in hoc aliquid et aliud
 partem ~~partem~~ ^b ~~est hoc animal~~ totus hoc est animal, quod
 dicitur vera est hoc pro totus hoc solus est animal, si est vera
 hoc aliquid totus hoc est solus animal, quod nullus admittit.
 Dicitur 4^a reale aperte rei non est tota hoc esse, alioquin
 bene definitur per solus realis: quod magis est pars eius hoc. Ita
 in arguit et omnes confirmatores: vera compositio non impa
 rat solus distinctionem facile partem sed potius distinctionem dicit
 spiritus realis: quod talis distinctio dicitur inter animal et re
 bus. Distinguitur ita dicitur: datur distinctio partem ut
 respondens compositioni, concedit. Magis: non correspondens
 magis. Dicitur quod sicut et compositio est inter
 rationibus, et nullatenus interseca rebus.

Ad B. B. B.
 mationem respondeo, eius metaphisica hoc et respiciens
 recte huius locuti esse metaphisica corda aperte
 rei, sicut vero sensus obliqui: in recto dicitur fixata, que
 hoc realiter conveniunt in obliquo autem dicitur cognitionem
 exprimuntur per diversos compositis. eadem illa partem: com
 positio igitur non conveniunt in partem, que existunt aperte
 rei, quia si unus et de his partem realis dicitur dicitur.

que supponimus, sed inveniuntur tantum in expressionibus ans. 83
mal et raale, que realiter distinguuntur, et ex quibus Dei
habeo in forma realia, que per illas significandis, denominatio
eo conuenientia componuntur, et distinctio, que sola e com
posito, et dicto per ipse.

Ad 2° Distinguo ans. si ly solum
reddat hunc sensu, hoo n e aliquid, quod n de animal
n e vera ppo, neg ans, quia a parte rei quidquid e hoo
e etiam animal: si ly solum significat, animal hoo n e raale
concedo ans, animal ly, quod ex vera datura in hoo e realiter
raale, nec aliquid respectu animal a parte rei preiudic
a raale in 3° confermatione deservio ans: totus hoo est
animal, quod in se habet, sive humany, concedo ans; ani
mal, quod in se n habet sive behuman nego ans. Itz
ppo, hoo e solum animal commune constat falsa quia
concludit ab hoo raale resibile, et alia, que identificantur
cy hoo, solum affirmat de ippo animal deser realiter
ab illu preiud, quod animal n e humany, sed behuman
ans.

Ad 4° raale prout e, a parte rei e tota entia hoo, n
aut e tota entia hoo prout conspicitur a hac cognitione raale
si erit presumptum ab animali et reliquis preiud, quibusq; den
ificatur a parte rei. Sicut iudicatio intus realiter e vis
happrehensiva et discursiva, tota intus et tam vis in sen
su preiud dividitur in happrehensivam iudicativam et
discursivam, absque ulla distinctione ex naa rei, ex Scotismo
cy Matthio dup 6° metaphisic num 214°.

Argus 4°

edz Matthio: hoo habet actualiter in se vitz vegetativam et
vitivam, et raale, quary 1^a in plantis, 2^a in brutis reperitur:
eo plures actualiter in se continet perfectiones, que in se

nuntius in alio actualiter deservit; sed hec pluraliter conpro-
bat aliquam distinctionem eo nra vii. go. *Afirmativa 1^a* ut
duo sint et realiter, sufficit identitas in parte realibus, id
ut nihil realiter conveniat uni, quod realiter non convenit alie
vi. go non est necessaria identitas in parte fortibus, id est ut for-
titer conveniat uni, quodquid fortiter convenit alteri: go
distinctio fortis eo nra rei componi potest et identitate reale
absoluta.

Afirmativa 2^a distinctio fortis eo nra rei,
eo identitas realis absoluta est in diverso genere: go non opponun-
tur. *Afirmativa 3^a* si per impossibile duo prout adhe-
rent identitate reale, et non fortiter, adherent in quo conveni-
rent et rebus realiter identificatis, et in quo differunt a re-
bus realiter sunt distinctis: go per se sola identitas reale, sed et
sa identitas fortis, constituerentur realiter identificata.

Afirmativa 4^a hecitas contra eam rei: go ab ea distinguitur. *Afirmativa 5^a*
nra humana secundum se est multiplicabilis; sed
diferentia individualis non est multiplicabilis: go distinguitur
aliqua distinctione reali. Invo argumentis: vita hominis
a parte rei est unica, et identitas vegetativa, sensitiva et
nativa; hec autem vita nec in plantis, nec in brutis re-
preetur sed duplex alia datur. Quare concessio ante
distinguitur consequens: convenit plures actualiter effectiones,
que sunt plures per rationem concessio consequentis, que sunt
plures a parte rei, nec consequentis. Vita go hominis est uni-
ca perfectio actualiter a parte rei, dicitur autem fundamen-
talis, aut equivalenter multiplex, quia equivaleat plu-
ribus alibi duntaxat, id est fundamentis propriis, ut per
rationem namque dividatur in plures sic ad argumentum quod
evidens appellat Aristoteles, ut evidenter videat.

se esse deceptus.

In 1^a confirmatione comensa ante, nego sup
 positus v^o consequentis, et 2° consequentis: nō dicitur in
 pratis foribus a parte rei nō est distincta sed eadē cū dicitur
 rate in pratis realibus nec estant a parte rei prata foris que
 nō sūt realia ut falso supponitur. In 2^a confirmatione
 nego ante: nō dicitur scire reale, et forte scire nō
 sūt genere dicitur sed nomine. In 3^a confirmatione hypothē
 si ante implicat in adiecto, nō minus, quā ut, si per impossibile
 daretur animal, quod eēt reale, et nō eēt principij dicitur
 unde Et: quare sicut in hoc eventu illud animal foret
 et simul nō foret reale, ita casu, quo duo prata habent
 dicitur reale et nō forte, a parte rei, ~~et nō eēt~~ et nō eēt
 de realiter absolute, quod repugnat est omnes.

Ad 4^{am} comp

matione respondeo: differentia individualis sive hecceitas,
 nec est coma eū, nec ab ipa distinguitur in sensu reali,
 sed solū est coram eū per rōe; quia eia metaphisica sūt
 illa prata, quorū propriū compit consistunt de rōe cū
 usandū specij; hoc aut solū probat distinctione rōis unde
 eū, et hecceitate, ad 3^{am} dicitur nōq^{ue} humanā p^{er} se, que
 realiter dicitur cū sua differentia individuali, nō eēt mul
 tiplicabile sicut nec multiplicabilis est ipsa differentia indivi
 dualis.

Nā humana dicitur multiplicabilis, quia in suo
 compit forte nō dicitur repugantiā ut multiplicatur et deo
 plures nōq^{ue} in individuo si possibile in quo defect antea
 divina, que multiplicari repugnat, quia in suo compit
 forte includit singularitatem. Hoc evenit, nōq^{ue} humanā
 posse dicitur, per rōe a singularitatibus, et posse con
 tingere cū unitate rōis multiplicatā reale, sicut vero

quod quævis nãa in individuo distinguitur a singularitate numeri
tantum per unitatem, aut quod sit magis multiplicabilis, quævis
gularitas.

SECTIO 2^a
UTRUM INTER GRADUS METAPHISICOS DETUR DISTINCTIONIO VIRTUALIS
INTRINSECA

Distinctio virtualis solet accipi pro æquivalentia unius rei
ad plures in ordine ad terminandos diversos conceptus rationes, quæ
distinctio vocari solet virtualis extrinseca vel ad producendum
plures effectus qui a diversis causis solent produci vel tandem
in ordine ad continendos perfectiones, quæ in aliis distinguntur
realiter. Hoc sensu ab omnibus admitteretur distinctio virtualis
intra præterea realiter identificata ne eadẽ entitas hõis re
minat conceptus animalis, prout ac si eẽt solus animalis,
terminat conceptus vegetabile, sicut ab eis, quæ si præterea unum
se solo eẽt essẽ hõis ut hõis idẽ producit vegetatio neque
planta, et sensatione ut brutus, unde illis æquivalentes quod
et productio unius operatio; ac tandem continet effectum vi
et vegetatio sensus ac rationis, quæ in planta bruti et An
gelis reperitur multiplicata.

Alio sensu accipitur distinctio virtualis
in presentibus, nempe pro æquivalentia unius eadẽ
rei ad plures in ordine ad suscipienda præterea contradictoria.
Dicitur virtualis, quia n̄ eẽt distinctio actualis aut realis;
relinquitur enĩ res, cui convenit actu oĩ eadẽ et indivi
duo. Dicitur intrinseca, quia hæc rei temperandi contra
dictionis n̄ eẽt extrinseca, sed intrinseca rebus ante omni generum

operationis. Inquiratur q̄, an de animali et reali q̄ p̄ponere
infecax, quod animal e r̄o assumilandi, et reale n̄ e r̄o as
similandi; ita ut h̄o, qui e h̄o p̄ea identitatis animal et r̄ale,
equivaleat duabus rebus quoad verificandas has p̄p̄es. 88

fiō huius distinctionis componunt aliqui. Theologi, contradi
ctio, quę p̄seferunt in multitudine sententiarum hinc inde est
p̄p̄es: etiā divina e in filio, Patavitas (quę realiter identifi
cat et etiā divina) n̄ e in filio. Non vero ne r̄o ultra crepidō de
distinctione naturali, p̄not contracta ad res creatas, disputabimur. Qu
tuncorū utq̄ in rebus creatis defendunt p̄p̄es, et q̄ eū laudatus
nostre Jace Ricardus Lince libro 2° metaphisicę trac 4° p̄
totū et s̄olo p̄p̄one efficaci, r̄o Subtili, et unionione copiosa.
Contraria sententia communior e in n̄ra schola, et admittitur et fo
ri. Hecetici, quō sequitur et recitat Salmandranis nostre
trac 2° Logg des 1° cap 4°.

Itaque conclusio a nobis probatur 1°.

Si daretur distinctio intrinseca naturalis inter animal et reale
h̄o, verificantur utq̄ p̄p̄es: animal realiter e r̄o assumilandi
h̄o equo; reale n̄ e realiter r̄o assumilandi h̄o equo; sed
utq̄ p̄p̄es n̄ possunt verificari sine distinctione reali inter ani
mal, et reale: q̄. Minor probatur: veritas 1° p̄p̄is congre
gative realiter identitat inter r̄os assumilandi et animal, ve
ritas vero 2° e distinctionis realis inter r̄os assumilandi, et re
ale; sed identitas realis unius r̄o et aliquo extremo, et distinc
tio realis eundē tertii ab alio extremo nequeunt stare sine
reali distinctione extermorum inter se: q̄o nec veritas illarū
p̄p̄is sine distinctione reali animalis et realis.

Probo in primo

Major: veritas p̄p̄is affirmative stat in eo, quod obit sig. p̄p̄is
affirmative; sed in hac p̄p̄e, animal e realiter r̄o assumilandi

hōg equo, apertataz identitatez animalis cy rāōe assimilandi:
pō illius p̄pōs veritas requirit rōe reali identitate animalis
cy rāōe assimilandi stari: Similiter veritas p̄pōs negativuz dari
requirit sine reali distinctione p̄rati a sub̄rati: pō implicat ēē
veraz hanc p̄pōs, raale n̄ ē rāo assimilandi, quin reali
ita distinguantur rāōe, et rāo assimilandi.

Libroz Minor

superioris s̄tmi: si identitatez realis rati cy uno extremo stant
cy distinctione reali eandē rati ab alio extremo sine dis
tinctione reali eorumque inter se, fallat principij illud
lumine nāz notū, que n̄ eadē univocis n̄ eadē univocis: nō
rāōe identificaretur cy animalis, rāo assimilandi hōg
equo identificaretur cy eadē animalis: et nihilominus rāōe
et rāo assimilandi hōg equo, n̄ identificaretur inter se. p̄ter
terea redderetur eiqz falsū aliud principij p̄cedenti a p̄re,
nempe comuna, que distinguuntur in rati, distinguuntur in
ita se.

Hanc rati rati rati aliqua inconvenientia. Vē,
quod increatis abominis in quavis imperfectissima entitate
mentis dicitur Trinitatis, cuius altitudo stat in eo, quod eo vti
p̄missi, Deus pater filius ē Deus male infectus ita con
cludis: pō filius ē Pater: similiter erit eo hū p̄missi, animal
ē rāo assimilandi, hōg equo, raale ē animalis n̄ licet va ad
variaz infectae: pō rāale ē rāo assimilandi hōg equo, quā
nimiaz impedimento ē distinctio intrinseca vix malis.

Secun

Quo inconveniens ē, quod falsibile rati reddatur principij
aliud infallibile, nempe quodlibet ē vel n̄ ē: et impossibile ē,
cy simul ēē, et n̄ ēē: nō p̄rati contradictionis nequeunt convenire
nō, quia aliqua salte linea res simul sit, et n̄ sit; duas erit
contradictio n̄ ēē: coexistere Deo, et n̄ coexistere. Paulus n̄ repug

nat predicti principis; quia in hoc complexu n̄ involvitur cor
radicatione. At Petrus existere et n̄ existere, que admodum a contra
dictione liberati n̄ p̄t ea nec estale oppositione eij eisdem principis;
nō Petrus simul ē et n̄ ē.

Sed dicitur P̄ dicitur contradictione

n̄ verificari de ~~ing~~ subeo eō eodē, et simpliciter, sed virtualiter
dicitur et dupliciter. Sed contra P̄: distinctio virtualis n̄ distinguit,
nec facit vere, et proprie duplex subij illud: q̄ illud relinquit
vere et proprie d̄s, et simpliciter. 2°: contra vere idē, et pure
virtualiter dicitur, nequit absque contradictione ēē simul et n̄ ē
absolute: q̄ nec simul ēē et n̄ ē tale. Sane si distinctio realis
n̄ distingueret vere et proprie Petrus et Paulus, eēt vere et
proprie contradictoria; h̄c p̄p̄es, Petrus currit, Paulus n̄ currit;
tota eij v̄, qua potest distinctio realis ad conuentionē contra
dictionē, fortiter consistat in ipsa veritate distinctio; et q̄ hanc
n̄ habeat distinctio virtualis, nec precepta habere poterit v̄
conuentionē.

Dicitur 2°: reale hōi simpliciter, et absolute ē
ratione assumptandi h̄c equi; atq̄ ita simpliciter, et absolute n̄
ē vere hanc p̄p̄es reale n̄ ē r̄o assumptandi, aliter argueret
distinctio realis; sed tantū ē vere de reale inueniente, et r̄o
cui, sive de reale in sensu reduplicativo, nempe de reale, ut
reale: reale eij sic acceptū n̄ ē immediate, et r̄o sui r̄o
assumptandi, sed tantū r̄o animalis, quocūq̄ ē realiter et
simpliciter, unū et d̄s.

Sed uerius ut ad reduplicaciones im
portamus; et q̄ quia factū sensū intentionale, quo et nos
eij accedimus distinctio inter animal et reale, sed fic
ta ab int̄; et quia, in diuina Trinitate, eo qua nobis p̄p̄es
constant aduersari, et p̄p̄es h̄c negatiuē, Pater n̄ con

nunciat, est n̄ productiva, absolute et simpliciter absque
ulla reduplicatione si eque verus, ac ut alijs, est communi-
catur, filiario productur, quare igitur increatus n̄ ut abso-
lute admittunt illi, et similes negativas p̄p̄ter, et eadē sit,
vitiis conciliantibus & contradictionibus, nempe de verifica di-
tinctio virtuali.

Denique quod reale n̄ sit immediatē et rāo
sui rāo assimilandi, stare requit̄ et supra conclusionē et p̄inci-
piū adversariory; quia si reale e eadē p̄p̄ter verū, et p̄p̄ter
et d̄ indistincta rāo, ~~admittat~~ ac animal, si est immedia-
te, et rāo sui e rāo assimilandi, et reale qualiter immediate
rāo sui debet e rāo rāo, vel alias inter reale et rāo assi-
milandi medietate animal, tanquā quod distinctē, aut si
n̄ e distinctē, medietate requit̄.

Et sane sc̄ti probant ad 33
evincunt nullitatē, et implicatiōis distinctiōis virtualis in
transc̄pt̄ ea e vis, et energia admirabilis et suos ~~in~~ supra
propugnatoris p̄p̄ponet, et a quo cūq̄, vel evidentissimo
argumento facile rep̄diat: hanc enī distinctiōis ob arua-
tus potest quisq̄ concessit̄ p̄missū cuiusq̄ sc̄ti, enī in
Barbara, absq̄ ulla contradictione negare consequentiā, quā
nimirū extrema l̄tae realit̄e absolute identificata, et sc̄ti,
distinguntur rāo virtualit̄e ab illo.

Si vero sc̄ti redu-
cat p̄ta impossibiles, et si virtualit̄e ~~unde complet̄e~~ com-
pelleret velis ad duo contradictoria deoranda, illa statim
absque rāo rāo dea deducit̄ detrucit, ac contraria p̄p̄ter
mixta huius distinctiōis efficacit̄a et en rāo rāo rāo rāo
venerone virtuali totū v̄z autē subigunt, statim p̄p̄ter ab
le rāo rāo; en enī d̄vita rāo rāo rāo rāo rāo rāo rāo rāo
nititur fundamenta, nempe dic̄ de omni, dic̄ de nullo

et que in eadē univ^{er}sitate in eadē inle^git. Denique nullū ē ab 87
sandy nulla chimera, que aliū distinctionis ope statū nō po
sit, et propugnari. Sed omnia hęc distinctionis virtualis potentia
in fatalē ipsius penitētię veniunt, hōrdō; si velut arietes qui
bus illa impetitur, impugnatur, protruduntur.

SECTIO 6^a

ARGUMENTORVM SOLV TIO

Primo et precipue quōd a quibz vincatū vocat. Actus a se ef
formatur: actus intentionalis ē realiter amor Dei, et ~~hōrdō~~ pec
cati; sed hūc amor, et hūc odiō conveniunt a parte rec^{ip}ta
ta contradictoria: qō ut hęc concluditur opus ē distinctione vir
tuali. Probatur Minor: amor ille terminatur ad Deū, et
odiy illud nō terminatur ad Deū; sed terminatū, et nō termina
ri ad Deū sō p^{ri}ata et se contradictoria: qō. Probo Minor
quoad 2° partē: si odiy illud terminaretur ad Deū, illū
denominaretur odiō habitū; sed ~~ad~~ repugnat hoc respectu
actus contradictionis: qō.

Probo Major multiplicitatē: V^o forma
communicata subter, vel obter capaci nequit nō tribuere
ipsi proprię denominationi; sed forma odiō communicatur
tanquā obter, si ad illū terminatur: quia et aliunde Deus
capax ē denominationis odiō habitū: qō. 2° illud amor
ille denominat Deū amatū; quia ad ipsū terminatur: qō si
odiy terminatur ad Deū denominavit etqz ipsū odiō habitū.
S: productiō, unū, cogitō, nequeunt nō denominare sicut
tū productū, unū, cogitū; nec calor, albidū, vel alia forma

pt n̄ denominari ab eo calidus, ~~et~~ subij illis, cui
semel conaturaliter unatur: go ~~habere~~ p̄fecta.

Denique v̄o

luntas contrarij per illis actus denominatur amens, et odio habetur;
quia in ipsa recipitur q̄ amor, quod odij: go si ab Deo tanquā
odij, remanens, tan amor, quod odij denominabitur etq̄ Deus
amatus, et odio habitus. Eodē r̄ōne probari p̄t, quod ille amor
n̄ remanens de peccato peccat; quia illud denominaretur ame-
ty, quod eque repugnat. Ingeniosy plane argēty; sed quod
nisi subidoz habeat solutioz, quod p̄ quoz parari possit et prin-
cipiū virtualis distinctionis, Lincū sc̄ptulus ne per actus con-
tritionis Deus odio habeatur, ametur peccat, sed dari n̄ p̄ssit.

Quod ut clarus pateat accipe unq̄, vel alterq̄ instanti; 1^a
odij absolute realiter ~~terminatur~~ remanens ad Deū vel n̄? si
1^a: go d̄nsminat Deū absolute realiter odio habitus, ut
probatur eo argumento ip̄o; si 2^a: go d̄nsminat absolute
absolute realiter n̄ terminatur ad Deū; amor vero,
quō absolute realiter ē d̄s cy Deo, absolute realiter termina-
tur ad Deū: ac prohibet proinde verificandaz contradic-
toriz in sensu absoluto, et reali, pro quibus n̄ suff. at sola
virtualis distinctio. Dūm: go h̄odcy contritionis realiter dis-
tinguitur a remanente ad Deū: amor v̄o eūsdē realiter
identificatur cy ipsa, et cy odio realiter adiunctis distinctis: et
en̄ mixtus, in creatis trinitate diuina sublimis; videlicet amo-
re identificat cy odio, et remanente ad Deū n̄ identificatur
inter se. Quis 2° d̄s n̄ ē vere negabile de contritionis amo-
re; ē tamq̄ vere negabile de ip̄o remanente ad peccat; et
similiter amor n̄ ē vere negabile de odio, ē tamq̄ de ip̄o ne-
gabile remanente ad Deū: in quo reatu absoluta contra-

En aliq̄ instanti: habitus indubitable, quo: qui
amat suiorem venḡ propter sanitate indubitable ordinatur ad
vixunq̄ ob̄, et tam̄ alteri, constituit amatur propter se,
alteri amatur propter aliud. Nec pluribus opus ē, q̄ nihil
frequenter quę eandē s̄q̄ subri dicesi dicesi prestare de
nominatomes: eadē cognito denominat int̄ cognoscens, s̄q̄
ob̄ cognito, quatinus eundē ip̄sy capax sit utriusq̄ denomi
nationis: eadē actio causam denominat agentis, s̄q̄ t̄y produ
cunt. Eadē uno s̄q̄ denominat informantis, materis v̄s reci
piens: et sic en̄ anni sapientis, quon̄ opus sit recurrere ad uno
licet. Distinctionis virtualis pro om̄i difficultatibus addenda
dandi.

Itaq̄ in s̄ra nego Minoris: in cuius probatione Majoris
distinguitur Majoris etiā probaturū n̄ satis, licet multipliciter s̄ra
probatur: si odij remuneratur, ad Deū, tendentia aversiva, et
declinante a Deo, seu detestando Deū, illy denominatur odio
habiti, concido Majoris: si remuneratur ad Deū tendentia af
feciva, et inclinante in Deū, seu amando ip̄sy, nego Major
is, et Minoris sub eadē distinctione. Explatur clarissime in actu
contritionis n̄ datur amor, aut odij ut s̄t, amor enj, aut odij
cuiusmodi repronatur a parte rei; nec ~~dat~~ datur itz amor, qui
sit ut eundē Deū, aut odij, quod sit ut eundē peccati; s̄d ac
tus contritionis ē amor indubitable detestate Deū, et simul
odij detestate peccati, ē itz indubitable amor Deū, n̄ propter
quodvis meriti, sed propter Deū sume delecti, tanq̄ moti
ty ip̄sy iuncti, amandi, et detestandi peccati ip̄sy contrarium.

Itaq̄ actu ille contritionis ē forlucet, et imprescandibilibet con
vicio hōi a peccato in Deū, ē tendentia ad aversiva a peccato.

concurra in Deo: ratio est manifesta, quia nullus affectus
candi potest a suo modo, alius potest intelligi sine modo ad quod
sumit speciem. 2°: quia odium est per se detestatur peccatum
propter se, aut saltem propter Deum sive directum: unde non fo-
ret in vera odium, nec amor contritionis, sed affectus alius longe
diversus. Sic est ipse motus quo pergit ab uno loco in alium, et
accessus ad unum, et recessus ab alio: unde quicquid convenit odio,
convenit etiam amori contritionis, et vice versa, scilicet respectu Dei
et respectu peccati; sicut quicquid accessus convenit, convenit
recessus, et vice versa, respectu rationis deorum.

Ad 18° Maior;
probationem distinguo Minorem, quoad 2° partem: Deus est capax
denominationis odio habiti ab illo facta vel ab illo odio, nempe
peccati propter Deum, nego Minorem, vel implicationem: sed alia
facta vel odio, quod sit odium ipsius Dei, conato Minorem; et cuius
modi facta vel odium est diversitate specie: ab odio contritionis
longe diversissime; non videtur in Deo aversive. Ad 23°
probationem nego causalem: non enim dicitur denominari Deum amari; quia
precise ad illum terminatur; sed quia terminatur peculiariter modo,
nempe concessive, et ad Deum ut sive bonum, et ut sic movens
ad detestationem peccati, tanquam contrarii sunt illi bonitati.

Ad 33°
concesso autem, et sonat nego consequentiam: disparitas est quod ille
facta vel non continent, nec prestare possunt suo facta vel subiecto, nisi
illud denominationem, sicut se habent calor et albedo, quae vel non aliter
prestare possunt, sufficienter communicantur suis factis, et ut non
solum non absolute illarum capaces, sed etiam, ut illas ab huiusmodi
quodvis accipiant. Quare accidit in odio contritionis, quod ad
precise denominationem amari, quae Deo tribuitur propter specia-
lem modum communicationis, nempe concessivum, continent etiam
denominationem odio atque habiti, quae Deo prestare nequit, quia
ad illum non terminatur modo aversivo.

¶ Sic ipsa que abicitur unia licet ad mag et fig remittitur, et utrand
Denominet unia; fig tunc denominat confirmate et mag infor
matu; et si e dicitur denominat fig etiam n uer mag. Ad
tunc mag consequentia, quia uoluntas e unia, subit uer mag
construere, et abunde capax e utriusq denominationis ab unia
fia uer mag: contra e concessio respectu dicitur tunc, scilicet dicitur
et peccati, quoru quilibet e incapax tunc gemini denominationis
amari et odio haberi suscipunt ab actu constructionis ut supra.

¶ Replicat 1^a, et nomina Lincau: nulla fia connaturaliter un
era subit incapax effectus foris auide: qd, si odij constructio
minatur ad dicitur, sequitur quod sit subit capax denominationis
nisi odio haberi, que continet talis fia. Distinguitur autem inca
pax effectus foris uniu, concedo aut, n uniu, nego aut et un
sequitur. Ad hoc ut aliqua fia connaturaliter commu
nicata subit uel tunc, sufficit unus capacitas ad unq deno
minationem suscipienda, licet sit incapax ad omnes alias,
quas fia continet, ut constat in unione connaturaliter
terminata ad mag incapax denominationis confirmate
et dicitur: si uero fia unq tunc denominationis prestare
ualeat, nique subit illius incapax connaturaliter commu
nicari. Sic calor, et calor nequeunt connaturaliter An
gelo communicari, quia incapax denominationis calid
et colorati.

¶ Replicat 2^a: prece nos ex multiplici denominatione
ne, contemplata in ead fia, pot hinc prestare unq certo aliter sub
it, et n prestare aliter; sed fia prestare unq denominationis et
n prestare alias et sic subit, contradictoria sibi: qd in ea un
adimus. Sicut constat, dicitur terminari amando et amo
re odio habendo; id enim e fia e ~~et~~ de ead denominationis in

veritas: q̄.

Ad 13 dicitur Maior: ex multiplica denominatione
respectu diversorum pot̄ fra unq̄ preterea, et n̄ aliḡ concedo Maior. res
preter eundem subto, nego supposity: et hinc similitudine Minor,
consequentiq̄: denominationes n̄ consistunt in ~~sub~~ fra solū fra,
sed in fra simul et subto, ^{capaci} quare, uti subto realiter distinguentur,
denominationes n̄ eleḡ dicitur realiter salteq̄ inadæquate, et fra
ut eadē ad 23 distinguo om̄s: si odij sit pure odij, aut amor
sit pure amor, concedo ant̄: si odij sit identicu amor, et amor
odij, sicut fieri tenemur in contradictione, nego ant̄, et conse
quentiq̄.

Obse 2°: albedo identificatur ex dependentia essate a
Deo; sed albedo dicitur videtur et dependentia a Deo n̄ videtur;
sicut ex videtur que Deo; cognitio ex, attingens uno re
latione, debet attingere et aliud: q̄ de eadē essate albedinis
verificatur videri et n̄ videri; que, ex contradictione quodlibet
determinatione veritatis indigent, et valeant coherere. Respondet
omnia ~~in~~ instantia in sensu reali, que probat acquirere
albedine, videri dependentia essate, que tamē idem videtur
tunc huius dependentia, sive Deo: q̄, quia ex eo, quod sit
tunc illius dependentia, n̄ deducitur, quod sit color, aut parti
cipet ratio sub qua potentiaq̄ seculari.

2^a quia albedo n̄ videtur
actu, qui correspondet huius expressioni dep̄ et dependentia ad eo;
et quia n̄ videtur sub hac expressione, sed solū sub ita albedo n̄
sequitur quod Deo videtur; ne ut tunc relationis cognosca
tur, ex cognoscatur relatio, n̄ sup̄, quod relatio quem modum
cognoscatur, sed debet cognosca ut relatio; sic albedo alieu simi
li, si cognoscatur precise ut albedo n̄ induit cognitionem albedinis;
si vero cognoscatur ut simile, quod conceptu ambuletur relatio,
nequit n̄ cognosci albedo albedo

Obi 3° 99. *perfecta substantia comparata cu substantia;*
sed perfectio substantie p^r ea exerceat, quia alii substantie ipse
fectione alii; et tamen substantia auocari nequit; nec enim una
p^r ea magis substantia, quia alia: p^r ea de substantia, et eius per
fectione verificatur contradictoria, que distinctione virtuali secul
afferant. *Operatur similitudo duorum longiorum equalis est*
militudini duorum breviorum, et perfectio duorum Angelorum. *Mais e perfectio*
tione duorum breviorum; sed utraque similitudo verificatur cu duobus per
fectionibus. p^r ea de perfectione, et similitudine verificatur quod alia
e maior, et alia si e maior, que e manifesta concacatio.

Respondet
ad argumentum: dicitur augetur perfectio substantie ipsa substantia cre
at, n^o quod in ratione substantie, que consistit dicitur in indubitable
sed in ratione perfectionis quia dicitur substantia magis perfecta, que alia.
nulla p^r ea concacatio in eo includitur, quod substantia imperfectior par
ticipat ratione substantie et de ipsa se affirmabile hoc patet, quod ac
de alia substantia perfectioribus. *Dicitur vero est si perfe*
tio est, et substantia e est maior, nec in ratione quod perfectio
ni, quod in presentia n^o continetur.

Ad confirmationem similitudinis perfectio
Angelorum, et eorum mutua similitudo cocedit perfectionem, et simi
litudinem breviorum, n^o in ratione similitudinis, sed in ratione perfectionis. Si qui
de Angelis magis perfectis que brevioribus, eorum magis perfectis, n^o dicunt ea
formitate relative ad plures, que brevioribus se comparant; Deo stat coc
dit perfectionis creatis Angelorum in ratione perfectionis sine cocacate in ratione
similitudinis.

Utraque utraque e maior in ratione perfectionis, neutra tamen
e maior in ratione similitudinis, de Angelis si magis perfectis, sed
n^o magis similes, quia merume respondent; quod. duos entitates mi
noris perfectionis, que alii confundantur sub genere et deficiant
in quo stat omnimoda similitudo prohibetur.

DISP²^a

D DISTINCTIONE RATIONIS
ET PER QUAM PRECISIONEM
FIAT
SECTIO I^a
QVOD SIT ET QVOMODO
FIAT DISTINCTIO RAO
NIS?
Ubi D IDENTITATE ILLI O
POSITA.

Distinctio rationis est illa quae per rationes, seu per actus intentionales
fit inter eorum, rebus quidem, sed non realiter distincta, sed inter ani-
mal et reale. hoc; dicitur autem quodammodo eorum conceptus
sive sine alio, vel utrumque diversis conceptibus. Sicut ergo dicitur dis-
tinctio realis, quoniam in statu reali unum potest esse sine alio, vel
esse a parte rei. Diversum ab alio: sic per analogiam quando dicitur
dare distinctionem rationis, cum illud ipsum evenit in statu intentionali,
vel in esse cogniti.

Per conceptus animalium obiecti sensitivi quodam
modo existit in mente sine reali, quia tota illius conceptus energia
commode conceptus potest quidem dicitur esse reale. Per hoc ut conceptus
sive animalis, reale, simul habitus obiecti sensitivi, et diversis
apparent diversis, quia illorum quodlibet diversimode conceptus,
per ordinem scilicet ad diversas operationes sentiendi, et discutendi,
quoniam aliter ab alio ad plerumque sui conceptus pendet.

Duplex dicitur solent huiusmodi distinguere; nempe rationis ratiocinatio 91
et rationis ratiocinatio. Præ que nulli habet fundamentum in
re, sed ab actu fit, vel per computationem summorum et erit, placit;
vel eundem iterando computationem, ut hos hoo. Quæ que habet funda-
mentum in re, ex quo fundamento posuit circa id obit efformare
computationem ducem, et inæqualem, sive inæqualem claritatis. Id est, que
cum quilibet non concedit et auuat totam obit cognoscibilitatem et
quod ano. Tria enim cognoscere ponamus hanc claritatem respon-
dente huius computationis, aut uocibus animal, raale, uibile, et, dy
illud cognoscimus solo comptu animal, cognoscimus comptu in-
æquato, et ducere a comptu respondente uocem raale. Cuius
autem dicitur fundamentum et, reale ducere a operari sentien-
di, dicitur et.

Modo de sola distinctione rationis ratiocinatio loque-
mur, que sola est proprie distinctio rationis. Ad hanc distinctionem rationis per se
comptu et comptu; que datur cum præter aliquid in suo computatione fit
si involuit aliud, quod tamē clare non exprimitur. Satis est distinctio
inter computationem substantia, et erit, a in illa fortiter inclusio. Satis est
uocem fit, que datur inter defini et defini, hoo ip et animal ra
ate. Utraque reduci fit ad distinctionem rationis ratiocinatio; aut
satis non est proprie distinctio rationis.

Quæ distinctio rationis ratiocinatio, que
que sola in hoc genere propria est, dividitur in fundamentali, et
actuali, sive forti. Fundamentali in ip est distinctio, que funda-
mentum distinctionis ab actu facit. Actuali, sive forti est, que ac-
tualiter fit ab actu, et alia preu, alia positi dicitur. Pre
circa est cum inter simplicia computationem et præter aliquid præter obit;
nihil de alio præter cogitando, et ut cum attingit hanc præter præter com-
putationem animal; que distinctio uocem uocem solet inæquale et incom-
pleta, quia unum tantum ponit distinctionem et comptu.

Positi, que adque
ta, et melius completa dicitur, que et fit cum duo vel plura præter obit
in mente apparent propriam unum comptu consistuntibus plura
uocem et ut cum inter simul habet computationem hoo, animal

(realy intelligit) talis in ipis comparatis, et in denominatione, quod ab
illis sumitur. Ratio autem est, quia illa cognitio est in unum, et non in
reale unum sine alio, sed indivisibiliter utriusque, non potest denominare
unum dicitur ab alio.

Supra cum sit expressio utriusque, eo parte actus nec
mutuo, nec in mutuo, nec fortiter, nec obverse precepsit unum ab
alio, nec ponit unum et aliud, nec ex parte obvi, ne comparatio actus:
at huius prout et qualiter aliqua necessitas est ad distinctionem rationis. Sicut
Dicitur Thomas in 3° dist. 2^a q. 3° corpore, docet attributa Dei
non aliter fieri ratione dicitur nisi per pluralitatem conceptuum in
omni, et sic docet Causam in responsione ad 3° generalitatem.

Sicut, nam dicitur

talitatis animalis est ratio non expressa per illi actus: sed neque apud
vel reale dicitur, quoniam deus, adhuc est adveniens quia ratio unum.
Dicitur ergo mensura nec est ratio fluxa, et est ratio nulla: de
adventu saltem conceptus, qui nec cogit definit uniformem, et deo non
est unitas ratio nec consona expressiones diversas, et deo non est ac
realis distinctio ratio. Talis est pro dictis conceptus. Distinctio ergo
ratio duo requirit: nempe conceptus actualiter distinctus, et diversus
modo definibilis: si aliter dicitur, illa est deficit. Et hoc de di
tinctione ratio.

Veritas illi connotata, antiquo sensu copulanda est. Est
ergo distinctio ratio conceptus, vel unus vel multiplex, quo obvi connotat
tunc uniformem definibile, ita ut unum eorum non ponit definiri
nisi per aliud, vel per illius copulationem. Sicut vocem definibilem
mediata ita ut si A definitur per B, et B per C, et per D
hoc per D fortiter dicitur. A non dicitur per D, sed est per C et
per D. Dicitur fortiter: non ab illa negantibus distinctio in Causa,
et naturalis intusque, pro eodem accipitur distinctio, et distinctio
fortis ac distinctio et distinctio ratio, aut per ratio.

Quod pro

est mutua, vel non mutua: hoc enim est fortiter animal hoc tam dicitur
si accipitur non est fortiter hoc: sed de hoc pariter. Unitas fortis sepe
recurrat cum identitate fortis: sepe etiam accipitur pro conceptus.

attingente obiecta realiter plura, presandendo tam a pluralitate, et 93.
constituendo obiecta uniformiter describilia, ut compositus homo animal
C. Hinc unitati contraponitur pluralitas rationis seu expressio
pluralitatis realis et talis. Fardus licet certissima realiter obiecta affe-
rioni distinguantur ratione, quando tamen intercedit distinctio rea-
lis, continentur distinctio rationis, quae communiter solum tribui-
tae certissimae, quae supponuntur realiter identificata.

Pluralitas

vel ratio dicitur, vel de certissima ratione dicitur, et est eorum facta
sive ratio: vel dicitur de certissimis, quae cognoscuntur ut realiter plu-
ra et est pluraliter simulata signata. Supponimus semper distinc-
tionem rationis consistere in ipsis compositis, atque potius esse obiecta. Dis-
plicet hoc sicut quibus si est ratio una ubi placet Cogere
contra fisiones huiusmodi satis in superioribus disputatis e.

SECTIO 2^a UTRUM DISTINCTIO RA- TIOIS FIERI POSSIT PER OBTIVAM PRE- CISIONEM VEL SOLVM PER OPLEM

¶ nunc nomen est a multitudine denuotum, subiectum illi
autem obiectum, quae eo praeter realiter identificatio, quae quodammodo
representant, omni alio: si hoc praeter proprie fiat in obiecto, hoc
est si cognoscit praeter cognoscit et attingat unum praeter, reliquis
obiectis intactis, et incognitis, vocatur praecisio obiectiva: quod si cognoscit
re ipsa attingat, et cognoscit tota obiecta realiter, sive omnia illius
praeter realiter identificata, ad claritatem ita tenet, ut praeter apa-
reat obiecta, ac si aliter duntaxat haberet praeter, dicitur praecisio

fortis, sive eo parte actus aut eo parte modi. Quod cognoscit ani-
 mal est percipio obvia, si percipiat talis fuerit diversus in hoc,
 ut per se realitas animalis attingatur et cognoscatur;
 realitas vero actus, vix manifeste non abstracta nec cognoscitur.
 Sive cognoscit animal totum hunc entitatem attingat, sed adeo im-
 perfectum, ac sub obtusa, ut si hoc. Invenitur fons animalis
 percipio fortis. Quo primo quod est inter nos percipio et obvia
 vix disputata utrum distinctio actus fiat per conceptus obvia,
 an solis fortiter praesidentes.

Quicquid scire aut virtualiter intem-
 perat, dicitur propegnant, tunc est etiam percipio obvia que
 illi admittit incommensurabile; et eo alio pro percipio obvia sunt
 et forte cursus limitatus, et Martinus dicitur a Sathie,
 n. 222, ubi percipio imperatorem fortiter inveniunt,
 et modum praeteguntur, reliquos, sed illius dicta parum senten-
 tia fortiter praesidentem tenent, deoq. mutamus. Ex nostro
 itaque habent obvia percipio Boninck Compton, Inquendo, et
 alii percipio et manu scripti magno acumine. Per percipio-
 ne fortis militat communis sententia nostrorum, et ut Alua
 videtur, Ariaga, Obudo, Danady, Hulloa et frequentes et
 eo coram Alua Bonaspei Calaguanianus, Foweaqui
 et nos sub eadem, atq. adeo

VINCITUR PERCIPIO OBVIA

Fundamentum commune scilicet insolentia contra obvia percipio
 est huiusmodi de subro realitate incommensurabile, seu quod realitas est
 unum et idem verificari nequeunt praeter stricte contradictoria; sed
 verificantur praeter percipio obvia: quod. Probatur Minor: pon-
 ta percipio obvia animal huius vix cognoscitur cognitione
 animal, et reale huius esse non cognoscitur eadem cognoscitur
 ne; sed cognosci, et non cognosci realiter cognoscitur si praeter stricte
 contradictoria; sicut produci et non produci eadem productioni: quod
 de animalis, et reale, quod si unum et idem verificantur contradic-
 toria.

Cogitatio eo percussione obtusa sequitur animal cognoscit, et simul
non cognoscit eadem cognitione: probatur scilicet eo positivo, cuius effectus
navigaverit maxime de hoc a longe usque eo motu cognoscitur
ut animal non videtur reale vel hoc, suo casu apud obtusitas cognos-
citur anima hoc et non cognoscitur reale: hoc reale non cognoscitur
hac cognitione animal ut vulgari: sed hoc animal est hoc reale: ergo
hoc animal non cognoscitur hac cognitione animal. Vel e converso sic: hoc
reale a naturali cognoscitur hac cognitione animal, sed hoc re-
ale est hoc realitas animalis: ergo hoc rationale cognoscitur
hac cognitione animal. Quod si negaveris pari iure dice-
re esse animal posse produci et reale non produci eadem productione

Hec duas contradictiones
convenit quia si ille cognoscit et non cognoscit eadem cognitione non
obtinere identitatem reali: hoc contra est contradictoria coniuncta non mi-
nus repugnant in eadem rebus, quae intrinsecque, ut de viis et non de vi-
sibus. Accedit, quod contradictoria intersecta sequentibus, nem-
pe inter cognoscere animal, et non cognoscere animal, quia non cog-
noscat reale, quod est ipsum animal.

Commutatio et Polaris distinguit
duo genera praeterea, alia, quae conveniunt obitio secundum esse phi-
sicum, sive in statu physico, et reali, independentem ab interu-
praeterea producti alibi. Et: et hoc affirmari, et negari nequeunt sine dis-
tinctione proportionata, videlicet physica, et reali. Alia vero subtra-
ta intentionalia, sive quae conveniunt obitio secundum esse intentiona-
le, aut cognitum, vel in statu intentionali, in quo substantia conceptus;
et hoc ut simul affirmantur et negentur postulant quidem aliquam subtra-
ctam distinctionem, sed sibi proportionatam, et in eadem linea, nempe distin-
ctionem intentionalem, sive rationis.

Hanc vero distinctionem esse esse effectum comp-
tus ipse praeparat, et inadequatus, qui de attingit unum aliquid pra-
ter ~~reale~~ ^{physicum} reale sive non attinet, quatenus realitate identificari non
debet et coniuncta facit distinctionem et distinctionem inter illa. Hinc
docentur praeterea cognoscit et non cognoscit cognitione animal non esse con-

Dicitur, quia licet animal et rationale sint unum realiter, tamen
duo per rationem, quae qualitas exercite fit ab ipsa cognitione animalis
inadequata, et precursiva; et abunde ad contradictionem intentiona-
lem, quia si illa non maior distinctio requiritur, quae inten-
tionalis sive rationis.

Docent 2° falso affirmari, quod eadem entitas hinc
cognoscatur et simul non cognoscatur cognitione animalis; quia solum
verificatur, entitatis hinc cognoscitur, inadequata, et non cognoscitur adaequata
in quo nulla contradictio. Docent 3° sicuti nomen compositum
falacius est, quia transit ab statu physico, ad statum intentionalem, id est in
minori affirmat identitatem physicam eorum, et in conclusione in-
fert identitatem intentionalem: hoc enim philosophus animal est rationale loquitur
de animali ~~per~~ in statu pure physico, haec autem alia animal cog-
noscitur, non loquitur de animali pure physico sed de illo ut ex-
cite translato, sive illud excite transferendo ad statum intentionalem,
in quo igitur animal non est rationale.

Denique docent, predictum sicuti
sicuti est illud ex dicto tomo vulgato: cognosco quod Choroicy; sed
Choroicy est veniens: ergo cognosco veniens. Vel illud: animalis
est genus; sed hoc est animalis: ergo hoc est genus. Utrique autem fa-
laciosus est: hoc est in summa philosophiae doctrina, circa quae robo-
ra arguuntur sicuti 1° denominatio cogniti cognitione animalis
cadit supra realitatem physicam animalis; sed realitas physica ani-
malis est realitas physica rationalis: ergo denominatio illa cadit supra
realitatem physicam rationalis.

Dices: cadit supra realitatem physicam ani-
malis et rationalis, sed non supra totam. Sed contra: hoc ipsum est
contradictio: deo enim produci et produci convenire requirunt ani-
malis et rationale, quia productio cadit supra realitatem physicam,
quae cum sit indivisibilis, vel tota vel nihil illius attingit: per ergo
de dicendo est de denominatione cogniti. Est inquam, indivisi-
bilis physice, sed non intentionaliter. Cito: haec denominatio cogniti
non cadit supra animal ut dicitur ~~vel~~ dicitur intentionaliter a ra-
tione: ergo frustra recurrit ad indivisibilitatem intentionalem.

Quod denominatio cogniti non cadat supra animal ut dicitur 79
intentionaliter a reali; probatur: animal ut reale dicitur vel
dicitur a reali est animal ut cognitum, hoc ut est involvens cogni-
tum presunderit, et dividit illud a reali; sed denominatio
cogniti non cadit supra animal ut cognitum, et aut est involvens
cognitionem; alioquin cognitio ipse ducta se ipse cognoscere et
habet pro obiecto, quod nemo dicitur: ergo denominatio cogniti non
cadit supra animal ut reale dicitur a reali: ergo cadit supra
identitatem phisicam animalis, ut realiter dicitur a cognitione, et
distinctione ipsa realis: ergo et cadit supra reale phisicum.

Probatur
consequentia: animal est subiectum denominationi cogniti, prout
nullus dicit distinctionem a reali; sed quodquid convenit ani-
mali ut nullatenus dicitur a reali, convenit etiam reali; ut est vi-
dens: ergo. Probat Major: animal subit denominationem illam,
prout realiter condiscernitur a distinctione realis, sive a cog-
nitione, que per se nota est ipsam distinctionem realis; sed
animal ut ita condiscernitur, nullus dicit distinctionem a reali,
ut patet: ergo.

Nec dicas, denominationem cogniti cadere quidem
supra animal phisicum prout dicitur a cognitione, et distinctione rea-
li, non tamen supra illud prout in statu phisico sed prout coequate trans-
latum, vel illud coequate transfundo ad rem intentionalem, et conse-
quenter illud coequate distinguendo et dividendo a reali; quod qui-
dem in presenti sufficit, quia non est opus, ut distinctio precedat, sed satis
est, quod committitur. Sed contra est: omnes hae denominationes trans-
latum, praecisum, dicitur esse cadere supra esse dicitur animalis, licet non prout
in statu phisico, tamen prout realiter dicitur a translatione, praeci-
sione, et distinctione, atque adeo prout nullus dicit distinctionem a reali:
ergo et cadunt supra ipsum esse phisicum realis; quod proinde denominabi-
tur translatum, praecisum, dicitur cognitum, sicut ipsum animal.

Summa
ita et coplatum; distinctio, et praecisio realis non committit incommu-
ta animalis, sed illud transfert ad statum intentionalem, quod des-
tinet incommuta manet reale, post translationem, quae ante illam.

ergo esse reale transference. Probatur consequentia licet status intentionalis sit extrinsecus animali, tamen quod manifestatur est ipse expressus, et intrinsecus animali, quod in illo statu nullus ~~est~~ ^{est} sub mutatione intentionis: ergo in illo statu manet intrinsecus reale: ergo reale, ~~quod~~ est in illo statu: ergo ad illud transference sicut ipse animal.

Duo hic per se habenda semper notare oportet. Primum in sua solutione totale. ut dicitur in summe ludere. Si ergo quis reas quo pacto possit cognito ab ipso animal non attento reale, et sint unum et idem? Respondent, quia licet sint philosophice unum et idem: non tamen intentionaliter. Et cur non sit idem intentionaliter? quia inquirunt unum transference ad statum intentionalem et non aliud. Unde ita, quia cognito ipsa, respondent eo suo modo respondendi separatim dicitur, praesertim, et distinguunt intentionaliter unum ab alio. Sed

visus unum transference et non aliud, separari dicitur, praesertim, et distinguunt intentionaliter ab alio, nihil per aliud potest esse fortissime in veris principiis, quae unum cognoscit et non aliud, vel certe dicitur quid aliud fortiter sit: ergo pro reo reliquit id ipsum fortiter, quod inquiratur atque adeo de cyclo committitur vitiosum. Secundo non est ^{magis} magis prope latere equivocationem in hac voce intentionalis aut intentionaliter: praesertim cognoscit et non cognoscit: vocantur quidem ab obviis contraductoria intentionalia: quo autem sensu, ipsi videantur. Sunt quidem intentionalia, quatenus cognoscit et opus intentionis, reas, et intrinsecus: et tamen opus reas philosophice, et philosophice ab intrinsecus productum.

Ergo autem tendentia cognitionis in obviis sit tendentia ipsamet cognoscit, et est consequentia intentionalis simul et philosophice, eo sensu, quo utrumque invenit cognitionis. Est philosophice tendentia illa, quia philosophice eorum intra animal, et philosophice ab intrinsecus productum. Est intentionalis: quia quia est opus intrinsecus, et quia est attendentia representativa obviis quod tunc nihil est aliud, quod ipsa intrinsecus cognoscit. Quam

obviis sicut cognoscit non habet esse intentionale in intentionis

nale debet, quod in sui eorum tendit ab inta n solum
illius causae, sed etiam, ut cognoscere, vel cogitare de eorum
cognitioni; si tendentia cognitioni in obitu, n e intentionale, si
hoc indiget, quod tendentia cuiusmodi pendet ab operante suppo
nente finem eorum tendentia cognitioni: hac enim semel posita circa
omnes operantes inta ponitur tendentia cognitioni in obitu, que
pendet e. aliquid vere finem, et vere et realiter eum inta
animam: uno si proprie loquamur n datur tendentia cogni
tionis, sed epra cognitio tendentia inta in obitu.

In hu materia
fundamentu solutionis arguitur corbis. Illud quide in eo e qui
prae cogniti et n cogniti, n contradictoria intentione ad
que pendet a se, dicitur intentionale sine ratione subiecti. Impus
natura hori: subta, de quibus verificantur contradictiones, sunt
contradictiones, sicut vere, et proprie debent ee unio, que vere et
proprie affirmatur et negatur de hu praet aliquid, sed ani
mal et reale n n sicut vere et proprie uny et aliud, que ve
re et proprie datur tendentia cognitioni in animal, et n in
reale. n a obitu: qd.

Maori experientia constat: probatur Ma
ria: qd vere et proprie datur tendentia cognitioni in ani
mal et n in reale (nempe apud obitu) que vere et proprie
datur sicut predestinatis salvandis, et n reprobis; sed ani
mal, et reale n n sicut vere et proprie uny et aliud: qd. Maori
n videri que ratione negari possit: nq cognitio animal propriissime
et verissime, independentia ab omni cogitatione de illius tenden
tia tendit in animal, et in reale perinde n tendit, n a ad versa
tionem, at n obitu reale n ee.

De Minori nervo an dubitare que
que audeat. Probatur nihil omnino: omni aliter animalis
a reali, componitur ex propriissime, et sicut verissime utriusque
identitate de religione dicitur salvandis et reprobis n compo
nitur ut vere cony inductionem; sed abest n excludens vere
identitate, n e sicut propria in genere aliter, que propria e

in genere discretionis illa, quae concludit vices inducentis, sicut
dicitur evidens. 30.

Quia forte, et proprie in aetate illa in
sua linea intentionali, huius discretionis in suas duas aetates
illa, quae funditur proprie in linea intentionali, absolute lo-
quendo impropria est respectu discretionis propriae; et
tendentia vero cognitionis animalis in animalis, et non in rationale
absolute loquendo minime est impropria respectu discretionis
eiusdem. 30. non est proprie animalis, et rationale non unum et aliud,
at animal cognoscitur et rationale non cognoscitur. At evidens
apertum, et proprie debet dari unum et aliud, quae proprie affir-
matur aliquid de uno, et negatur de alio. 30.

Veritas et veritas
dicitur: aliud est verificari praeter intentionalem, aliud verificari
intentionaliter: sicut aliud est contradictoria de linea inten-
tionali, aliud contradictoria intentionalis. Cognoscitur est cog-
noscitur si contradictoria de linea intentionali, quia tale est pro-
dicatum quod affirmatur, et negatur; contradictoria vero est
hac affirmationem et negationem assumptam, non est intentionalis,
quia praesens independens ab actu, a quo pendet quidem
tanquam a causa tendentia coacta intentionali in obiectum, non
tamen pendet, quod affirmatio, et negatio huius tendentis respec-
tu eiusdem unde eo tantum constitutum contradictionem, quae abstracta
nullo modo pendat.

Declaratur in actibus voluntatis amari
libere et non amari libere si contradictoria de linea affec-
tiva et de genere libertatis et in hoc si contradictoria volunta-
ria vel libera; tamen contradictio resultans non est contradictio
voluntaria vel libera, quia voluntatis requirit facere aut im-
pedire contradictionem ex illis resultans, ad quae proinde
referendum non sufficit dicitur libera, si possibile est. Dicitur alium
accidit in destructione rationis exercit facta per adversarios

per cognitionem omnium procedunt; et illa enim dicitur, aliter se
paratio, dicitur esse intentionalis, sicut opus intentus, qui licet
physis producat separationem, non separat phisice; separare au-
tem si in ratione separationis est quid phisice.

Declaratur ut
terius in his praeceptis cognosci animal et non cognosci animal, quae
similiter sunt contradictoria de linea intentionali, eorum con-
tradictio non est intentionalis, sed participat per strictam rationem
generis contradictionis, quae contradictio est, animal
videtur, animal non videtur, quae licet sint contradictoria
extrinseca, tamen strictissima eorum contradictio indiget ma-
li, et intrinseca destructione subiecti. Similiter cognoscere
et non cognoscere sunt contradictoria intentionalia, sicut cognos-
ci et non cognosci; et tamen per strictam sibi contradicunt, quae
produciunt et non produciunt.

Nec dicitur esse quidem intentionalia sed
intrinseca: nam diversitas intrinseca et extrinseca, materialis et inep-
ta est, ut constat in praeceptis vii, et non viii. Nec dicitur iterum, quod si
aut praecepta cognosci et non cognosci fundantur ex tunc contradictoria, si-
ne interventione intentus, ita semel posita cognitione animal necesse
est et sine ulteriori operatione rationis, resultet separatio animalis
a ratione, quae proinde in hoc sensu non est intentionalis. Sed: attamen
ipsa separatio se ipsa fortissime in ratione separationis est quidem
intentionalis, et improprie participat ratione separationis ut
sibi secus accedit in contradictione praedicta ut ostendit.

Loquitur
facile arguitur instaurare poterit, et urgere aduersarius. Nunc
observa, in quibus et falso dicitur obtinere praecepta cognosci cadere
supra animal secundum esse intentionale; cum animal secundum
esse intentionale includat cognitionem; praeceptum illud cadet supra
complexum ex animali phisice, et cognitione, quod est plane falsum.
Quid enim refert, quod praeceptum illud sit intentionale, et quod ani-

mal exerceat constitutus in hōi statu per cognitionem?

Certe

Gratia sapientia et albedo, accidentia sūt, et constituntur ex actu subiecti
in rōe sancti, sapientis, albi. Hec duo cadunt supra subiectum
secundum ē accidentale vel secundum ē sancti.

Hinc constat, quod falsum

in hōi nostro solum preterea, innans ē. Scimus de hōi hōi idem
falsum, quia eo cognitione. Certe arguit cognitionem accidentis rea-
liter ab ipso divi, scilicet adventu, sive actu venienti. Hec
vero solum a cognitione animalis arguit cognitionem solum in
distincti realiter ab ipso. Et si solum simul huius albedini minime fa-
laci: Corsicus ē qui venit; sed et cognosco Corsicū; et cognosco il-
lū, qui venit.

Probatur, quod ulterius conclusio nostrae de preces-
sione obnoa impediuntur contradictoria phisica et intrinseca: et
reprobatur. Probatur assumpti: si animal cognoscatur, et reale nō
cognoscitur cognitione A, animal habet intrinsecam capacita-
tem et proportionem, ut terminet cognitionem A, et reale illud nō ha-
bet; sed si contradictoria phisica et intrinseca: et. Hinc con-
stat quod B patet: cognitio enim attingens aliquod obiectum nō fa-
cit, sed supponit in illo capacitatem et proportionem intrinsecam
ut attingatur ab illa, ut nemo dubitat. Constat etiam quod
D: cognitio enim ne curius attingit obiectum illud, quod habet
capacitatem, et proportionem intrinsecam cum illa ut ē certum: si
reale nō attingitur, nō habet hanc capacitatem, et proportionem
intrinsecam: et animal in statu phisico habet aliquod prae-
intrinsecum, quod reale nō habet; alioquin contradictio recu-
deret plane.

Respondetur, totam hōi entitatem ē intrinseca capa-
citatem, et proportionem, ut cognoscatur in adequatum, et totum nō ē

capax ut cognoscatur adequati et cognitionis animalis in
quo nulla est contradictio. Tota igitur huius entitas est capax ut
cognoscatur non tota, sed solum qua parte est animalis: quomodo enim
animal est capax, ut ea cognitione cognoscatur ipsi animalis sine
reali, et similiter reale est capax, ut animal cognoscatur sine ip-
so reali. Ad id est in proportionibus: capax est capitalitas et pro-
portio intrinseca inter reale et reale. Et contra philosophum non erit
tunc defendi potest animal huius specie produci sine reali, cor-
pus est intrinsece capax, non ut ipsum, sed ut anima sentiat, et du-
curat; animal est intrinsece capax, non ut ipsum, sed ut corpus
videatur, et tangatur: quod non foret philosophum, sed negari. Philosophari

2° capacitas et proportio intrinseca realitati, et ut non ipsa, sed
animalitas remanet cognitionis animalis, gratia et falsis abstractum,
et non nisi ad illud ut arguitur, quorum talia est eius et commentitia,
capacitas, et proportio intrinseca ad aliquod denominatum non certum
sicut respectu cuius est accidentaliter et de materiali se habet ca-
pacitas illa; sed huiusmodi est que de veritate in realitate ab-
solvitur, siquidem realitas ad id adeo illius proportio et capacitas pe-
tenda se habet in parte respectu cognitionis animalis, ac si se vera
non advenit: est ergo propter inutili capacitas dicta, et voluntarie
concoctata tanquam difficultatis obsequium.

Secundum impugnatur obiecta
presentia: quia cum omnis cognitio sit similitudo, et imago inter-
nionalis obiecti in eo consistens, quod ita se habeat obiecti in even-
do, sicut cognitio in representando, verificabitur hoc de animali
respectu cognitionis animalis, non vero de reali, quippe quod non est
illud obiecti: ergo in evenendo, et proinde realiter, intrinsece abesse se
habet animalis, ac reale, cum illud et unum se habeat in evenendo,
sicut cognitio animalis in representando.

Secundo quia si a obiecto
virescens postea cognitione animalis reale manet in statu in

cogniti; q̄o etq̄ animal habet in statu incognitōe Proba con-
sequentia: rāale, ut concedit, manet in statu incogniti;
sed in eo statu ut potest p̄t̄o retinet reū animal; q̄o et
animal manet in statu incogniti; atq̄ adeo cogniti utra
simul et n̄ cognoscitur: quod repugnat. Consequentia in
falsa, et minor consistat; quia rāale nulle cognitione
affectū, manet incogniti et in statu p̄t̄o.

In re recurrunt
p̄t̄o. Ad dūy eūs rāos ficti, docentes distinctione
rāos de ob̄o intrinsecog et ficti ab int̄u apprehendente ani-
mal, ut intrinseca a rāali dūy: itaq̄ p̄t̄o ob̄o apud
q̄os fictive fit a cognitione, fortiter autē consistit in f̄a qua
q̄ facta intrinseca ob̄o. Sed fictiones huiusmodi salū manent
impugnate, et pro presenti subsunt forq̄ ad salvanda contra
dūtoria facta, n̄ tam vera et realia qualia n̄ cognoscū et n̄
cognoscū.

Inferre Dira ē f̄: cognitione p̄t̄o n̄ fingere
p̄t̄o nos docet Dūy Tomas nominat̄ p̄t̄o q̄ 8^a a
a^l ad 13° et opusculo N^o q̄ 1^a et 2^a: docet, ut distinctione
rāos, etq̄ p̄t̄o et completi in q̄s menti actibus corū
tere, ut p̄t̄o videlicet. Dira ē 2^a: si cognitō animal ha-
prehendit animal intrinseca dūy a rāali, n̄ apprehendit animal
verū, et realē, sed chymicū, p̄t̄o ac si illud apprehen-
deret identicat̄ q̄ est lapidē: hoc autē aperte falsū ē. Fando q̄
argūy p̄t̄o de p̄t̄o contradictoriū eque usq̄ et in illa p̄t̄o
ac qui eadē cognitione, in qua hōm̄ p̄t̄o ob̄o collocant,
ut contradit aplicari hōm̄. Angelicus Doctor manifeste do-
cuet p̄t̄o falsū. Quod ut brevit̄e ostendam, p̄t̄o simū
rei eē dūtorū in ordine ad p̄t̄o, de attributis et p̄t̄o
nibus Absolutis Dei, ac de p̄t̄o realit̄e identicat̄: neque
in ha desentiant. aduersariū admisse semel dūtorū rāos
rationalē, interē divina attributa p̄t̄o eg sepe statuit Di-
vū cōtra, p̄t̄o in 1^a dūy 2^a q̄ 1^a art 2^a corpore

Ad idem q. 2^a de veritate art. 2° ad 3°. ubi et sibi
obiciat, quod nomen scientia n. p. dicitur de Deo, quia n. signi-
ficat totam perfectionem ipsius, et si n. significat totam, nihil ipsius
significat in Deo n. invenitur pars. Quia ad hoc dicitur
Somas

Respondet ut si facti in Deo inveniri patet per se
q. ut si nostris obicitur, inveniri patet per cognitionem ob-
noie procedentem? si illi fuerit, ita plane respondet sed ali-
ter se res habet. si si audi: q. nomina sunt signa entium, 2°
hoc se habet nomen ad totalitatem alius rei significandae,
secundum quod se habet inter in intelligendo. Inter autem nostrae
totae dei invenitur p. intelligere, sed n. totaliter totae: quia ne-
cessarius e, ut de ipso, ~~et tota~~ aut totae intelligatur aut n. d.,
et tunc eo n. sit pars, et totae. Sed dico n. totaliter, quia n. per
fecte cognoscit ipse, secundum quod ipse e in sui natura cognos-
cibilis. . . . Similiter et nomina, quae de Deo dicuntur, ipse
totae, sed n. totaliter significant.

Hic adeo propria perspicua
pro nobis s. ut nec ipse nos clarius breviorum forte expona-
mus, et recedamus obnoie. Ad dicitur Somas, et nos
q. ipso: per hanc completa sapientia v. attingitur totus
Deus, sed n. totaliter, id e, tota claritate qua p. attingit.
Econtra obnoie: p. alii completa n. attingitur totus Deus,
sive totae, quod e in Deo, sed uny duntaxat attributy voce
ab ipso et reparatur rationaliter ab alio. Nonne
inter se una? Similiter autem verget ratio et autoritas dei
forma in omnibus partibus realiter identificati. Multo
alia n. minus clara testimonia, quae videntur possunt apud
si Lozada tractatu 2° Logg dupl^a cap^o 7° paragrafo
10°: ubi ostendit etiam, Commy Doctorum testium propriu
sione formali

SOLVUNTUR ARGU- MENTA CONTRA RIA

Argues 1°: recluse precisione obvia, animal et raale re
 n̄ possunt fieri duo per raos: q̄o requerunt raos distingui,
 quod apud omnes ē fallax. Probatur ā: recluse precisione ob
via quocunq̄ cognitio attingens animal atq̄ attingit similiter ra-
ale, et conversis: q̄o ut ut ut ad naturā in intu per quolibet cognitio
ne: q̄o namq̄ possunt fieri duo per intu. Ofumatur 1°: recluse a
precisione obvia conceptus ut foribus rae raale correspondent
ex parte ob diversas fortitates aut comptus obvius: q̄o totā distin-
ctio et per comptus faciles, quē ex realitate distinguantur, nullus
remanet locus distinctionis raos.

Ofumatur 2°: quā negata hac
precisione, animal et raale conveniunt in omnibus præ
denominacionibus raos ita ut nihil verificatur per raos de uno,
quod similiter n̄ verificatur de alio: q̄o si uno; ad quod n̄ distin-
guentur per raos. 3°: quia per comptus animal n̄ presumit
ur animal a semetipso sed solum a raali, et foribus et an: q̄o
aliquid verificatur de raali, quod n̄ verificatur de animali,
nampe ē id, a quo animal presumitur: q̄o eius contradic-
tionis premissa, quibus obvius premissa intendimus. **Ad**

clarior solutio habenda ē per oculi doctrina de distinctione
raos supra tradita, quæ hæc ultra de claritate operet. Dis-
tinguit q̄o raos complexa quæ per comptus acta distin, et de
finiē diversos, per quos præ realiter id clarificati tribun-
tur ab intu denominaciones diversas, quomodo sola exis-
tente cognitione animal n̄ presumitur, nec distinguitur
per raos animal a raali obvius specificatio sumpto.

sed a reate ut representabili per conceptus reate possibili: deos
dicimus supra, distinctionem reate completam non fieri nisi per deum
conceptus autem eadem, et defective decessor, ut animal reate
distinctionem vero incompletam, et perfectam stare quidem cum unius
evidentia cognitionis, sed ut ad duplicata vel connotata pos-
sibilitate abscissis.

Observa prima, extrema distinctio reate
non est completus factus, quippe qui realiter distinguuntur: nec
ita est integra concursa resultantia ex entitate obiecti, et dupli-
ci cognitione: ut ~~conceptus~~ concursu ex hoc obiecto, et cognitio-
ne animal; et concursu ex eodem hoc et cognitione reate, non
sub eadem, que denominatur reate dicta, distinguuntur enim
realiter inadequate per se factus, scilicet, sub conditione: sicut
distinguntur albi et calidi, quando ex subiecto aspingitur albe-
dine et calore.

Contra ergo reate dicta si ipsa prout realiter
identificata prout substantia diversi conceptibus; hi conceptus
nec partialiter quidem hanc denominationem subeunt, sed solum
sub specie tribuendi prout illis denominationem distinguunt per
reates. Sicut visio, sive actus videndi constituit visum, quem
deus vero denominatur vera, nec cognitio denominatur cog-
nita, licet constituat cogniti; quia scilicet non est id quod,
sed id que obiectum cognoscit.

Observa secunda: distinctio reate non
est propria distinctio, sed non proprie participare proprie reate
distinctio ut sic. Cum enim dictio vera, et propria stare nequeat,
nisi de re vera et proprie unum et aliud, et non de re quando
eodem identificatur realiter, errat, ut dictio reate sit
tantum analogica quiddam, et impropria maxime distinctionis
imitatio: et deus appellatur passim a fortiori dictio aparet:
non in sensu, quo est intelligunt, aut intellectus simulat
multi obiectis, quatenus scilicet unum aparet, et non abscissis.

hoc ē, unū delēgitur, et manifestatur per cognitionē et nō alibi
qu; sive unū clare aliud obscure delēgitur: falsū ē hoc.
Dicitur tō ratiō ē apārenti, et eorū ratiō dicitur sē apārenti dicitur;
quia dicitur hō ē umbra quēdā, et imago, vel speculū, vērū dicitur.
Deniq; apārent seu videtur ē vērū dicitur, cū nō sit.

Dicitur hoc

exemplo: ponit Petrus diversimode representatū, aut fieri duplici
diversa imagine: Petrus sic pūctus in nullū vērū sensū ē a se ip
sō dicitur; apārent tamē seu videtur ē dicitur, quia pūctus
representatur per illas imagines, ac si se vērū a se ipso dicitur
suis cēt; cū tamē nulla vērū dicitur dicitur, nisi inter illas
imagines. Sic tō posita duplici cognitione diversa dicitur dicitur
quē duplex ē imago intentionalis eius; nō dicitur dicitur fit vērū
duplex, sed apārenti tamē: apārent tō quasi cēt duplex; quia
pūctus apārent, et dicitur diversimode defensibile per illas
cognitiones, ac si se vērū cēt duplex.

Quod si velle dicitur

non ratiō appellare propriā in linea ratiō, quia salicet tō
habet perfectionē, quā patitur linea ista, per me dicitur: sed hoc
dicitur cēt, ac cē propriā in ratiō, et linea simpliciter impropria.
sicut dicitur aliquid perfectū in ratiō aliqua imperfecta,
et mala vērū in ratiō peccati: vel sicut agnū dicitur in ratiō ma
ata et errōralis imaginē sit dicitur perfecta imago Christi Domini;
quia nulla fōrū in hac linea perfectus, et proprius ipso rep
sentat; sed absolute et simpliciter ē impropria et metapho
rica imago.

¶ **Q**uod si dicitur, distinguo 1^a an agnū: nequeunt fieri
duo per ratiō dualitate simpliciter propria concedo; simpli
citer impropria et metaphorica nego autē: et in eius proba
tione unā anō et 1^a consequentia, distinguo 2^a conse
quenti: nunquā possunt fieri duo per unū cognitionē unū;

per duas diversas; subdistinguo: proprie concedo; improprie nego. 104
Per unam cognitionem non fit dictio ratio nisi inchoata, et incompleta,
et hoc quidem reduplicata, vel commemorata possibilitate cogniti-
onis alterius: per duas scilicet cognitiones diversas, licet animal
et rationale non sint proprie duo apparent tamen quasi duo: quia
ut substantiis illis comprehensis possunt diversimode definiari, quoniam
in una eant duo: et hoc est ratio distinguere.

Art. 13 Confirmatio
ne distinguere ante: non respondent diversis comprehensibus obiecti diversitate
propria concedo; improprie et metaphorice nego ante; et distinguere
consequens: sicut dictio, que proprie dicitur sit; residet in comprehen-
sibus simplicibus concedo; distinctio improprie nego consequentia.
Comprehensio forte animal rationale distinguuntur inter se realiter: ex
hac vice distinctione propria inter comprehensibus forte, referentur
contingere in obiecti dicitur improprie, que est dicitur ratio, quia
per illa comprehensibus obiecti apparent quasi duplex.

Art. 14 Distinguo
ante: animal rationale specificative sumpta, atque etiam prout
substantiis unius cognitioni, conveniunt in omnibus partibus, con-
cedo: prout substantiis diversis comprehensibus nego ante. Animal
ut rationale, et rationale ut rationale, non sunt animal et rationale specificative;
et separate res, sed prout substantiis diversis inter comprehensibus
deus non duo concitata realiter inadequate dicitur, non inay per se
fig: quale aliquid affirmari per vice et proprie de rationali ut
rationali (per esse genus) quod non affirmatur de rationali ut rationali, prop-
ter diversas fieri constituentes predicta concitata. Ex hac
autem rationali dicitur fieri quod dicitur subiecti, sed prout apa-
rens, que non sufficit a ut aliquid affirmari vice posit de
uno subiecti specificative sumpta, quod non affirmatur de alio:
quia sic sumpta non sunt vice uny et ali
ad.

Ad 18. Stimulorum distinguo ant. pe comptu animal n distingui
tur, aut prescinditur animal obtin a se met ipso, ut coptatu pe comptu
animal, concedo, ut coptatu, vel coptabili pe comptu raale,
nego ant et consequentia. Tota entitas animalis ut representa
ta pe comptu animal distinguitur pe raos a semet ipsa, ut
representata pe comptu raale; et id sub eisd tri verificatur
entitate raalis.

Quae in eod. sensu, quo animal obtinetur per
cognitionem a raale obtinetur, prescinditur etiam a se ipso. Prescindi
tur inquit, et distinguitur suae a se ipso; hoc enim nihil aliud
est, quam totum hoc entitatis ita dicere modo coptari per comptum
animalis et coptari per comptum raale ut videatur esse
duplex entitas vel duplex haberi prout vere dicitur. Licet ergo
eadem indivisibilem entitatem hoc sit capax sentiendi et discen
dendi sed ita coptari in ordine ad sensum per comptum
animalis, ac si a parte rei distingueretur ab illa entitate,
quae est capax discendi: et deo per alios comptus a parte
rei distinguitur et prescinditur a se ipso.

Ped-insurgunt
aliter adversari: et de re inferunt magis hanc partem, et
metaphysic nihil continere ita nostre solutionis, nisi metapho
ras, et apparentias metar: compositionis metaphysic tantum esse
inane quoddam compositionis simulacrum: nec minus radica
tionis et emanationis passionis, et proprietas metaphysic
ab omni esse omnibus: omnis ergo compositio et emanatio,
si modo vera, et n fantastica est unquam aliqua distingui pos
sulat, distinctio aut raos a nobis coptata n est vera,
sed dictionis umbra: omnia denique inferunt, quae de pe
dicamentis et veritatibus discuntur in scholis inania forte
et metaphorica, quod incredibile est.

ac si duplex pars habeat, alius communis intrat magis phisica,
aliq alioq discretus intrat f^{is}.

Radiatio et emanatio metaph^{is}

similitudine quandy denotat e^{ss} emanatione proprietate phisic^{is}:
sicut e^{ss} calor p^{ri}nc^{is} emanat ab igne, ita h^{is} ut cognitio completa
veritatis videtur esse ipso procedens ut causa: quia subicit int^{er}
eo cognitione h^{is} ut causa, et prout productivi nobilitate opera
tionis, procedit ad cognitione e^{ss} et veritatis et productivi ope
rationis minus nobilitate. Similiter discurrendy de reliquis in argute
indicat, de quibus suo loco.

Argues 2°: qui videtur h^{is} veniens
a longe, eo nota cognoscit animal, sed n^o cognoscit causa: eo ob
tine presentat. Probatur Minor 1°: quia nequit reddere causa de
realitate: uno interrogatus an ob^{is} illud sit causa, responde
bit, n°. 2° quia nullus habet specy aut signy realitatis;
et saly n^o cognoscit eo clare et evidenter sicut animalitate
cognoscit. Auty hoc argute facty facillime solvetur sed prout
instantis occupatur.

Sit 1°: Iso colore a longe, quin disce
natur an albus, vel rubens sit, evidenter cognoscitur e^{ss} color,
et eius defectu ignoratur; attingitur tamen ex parte ob^{is} eo cog
nitio intuitiva, qualis e^{ss} illa, ita plerumque contrariis, nequeat
ob^{is} presentare. **Sit 2°**: Evidenter cognosce De^{us} e^{ss}, et con
tere, y durare, quide e^{ss} ity continens: et ignoro constitutio
essentia continui duratary e^{ss}, et consistenty durans, quin deo
deu res aliqua possit a sui constitutibus essentibus ob^{is}
presentat. eo fit aliquid e^{ss} ob^{is} cognitione quin possit de
illo r^{ati}o sui in servu Contrariis.

Argues missi alius existan
tis, directe respondit negando Minore, cuius 1° probatur

Deiugis nequit reddere ratiōe de ratiōe sub hoc nomine 1.3
vel compitū forti ratiōe, concedo: sub compitū animal nego:
Quicquid eij ratiō reddere de ratiōe obvio, similiter reddere
de ratiōe, et quicquid de ratiōe nō reddere, neque reddere de
animali. Quod interrogatus ait sit ratiōe? respondit ei
neicio, unica probat eij nō habere cognitio respondentis uo
ratiōe; nō tamen probat ratiōe fieri nō eij ratiōe sui evidentē
cognitionis: quod factus debent aduersari, si eos instantur
deas.

A 23 Probatione negatur animalitas: nō motus ille progressi
uo, ut forte indubitate proveniens ab aati et ratiōe, utriusque ē sig
ny ratiōe; totū enī cōtū mitti oculis specie sui totius representatio,
neq̄ nequit obvio prescindere, sed nō representativa totaliter,
vel tota claritate, qua fit totū cognoscit: unde enī totū cognoscitur
claritate, et evidentia cognitionis animal, et nō cognoscitur clari
tate cognitionis ratiōe.

Ipsa gō animalitas eque ac ratiōe nō
cognoscitur tota claritate qua cognoscit p̄r: vel ut alii dicunt totū
cognoscitur in ordine ad sensationē, et nō in ordine ad discursū: sic
cubiculus duas habens fenestras, si aperatur una totū illuminatur,
sed nō totaliter: aperta portū alia, nihil illuminatur denuo,
quod prius illuminatus nō cēt, sed quod prius univo, postea illum
ratiōe intensius.

Sed inuigis, et arguitur B: nequit cognoscit ratiōe
quon cognoscatur discursu, sed hīc nō cognoscitur p̄r cognitionē
animali: gō. Probatur Minor: ratiōe ē habitudo, et ordo trans
cendentalis ad discursū; sed ordo huiusmodi cognoscit nequit, quon
simul cognoscatur eius ratiōe: gō. Vigetur: Si nec discursio nec
sensatio cognoscatur nō cognoscatur nec aati nec ratiōe: gō si di
cursus nō cognoscatur, nec ratiōe cognoscatur.

Progo Minor, et di

ingue Minor: Probationes: nequit cognoscit habitudo, et ordo
cognitione comparante, aut referente ordine illij ad sui ratiōe,

concedo. Cognitio absoluta vel etiam illius ordinis ad alios tres reges
Minoris et Consequentis. Itaque est real, quia reale est a parte rei in
divisibiliter otio ad sensationem et discursum. Non ergo hinc cognitio
tua per quantitates cognitivas, sed non opus est ut totus cognoscatur
relate ad utrumque regem. Immo, et alibi nullius rei cognitio fit sine
debetur cognosci per aliquem conceptum absolutum, vel substantiam, per
que tota realitas actus, et realis attingitur, quin tunc aliquis
aut operatio attingatur alio hinc constat.

Atque hinc constat falsum esse ante confirma-
tionem: sed eo non omnino admisso, non consequentis, deo enim
enim est, si tamen est ante, quia nonnulla tunc operatio praeest intus
venire in cognitionem illius obiecti. Cognitio incognitio discursu restat ope-
ratio alia, nempe sensitiva, non minus a reali, quam ab actu proce-
dens. Sensus sua materia obiectum attingit, attingit partem ordinis, et
dependentem illius ab deo, quia materia sua non pervenit obiectum,
et tamen deus ipsum non attingit, ergo potest attingi ordo ad aliquem
tunc, quin attingatur ex utroque.

Pro Solutione aliorum argumentorum, que
singulatim persequi infinitum est notabis sequentia. 1° uti
concedatur per sola distinctione rationis verificabit in divina Similitudine
sine contradictione preterita produci et non produci. Tunc aut
Dicitur. Tomas que se potest aut 1° ad 33. Superam ma-
le hinc consequentia ducitur ad res creatas; alioquin posset real
sua produci, quia produceretur reale. De preterito ergo que in cre-
atis identificantur unice possunt contradictoria verificari si acci-
piantur reduplicative, et prout substantia diversis conceptibus: quia
sic accepta sunt concepta realiter inadequate dicta, prout late eo
statum est in responsione ad 13° argumentum: et in hoc sensu loquitur
Dicitur ab omni loco citato, ubi ait: de preterito indivisibile con-
tradictoria verificari, quia secundu quod est principium non est finis,
et est contrarium.

Nota 2^a: abstractionem nam communem ab infirmo

rebus nulla importare contradictionem, neque idcirco figurare
dici: quia licet per hanc compo. act. attingatur omnia individua
attingatur, n̄ attingitur sub expressione forti et peculiari unius
cuiusd individui, prout opus erat, ut colleretur abstractio, et uni
vocato rati, et n̄ communi. Nec aliud voluit. Divus Thomas
se p. q. 10° ar. 1° dicens, qd̄ remota (per rati) ab hoc diffra. ind.
redus, n̄ remanet in una hęc, sed scy acti, n̄ manet, intelligit sub
compo, aut expressione hęc, manet t̄m sub compo acti. 7
Tercio:

Voluntas n̄ magis p̄t obno. prescendere, quā uti: quā quāsi
aliquid amat nequit n̄ amare quidquid ex eo identificatur
realiter, p̄t tamē hęc obno. amare in eo hoc motu forti, in
eo alio, sub hac scilicet rati forti, prout. ipi ab inu. obri
uatur. Quod si amet hęc in communi, prout abstrat ab
honesto et inhono, seu vitio amat et ipa omne hęc p̄t
aculare, in honesto, quā inhonesto, et consequenter peccat.

Hec obstat, quod bonū in communi sit specificatio n̄ale volun
tatis, quod dicitur amat peccare nequit, alioquin est naturaliter mala.
Non obstat unquam, quia specificatio p̄t modo finis, n̄ est
in communi, sed beatitudo, in qua naturaliter propendit
voluntas, et in cuius amore n̄ peccat. Specificatio autē p̄t
modo p̄t obno. est quid bonū in communi, id est omnia
bona particularia sive honesta, sive inhonesto, quā et p̄t
delectabilia: quia quolibet hęc amare p̄t. Sed n̄ idcirco
est mala naturaliter, n̄ est malū posse amare peccatū, sed
amare illud. Neque enata voluntatis propensio fertur
in bonū, prout comprehendit etiam delectabilia p̄t. Sed
p̄t in bonū honesto, reliqua n̄ affectionis n̄ naturę, et
conneturales, sed vulnera sive originalia peccati.

Quarto: quod
hac enim Divinus de cognitione acti respectu realitatis,
quidam similitudo est; de quolibet cognitione, cuiuslibet obno.

respectu omne omnium creaturarum, quae ex ipso identificantur re
liber; et per eadem dictionis ~~verba~~ occurrit facile arguitur, et
absurdum, quod hinc inde per varia exempla conquiri possunt
ut divina ~~fructus~~ secunda causae, decreta Dei, Et relata ad comple
Deus, ens Et: non enim est absurdum illa omnia attrahi et cognosci sola
claritate, quae praesentant ut comple: cognosci, inquit; quidquid enim
per cognitionem attingitur cognoscitur in regione phico, et scolas no
lit verby illud cognosci in vulgari et familiaris sensu, caritatem
significat obrem notum.

Quinto: quantum ad obrem precisionis non magis
precisionis est utrum, quod proa maates: est tamen magis precisionis for
liber, quia plures actus elaxae potest magis, ac magis valde, et absur
ta eiusde obrem. Denique nota: locutiones aliquae, eo quibus
probari solet preciso obrem, non indigeat hac precisione ex ut ver
sint ut raale non e for liber raale: vel raale e extra raale, aut
comple for liber raale: hoc diver ut non quia e raal, sed quia
e raale. Deus trinit non quia misericordis, sed quia veritas e De
Locutiones huiusmodi si recte sine precisione & obrem; acci
pantur ex in sensu for et reduplicativo: Videlicet raale
ut raale, vel ut subest huic comple non definitur per comple
ex raal.

Secunda locutio habet hunc sensum: hoc diver ut
a bruto per comple raale, non per comple raal; Tertia hunc
habet: Solus Deus ex putatione cognoscitur sub comple utrum,
et sub comple misericordis et generat quod locutio aliqua
habet eo particulis utrum, ut, propt, quia, quatenus, Et, habet
sensu for g, appellat seu convenit utrum non in ex phico, sed for
ut subest alicui comple: quidquid autem verificatur de proa
to raali ut cognito, verificatur de reliquis ex eo identificatis
ut substantivis et cognitionis.

FINIS TRACTATUS SE-
CUNDI

DE VERBIS IN CO

MVIII

SECTIO I^a
EXPOSITVR NAA

VERBIS, ET AN

DETVR A PAR
TE REI

U

*U*niversale multipliciter usurpatur; nam et generaliter sumptum
 sit unum se extendens ad plura, dicitur et pro diversitate linearum,
 in qua datur illa essentia. Sed dicitur veritas in obligando, quod et
 una sit, omnes rationis subditos obligat. Deus est causa veritatis in pro
 ducendo, quia, et sit unus, omnes effectus ~~hanc~~ creator produ
 cit. Verum una significans plura dicitur veritas in significando.
 Que omnes acceptiones extra Logum sui instituitur, due vero res
 quentes illius se proprie. Itaque veritas de quo nobis agendum, die
 pleo est; aliud metaphisicis, quod eo Arte 7° Metaph Cap 1°
 definitur: unum apud et in multis. Aliud est Logus, quod eo eod
 dem definitur: unum apud predicatum de multis.

Que utque species so
 ly differunt ratione, tanquam essentia et proprietates omnia, realiter
 aliter eandem constitutiva involvant. Hoc est: quia species de multis,

ē affirmari identitatē cy ep̄s; quare eo ip̄so, quod nō aliqua sit apta
ut identificetur cy multis, capax aut ut de eisdē predicetur. Cogitur
quia predicabiliter fundatur identitate, et nō inconvesso; nō enī Petrus
identificatur cy nāa humana, quia ē creata hęc ip̄so Petrus ē hō, sed
potius vice versa, illa ip̄so ē vera, quia talis identitas foris
ponitur, dō aptitudo ad identitatē cy multis, concipitur ut rācipior,
aptitudine ad predicatōne de eisdē.

Duo sequuntur ab urte: 13

ē unitas, quę nō debet formaliter involvere multiplicitatē: quare
nō sufficit ad urte unitas per aggregationē, quę habet vō acervus
lapidū; nec sufficit unitas quę habet constitutū equivocū, aut analogū
quę; nō rāo significata per ep̄s, quia tales formaliter involvunt multi-
plicitatē: et ob eandē rāo concluduntur tū complexi et ip̄so
unitē, tanquā in urte ad constitutōne urte.

Secundū ē multipli-

catas, quę talis debet ēe ut tota, et integra rāo significata for-
liter per nomen, aut cognitiōne reperitur in quolibet in divi-
duo: alias nō posset adequate praxi de quolibet: unde nāa hu-
mana ē unitas; quia secundū talē, quod significat complexū
hōo multiplicatur in Petro, Paulo, et reliquis. Ex unitas
nō ē urte, quia etiā consistit pluribus multibus, et unumultipli-
cabili in plures eandē rāo cy illo.

Multiplicitas quę requiritur

ad urte nō debet ēe actualis, ut constat in solo, qui ē un-
li, quia etiā unus tantū consistit possibile tamē si plures:
qua possibilitate supposita, datur aptitudo ad essendū in
multis; proindeque ut nāa predicetur de multis. For-
bil omnino unitas debet ēe actualis ut patet ex desione
urte, nōniam unū aptū ut sit, aut predicetur de multis,
in qua unitas cogitur actualis; identitas vero, aut pro-
ductio de multis solo in potentia aut in aptitudine.

Alius dicitur, aptitudinis uates n̄ eē, ut n̄aā sit in mul-
tis p̄ce unionis, sed p̄ce entitatis, identitatis; alias n̄ posset uere
p̄uāri de multis; quā p̄p̄ter si eadē singularis ab eodē diuersitas
ueneretur pluribus subiectis, quod n̄ deo eēt uolēs. Dicitur autē
suis aptitudinis n̄aā uates ut sit in multis, deberet eē uel rea-
le in illis multiplicatione; hac de causa n̄aā dicitur, ut p̄p̄ter
uāriam in pluribus personis, n̄ ē ualēs; manet enī semp̄
indiuia in rāōe dicitur. Nam rāō dicitur Personā ē uates,
quā personalitas re uera significatur illius dicitur personis.

Varie Sententię Statuentes Universalē ap̄ Steti Responderunt et Vincuntur

Prima ac breui n̄aā uate uarię s̄ sententię illud statuentis ap̄p̄te
ui, seu independentē ab omni uate op̄tate. 1^a quę tabuitur d̄a
tōm, at̄cūit consistere in concavo lūg n̄aā quā d̄g ingenitabile
in corruptibile, et separatas a singularitatibus, quę n̄aā d̄g p̄p̄
duuntur singularia contrahuntur, et quasi desunt, quin sp̄s
n̄aā producantur, quā n̄aā s̄ et ab ext̄no s̄derant, ac
deinde corruptis uel destructis singulari, mixtis destruantur,
sed ab illo separantur et antiquę sedē repetunt; n̄aā huius
modi id ē Platonis appellant.

Sententiā delictū ē 1° quā inuā
uosa deo, fuit enī n̄aā a domino dei exemplar. 2° quā
ē p̄p̄ter eas positū ext̄no, improducibile et indestructibile,
ē solus deus. 3° quā n̄aā illa p̄p̄cedens tota ext̄nitate
ipsa singularia d̄m̄queretur ab illis; consequenter quę
n̄ posset p̄uāri de ip̄is, nec identit̄, cabit eę illis. 2^a a
senten

Idē quę fuerit Fonseca, qui ab 7° met̄g cap 28 quā
2^a, considerat n̄aā in triplici uate tribus p̄p̄cedentibus, in quo

nãa humana rãg e' uniditudo ad omnes eccentates consequentia
 utrius ante omnes opẽãẽg utrius: 2us e' status existentiãg, in quo
 nãa fit singulari ab eccentate per quã contrahitur. 3us e'
 abstractiois factu, que fit ab intã, in statu itẽg reducta ut ali
 rati. Duplex opinio: 1ª quia in statu existentĩg identificatur
 et pẽrunitate atq; adeo nã pã uerã pẽcedere pẽrunitate: 2ª quia
 illud e' possibile quod reducta ad deducã pã de pẽrunitate
 ad existentĩg; nãa autẽ redã nã reducta ad existentĩg, neque
 ad illã reductã pã sine aliqua eccentate; Unde nec pã e' pẽrunitate
 nisi ut includens quãtã aliqua eccentate: sunt denique quã in
 dĩa illa nãg in statu pẽrunitate nã pã existerẽ a parte
 rei quia per unitate dẽruntur. 3^a

Sententia e' Patris Ami

ci trã. 1ª Lege sic 1ª dubio 1°, qui supõita multiplicata
 te nãg humanã uã a parte rei, invenit etãg realẽ unitatem,
 nã numericã, sed specificã: que unitas fiat in similitudine, que
 habent omnia individua nãg humanã, similitudo nãg esse
 unitate quãdam e', assente Tho, similia e' quorũ quatuor e'
 una.

Impugnatur etiã hęc sententia 1°, unitas itã debet e' una
 ut per eã unitate constituta nãa itã una, ut eã quolibet case
 roni identificetur; unitas autẽ specificã que datur a parte rei,
 eã sit unitas consistens in similitudine, includit pluralitate
 realẽ; atque adeo nequit constitua nãg itã una ut identifi
 catur eã quolibet eo inferioribus. 2°, quia sicut nãa Petri
 e' realiter similis nãg Pauli, itã etiã eccentate una e' realiter
 similis alteri eccentate, quin pãpãrea unitas hęc similitudi
 nis, que datur inter eccentates sufficiat ad unitate a parte
 rei. 3°, quia nãg creatã sã similes Deo in rãoe entis quin
 similitudo sufficiat hęc unitas similitudinis ad unitate realiter

9th **Q^{uarta}** **Q^{uarta}** sententia statuit dicens perfectione que e' una a parte rei
 et multiplicata per rãoe sufficiat ad unitate a parte rei verifican
 dy: Si autẽ multiplicata per rãoe simul unitate realiter similitudo
 simul eã unitate per rãoe, constitua unitate per rãoe: cuius vice

vere multiplicatas per rāōē simul et unitate rei n̄ consistat 107
utē aparte rei? Veritas hęc sententia ē quia utē aparte rei
debet ēē uny et multiplex antecedenter ad omny operatōē uny;
at n̄ hanc sententiam n̄ invenitur multiplicatas sine operatōē uny.

*
uni
tas

Secundo quia utē debet multiplicari ita ut rāō significata pō
sint applicari pluribus: perfectio autē divina nequit ita multiplicari
caz; et repugnet plures Dei etiā per rāōē, nisi fingent sine sine
damento. Et quia unitas ē realiter singularis: ac proinde prosum
improportionata, ut nāa sit realiter uny; alia ipō singularitate
realit̄ foret realis unitas eundē nāa, quod repugnat. Ga

perfectio
divi

ex sententia cy Melior, et Minerva cap. 1° de verbis Dei p. 1^a
que unitas, asseritque in nāa consistens aparte rei dari
unitatē quandō negativā, in eo consistens, quod nāa quolibet
completu suo completu forte n̄ includat singularitatem, et
ita ut quantū ē eo se, nāa humana ipō, que modo per petrus
talē contractus ad Petrus, posse contracti ad Paulū per pau
litas: hęc ipō n̄ repugnantia, et hęc n̄ inclusio forte ipsius
singularitatis ē quiddā communitas negativa, que per uny
patet detrahit ad significandū carentiā fr̄ opōny commu
nitati, que singularitas.

Impugnatur 1° quia nāa que
dicitur communis nāa n̄ posset multiplicari in se
ipō, sed uny multiplicari posset singularitatem, qui
busq; ab eō suo completu forte identificari pōt: hoc autē ad unitē
n̄ sufficit: ut patet in nāa dīne, que quia n̄ multiplicatur
in dīne personis n̄ ē uny, et multiplicatur personis et qui
bus n̄ multiplicatur nāa. Identificatur. Et nūllā nāa pōt
dīne communitari simul pluribus essentibus quia n̄ nullū inclu
dit impossibile ē habere simul plures pōt n̄ pōt realē identitatē,
et eō nāa pōt.

2° quia n̄ dicitur una nāa hūmane uny,
sed tot quot sūt hōēs, nō in singulis dicitur nāa una, et negativē
multiplex. 3° quia petrietas ipō: et suo completu forte n̄
dicit identitatē et nāa detrahit: ipō ē eō uny ac nāa que
contractit. 4° tandem quia eo hac doctrina sequitur nāa, Petrus

realiter absolute huius, a sua petriitate, quod est absolute simpliciter; sed
habetur sequitur; quia nam Petrus potest per se, et distinctum
a Paulo, et potest realiter separari a sua petriitate, quod
est singulari videns huius realiter.

§ 2^a

PROBATUR REFUGIANTIA VRLIS

A PARTE REI, ET SOL

VIVITUR ARGUTA

CONTRARIA

Probatur in refugiantia vrlis a parte rei: vrlis est uny multiplicia
bile secundy sui vrlis; et refugiant dari a parte rei vrlis, quod
possit multiplicari secundy sui vrlis; et sic. Probatur huius: uny
multiplicabile secundy sui vrlis est in ipa uny, et multa, quod est
et ac vllis et n uny in ead vrlis; sed hoc involvit contradic
tionem in ead entitate independentem ab operatione exteri: et con
plicat vrlis a parte rei dari uny, quod possit multiplicari si
secundy sui vrlis. Ugetur: et quicquid existit a parte rei est in
gulari, ut patet in Deo et qualibet creatura; et nullus singu
lare sub se esse sub qua est realiter singularis, et est realiter
vrlis; et sic nullus est a parte rei vrlis.

Obiectio 1^a: vrlis ut fiat Parti

cia si ingenerabilia et incorruptibilia: et dantur a parte
rei. Sed potius hinc videtur: et sic non dantur a parte rei, quia quicquid
existit a parte rei (Dei exceptio) prelium debet et destructionis sub
iacet. Respondetur hinc ex eodem, nam reddi vrlis, quatenus pres
entitur a singularitatibus: si autem presensa debent ingenera
bili, et incorruptibilia, quia non est individua, nec gene
rari potest nec corrumpi.

Obiectio 2^a: obia vrlis si necessaria
et vero ingenerabilia, et incorruptibilia. Sed obia vrlis si vrlis:
et sic necdy constant a parte rei, vrlis et sic necessario existunt.
Respondetur hinc vrlis est necessaria, non necessitate existendi sed nec
creandis prope sacrificia: id est, non existunt necessario, sed talia
si indolis, ut necessario veniant prope, quia sua de ipis tra
dit, ut patet in hac prope Petrus est probabilis que ante existen
tiam Petri est necessario vera. Ad hoc: vrlis, sequit de vrlis
quia singularis, ut talia non addunt supra se, communi

no. sunt: uale n. 1^a non operatur intus, ita, et 2^a. Respondet, ea quide correlata, sed relatione mutua conclusioni, que aut reflexa iux hoc modo, requirunt simul contere. Obiecta 4^a pro sententia Scoti: Petrus et Paulus s. eunde species a parte rei; qd a parte rei datur unitas specifica, sed uale n. uariationi: Confirmatur 1^a Petrus et Paulus n. s. a parte rei plures species: qd s. unum. Quod consequenter; uny et plura opponuntur contradictoriu; ergo qd 2^a plura in aliqua linea, si in illa s. uny.

Confirmatio 2^a

omnes hoi defuntur unica defoe, sed que uaria defoe defuntur si uny; habent eny uny sig; qd datur unitas essentiali, specifica a parte rei. Respondet ad arguty, Petrus et Paulus n. contere uny specu forte ante operatur intus; quia ista tellura n. datur specu forte. Distraunt quide specu fundamentale; quia ratio omni modo similitudinis, que habent a parte rei, fundamentu prebent intus; ut abstractat ab eis uny complexu specu. Sunt qd a parte rei eunde specu fundamentale n. uale n. uariationi, donec accidat actus intus.

Unde instatia

Confirmatio: pce uale n. eo sensu, quo aliqua n. s. plura, si uny; sed Aristoteli et Mexinero n. s. plura Ierub; qd s. uny Ieruba. Malus e qd ille arguendi modus n. eny eo hoc, quod Petrus et Paulus a parte rei n. sunt plures arboris inferre qd si una arbori. quare digne 2^a consequenter; que n. s. plura in aliqua linea, si uny in illa, si uale n. uariationi in ea linea, uale n. uariationi, concedi p. si n. s. ista constituta in eo uale n. uariationi, nego consequenter; ut patet instatia posita.

Ad 2^a Ma

mationes: omnes hoi una defoe defenibili sibi habent unitate similitudinis, que opponitur diuersitati, n. aut unitate uisionis, que opponitur multiplicitati: no simul pnta similitudine in uariationi s. exalibus, nec supra addita alia unitate datur. quidquid requiritur ut si pat defoe illius ratio, in qua s. uale n. uariationi, omni defiantur uaria defoe: quare omnes hoi uale n. uariationi a parte rei unitate fundamentale n. uale n. uariationi uale n. uariationi, ut patet instatia posita a cognitione.

Præterea dei s^u omnes hōes deserviunt eadem differeⁿte ad equitate nōq^{ue}
humana p^{ro}visione sumpt^u nō vna nōq^{ue} humana p^{ro}videt a p^{ro}videt rei:
nō ē quia nō humana a p^{ro}videt rei nō est solum dāt^u rēalē, sed
ē insuper individualis hōi: unde nō ad equitate ex p^{ro}videt p^{ro} comp^{er}
ty eadē rēalē p^{ro}videt ē nōq^{ue} a p^{ro}videt rei sed vna p^{ro}videt p^{ro}videt
cognita. Qui enim nullam dēt^u singularitatis vel indiv^{er}si-
brōnem.

Obvius 5°. Sol^u ē unus et multiplicabilis: q^uo dicitur
a p^{ro}videt rei velle. Dico q^uo autē ē multiplicabilis p^{ro} divisionem
sui in plures p^{ro}videt nego: p^{ro} coexistentiā in aliis p^{ro}videtibus, cui
dem nōq^{ue} concedo autē, et nego consequentiā. Sol^u mod^o existens
ē dicitur multiplicabilis quia possunt coexistere alia vna
virtua eiusdē species, includentiā nōq^{ue} rēaliter dēt^u licet
sō similes: nō tamē ē multiplicabilis, ita ut eadē nōq^{ue}, que
datur in vno modo existente possit identificari cō aliis in
dividiis.

Obvius 6°. Voces, tenet^u, Phœstra, et similes,
sūt indifferentes, ut medi^u syllab^u habeant quantitates aut breves,
aut longam et tam^u nunquam p^{ro}ferri possunt quin aut
detra^u aut breves aut long^u: q^uo poterit etiam nōq^{ue} ē
de se indifferens ad hanc vel ill^u induridationem, licet
actualiter null^u nunquam habeat sui vna. Hec
autē: nō vox tenet^u in numero eadē semel breviter p^{ro}latu
nunquam fuit indifferens ut p^{ro}ferretur long^u: ē ei
realiter, et intrinsece in hōi numero ~~sol^u~~ sonus, conse-
quentiā detra^u brevis, aut detra^u long^u: atque d^u d^u
vna de vocibus similibus.

Quare illa indifferentiā accen-
tū nō conuenit hōi numero vni s^u alia, sed rēalē con-
muni vni s^u p^{ro}videt p^{ro} ab hac brevis et illa long^u.
Aliter respondet p^{ro} conuenit autē negando consequentiā:
nō vox tenet^u vna. semper retinet suā indifferentiā, et ad huc
ay p^{ro}ferretur brevis, vna simul ē apta ut p^{ro}ferretur
long^u: Dicitur autē accidit in nōq^{ue}, que o^u a adversariis
ē retinet et ē amittit suā indifferentiā vna quod ē im-
possibile.

Obicitur pro Patre Amico: unitas similitudinis 109
realis sufficit ad utile; sed hoc datur a parte rei inter Petrum
et Paulum & q. 50. Probatur Maior, unitas rationis, quae
natura suscipit a cognitione, est minor unitate similitudini-
nis, et conveniuntque realia, quae omnes habet si realiter
una species; quia unitas rationis est eo extensiva, et inten-
tionalis, unitas vero similitudinis est intrinseca et realis:
Sed unitas rationis sufficit per nos ad utile: qd a fortiori uni-
tas similitudinis realis.

Procedo in regardo Maiorem, et
distinguo Minorum probationem: Unitas rationis sufficit ad utile intentiona-
le conato; ad utile reale nego Minoram, et consequentiam. Sicut
qd unitas rationis sit minor unitate similitudinis, simulque
extensive a nihil omnino preferenda est in reali constitutione:
tunc quia non convenit nam ut singulari, sed prout a singularitate
te precus: tunc quia reddat nam ita intentionaliter indivisam:
ut non involvat in conceptu suo multiplicitate. Oportet autem
contingit in unitate similitudinis, quae non solum involvit et
essaliter cogit multiplicitate.

Obicitur tandem: unitas a parte
rei negatio aliqua in se una, et multiplicabilis in plu-
re negationes: qd et utile. Probo autem nullo existente hoc,
unitas negatio omnium horum; sed ea negatio est una; nam si pro
singulis habitibus non existentibus, singule existerent negationes,
existerent infinitae actu negationes, quia infiniti habitus poter-
re coexistere modo non coexistunt: alioquin hoc negatio est multipli-
cabilis in plures negationes, sicut enim contrahitur per negationem
Petri Pauli, et aliorum: qd. Nego autem et ad probationem dic, ca-
rentiam esse nihil, idemque se vera nec esse unam nec multiplicem.
Sicut eo modo, quo a nobis concupitur tunc coexistentes si quot
habitibus non existentibus: 1° quia Carentia Petri est separabilis a ce-
rentia Pauli, et aliorum: 2° quia si una tantum caren-
tia responderet omnibus habitibus, producto solo Petro aufer-
retur carentia Ceterorum. ~~1°~~ In hoc videtur sensu in p-
nibus si carentia et ab Externo sine absurdo: nam datur carentia

roy ab extero infirmitas soly significat n̄ dicit ab extero in-
finitos hōes hoc ē verum.

SECTIO 3^a STABILITVR URLE PER INTVM

Dicitur vult per inty eo eo constat, quod n̄ omnes sic
Hereditary et Creaty occupas, debet admitti vult; n̄ inde
pendentes ab inty, ut nupta vidimus, q̄o per operationem
intellectus. Et hoc intelligimus nomine vult per intellectum,
n̄ quidē Cuius omnia constitutiva sunt operationes intellectus
sed et cuius aliquod constitutivū sit vult operatio. Proba-
tur directe vult per inty: n̄a humana phisice et apante
n̄ multiplex fit intentionaliter vna per inty: q̄o fit vult
per inty. Probo autē: n̄a humana phisice multiplex cogno-
scitur per cognitionē hōe precisive et singularitate vel mul-
tiplicitate; sed n̄a sic precisa fit intentionaliter vna: q̄o.

Maior constat; probatur. Minus n̄a humana sic pre-
cisa per complexū hōe n̄ habet divisionē: q̄o ē vna. Patet
antequam ex Artē 9° Metaphisice textu W^o Vultes que
cunque n̄ habent divisionē, in quanty n̄ habent, sic unum
dicuntur: ut si in quanty hōe non habet divisionē, vna
hōe: si vero in quanty ad uny ad. Vbi id docet D^ous
Thomas lec. 9^a et idē constat ex communi doctrine, qua unum
definitur indivisy in se, et divisy a quolibet alio: q̄o n̄a
humana sub complexū hōe ē vna, quod in tendimus. Summa
n̄a et explatur n̄a phisice videtur, et n̄ contracta per aliquā
singularitatem, est phisice vna: q̄o n̄a exister intentionaliter,
et intentionaliter separata ab oī singularitate ē intentionaliter
vna; sed per cognitionē hōe n̄a humana constat intentionali-
ter precisa a singularitate: q̄o. Probatur 2° vult ē uny
apty precisari de multis; sed n̄a humana per illg cognitio-
nē tot vna, ut probaty. relinquimus, constat et aliunde constat

apta ut procedat de pluribus, quia nec conspiciuntur ut 1010
propter Deum in hoc, Paulus in 100 Co. 30.

Deinde constituitur

tur etiam apta ut sit in multis: 1° quia per illa cognitione
aparet quasi quaedam natura, quae nullo detegit in suo conspectu
repugnantis, ut singularitatem ipsam adunatam: 2° quia
natura simpliciter multiplex est propria apta, ad aptitudinem Logicae,
et obiectiva ut sit in multis: 3° de natura omnes ~~ita~~ extrinsecus
sunt, et intentionaliter una, scilicet etiam affectum aptitudinis
ad eandem in unum multis, quae ut correspondeat uni naturae
est igitur aptitudo una. 3° quia natura constituta per illa cogni-
tionem redditur apta ut apprehendatur conveniens plura-
bus, quod non coexistet si cognoscitur per conspectum singula-
re Deum, aut pluralis numeri hoc, apprehendi autem ut
conveniens pluribus, et esse intentionaliter includimus
in 10 Co. 30.

Obiectum 1°: natura cognita per conspectum hoc,
prescinditur ab unitate et multiplicitate: 3° non constituit
naturam positivam unguis divinus ans: prescinditur ab unitate in
caritate, et se tenente eo parte obiecti, concedo ans: ad unita-
tem extrinsecam et intentionalem, subdistinguitur: prescinditur
presensione excludente signatam representationem unitatis,
concedo; presensione concludente coexistens existentiam unitatis
intentionalis, nega ans et consequentem: sicut 3° historia
dei non fit per actus, qui representant obiecta antecedenter
dei, sed quia illa ita representant, ut appareant dei,
quia modus ille representantis ut oppositionis esse si obiecta conti-
neantur dei; ita unitas et identitas dei, non fit per
actus representantis signate unitatis, quae sit in obiecto, sed
ex coexistente constituentibus, quatenus representat plura ita ut
videantur unum.

Obiectum 2°: cognitio spiritualis non reddit
obiectum spirituale: 3° nec cognitio, ~~sed~~ ^{seu} unitas cognitiva non ad-
dit obiectum unum. Respondetur disparitatem esse quod cognitio fa-
ciens unitatem in seipso est una, verum etiam representat obiecta, quae

si plura ea adunando, et tali modo tendendo, ut appareant
unū: nō ē unū subiectū n̄ sufficiens, quippe cognitio hōc
unā ē, et dicit n̄ facit reālē, quia n̄ adunat dōctā. Cogit
et cognitio quanquā spiritualis n̄ habet modū representan
di, quo obīz appareat, et extrinsecū: imō cognitio spiritalis
lū representat obīz, sed ita excludens spiritualitatem. I
nō cognitio hōc representat hōc, qui ē ~~total~~ act. nōc cuius
excludit ~~totalit~~ spiritualitatem.

Veritas 2^a: cognitio de unitate

unitatis ab obīz: qđ requirit tribuere unitatis obīz ne admitatur
multa causalitas in eodē genere. Respondet cognitionis de unitate
unitatis ab obīz tanquā a fundamento, et tribuere obīz unitatis
intentionalis et extrinsecū: cognitio enim presupponit in
obīz unitatis fundamentalis consistentis in similitudine pluriū,
dō obīz accipit formalitē a cognitione unitatis actualis ex
trinsecū, consistentis in copositione precursiva, in quo nulla
repugnantia invenitur. Repugnantia sicut in eo, quod dicitur
cognitio non esse et sup unitatis ab unitate fundamentalis
obīz, et daret obīz eandē unitatis fundamentalis, quā in eo
presupponit.

Replebitur 1°: si cognitio precursiva est unitas
actu multiplicata cognitione hōc, multiplicarentur spe
cies hōc, sicut multiplicarentur individua hōc multiplicata
unitate individuali. 2°: Unitates, quibus hōc et
equi redduntur actus n̄ arguuntur specificē nō dūq̄ species
in eē uales differunt solo numero sed in hiis dūq̄ compositis
hōc et equi dūq̄ dūq̄ species: qđ n̄ s̄ unitates uales.
3^a nā uale ē unus compositus obīz, qđ habere debent
unitatis obīz.

Ad 1° Sedes, concepta accidentaliter
n̄ multiplicari nisi pro multiplicitate subīz: unde nā
humana n̄ est multiplex species, quantum ad multiplicatū
sua, seu compositū hōc: e contra unitas individualis, eo sensu,
quo sua dicitur s̄, ē sua intrinseca, et essentia, id est pro multi
plicitate nā importat etiam multiplex individualis. Ad 2°

concessa Maiori digno Minoris conceptu hoo et equis differe
 sunt specie phica, concedo; quia hęc denominationes ex obiectis di
 versitate specie Logice reflecta, nullo Minore. Logice eatenus
 considerat, obta utrius, quatenus precise conducunt ad dis
 querendū inter se quinque predictabilia: de Cetero solum ex parte
 nat modis tendendi ad adunativam cognitionem, ex cuius
 similitudine aut dissimilitudine desumimus species Logice
 reflexive: modus autem tendendi adunativus simpliciter est in utro
 que actu hoo et equis.

Ad ultimum: nōa valē ē qđ quidā conceptu
 obiecti unus, id ē in rāte unius obiecti constitutus, quā unifor
 miter representatur, at nō ē obiecti unus sed solum ex intrinsece
 intentionaliter id ē unius unitate cognitionis. Hęc sicut
 Unitudo (fortis numerus intentionalis) sive cognitionis ē
 unius unitate singularis et ē unius, in quantū habet rāte unius
 forme ad omnia indivisa, quę si eorū a ratione possunt equa
 liter ē similitudo omnium. Hęc dicitur Thomā apud
 9° p. 2. docens nōdū doctrinā.

Ad ceteros observa 1° fig. con
 sistentē unā ē cognitione attingentē plura sive copres
 sione multiplicitate, ut Cōn. nat, quę quidā unius sive repre
 sentative et constitutive, singulares vero entitative. 2° hanc
 sive cognitione representat obiecti ut unius habeat duplicem
 sensum, 1us ē: cognitio representat obiecti exprimendo illius
 unitatē, quę obiecti habet vel a se, vel ab alia sive disci
 in hoc sensu sive illa nō verificatur de cognitione faciente
 unā, quia hęc nullę unitatē attingit ex parte obiecti. 2us
 ē: representat obiecti nō exprimendo unitatē, nec plu
 ralitatē, quę se habeat ex parte obiecti, ita tamē ut obiecti
 sive representatē perinde valeat explicari uni
 ca definitione, ac si se ipsa unius intrinsece esset.
 Quare tūc ut unum tuum denotat unitatem
 cuius forma sit cognitio ipsa et in hoc sensu cog
 nitio facit et faciens unā representat obiectum
 ut unius ex parte non sive representat.

Seccio 2^a Quodnam Obiectum actus facientis dicitur.
Quoniam uniuersalia simpliciter includit et constituitur per cognitionem
directam et precisam: unum proinde constitutum realem scilicet pra
ter cunctis: reat aliud nempe subiectum denominatum ab hac sua,
quod est a omni est subiectum ipsius cognitionis precisae: et nunc que
ritur quodnam sit illud obiectum obiectum consequenter ad sua prin
cipia docent per cognitionem hanc unum obiectum designari praeterea
omnium humanam obiectum praecisa ab omnibus differentibus conuolucra
libus: Et nam sic obiectum praecisum nec est in statu abstractionis
realiter unum, uel multiplex nec Petri, nec Pauli, nec ali
quorum, nec omnium hominum: sed solum uerum, ~~et~~ ac purum est nam
humanam intentionaliter unum, que adaequate, et secundum totum
nam obiectum est praebitum de omnibus, et singulis introductis. Nec
autem nam est in statu intentionali nullius detrahe sit et pra
uidat ab omnibus, at in statu reali est nam omnium,
et omnibus hominibus identificata realiter.

¶ Hec fortuna

omnibus precisionis obiectum difficultatibus subiacet.
Impugnatur praeterea: obiectum cognitionis hanc requirit
realiter identificari tam cum singulis hominibus secundum
totum, quod erat cognitionem: sed secundum id totum non est pra
bitum, seu affirmabile de singulis. Patet consequenter
quia nequit uere affirmari de subiecto, scilicet extra disunc
tionem, quod est cum eo non identificatur realiter. Subiectum
autem obiectum illius cognitionis est praeterea contextus nam huma
na, est obiectum praecisa, realiter tam identificata cum
omnibus: sed quod realiter identificatur cum omni
bus nequit realiter identificari cum singulis adaequate
inter se distinctis.

¶ Igitur 1°: quod realiter identi
ficatur cum Petro nequit realiter identificari cum Paulo.
2° quod est praebitum de Petro non est praebitum de Paulo. Sub
sumo: sed nam diuina abstracte praecisa est realiter
identificata cum Petro, et sit ab ipso obiectum praecisa:
est ergo praebitum de eodem: sed non est praebitum de Paulo

nec ipsi realiter identificata: sed nisi velis precisare 112
obtusum facere posse, ut nāq, que ante cognitionem earum
liter identificata est Petro et nō, et Paulo, per cognitionem
vel separaretur realiter a Petro, et unguatur; vel fiat
in nāq, utraque communi per identitatem realem
quod quis somniavit?

Quæritur 2^a: utrum nāq, que a pa-
te rei est realiter identificata est Petro, et realiter illi
eade, que in statu abstractionis est obtuse precisa, vel
est realiter alia? si 1^a: nāq, precisa nō est a parte rei
realiter identificata est Paulo; aliter Petrus et Paulus
eandem numerum nāq, habebunt a parte rei quod est falsum.
Si 2^a: nāq, precisa nō est probabile de Petro, nec ipsi
a parte rei identificata realiter.

3^a: nāq, hinc sub-
iuncte hōo; 1^a est quædam quasi materia, ex qua individua
et nāq, formata, et ab ecclesiasticis expurgata, ac
lute defecata; 2^a est alia quædam nāq, que tēte, et obtu-
se, et sit in rebus factis, aut quædam platonice
causa nāq, et distincta, et separata a singularibus?
Hoc 2^a nō admittit aduersari: si 1^a dicitur: 1^a
illa nāq, nequit adæquate prædicari de Petro; quod enim con-
trahit eo nāq, hōo, nō potest nisi solū identificari, ac proinde
nec prædicari adæquate de illo.

Ex hoc nāq, obtuse precisa est et
nāq, Pauli; et per comparationem hōo præsumatur ab hac iden-
titate; sed per hoc de Petro prædicatur nāq, obtuse præ-
dicari: 1^a de Petro prædicatur nāq, que et est Pauli; vel
precisa ab identitate reali est Paulo. integritatem
concedunt aduersari sua principia: sed nāq, que
realiter est Pauli, et nihil præsumatur obtuse ab
hac identitate, nequit prædicari de Petro: hoc nega

bunt deo probati: quod vera praeterea de Petro detrahe,
quancumq[ue] precusione habeat, debet realiter identifica
ri cu[m] ipso, alioquin praedictio est falsa; sed na[m] que
est in e[ss]e Pauli e[ss]e modo cuius praesentatus requirit et
identificari cu[m] Petro; alias haberent na[m] eand[em] nume
ro na[m], quod e[st] absurdum: 30.

Conclusio ista non est,
ob[is] cognitionis h[uius] v[er]o s[ed] omnia individua huma
na: unde cognitio h[uius] attingens praeterea essentia h[uius] h[uius]
attingit simul Petrus, Paulus, et reliqua individua qui
buscu[m]q[ue] na[m] e[st] realiter identificata. Ita omnes Praeterea
praecusione falsi: Et probatur 1° ex Dico Augustino
cap[itulo] 1° Categoria[rum]. Si uno vocabulo, cu[m] h[uius] dixe
ris nos[is] o[mn]es: 30. o[mn]es s[ed] ob[is] cognitionis h[uius], quia
n[on] cognoscitur nisi ob[is] cognitionis.

Deo dico

Thoma opus de ente, et essentia cap[itulo] 3° a[rg]uente: quidquid
e[st] in specie e[st] etiam in genere, ut n[on] detrahe: si enim a[n]i
m[us] n[on] est totus, quod e[st] h[uius], sed pars eius, n[on] praedictur
de eo cu[m] nulla pars integralis praedictur de suo toto:
atque sic dicit de specie respectu individui: 30.
Iam dicit Thom[as] quidquid e[st] sub compositu[m] specifico h[uius],
e[st] sub generali: et quidquid e[st] sub individuali Petrus,
e[st] sub specifico h[uius], sed sub compositu[m] h[uius] e[st] na[m] hu
mana et sub compositu[m] Petrus differentia indivi
dualis: 30. ob[is] cognitionis a[n]i[m] e[st] na[m] hu[m]ana (De
cy proportione de equina leonina, et dicitur in d[ic]to)
et ob[is] cognitionis h[uius] e[st] speculativa, et o[mn]es alij diffe
rentia[m] individualis.

Iam aut[em] praedicta pro pre
cisione forte, probatur breviter: ob[is] cognitionis
h[uius] e[st] vera et realis na[m] hu[m]ana; sed nulla e[st] rea
lis na[m] hu[m]ana, nisi na[m] Petrus, Paulus, et reliquorum:
30. o[mn]es s[ed] ob[is] alius cognitionis. Dicit cogno
scere h[uius] attingere quicquid na[m] verum, et hanc e[st] na[m]

Petri, et aliorum presumit namq ab eo quod sit Petri vel
Pauli, unde, *maxima* prout subest nec e positive Petri, nec 113
Pauli, sed ab utraque presumit. Itaq: namq que subest illi
actus ee in Petri, et aliorum, nullius namq ee positive pro
ut subest cognitioni nihil e aliud, quod subest cogni
tionis namq namq Petri, Pauli et omnium, et n subest eccu
itates eorum, quippe obtuse proutari: qd omnes namq reales ee
obty cognitionis ee obty n sint eccitates illarum.

Ingehra

Ita: Illa cognitio per ee presumit obtuse namq Petri ab
petentate, namq Pauli a Paulentate ee; n namq presumit
obty namq Petri a se ipse: qd oes namq reales ee obty
cognitionis, ee eccitates ee n sint. Patet consequen
tia, quia n aliter ee obtuse presumit namq a singulari
tate, nisi attingendo namq, et n singularitatem; Itaq: obty
cognitionis hoo n e namq obtuse precisa ab omnibus
namq hauris, sed solum ab eccitatis eorum: qd oes namq ee
n eccitates ee obty ee illius.

Desunt, quod si eccitates
n ee obty, ee cognitione, nec possunt ee oes namq
quia precisa eccitatis, ee n vales obtuse ee ma
nent ee namq, sed una namq. Impugnatur:
namq unq namq obtuse, ee attingi namq ee obty
eorum individuum, et n attingi eccitates nec ali
at ee necessarium ad precisionem obty: qd oes atting
gentur, et si obty, ee ee ee cognitionis nulla
inter ipsas ducatur ducatur, quos n ee ee
dictionis, sed ad hoc subest precisa foetus singu
laritatis ee principia nostra.

Ita: Quod dicitur constat, et qd
si admittatur precisa obtya negari n possit, cum
omni namq omnium individuum, ee obty cognitio
ni faceret vate, quamvis n sint obty eccitates, qd
ad presens institutum sufficeret. Quod autem cognitio
attingat ee eccitates n sonet namq attingit, Paaba

cy ē ubi de personibus foralibus; nunc vero
quadam habetur; nā prout subest conceptus hō
predicatur de Petro; sed ~~quod~~ predicatur de Petro ē
deitate, et positive nā Petri; q̄ prout subest illi
actui ē deitate et positive nā Petri; sed talis ē
sequit quin subest etig cognitioni petrietas: q̄ ita
hęc etig attingetur.

Omnia constant præter 13 Mi
nore, que probatur: q̄ nā predicatur de Petro,
affirmatur identitas si soly phica, et reali, sed etig
obtiva nā cy petrietas: q̄ prout predicatur de
Petro ē deitate et positive nā Petri. Probatur autē:
affirmatur de Petro d soly, q̄ ē obtive in cogniti
one hō; sed affirmatur identitas reali, et phica,
nā cy petrietas: q̄ hęc identitas ē obtive in cogni
tione hō. At qui identitas reali obtive existens
in cognitione hō, ē plane identitas obtiva: q̄ hęc
affirmatur, et ē in cognitione hō; sed identitas obti
va nā cy petrietas manifeste repugnat si petri
etas si ē obtive in cognitione hō. Hęc nō maxi
me urget in sententia obtrusivi famelicæ, quod
vult salvetur in actuali predicatione.

SECTIO 3^a

OCVRRITVR, OBIECTIONI BVS

Obiecti 1°: obij communis facientis vult debet ēē ade
quate predicabile de singulis individuis; sed si obij
huius actus hō si omnia individua hūana, nō ē ade
quate predicabile de singulis, alias unusquisque hō
foret dū hō: q̄. Obiectio quidē implexa, sed que po
tius urget obtrusitas, apud quos obij illud ē nā
nā identificata cy subis; nō q̄ adequate cy singu
lis. Itaque desino Majorē: debet ēē predicabile ade
quate, extensivē nō Majorē, adequate intensivē

concedo Mai. et nego consequentibz.

Obijō illius

114

actus extensivus sumptus ē collectio oꝝ individuoꝝ:
intensivus autē ē perfectio intrinseca nā hūc, q̄
adequate invenitur in quolibet individuo nec augetur
extensivus per multiplicationem individuoꝝ, sed
tantus extensivus. Idē ip̄s aliis tū coplant et sic dicuntur
ē prabite adequate prout aparet, aut coprimi-
tur per illū actū, n̄ prout ē in se, sive ex parte.

Obijō.

¶ Video, P̄ admissa Mai. ducendo Min.
si obijō eꝝ omnia individua collectivē aut copula-
te representata, n̄ ē adequate prabite de singulis,
concedo; indefinite et virtualiter salte dēstrive repre-
sentata, nego Min. et consequentibz. Comp̄us hō
habet modū tendendi indefinite et indefinite, qui
modus ē equivalentes, et in ordine ad predications
distinctionis.

Quapropter quantū ad verificationē idē ē
dicere Petrus ē hōc v̄, ac ē unus hōc, vel unus
ex nobis, sive idē ē unus hōc et em̄ hōc, ac hōc, et
n̄ significat dicere aliquid secundu dictionē repe-
titā, id ē hōc, et hōc, et unus hōc, quē si verba Arist.
4° Methoꝝ cap 2°, cui consonat Duns Scotus
tytō op̄. 2°, et op̄ de coꝛdeſia cap 3°, ubi
vult, comp̄us istos actū hōc, idē significari ac aliq̄
potens sentire per aḡ actū, vel actū
actū eꝝ hōc hanc, vel illū in individuo, quē
ē sentia vana aut disjunctiva.

Ex hō patet sequi

Solutio: Obijō eꝝ illius actus ē adequate prabite.
de singulis individuis, de indetate et vase, sicut
de primo v̄ sola eius nā sit detate prabite.

Quae quo male infertur, totum obiectum identificari cum Petro; adentitas enim adaequata praeter eum subito unice infertur eum ex adaequata predicabilitate in sensu detrahato, non vero in sensu indetrahato. Haec dicas bene inferri in complexu nec nullum obiectum significare detrahente. hoc enim falsum est si loquamur de detractione specificae; quia complexus ille detrahente significat nam hunc potius quae equum; est autem verum si loquamur de detractione individuali, quia non significat hoc unum viduum, potius quae aliud.

Huius 2^{ae} cognitio hinc praesumenda debet a multiplicitate individui: 1° 2° eum non attingit. Confirmatur 1° si attingit oes homines, de habet obiectum ac cognitio eius 2° non reddit obiectum unum. 2° illa cognitio nec attingit plura ut plura nec plura ut unum; 3° nec modo attingit plura. 3° cognitio non est facta per quae additur natura humana multiplex; consistit enim in se facta in differentiis individualibus: 4° si ut attingitur, natura ut subest a cognitione natura ut subest cognitionem est fortiter multiplex atque ad id non est unum.

Ad hoc distinguendo praemissum consequens: non attingit multipliciter, et ex praemissis eo praeter habitus, concluditur: non attingit in parte obiecti, nego consequentia: cognitio itaque illa non attingat plura non exprimit pluralitatem. Ad 2^{am} confirmationem: duplex illa cognitio id obiectum habet sed diversimode attingit; quia una exprimit, alia non exprimit pluralitatem: et ideo una per alia constituit unum. Ad 3^{am} concessio autem eorum sequentia: quia haec cognitio attingit plura, sed nec ut plura, nec ut unum, praesumit enim a pluralitate, et unitate reali, coeundem tribuit obiectum unitate exprimit, et intentionalem. Ad 4^{am} dicitur autem: cognitio non est facta per quae additur natura multiplex et, concluditur intentionalem, nego autem et consequentia.

Attingit illa multiplicataz realz, et illius sig; unde
attingit nãq; facultez, seu actuz a parte rei multiplici
et, secus vero si h; facultez identitet ac intentionali
rea, seu per quodam rãon.

119

Replicabdu: go It cognitio
n̄ copulational multiplicataz, habet tamq; p̄as obto,
immediato electione omniuz individuoꝝ; sed co
lectio omniuz individuoꝝ; in nullo vero sensu p̄g
dicari p̄t æquate de individuuz singulis: q̄ n̄
etq; p̄remis arguto illa, quo supra impugnavi
mus obtoitas. Replica h;e procedit contra sãu
tionz 13, quz h; arguto dedimus et quz communiter
excibetur a d; nosius, illa tamq; n̄ probatur Pa
ta Cesada in presentz questione.

Verbo ad Replicã,
falsq; eẽ Minorz, quz sumit eãq; claritate gra
tia d;guos: n̄ eẽ predicabilis de singulis positi
ve, concludo; negative, nego Minorz. Licet sola
nãa Petri sitã positive predicabilis de Petro, sed
per amptz hõc nulla nãa excluditur a p̄di
catione de Petro, ac p̄cedit ois sub illo conceptu,
et eo vi illuz o de ipso negative predicabilis,
quabz n̄ nulla nãa positive excluditur a p̄g
dicatione: nec maiorã predicabilitas requiritur
ad utẽ.

Dicit ex eod; Autore: ex hac doctrina in
ferre, quod tot eẽ nãa; utes q̄bet quot sã indi
vidua nãq; hãnt; q̄; quia quibet nãa eẽ positi
ve predicabilis de aliquo individuo, et negative
de oib; . Nego sequẽ; quia nãa cumidbet in
viduo n̄ eẽ predicabilis negative de oib; no vo
requibito ad utẽ. It̄ eni ex vi conceptus n̄ copul
excludatur ab hac p̄dicatione hõnz nãa detra
ta unius individui positive respugnat p̄dica
tione de reliquis; ac p̄cedit eũ sic detraeta, et

veluti a cognitione illa segregata, nequid negati-
ve manet de reliquis per predicabilia. Denique nā
Petri solius nō fit reddere predicabilia de Petro per
nabilitate propria uale, nisi per comp^o ~~officium~~ ^u
oēs nāq̄ similiter predicabilia reddantur: unde
nunquā ipsa sola constituere fit uale, cy nō possit
ad ea sola abstrahi rāo communis, sed simul
abstrahi debet ab oib^{us}. Atque adio nāq̄ Petri si
nūq̄ cy nāq̄ omniū ē ob^o, quod apud fā con-
stitutur uale.

¶ **Obi^o 5°**: si cognitio hōo attingit oēs
differentias, sequitur p̄ nō dycere per rāo nāq̄ a diferen-
tiis, cui has, et illg aduenet, et cō uny coligat. 2°: illa
cognitio foret infinite perfecta; repraesentaret enī infinita
individua possibiliter, ac proinde in ea cognitione darentur
infinite repraesentationes rāo ratiōnata dūq̄, quę
essent totę perfectionis. 3°: suponeat amib^{us} cognitio
in mente infinitas species compressas, quę necessarię
sūt ad infinita individua cognoscenda, quod ē impossi-
bile.

¶ Respondes ad hęc cognitio hōo, dyci per rāo nāq̄
a differentis ut cogniti, vel cognoscendib^{us} sub pro-
pria expressione differentiarū, nō ut cognitis earū
cognoscere hōo ut abibi datus ostendimus. Ad
2^{am} imprimis nego, quod in ea cognitione dyci po-
sunt per rāo infinite repraesentationes, nō enī con-
cipi potest ut repraesentans Petri, quin conuipiat,
ut repraesentans reliquos. Deinde hoc permisso, ne-
go, cognitionē propterea fore infinite perfectā, quia
nulla ex illis facultatib^{us} haberet perfectionem
vere, et proprie dūq̄ a perfectione alterius, cum
dūq̄ rāo nequeat multiplicare proprie perfec-
tiones ob^o. Denique quod cognitio attingens per
fectones infinitas, etig debent proprie distat, nō deo-
sunt infinite perfectas, euidē ē in his cognitions
bus infinite habet omnia possibiliter, ~~et cō omne enī~~

¶ In cognitione qua deo credimus infinite perfecti
ry, in quibus in statu similitudo 3^a probatio de spe-
cibus infinitis. ¶ praeterea dicimus, infinita species
necessariae ee, ut infinita obiecta cognoscantur per spe-
cies proprias quidditativas aut intuitivas, in tam
per species concretas et abstractas.

¶ Quaestio. Haec pro-
positio est species, si vera est spiritus nostra habet hunc
sensu: omnia individualia hunc confuse cognoscit.
si effectus speciei, sed hunc hunc supponit pro omnibus
individualibus, sicut in hac specie hunc est ad ali-
quaquam sicut
eo hac ultima specie infertur, quod Petrus est ad ali-
quaquam infertur eo. ¶ Petrus est species, quod est
sua propria Dialectica. ¶ Confirmatur: species hu-
mana fortiter sumpta nihil aliud est, quod denomi-
natio cognoscit completum hunc. ¶ si Petrus deno-
minatur cognoscit hoc completum, denominatur et
species humana.

¶ Quaestio 2^a consequens. supponit pro dicto,
et eodem modo, nego. ducasso modo quando consequen-
tia, et pro quod est adiungitur. ¶ Praeterea species est
sua. ¶ Intentionis eius cuius proprium est patere, et
ut subiectum supponatur simpliciter, hoc est ut ponat
pro obiecto reali, ut accepto cognitione detraha
que exprimitur ex parte subiecti, qua seclusa
sicut de obiecto recte subiacetur sub alia cognos-
tione, in verificata de illo praeterea primum. ¶ Quam
obrem ex eo, quod Petrus, et reliqui hunc ut subia-
cunt completum hunc (qui est sensus hunc propositum) denomi-
natio species, male deducitur eandem subiectum de
nominatio prout subiacetur aliter completibus.
¶ Quaestio 3^a accidit propter rationem oppositam in propositum hunc
est ad ali-.

Ad Confirmationem admittit Major et Minor, Dico
consequens: denominatur species Petrus, ut cognitus sine
cognitione, nego; ut cognitus cognitione hæc subditivo:
denominatur species partialiter, sed per modum subdi
partialis, concedo; totalis et adequati, nego condequens.
Denique monio, totas exprime radices non velut no
vo Nominales, quos sanctus Anselmus lib. de incar
natione verbi cap. 2; Dialecticæ Acertius Vocat,
qui in nris flatyvocis reputant se vates substantias.
Sunt veritas vate vobis in uny Nominativy, ut
pote consistens, in solis verbis, et compositis fixiti
bus peculiarari quibz modo representantibus obty,
qui e individuis nominalium character.

Sed veras
facile e calumniari doctrinam, quæ impugnare
n̄ possit. In primis ad, ut notat eorum Dico
disp. 6^a Metho. sect. 2^a num. 1; Nominales fortas
se n̄ discrepant a reliquis Scholasticis, nisi in modo
loquendi. Admittunt illi quidz cognitionem definitam
plurimam realiter similibz, Ceteris soli cognitionem, aut
nomen hæc vo; n̄ vero illius obty, tribuunt deno
minationem vati, et predicabilis. Et autz sciency so
lum agant de vobis, integre sciency exunt circa
compositis aut nomina; atque hinc nominales appé
lati s̄.

Quæ vero aliter nos sentiamus, nimis cal
hopes in doctrina nostra s̄t oportet, qui induray
revocare voluerit. Nimis duplex assignamus
constituy vatis, subdy saluat et fig; fra e cog
nitio p̄cussiva, subty suy individua exercebe adu
nata per cognitionem; que p̄xinde s̄ recty, vel
succedunt in recto denominationem vati, et
predicabilis. Quid hic absurdum, aut noviter in
scholas intrusi, ut nobis coprobant? Evolve

pauly uale hinc; inuenis quide pro subto nāg 117
reale obtine pūcūq; (conuenimur quoad subto sub
eandem) pūo fūq; factū ueritate, aut relatione ad
inferiora.

Debitus pro fū obumeg, aliquando
fundamento sonniatq; et utrimq; comparatūq;
obto. In clara scilicet uerū fūq; digna plane qui
reuerū, alabore et in ea stantūda de uerū
incantet.

862

PER QUAM OPERA OEM INTVS FIAT
VNIuersa
LE

Triples cognitio in presenti quætionē uenire pō:
1^a pūe pōitioe attingens nāg realiter apāde
tū multiplic, eanque a reali multiplicatū iue
a singularitatibus pūcūq; excedens excedente. talis ē
cognitio hūo uel aā. 2^a ē cognitio reflexa pūe
hāprehensio, quæ nāg attingit ut iā pūcūq;
eandem comparat cy inferioribus hāprehenden
do illius conuenientia, aut identitatē cy multri
quā tamē hanc identitatē iudicatioe afirmat.
Huiusmodi ē hūc hāprehensio, nāg intentiona
liber pūe apūcūq; multri, et aliq; similes
2° quo quæ uocantur simplices comparationes nāg
pūcūq; cy inferioribus. 3^a ē cognitio iudica
tio, quæ nāg actu pūcūq; de inferioribus,
et uocatur comparatio composita.

Quæritur

8° an sufficiat ad uerū plene constituendum
1^a cognitio, nempe pūe pūcūq;, quæ uocatur

abstractio absoluta. Vel opus sit notitia comparata
viva 2° loco posita? An vero 1° uale met^o simpliciter
et ultimo constituitur per abstractionem sim-
plicem. Ita AA nostri communiter et multi
et totum post Magistru^m Scotu^m dicitur plures alios
Innos, et Scholasticos. Ad ista tamen notandum. Ad
statuere abstractionem ipsam esse fig^m constituentem
formam uale. Scotus uero dicitur abstractionem
non esse fig^m, sed causam efficientem fig^m constituentem
uale, que fita apud ipsum, est unitas practice picta
in obto per abstractionem.

Probatur assensio: uale
met^o est unum actus esse in multis, sed per abs-
tractionem simplicem. Nam specie multiplex constitui-
tur uale, et apta esse in multis. Probatur. Notitia
natura uale, et apta esse in multis, est natura uale et sine
ullo impedimento, ut reperatur in multis; sed natura
cognita per simplicem abstractionem, est una et inextensa,
et propter progressionem a singularitatibus est excludita
ab impedimentis et obstantibus communicationi sui
ad multa; nempe a singularitatibus et multipli-
citate: quod supra probatum reliquimus. igitur natura
apta esse in multis.

Ad istud 2°: uale Logy sufficien-
ter constituitur per simplicem abstractionem: contra-
dicitur Thome Lincolniensis, et Paolina Laxma, et alii,
contradicit etiam D. Duns Scotus, qui requirunt compara-
tionem simplicem. Probatur uero 1° ex Dico^{ne} Tho-
ma 1^a parte que 89^a ar^o 2° ad 23: cy dicitur uale
abstractus, duo intelliguntur, scilicet natura ipsa res,
et abstractio seu ualitas: igitur uale ratio huius met^o,
cy Logy actu constituitur ex sola abstractione
ut fita, et natura reali ^{ut} subto.

Probatur 1° sicut
intelligitur in actu constat eo res que intelligitur, per

et ipse intelligit forte, ita nāa constituta uati, 118
seu uale in actu, constat eo ipse nāa rei, et abi
ractione, ut tradit ibidē sanctus Thomas sed uatē
in actu solum importat collectionem ut fig, et x,
que intelligitur, ut subij: 50. Vegetur 2°: nāa sanc
ty Thomę ibidē: abstractio factus, et factus uati
bas idē s; sed forte ualitas ē frā nāa per pre
cisionem uati: 50 forte abstractio ē chis frā nāa
uati. Vegetur 3° qui nūmē ^{rare} uati constituta
uati in actu, vel ea nescit, vel ultra peccat, si
presup, et foale constitutivū nempe frā in
uati in actu gerno silentio premat, atque
ita se gerit sanctus Thomas ex ente rāu facti.

3° Probatur 2°: ex eodē Angelico opusculo
Ad 9°: uale consistit fortiter in apprehensione pre
uati, que apprehendit nāa communē nāa
prehendendo principia individuantia sine intel
lectione erroris, aut falsitatis: 50 uale rāu con
sistit fortiter in apprehensione, que nec signate
comparata ē, nec effectiua illius entis facti
uati: Maior sic probatur a Diuo Thoma: nec
tamē uati ē falsus, d; apprehendit nāa com
munē pretea principia individuantia, sine que
bus ce n s; in rezy nāa; n euz apprehen
dit uati, quod nāa communē s; sine prin
cipiis individuantibus, sed apprehendit nāa
communē, n apprehendendo principia indi
viduantia, et hoc n ē falsū; Et paulo inferius:
Sic 50 uati absque falsitate abstractit genus,
ab speciebus, in quanty intelligit nāa generis,
n intelligendo difia, et simpliciter abstractit
specie ab individuis, in quanty intelligit nāa
speciei, n intelligendo principia individuan
tia.

Probatur 3° a r^one conclusio: uale Logy est
unq^{ue} acty fratis de pluribus, sed simplex ab-
tractio constituit naq^{ue} acty fratis de pluribus ac
p^{ro}inde unq^{ue} d^o. D^ofirmatur h^{ic} n^ona que dicit^{ur}
est in statu intentionali, qualis si est ~~in~~ in
statu reali, est probatu de pluribus, est absolu-
te probatu de pluribus eo modo, que p^{ro}; Sed
naa h^{ic}na cognita per simplex abstractione h^{ic}na
ita ponitur in statu intentionali ut si eod^e
modo ponatur in statu reali est probatu de
pluribus: d^o ita coonita est probatu de pluribus
Prob^o d^ofirmo: per cognitione h^{ic}na ponitur naa
h^{ic} humana in statu intentionali ut una et
nullq^{ue} includens singularitate, est n^ona, que aper-
te in est una et nullq^{ue} includeret singulari-
tate, est probatu de pluribus, quia est d^onti
fratit^{er} ex pluribus: d^o.

Probatur 2° uale
est, quo affirmatur fratit^{er} naq^{ue} sup^{er}oni
ualitate: d^o acty sup^{er}oni ex h^{ic}prehensio compa-
ratio, que illg^u signate representat. D^ofirmatur
3°: p^{ro}uenerido solutione d^ofirmo: simplex
h^{ic}prehensio. d^o h^{ic}na plene fiat uale met^{er} na flu-
u^u ip^{er}oy: d^o et uale Logy. Consequencia probatur
ad hoc: ideo uale Logy requirit ea uo cognitione
comparatio quia est fratit^{er} relatio, na conu^{er}
si uale requit nisi per ord^e ad multa, sed hoc
ip^{er}oy habet uale met^{er} et t^{er}na per uo plene
constituitur per uo abstractione: d^o. Probatur
2° uale Logy na commune sent^{er} na est passio phi-
sica, sicut calor respectu ignis, sed est passio met^{er}
sicut uery respectu entis: d^o ~~u^{er}~~ u^{er} ut^{er}que
u^{er} na est d^onto reatu sed d^oly r^onti: d^o cognitio
fratit^{er} constitutioa unius na in d^ognit^{er} a cog^{er}
tione fratit^{er} constitutioa alterius.

Obiectus 1° n̄ p̄t intus p̄are n̄q̄ de inferioribus, 119
quin h̄prehendat convenientiā n̄q̄ ad inferiori-
tā; sed h̄c convenientia n̄ detegitur per simplicem
abstractionem, quę vltima dō p̄cipietur: dō p̄t
abstractionem simplicem subcedere debet h̄prehensio
illius convenientię, quę ē comparatio: dō h̄c requi-
ritur, ut n̄a sit p̄abilis p̄ximē. Dico con-
sequens requiritur ut sit p̄abilis p̄ximē p̄-
bilitate activa, concedo; p̄siva neg. consequentię.
P̄abilitas p̄siva est capacitas ob̄, ut p̄dicatur;
Activa ē vltis p̄q̄, ut p̄dicandū, sive, elicundū
iudicū.

Prima p̄dicabilitas fit p̄xima quando
ob̄ constituitur in statu, in quo, quantū ē eo se
n̄ nihil desiderat, ut possit p̄ari de pluribus, et
hoc ob̄inet n̄q̄, d̄ per abstractionem simplicem
separatur intentionaliter a singularitatibus;
et h̄c 1^a p̄abilitas ē que correspondet vlti. P̄-
dicabilitas activa fit p̄xima, ut eo p̄ade p̄q̄
n̄h̄t deficit ad actualē p̄dicationē: h̄c p̄abili-
tas n̄ constituit eūq̄ vltis, sicut eū n̄ constituit
species impressa singularis, nec imperiū volun-
tatis detrahit intus, nec decretū applicatiōis omni-
potentię, et tamē h̄c omnia necessaria s̄ eo p̄ate
intus ad n̄q̄ actu p̄dicandū, in quibus p̄ximē
instatur argumentū.

Obiectus 2° vltis. Locum
constituitur p̄titer per relationē ad inferiora; sed
illa relatio n̄ datur donec dicatur actus com-
paratiōis, quia nequit fieri relatio unius ad aliud,
quin unū alteri comparatur: q̄o. Perde: relatio
alia ē transcendentalis alia p̄titer predicamen-
ta-
li, quę de p̄sente deferunt in eo quod predicamen-

tali cogit contentis, n̄ solum existenti, quod reper-
tur, sed tñ ad quod refertur; talis ē relatio simulta-
dinis inter duos pariter: transcendentalis utro-
soly postulat existentis extremi, quod refertur,
et similitatis eo parte alterius, huiusmodi ē
relatio causę ad effectus. Rursus predicamentalis
n̄ identificatur adequate cu extremo relato; trans-
cendentalis autē cu illo identificatur adequate.

Voluntate constituitur per relationem n̄ ad
inferiora, n̄ intrinsecq, sed extrinsecq, et in-
tentionale; at relatio ista n̄ ē predicamentalis,
sed transcendentalis in sua tenore: quare
n̄ existit existentis intentionalis utriusque ex-
tremi, seu utriusque conditione; sed illius tan-
ty quod refertur; Unde sufficit cognitio hęc quę
nāc hūna redditur intentionalis existens, et
sicut relatio reali transcendentalis identificatur
cu extremo relato prout contente a parte rei, ita
ut dī ē intentionalis identificatur ty extremo re-
lato, prout contente in statu intentionali: unde
nāc cognita per cognitionem hęc, sicut ē apta,
ut contrahatur ad plura, ita includit relationem,
quę uite cogit q̄a concipiatur ut relata ad esse
reale.

Dicitur: uite nequit cognosci nisi per cogni-
tionem illud referentē ad inferiora: et includit
relationem predictę. Dubio consequens: includit
relationem predicamentalem; nego; transcendentalē,
subdistingue intrinsecq nāc, neos extrinsecq conce-
do consequentis. Tale ē unę aptū predicari de
multis: aptitudo ad aliquid ē respectus trans-
cendentalis ad unę tñ, qui proinde per respectus suos
cūdit ab existentia tñ. Hanc aptitudinem sub-
iungit nāc n̄ per mutationem intrinsecq, sed

per cognitionem illam praescedentem comparata ab inferioribus. 120

Obicitur 3°: relativa si simul cognitio
ne: eo simul debent cognosci in actu, et inferiora
ad quae referuntur; sed cognitio simul attain
dens utrius, et inferiora, est comparativa eo. Respondeo
utrius, et inferiora esse relativa transcendentia, non
vero predicamentalia; ideo utrius actu tamen
non requirit inferiora, quae actu dentur, sed quae
dati sunt. Vel concedo negativa etiam transcen
dentia, ad duplicatorem ut talia debere esse si
mul cognitione: hinc autem solus concluditur ut
de Logico tale non posse cognosci, nisi per cognitio
nem attingentem inferiora; quare licet nota hinc eo,
constitutus possit utrius Logicum sine actu compara
tivo, non tamen potest reflexe cognosci sine illis;
Sic dicitur constitutus cognitus sine cognitione
reflexa, non tamen fit cognosci ut cognitus sine illis;
id est de denominationibus subiecti, praeter hoc.

Obi

citur 4°: Dicitur Thomas opus 99° sic con
cludit: species non est unum ex hoc, quod sit in actu;
sed ex hoc, quod comparatur ad multa singu
laria. Et questione 7^a de proa articulo 11° docet
quod unum advenit relationes generum et spe
cies considerando hoc solum, qui est in unum ad res
ad extra. Et demum in parte quae 28° articulo
1° notat, quod respectu significatus per ea, quae
dicuntur ad aliquid, aliquando est tantum in ipsa
habitudine rationis conferentis unum alteri, sicut
ex comparat hoc actus, ut species ad genus. Ex qui
bus satis clarum est intentionem unitatis in actu
comparativo consistere.

Concedi amabo tot inter testimonia ubi vel verum
 invenit, quod facty delicty, aut eor. ratio red
 heat? Itaque in primo loquitur *Sibus* *Thomae*,
 n. de naa, que redditur uatis, sed de ipsa cog
 nitione secundy se, et de hac reversione asserit,
 n. ideo precie ee pro forli uite, quia exierit in
 unu: hoc enj commune e eulibet cogitationi;
 sed quia comparatur ad plura: id e, prout se
 ipsty explans immediate subjungit *Satistis* *Doc*
tor et *capitosa* *uticent* *fiduciosi* *Commentatores*,
 quatenus habent ratio uniformem ad omnia
 individua prout equaliter e omnium inter
 rationis similitudo. Ita *Vna* *Inuione* *Domi*
nicano *Antiquo* *Soto*.

In 2°: intrus na Di

+
 ordo
 vum **A**thomam adinvenit. Illas relationes consi
 derando *ty* *ty*: qd ordo huiusmodi ty e in. intru an
 re reflexy cogitiony comparaty et ante se figmen
 ty: sicut quicumque statuam considerat adinve
 nit in ea pectus, caput &c. Itaque cogitio directa
 preciosa naq constituit exerce genus, speciem,
 illamque reddit quasi transcendentaliter relaty
 ad multa, unde comparatio reflexa isty relatione
 n. facit, sed adinvenit, et considerat ig factam
 per cogitionem directam. In 3° enj loquitur
 de hapyersione reflexa, comparativa n. faciente,
 sed considerante speciem ut *ty*, seu ig constituty.

UTRUM SALVETUR VILE IN ACTU
 ALE PRAEDICATIONE

*Q*uestio proposita inquit, an naa, que cogita per

happrehensionem hōo nō erat unita, unitate uincat, 21
dy predicatura per hoc iudicium Petrus ē hōo?
circa utiq; phisicū iudicium consentit aliū ēē qualitatz
in compositam ex tribus actibus intrin, qui corres
pondent tribus uocibus constituentibus iudicij uocales
Alii asserunt, ēē qualitatz in induisibile. Si
sententia admittatur, uix saluabitur in actua
li predicacione; quia p̄taty forte illius iudicij
ē eadē happrehensio, que p̄cesit, aut alia oō si
mili.

Soly q̄o questio instituitur superiata iudicij in
diuisibilitate: Soly etiā inquirat de iudicio, cuius sub
ty repugnet multiplicitali quatenus exprimens sin
gularitatz, aut repugnet unitati, quatenus ex pri
mens multiplicitali: Si uero subty sit t̄us com
munis indefinite acceptus, ut in hac p̄pōe, hōo
ē aal, conseruatur in p̄tato unitas, Saly, que cor
respondet subty. Inquisitioni sic p̄pōsitae afama
noe respondent S. Lince, Quirō, et alii cum
plurimu Thomā, quō sequitur Dionas; He
patua uero placet Patribus Hurdado, Arzaga,
Genado, et alii t̄z ex nostris, que ad extranū.

Itē et nobis placet et probatur: actus faciens
unitē est cognitio abstractaens nāq; comunem
a singularibus; sed hū actus, Petrus ē hōo nō
abstract nāq; comunem a singularibus: q̄o.
Maior probatur ex Angelico Doctore dicente opus:
M^o: Soly ē unū de multis p̄sūt intelligitur p̄g
ter p̄ncipia indiuidualia. Minor probatur:
actus p̄dictus expresse attingit p̄teritatem

sed, actus expresse attingens potentiam, n̄ abs-
trahit ab omnibus singularibus: 3°. Dicitur 1°:
actus constitutus utri debet et affirmabili de om-
nibus inferioribus distributive sumptis, sed ille
actus n̄ ē affirmabili de omnibus hominibus dis-
tributive sumptis: 3° n̄ facit utri.

Dicitur

2°: Hoc iudicium ut hō ē aal. exprimit plu-
ralitatis aali; sed actus exprimens pluralita-
tem nāq̄ n̄ relinquit eam utri: 3° nāa actus n̄ reti-
net utilitatem in dicto iudicio. Probo Maior:
illud iudicium representat nāq̄ aali ut identi-
cat eam ex pluribus hōibus, sed nāa identificata ex
pluribus ē fortiter multiplex: 3°. Minor ē eadem
quoad nāa finitas: Maior constat, quia ille
actus representat identitatem aali ex subto, et
subto: ē hō ut multiplex: 3° illud iudicium
representat identitatem aali ex pluribus.

Re

pondebis 1°. iudicium illud ~~est~~ si adequate considerem
utilitatem destruit, et si predicatum solum attendatur,
utilitatem conservat. Ita 1°: 3° idē dicere licet
de hac p̄p̄e Petrus ē hō hō, in quia ly hō ut
contradictum a nota singularitatis retinet totam suam
utilitatem. Ita 2°: solutio ista nequit p̄ce iudicio
indivisibile, quia ea et indivisa cognitio n̄ p̄t singu-
laritatem exprimeret, sive multipliciter, et scilicet
prescindere ab utraque. Quare dicimus quia hęc in-
adequate expressio illius actus, n̄ impedit quod ly hō
nā identificetur ex expressione singularitatis atque
propterea n̄ p̄t, ut re ipsa per illius actus conserva-
tur utri: sicut hęc expressio aal, quę ē inadequa-

ta respectu hōi facit, et hōo appareat, quasi caeteri
n̄ est, sed n̄ immutat intersese entitate hōi, quare
n̄ efficit ut hōo caeteri n̄ sit.

Respondebis 2°, nam

et iudicij, quo affirmatur de Petro, n̄ remanere
quidē uite respectu Petri, qui exprimitur, et rema-
nere uite respectu aliorū individuoꝝ, a quibus
pꝛudicatur. Otrā 1^a: nāa pꝛa ex pꝛositione alieu
ius singularitatis nedy amittit utilitate respectu
illius singularis, sed etij respectu alioꝝ: nō uite
ē, quod p̄t pꝛedicari de singulis inferioribus; sed nāa
pꝛout intentionatiter coniuncta eꝝ aliqua singulari-
tate requirit pꝛedicari de aliis individuis: p̄o n̄ solum
respectu Petri, verū et respectu alioꝝ uultū n̄ ē.

Otrā

2^a: cognitio pꝛecedens nāq̄ hūc ab orbis singu-
laritatibus n̄ p̄t representare solū nāq̄ Petri, sed nece-
sario representare debet, vel oēs alios hōes, vel saltem
oꝝ reliquoꝝ nāas; n̄ enī p̄t pꝛecedere, quod nulla eo
parte cognoscit; atqui illa cognitio, Petrus ē hōo, so-
lū representat nāq̄ Petri n̄ vnde alios hōes: p̄o eas
n̄ pꝛecedit a suis singularitatibus, consequenter quo
n̄ constituit uite.

Respondebis 3°, ex ingenuissimo no-

mo Lovada; in illa pꝛōe Petrus ē hōo, saluari uite
quoad positivū, nempe quantum ad representationem
totius nāq̄ hūc, n̄ tam quantum ad negativū n̄ ex-
pꝛimendi aliquam ex differentia. Otrā 1^a: cognitio
constitutiva uite n̄ minus essentialiter ē expressio ex-
clusiva singularitatis, quā sit species expressio indefinita
plurium; sed impossibile ē, quod expressio n̄ indefini-
ta sit cognitio constitutiva uite: p̄o impossibile ē, qd
expressio n̄ exclusiva singularitatis sit cognitio con-
stitutiva uite. Otrā 2^a: p̄o n̄ reprōnat hōo qui ut leo;

probatur eo solutione ipsa adversarii: nō curusmodi, hōc
foret positive et imperfecte et nō perfecte et quoad ne
gatione.

Dicitur Si implat in tū, idē iudicij penes ten
ditnam indivisibily ēē expressioz penetratis, et simul
nō ēē expressioz eiusdē; ēē. expressioz indefinitz, et simul
nō ēē; atque sic se habet iudicij Peris ē hōc nō respō
sionē; nō enī habet nisi tendentiam indivisibily, et totū
penes hanc ē expressio de p̄tate et parte sub̄t, et nō
ex parte p̄tati; ē itē expressio indefinita ex parte
p̄tati nō vero ex parte sub̄t: p̄. **D**icitur 4° in eo sen
su, quo p̄tati iudicij nō indivisibily dīguntur a sub̄t,
dīguntur enī a semetip̄s, sed implicat in tū quod
p̄tatum illius iudicij sit contradictōz a semet ip̄s se
tineat valitatem: p̄.

Questiōne ē p̄tate; sed ta
le nō ēē, si nō permaneret in actuali p̄dicatio
ne: p̄. Probatur Minor: si nō permanet in actuali
p̄dicacione, numquā p̄t p̄dicari: nō enī existit; quia
supponitur incompatibile ex p̄dicacione actuali: nō p̄t
quā destructiva, tunc enī nō magis p̄t p̄dicari, quam
si numquā cohereret: p̄ si v̄tē nō permanet in actuali
p̄dicacione, numquā ē p̄dicabile. **P**roterea, nō respō
nare v̄tē potentiam atq; ad tūm destructivum. p̄
v̄tē potentiz: sic lignum habet p̄t ut comburatur,
qua combustionē destructiva: semitēta p̄ v̄tē p̄t ēē capax
p̄dicacionis, qua destructiva: itaque v̄tē ē p̄dicabile
p̄dicacione, quā illud presuponat nō quā illud conser
vat.

Solūtionis ē: quia p̄tā aīa ē activa, seu ad effi
cendū sub̄t suo sui tū, p̄t intus ad componendū, et
hęc debet ēē compatibilis ex actu: aīa autē ē passiva,
et hęc ē incompatibilis ex suo actu, et p̄t ip̄s atque
actioz destructiviz huiusmodi ē p̄tā v̄tē, ut p̄dicatur,
curus rāo ē: nō nam v̄tē nōq; nihil aliud ē, quā illius
indefinita ad contractioz et p̄t dīvisionē in p̄tā.

¶ vero contractio et divisio immediate destruit n̄ contractio-
nem seu inferentiam. 2° nam ueritas ipsa n̄ ē, que p̄p̄
dicatur, sed sola n̄a, quam ueritas denominat, ideo que su-
ficit, quod predicatur n̄a in sensu diuiso ueritatis: imo ar-
gumentum utroque dicitur: nam ueritas est ueritas nequit p̄p̄
dicari de multis, falso quippe dicitur, Petrus ē species; at n̄
alia de causa, nisi quia primum illud importat aliquid
cum Petro n̄ identificatum, nempe ueritatem.

¶ Replicar:

ueritas ē predicabile ē habere capacitatem ad unionem inten-
tionalem cu individui; sed multa res desunt ueritate p̄p̄
aduenientem unionem sui cum t̄o: ad quem habet po-
tentiam, ut liquet in unione p̄p̄ca, p̄e quam nequeunt
destrui ueritatem. 3°. Desunt Namque, et habere capa-
citatem ad unionem cu individui, nam, que dicitur
ueritas, concedo Namque; cu individui ueritatis, seu
cognitionis, p̄e quam additur ueritas ueritas Namque;
sola n̄a, que denominatur abstracta, n̄ uero abstractio
ipsa ē id quod sit applicari intentionaliter inferentibus;
tum quia hec solus namque ē inferentia, tum quia sola
n̄a ē identificabilis cum ipso: tam uero hec n̄ destruitur,
sed sola ueritas; adueniente predicatio namque; sic res
p̄p̄ca n̄ unita dicitur ueritatis, ita ut unionem aduenien-
te destruat, n̄ ut ipsa, sed procedens denominatio
n̄ unita.

¶ Quis 2° in iudicio Petrus ē h̄o, Petrus ē sub-
iectum, et h̄o ē p̄p̄tum; sed p̄p̄tum, et subiectum disiunguntur
p̄e r̄oem: 3° h̄o p̄p̄ceditur p̄e r̄oem a Petro. Per
deū subiectum, et p̄p̄tum obīa iudicii indubitable n̄ d̄p̄
p̄e r̄oem, p̄e ipsum iudicium indubitable: solum 3° d̄
tinguntur dum reflexe considerantur ipsum iudicium p̄e
h̄o comp̄is, subiectum p̄p̄tum; quia tunc fit d̄t̄o r̄oem
in ipso iudicio factis, ante d̄r̄batur in obīum; sed cum
h̄c reflexe consideratio supponat identitatem realem
subiecti, et p̄p̄tum factis, n̄ impedit quominus p̄e unam
actionem indubitable n̄a et singularitatem attingatur.

Obicitur 3° defio aat rante coprimis difcentis contentis
 sub genera aat, et tanq aat retinet ueritatē generis pro
 priam: qd in hoc ueritas rante ē aat, itq pariter re
 tinet. Probatur aut. quoad 23 partes: nam defio illa
 n̄ est recta si aat n̄ retinet ueritatem generis, quia
 n̄ constaret genus, et defia: qd. Restat, defio ē recta, et
 nihil omnino comprum aat n̄ ē generis, si defio sit in di
 uisibilibus: quia rectitudo defioni n̄ exigit comprum generis
 cy, qui talis sit fortiter in ipa defio, sed qui p̄cesserit
 in simplici habitudine, sic dicimus, genus p̄ax de
 specie, aut specie de individuo, n̄ quia genus et specie
 fortiter talia perseverant in predicatione, sed quia hanc
 rāq̄ habuerunt sub prioribus habitudinibus:
 sic dicimus, ut aliqua p̄p̄o sit directa, sufficere quid
 p̄dicit de inferiori p̄atum utraque n̄ actu sed
 p̄suppositiue.

Obicitur tande 1° Laudatus Leseda:
 hec p̄p̄o Petrus ē aat ex parte p̄ati latius patet, seu
 extenditur, quam ista: Petrus ē aat rante. qd retinet
 ex parte p̄ati ueritē quoad posituum. Proba aut:
 Hoc 2^a p̄p̄o recte inferitur: qd Petrus n̄ ē Petrus; qd
 tamen n̄ deducitur ex 1^a. Si aduersus hoc; nam
 ex ista p̄p̄o Petrus n̄ ē aat recte inferitur qd Petrus
 n̄ ē equus: qd quia hec eadē conclusio n̄ recte inferitur
 ex alia p̄p̄o contradictoria Petrus ē aat; siquidem
 duę contradictionē n̄ possunt eandem conclusionem
 inferre quoniam una destruit, quod adstruit altera.

Obicitur 1° ex hoc anti Petrus ē equus, recte inferitur:
 qd Petrus ē aat: qd ex hoc anti Petrus ē aat, n̄
 n̄ inferitur Petrus n̄ ē equus; alioquin nulla una con
 tradictoria sequentibus ex altera ut enī docent s̄onaly
 quidquid sequitur ex consequenti sequitur ex anti.
 Obicitur 2°: Hec p̄p̄o, Petrus Philipus ē Res n̄ equus,
 ualēt ista, Philipus ē Res Hispaniq; qd p̄p̄o atten
 git ex parte p̄ati obiri qd eorū dignitatem.

Probatur aut: si equivaleat n̄ foret usus contradi- 24
ctorum, & Petrus n̄ ē Petrus siquidē ambo possunt
falsificari, nempe si Petrus sit Petrus Gallicus.

Argumentū aperte confutatur per instantiā; nam
ea pp̄ō Petrus ē aat, n̄ contradicitur quae late eo
parte p̄ati obrii ac utā, Petrus ē Omne aat: q̄ eo par-
te p̄ati n̄ attingit illa pp̄ō omnia aat: si enī
attingeret p̄ande tēt ac dicit, Petrus ē de aat: An
paret eodē argumento; n̄ eo 2^a pp̄ō recte inferatur:
q̄ Petrus ē equus, quod sane n̄ deducitur eo 1°. Ita
que nego aut: n̄ p̄atum aat in ea pp̄ō n̄ potest
magis colendi, quā ad aatitatem Petri; talia enī sub p̄ati
quālibet p̄mittuntur a subtrā: illi q̄ pp̄ōs deferunt uni-
ce in eo, quod p̄ima n̄ exprimat, 2^a vero exprimat
eo parte habitus ratiōnalitatis ratiōnalitatis cy tam
utraq̄ eo parte obrii representet aat saate solus
Petrus.

In probatione nego aut quoad 2° parte; n̄
eo eo, quod Petrus identificetur cy suo aat, optime in-
feratur, Petrus n̄ ē equus unde eo parte obrii representa-
ri p̄ande ē, Petrus ē aat, ratiō ac ē atit ratiō et quidē
n̄ at cunque, sed aliud numero. In alia probatione
nego assumptum, et dicitur aut: evita pp̄ō, Petrus
n̄ ē aat, si negat q̄ aatitatem, recte inferatur conclusio: q̄
Petrus n̄ ē equus, concedo aut; quia tunc ea pp̄ō negatur
ta aatitatem agt equum de Petro: Manifestum aut em
ē Petrus n̄ ē equus, si semet n̄ sit idē cy aatitatem equi:
si solus negat aat Petri recte inferatur Et nego aut: n̄
de facto negamus de equo aatitatem Petri et ideo infer-
re possumus, equum n̄ ē aat.

Deinde, unde n̄ probas

Duas pp̄ōs contradictorias n̄ continere eadē conclu-
sionē; n̄ eo duplīs contradictoria una n̄ destruit
totū id, quod alia adstruit; sed id solū quod sufficit
ad eius falsitatem; id constat in hīs pp̄ōs; ut hōc ē rei
tus aliquis hōc n̄ ē iustus, eo quibus 2^a n̄ negat, quid
quid affirmat 1^a, nec habent sensum v̄ō oppositum.

id e equaliter eodensq, alias forent n̄ contradictoriz sed
contrarij. Sane p̄p̄os ite, Petrus e chimera, Petrus
n̄ e chimera, s̄ contradictoriz et tamq̄ eo illu recte
infertur ista conclusio: s̄ Petrus n̄ e equ; si enj eob
mera e, equi n̄ e, alia equi eet chimera, si vera chi
myra n̄ e nec equi e; foret enj Petrus chimera, si
foret equ.

Tam vero p̄p̄o illa Petrus e aat̄ fort̄ itea
et explicitate affirmat, Petrus ee aat̄, at implicite asse
rnat Petrum ee possibile, seu n̄ chimeram ideo n̄ ee
equ. p̄p̄o autz ista Petrus n̄ e aat̄ s̄ sit contradictio
ria, n̄ debet ee equaliter eodens in rade negationis;
atque adeo negare n̄ debet p̄nati possibilitate con, immo
eo aduerso eq̄ equivalenter affirmat; quia equuvalē
hinc p̄p̄o de t̄o inferto, Petrus e n̄ aat̄.

¶ Hinc in fructu

quo ans s̄ confirmationis; eo hoc ant̄, Petrus e equi,
recte infertur: s̄ e aat̄, si Petrus suporat pro sub
to obt̄o, quod maneat in se Petrus, nego ans; n̄
tunc casus implat̄ in aduerso p̄p̄o; exp̄p̄oe autz sic complan
te, neutri ex extremis contradictoriz deduci s̄t debeat:
si Petrus suporat pro subto obt̄o, quod debeat ee
Petrus, subit̄que; recte deduci s̄t: s̄ e aat̄. Et ratione de
ducant̄ aat̄tate possibily & velque convenienti Petrus
nego, deducant̄ aat̄tate impossibily, et errat̄iter repug
nant̄ Petrus, concedo ans: tunc enj s̄t deductu quod Pe
trus sit aat̄ in se h̄m̄ et Petrus, sed irritate, et equiv̄.
Et hinc d̄s̄o consequens: s̄ eo hoc ant̄ Petrus e aat̄
n̄ recte infertur: s̄ n̄ e Petrus, sicut ans illud negz
de Petro asserat̄ aat̄tate nego, si asserat̄ de Petro
aat̄tate s̄t̄z, concedo consequent̄.

¶ 2^a affirmatio

manifeste contrarietas s̄t̄z: n̄ illi p̄p̄os, Indipus e Deus,
Philippus n̄ e Deus, n̄ s̄t̄ contradictoriz, si 2^a neget de Phi
lip̄o q̄ regiam dignitate, n̄ tunc negaret plusquam

non +

requiritur ad falsitatem huius propositionis. Petrus ergo utranque illarum
propositionum esse contradictorias, si utraque loquatur de solo Petro
ge. Hispanus: si autem se loquatur, de solo Rege Hispanie
et 2^a de se Rege, possunt ex se et ex tunc esse simul falsae;
sed idemque non sunt contradictoriae sed contrariae; non secus
ac inter nullus homo est iustus, Petrus est iustus.

Ex his inferri

1° propositio huius Philippi est nullus Petrus, immediate contra-
dicere hanc aliam, Philippus est aliquis Petrus, quia res-
picit ut obrem forte unam regiam dignitatem non detraha-
do fortiter ex parte actus quoniam illa est, ideo veris-
simi fore, Philippo habente quantumque Regis dignitatem;
ad qua concedere tenetur ipse Lorada, cui obtus in una
propositione aliquis homo est iustus. Inferri 2° propositio Petrus est homo
Petrus non est homo, non est contradictoria, sed 2^a reges de Petro
et ergo non sunt, quia tunc non possunt esse simul falsae, quod
sunt de maiori necessitate, 2^a pars plus regit, quae argue-
ntur ad falsitatem huius; et similes aliae propositiones de maiori con-
tingentia possunt simul falsificari.

Replicat tamen: Hic propositio

non inducitur, et vera, Philippus est aliquis Petrus. Vel
ergo est verus, vel non. Si secundum ergo non respicit ut obrem
verificatur, quantumque Regiam dignitatem, si huius facta
est nostra scilicet. Petrus, ille actus nec est fortiter adu-
naturus, vel nec facit verum; quia fortiter representat
plures Reges, ut plures; idem enim tunc sonat Philippus
est aliquis Petrus, quae ac est Regem aliquem, aut rem-
ne Regibus. Respicit nihilominus ut obrem veris-
simi ergo regiam dignitatem, quia cum non exprimat
ex parte actus ac hanc dignitatem per illa, vera aut
enuntiatione, modo Philippus habeat unam Regiam dig-
nitatem, quocumque tamen illa sit.

Obicit 2° de huius
hinc actus Petrus est iustus non ducuntur inter reales, et tunc

in consensum quicquid representabat illa habere non
suo act. Denique nulla certitudo completio in eo quod
eundem Petrus, quae eum prius representabat habere non
suo Petrus representans per modum iudicii Petrus est act.
in eo. atque, quod iudicij huiusmodi praedicat de Petro
suo act. et tamque verum peccabat, manifesta involuctura
imptatio: atque adeo constat in eius quod attingat
id est obij. ac attingebat habere certitudo. sententia act.

126

P **SECTIO VLMA**
PERCVRRVR LEVI CALAMORE
LITVA DVBIA CIRCA VNIVERSA
LE IN COMMV
III

Dubitabitur 1°: utrum sensus interiori aut exteriori
creant, utrum? Respondeo negative: nam, ut docet Philo apud
Cicinium, solum possunt percipere res sensibiles sensibi
lites; nihil autem sentiri potest nisi in individuo, idque
experientia confirmat. Insuper ut dicitur Thomas 1°
2^a art 4° corpore, ubi assignat dicitur inter unum
et sensu, quod sensus non cognoscit nisi singularia;
ut secundum intellectum possimus cognoscere vel
in universalibus, quod est supra facultate sensu.

Dubitabitur 2°: utrum intellectus Divinus et Ange
licus possit facere utile? quoad Divinum par negative contra
dubium est: quia cognitio facta utile est completa non representari obij
in claritate, qua fit; sed huiusmodi est imperfecta ac proinde
Deo aspyonari. Cognoscit tamque Deus non facere utile sunt
cognoscit non fingere, quin propterea fingat ipse. Finge
licus obia supernaturalia cognoscit abstracte, unde
potest illa imperfecte et inaduate cognoscere et conse
quenter facere utilia. Cognoscit vero obia naturalia
cognitione suo clara quae proinde abstracte
tione et universalitate non patitur.

Consentit nihilominus aliqui, quod per se pro imperio
voluntatis utri moderate speciebatur, eodem mo-
do modo, quo nos habitibus utrumcumque
volumus; ac proinde posse cognitiones ab-
tractivas dicere circa obiecta naturalia.

Dubitabitur 3° utrum voluntas fiat utilis? per quid fieri in ob-
jectis per actus, non ab innocentibus signate singularitates: tunc numerum
inter honestatis ut sic, prescindendo a defectibus, illaque volun-
tatis proponit abesse dionis, quo casu voluntas elicit amoris
honestatis, qui signate tendat in deum. Nihilominus ille
amor non fiat utilis, quia honestas per hunc actum non fit apta
ut sit tot predicabilia de pluribus: quia actus voluntatis non
est representatio obiecti, sed autem representatio quae obiectum reddit
tunc extrinsecus unum est, quae illud constituit aptum ut predicetur
tunc de pluribus.

Dubitabitur 4° utrum natura abstracta ab uno
individuo fiat utilis? Respondeo affirmativae, si reliqua
requisita concurrant. Itaque si species accepta ab uno
individuo producat cognitiones communes pluribus, et non
expressiventer singularitatem, nam per illas cognitiones fiet utilis
quia est apta ut predicetur de pluribus. Profecto solus
est mundus utilis, et tamen illorum cognitiones derivantur
a unico individuo. Sensus ergo dubii non est, an cognitio, altera
oculis unum tantum individuum, sit utilis? nam si presumit
a singularitate, nequit non extendi ad alia indivi-
dua.

Dubitabitur 5° utrum utilis fiat per operationes virtutis agen-
tis? inter munere et officio est duplex, agens, et passibilis,
scilicet possibilis. dicitur agens, quatenus producit species
impressas spirituales, quibus subiacent ad producendum cog-
nitiones: dicitur passibilis, seu passibilis, quatenus pro-
ducit et recipit cognitiones obiectorum, seu species co-
gnitivas. Huic praemissis, quod hunc propositum respondeo nega-
tive ex D. D. Angelico et Avicenna, non nullis questionibus,
quod inter affirmativa officio communi est. Probatum.

uale fit per cognitionem; sed species impressa n̄ ē cognitio. 127
p̄o. Maior existat ex Divo Thoma opusculo 96° dicente;
uale ē uny in cognitione. Quod magis uiget in senten-
tia Aristotely, qui docent, unitatē ualē ē fieri, unde uale
fit p̄a ipso per actū fingentē; sed sola cognitio ē n̄ species
impressa, seu operatio intrinsecus agentis ē actus fingens: p̄o.

¶ Maior quę superiorem cū uale difficultates sequens trac-
tatus dabit abunde.

TRACTATUS III DE VRLIBVS IN PARTICVLARI SEU DE VINQVE PRÆ DICABILIBVS

I Huius tractatus Autor fuit Mathus cognomento Philosophi
niginatione Phenis, uel ut alii censent Iudeus; V8 Chris-
tianus fuit; deinde Magis artibus doctus Christianę reli-
gionis impus hinc obagnator. Doctrina tamq̄ in hoc opere
tradita inopia ē calidū, et n̄ q̄ sua, quę ex Platonis
et Aristis contribus ac haustis. Opus hoc inscribitur Ita
uolę, id ē, introductio ad p̄dicamenta, seu categorias Aristis.

In eo tractat de quibus vocabus, seu de quibus præbilibus, in quibus, velut in æpecifica membra dividit uale in communi et hoc erit si uita in præbilibus et si autem ea genus, species, quæ propriis accedens, quæ nunc singularis

explicare hæc præben
dimus

DISP. I^a
D G E N E R E E T
S P E C I E
E X P L A T U R I N A A G E
N E R I S E T A S S I G N A T U R
D E F I N I T U R D E F I N I
T U R I N E I U S
D E M F I
N I E M

omni generis acceptione, in qua Cæsar Bachet
ab Aoue præcipit, genus, genus præbilibus, hæc conside
ratur definitur a præbilibus præbilibus de præbilibus præbilibus
Diferentibus, in eo quod fit: per præbilibus præbilibus de
præbilibus præbilibus genus et præbilibus præbilibus, et quibus
deficit per præbilibus. Deficit et ab præbilibus quia hæc de
præbilibus solo numero datur præbilibus fit, genus uero de præbilibus

est species dictus; & quia genus praeter incompleta, sicut
fran est factus individui; species vero completa, sicut
quae tota esse videtur. 128

Tunc de assensu, Petrus est homo de Petro
fortiter predicans quidquid Petrus est concepta Ecclesiae, quae
non est de ratione eius motus, ideoque predicat tota est metham
Petrus; si vero dicas Petrus est anima non predicat de Petro tota
spiritus eius, sed patet. Defert praeter genus a differentia, nec
eius non praeter in eo, quodque, sed in quale quid, pro cuius inte
ligentia nota praeter de in quid perinde ac praeter essentia
ter, id est quidditatis et eius vel adequata, vel inadequata
subiecti, siquidem per sola praeter essentia satisfacti inquirunt,
quid sit hoc aut alius non predicari in eo, quod quid idque
let ac praeter essentia, sed abstrusa id est per modum adiacen
tis alteri seu tunc abstractio: quod si praeterque abstractio
significanter sint essentia tunc praeter in quale quid est ra
tione sensibile est, si vero accidentalia sint, praeter in
quale simpliciter per quae tunc defert a proprio et acci
dentis.

Omnibus V; genus definitum non potest; quia despo con
tine debet genus, et definita; ac praeter inde genus definitum
sola genus et definitum non incederet despo sine lege
Dialectica praeter. De quia inde fieret genus conbale
genere et definita. Unde non est genus, sed species;
Proinde ad. 18. genus definitum quidque praeter genus numpo
praeter ratione praeter de pluribus sed hinc uonice infertur
definitum obtinere incedi definitionem obtinere, quod nec
satis est, cui sit unum et quidque idque: allegata non est Dia
lectica unice respicit despo, et definitum fortia, Ad
De. sola praeter genus praeter simul esse species subiecti
et subalternam, quod omnium genere, commune est
supremo conceptos aut uo constituitur eo genere
uonice et definita sensibile; genus uonice ac genere
corpore et definita animatum.

Obicium 2°: Definitio tradita est falsa, nulla enim
 pars est absolute praerabilis de toto; omnis autem est pars
 speciei sui cuiusmetque praerentia est diminuta ad dupli-
 ci capite in genus superius et subalterius est praerabi-
 le de dictis non solum specie sed etiam genere: Genus quo-
 que ipsi praerabile est de dictis numero; neutrum tamen
 in definitione copulatur. Quod si, partes praerabilis non praerantur
 absolute de toto praerabilis, non corpus de hoc; sicut vero
 partes metris, hoc enim praerilla adequate identificatur ut
 nota specie, vel est metris in sensu reali.

Deinde

genus, de quo superius aliud genus praeratur non considerat
 partem, ut genus respectu illius superioris, sed species ut
 scribitur; Quibus respectu generis vivens consideratur
 ut species subiectibilis Satis est ex parte definitio tradita praer
 dicabilitate cumlibet et Genus; modus enim praer dica-
 tionis id est in omni genere, ut tali respectu suorum
 inferiorum, numerum tamquam pars maioris est: Praerabilia
 autem de dictis numero communis est omnibus praer
 bilibus, inveniturque in praerabilitate de differentibus
 speciebus.

genus aal
 et qd conide
 idem ut
 genus et
 praer suo
 ay infacio

Obicium 3°: Color est accidens, et praeratur in omni
 parte in eo, quod de quibus de albedine et nigredine,
 alisque coloribus specificis dixerunt: non definitio generis
 convenit alii a definito. Respondeo, Color est
 accidens utrumque praerdicabile et simul est accidens generis,
 respectu tam de versorum, numerum accidens respectu sub-
 tantia aut subiecti, cum accidentaliter advenit, non praerabilis;
 genus vero respectu cuiuscumque speciei detrahatur: non
albedinis aut nigredinis, hoc enim erratum est in coloribus
 accidentalibus. Quippe suam habent etiam metris
 eo genere et definitio constituto.

Obicium 4°: ens non di-
 citur genus, et tamen est praerabile incomplete in eo quod
 quod de specibus dixerunt: non est proprium solum generis.

Ardet ens in fluxu est genus supremum et in hac
sententia nullus est argumentum; in alio vero idem non est 129
genus, quia transcendit fortiter distans, ac proinde non
proxi ut pars metha est ipsi nulla alia pars res
pondeat, praeterea ens fortiter includitur in alio quoli-
bet praebite, et consequenter non est cum ad omnes prodiat
quae speciem, aut reliqua praebita peculiariter praebent
neat, denique quia ens in sepe additur per rationes in se
regantia quid sit res? Quid enim magis fuerit, quam
si ens rei inquiranti reddat est ens.

¶ Igenus si defini-
ty duplex cognoscitur supremum, medium seu subalternum
et infimum. Supremum est quod non est sub alio: tale est
ens, si genus se dicatur; vel saltem substantia, quae
sub se continet corpus spiritus, et reliquas substantias.
Medium est, quod est infra aliud genus et habet etiam sub
se alia genera, vel aliquid saltem, ut vivens, quod
habet sub se alia genera animalia, et supra corpus. Qua-
re genus hoc medium obtinet tantum ratione generis respec-
tu inferiori; respectu tamen superiorum habet rationem speciei.
Infimum est quod non habet sub se alia genera, sed tan-
tum speciem ut animalia. Omnia tamen huiusmodi genera
in eo conveniunt, quod praedicta de inferioribus
tanquam pars materialis, et determinabilis sepe distans,
Tunc curus indifferentis ac determinabilis. Logice appella-
tur genus a dialectico partem materialis sepe analogiam
reducit ad magis simpliciter similitudinem determinabilis sepe distans
facit ad dicta compositi huius equi &c.

¶ Nunc queri solet
quomodo sit definitum in definitione generis? Duo dubitan-
di sunt, quod genus includat duas partes, nam scilicet est
compositum, non autem constat ex utraque parte vel una
parte altera in se non includitur in recto, sed genus definitur. Asser-
tione sua compositum sentit. Fortiter, definitum in definitione generis, est com-
plexus, eo nam compositum in recto, et cognitio sui per se in

no

obliquo. Tunc concluditur definitur in recto per quocumque defensionem de
 quo fit aptum definitio; sed defectus est affirmabilis de natura, sicut au-
 tem de cognitione est: non natura importatur in recto de genere definitur.

Maiores est; quia si defectus est affirmabilis de defecto: non quod se habet
 in recto quoad suscipiendum substantiam, se habet etiam in recto quoad
 terminandum defectum: Dico igitur Minus: defectus quod est praebitus definitur
 est; sed natura et non forma ipsius denominans genus, est praebitus de pluribus;
 id est est praebitus de pluribus, quod demonstratur ex quibus de sola natura
 et multis, et ex his una identificatur ex pluribus non autem
 cognitis aut eadem ratio dicitur: non. Similiter: illud definitur in
 recto, quod importatur in recto in ipso defecto; sed genus importat
 in recto namque denominatur et in aliquo per denominationem, quod com-
 mune est et concreto accidentali, non natura importata in recto, est
 forma in obliquo constituitur definitur in defectu generis.

Dico igitur

Colacio Dico Thomae complere numero 117: quid de defe-
 nitur concreta accidentalia supponit defectus per subiectum, et im-
 portatur in recto, at non definitur in recto subiectum, quia per acci-
 dentem suscipit illam denominationem, non et per accidentem asse-
 ritur de illo defecto; sed definitur in recto forma, cuius una co-
 primitur, et cui essentialiter convenit definitio. Dico 1: etiam
 constituentis genus non est esse praebitus; sed constituitur namque praebitus
 sicut cum albedine non est esse albi; sed constituitur albi, non autem
 sic constituentis genus non coprimatur in defectu, genus. Dico 2:
 subiectum cui convenit defectus nequit non esse definitur, aliam ob-
 servat alii esse definitio: quod in natura, ut importatur in recto
 observat defectum, quomodo accidentem, ipsa est definitio in
 recto quomodo accidentem.

Itaque quod nunc, importatur in recto
 observat accidentem defectum probat ut nunc natura est acciden-
 tem definitur quod non negamus ex definitur 2 secundum esse
 accidentali: Certum, cum in illo esse accidentali constituitur
 aliquid non per importatur in recto in eodem esse accidentali sed in obliquo tan-
 tum, inde est, quod natura debeat permanere in recto de subiecto defensionem.

Natura non accidentaliter definitur per defensionem generis, quia est genus
 accidentaliter; Minus solum importatur namque, sed natura non
 posse definitur per illam defensionem; at quemadmodum cognitis in
 probatur in obliquo, constituitur namque in ratione est, ita etiam
 constituitur ex definitur per eius defectum.

†
 aliquid
 †
 †
 cognoscitur

Veritas \bar{v} : ens per accidens n̄ potest definiti unica defōne ut docent. Artes
et Divus Thomas; sed concelty in nāa et cognitōne atq; ens per
accidens ut hōe constans partibus spectantibus ad dicta predicamenta,
relativitatis nūmery et qualitatis: sō predicty concelty dicens nāa in re
to, et cognitōry in obliquo, n̄ ē univocū definity in defōne ḡis.
Verū infirmam eō: sō nec concelty dicens cognitōry in recto
et nāa in obliquo, ē defōny illius defōnis. Respondeo \bar{v} : toty
accidentali n̄ posse definiti unica defōne, que defiat utq;
univocū q̄ partib; secundy se sumptis, ita de utraque
in recto verificetur: secus vero unica defōe que defiat
utq; totius, ut in concelto, copulativy qualiter se habeat
subty et sic accidentali: subty inq; de quo in concelto
verificatur utra totius. Respondeo \bar{v} : n̄ posse definiti
unica defōe toty per accidens constans partibus sō in
conexis, et desparatis, vō de complexo hōis et equi. Secus
autq; accidentali constans partibus aliquomodo univocū,
ut parte in sacramentis, silogis nāa, et aliis.

Veritas

\bar{v} : id definitur in recto in defōne ḡis, quod significa
tur principaliter et formaliter per nomy genis; sed ḡis
significat principaliter et formaliter sig: sō. Exemplum:
se recty ḡis n̄ est cognitō, sed nāa; hōc p̄pō est ve
ra, Petrus ē ḡis: probatur: ut p̄pō sit vera sufficit,
q̄ recty p̄pō identificatur et subty; sed recty huius
p̄pō, scilicet nāa, identificatur et Petro: sō.

Si arguyt ita procederet, id definitur in recto q̄ in
p̄pō in recto in concelto q̄ definitur; vera et abso
lute Major quā id postulat debita correspondētia
inter defōe et defōny: at p̄pō tacet, n̄ ē ē abso
lute vera. In concelto sō accidentalibus sic dicitur sig
nificari principaliter, quia significatur clarius, mag
is concelty accidentali correspondens, sic copulativy
clare, subty vero confuse tanty; ut notavimus in
Summulari sup̄ 2^a sec 4°.

Similiter in presenti quod exprimit cognitionem generalem
 non separando eam claritate nam, quae debeat domi
 nari, et haec potest esse quaecumque conveniat solubus spe
 cie differentibus. Sed modo dicitur quod non exprimit
 fortiter in concreto accidentali; quia eorum praesentia
 fit detrahitur non vero detrahitur subiecto. Ceterum sicut hoc
 principaliter stat. et eo quod sua importancia in ob
 liquo ita statet et eo quod detrahitur in obliqua, ut de
 finitio correspondeat definito.

Ad 2^{am} questionem, nego assumptum

et ad eius probationem. Respondeo, praeter De intentionis,
 huiusmodi si quis in se contra species et, coere subiectum sup
 poni simpliciter id est pro obiecto reali non ut cuius, sed ut
 convertitur detrahitur illa cognitione, quae dicitur non sub
 vo aal, adeo ut sit recte subiectum a tali cognitione separatur
 non potest ei aptari praeter. Si vero dicitur homo iustus est heres
caeli; si tamen removeatur sua iusticia de illo modo
 huius, non verificatur praeter heres caeli. Hinc patet quia
 et pro nobis obiectum sit falsa, quia et concurrens genus
 significat solus nam in recto, at non prout est in se, sed
 prout detrahitur subiectum huius cognitioni aal, dicitur pra
 ter heres caeli detrahitur praeter subiectum sub sua iusticia, et
 praeter heres caeli visum, subiectum sub sua albedine; nam
 autem prout subest cognitioni quae non verificatur et Petro,
 adeoque pro se est falsum.

†
 dicitur

Obiectum B: de se omni [†] principaliter [†]

littera definit quod loga principaliter respicit, sed loga prin
 cipaliter respicit De intentionis; Atque enim est eius ob
 jectum finale: et ea de se principaliter definit De intentio
 nis. Respondeo Majori; nam praeter non semper considerant
 principaliter, quod principaliter importatur in conside
 ratione concreti. Sane in his concretis accidentalibus mi
 serum volubus, Dormus habitabilis, res congrua se nisi
causa, principaliter et in recto importatur mysterium,
Dormus, et res; et tamen in mysterium sed revelatio, non ob
 jectum, sed extensum non res sed congrua illius significatio prin

capaliter consideratur a fide Architectonica et Grammatica: 131
Similiter q̄o in prescatis, ut Generibus, seu fia Generu n̄
importatur in recto pronomine tamq̄ intenditur a Logica

Obiicit 4° si Genus importat in Recto nāq̄ generes, ut
aerq̄ differunt in rāte ḡn̄, sicut differunt sp̄s nāq̄, sed
aer et lapis v̄o n̄ differunt in rāte ḡn̄, et sp̄s n̄ se p̄
sū maxime differunt: v̄o aut̄ n̄ dicit nāq̄ in recto. Ma
ior probet nō quomodo n̄ est pars p̄cipua, quoad indu
centiq̄ de consideratione, quā ē p̄cipua in concretis ut po
te importata in recto. Respondeo p̄cipue illud, fia ē quā
dignū, loq̄ eiq̄ habet de fia importata in obliquo:
nō sicut importata in obliquo esse constat in concre
tis, ita et dignū quā ad aut̄ assonitū, quia subitū im
portatū in recto ē indifferens ad diversa concreta; v̄o
fia ē, quā illud constituit in hoc concreto detraito, quod
ut tale ē simile alteri concreto constituti fia eius de
indolis: et v̄o in consideratione Logiq̄ v̄o fia constituen
tes aut̄ sunt̄ simila, constituunt concreta Logiq̄ simi
lia, quod ostendit disomilitud̄ nāq̄.

SECTIO 2^a

QVAESTIONES VARIAE CIRCA GENUS

Quaestio 1° an genus exigat plures species possibili.
Respondeo affirmatiue ex Aristo 4° Meteorology cap 3°,
ubi ait, quomq̄ aut̄ omniū aut̄ plures species inspi
cendi, si n̄ confingit, alioq̄ sp̄s eē dicti aut̄ nāq̄
si n̄ ē, manifestū, quomq̄ n̄ est genus v̄o qd̄ dictum
ē. Notat Deleus cap de specie ubi ait, Divisio aut̄ semper
fit in plures species. Dramat Sanctus Thomas in 14° 2°
lectury lec 1^a littera 2^a his verbis: n̄ ē possibile invenire
aliquid aut̄ cuius una tantū sit species. Deinde probatur
ratiō: genus ē praeibile de plures differentibus specie;
sed si n̄ daretur species plures possibili genus n̄ erit pra
eibile de plures differentibus specie: q̄o n̄ est genus.

Dices: transi repugnant alij species actus praeter hoc
 actus est genus: sed stat genus non multiplicitate specierum.
 Probatur aut: Quia facta Hypotesi hoc est id, qui modo
 est, utrumque est metha, et definitiva ad reale; sed
 defio debet consistere in et differentia: sed actus est genus.
 Respondeo 1° Hypotesi repugnat in adueto: respondet enim
 ad, quod deficiente aliorum actus probabilitate, qualis hoc per
 se videtur probabile. Respondeo 2° Hypotesi permittit, hoc
 in fore mutandi intentionem, quia habet omnia praeterea
 que de facto habet; Multo minus tamen eorum esse, quia
 habet omnia praeterea quatenus actus non est genus re-
 spectu illius ex defectu aliorum specierum.

Sed obstat in va-
 riatione eius metha, quia esse metha, que est invariabilis
 si praeterea obiecta, que exprimentur per defio: hinc
 autem in variandis, variata defio. 2° in illo even-
 tu hoc definitur visum, sensibile, reale; non ut verum
 est genus, et sensibile reale est adaequata defio; sed
 hic amplius verum, sensibile, reale aequale est
 actus reale: sed defio non varianda, nec esse metha
 substantialiter, adhuc eorum.

Sexto tandem, non esse
 metha coniungit ex praeterea, que exprimentur in de-
 fitione, quorum unum debet esse genus, et autem genus
 non provenit ab entitate praeterea, que ad hoc non sufficit, sed
 provenit ab aliis speciebus, que illud praeterea faciunt: si ergo
 alij species repugnant actus non est genus. Respondi:
 quomodo tunc probabile foret actus? Respondeo, fore probabile
 diversis atque propinquius, cui ac non imponere pro-
 libito.

Quaesitio 2^a: an Genus praedicitur immediate de
 individuo? Individuum aliud est complete, quod praeterea non
 solaxitatem includit totum eius metha, ut Petrus:
 aliud incomplete, quod praeterea singularitatem includit
 praeterea metha, quod non est adaequata speciei, ut hoc actus.
 Quo praeterea, dices 1°: cum sit praeterea immediate de in-
 dividuo complete. Probatur 1°: hinc est praeterea praeterea

hoc aal ē aal; sed in hac p̄p̄e p̄atur aal immedia, 132
se de hoc aal: q̄o. Probatur 2° q̄m̄ respectu individui
completū n̄ ē q̄m̄, sed species; atq̄m̄ species immediate
p̄atur de suis individuis q̄o hōo de Petro aut Paulo.

5°. Dico 2°; genus p̄atur de mediate de individuo
completo: n̄ p̄a ordinis p̄dicamentalis inter q̄m̄ aal
et individui, Petrus mediat • species hōo. Hoc tam̄
minime dicitur quom̄inus aliquando p̄atur aal de
necesse cadat immediate immedatione assensus supra
individui completū, hoc modo Petrus ē aal. Dico:
p̄a ordinis p̄dicamentalis ē immedata hoc p̄atur,
Petrus ē hōo; sed in ordine includitur aal: q̄o aal
p̄t p̄ari de immedate de Petro. Cessū p̄missis,
Inq̄m̄ consequens: p̄t p̄ari ut inclusū in specie
concedo consequenti: sub com̄p̄o p̄prio aal, negō
consequenti: hīc autē ē sensus, in quo disputatur.

Quæritur 3° an q̄m̄ p̄dicatur ut q̄m̄ de individuo?
Necesse sub d̄tione: de individuo completū p̄atur
ut q̄m̄: hoc ē, quia n̄ p̄atur ut integra aal, nec
ut pars p̄atur: q̄o p̄atur ut pars maalis, quod ē
quia p̄prio q̄m̄. Deinde t̄m̄ p̄atur quatenus p̄atur de
specie, quæ includunt individua; sed de specie p̄atur
ut q̄m̄: q̄o t̄m̄ de individuo completū. De indivi
duo completū q̄m̄ p̄atur ut species: quia in hac
p̄p̄e, hoc aal ē aal; p̄atur exprimit t̄m̄ t̄m̄
sed p̄atur ut t̄m̄ t̄m̄ ē p̄prio speciei: q̄o.

III
de individuo

Dico: q̄o in
Uta p̄p̄e hoc substantia ē substantia p̄atur substantia
velut species; hoc autē ē impossibile; quia substantia
ut p̄be q̄m̄ supremū subiectū nequit superiori q̄m̄; atq̄m̄
subiunctur, si fuerit species: q̄o lo. Nego proxime sub
iunctū p̄bationē; quia n̄ ē necessariū, ut q̄m̄ species
p̄atur t̄m̄ completa, sit simplex species subiectiva.

Quæritur si an quæ predicatur de specie, ut totus velut
pars? totus aliud est actuale, aliud potentiale, ut quæ
in nobis et discrimen habet dicitur in Summularum Sec. 2^a.

Medio 2° 1° quæ, secundum quod comparatur nã genericam
considerata a parte rei, comparari ad speciem, ut totus
actuali ad partes actuales, quia nã generica actuali,
vã est completum ex ordine actualibus, et nã huna est etiam com-
pletum ex ordine hõis; sed completum ex hõis est pars com-
pletum ex actuali in eo inclusa, nã infra latitudinem actualium
continentur hões, et similes; 2° 2° nã actuali prout de
huna, prout ut totus de parte actuali. Medio 2° 2°, quæ
prout est rã abstracta ab speciebus, comparatur ut to-
tus potentiale ad inferiora, quia in statu abstractionis
ea nã includit.

¶ Dicitur implicari duo extensæ, ita ut
comparari, utrumque sit totus et pars: 2°. Medio id repus-
nari, si utrumque sit pars et totus, sub eãdem consideratione, nã
sunt sub diversa. Cuius hunc dicitur pars speciei, propter
similitudinem ex partibus totus actualis. Hunc, qui constituitur
de datur in specie, prout est totus methus. At quia omnis dicitur
est constituitur ut pars plures speciei, et ideo magis exten-
ditur, quæ speciei singule, hinc subit denominationem totus
relate ad speciem, quia totus plus extenditur, et plus conti-
net extensibile, quæ quilibet pars: ideo dicitur, quomodo dicitur
diversa rãe et appellatur totus et pars.

SECTIO 3^a

D SPECIE SUBICIVILI ET PREDICABILI

Species præbetur dicitur et completo dicitur præbetur
de pluribus numero referentibus in eo, quod quid completum
id est tanquam tota rã metha speciei. Species subicivili
dicitur dicitur et eãdem, quod proxima ab aliqua rãe coloca-
tura. Omne hunc continet sub se species de quibus

de quibus est probabile ille certus, que ipsi subiacent immediate 133
se species subiacetibus respectu illius. Deficit species subiacetibus
tunc la gra, quia quod ut tale non concit alteri subee, si aut
ita subit, ut accidit veneribus in supremis, provenit et
eo, quod non sit species.

Unde colligitur alias esse species in
formis seu atomas, que continent sub se sola individua, alias
mediatas seu subiacetibus, que alias species ut inferiores res
speciat: huiusmodi autem species mediate si sumuntur, et
species subiacetibus relate ad ora superiora. Deficit spe
cies subiacetibus ab individuo, quia hec collocantur imme
diate sub specie, et solum mediate sub gra: quod si
individua incompleta, quandoque subiacentur immediate
gra, non tam prout genus est, sed prout est species respectu
alioz. Deficit tandem species subiacetibus a defia, quia hec
non subiacetibus ora. Nonnulla die opponuntur in mag
ni momenti, quibus omittit.

Quæritur, quomodo dignantur
species subiacetibus et probabile. Respondetur, si in casu reali
omnis species subiacetibus est probabile: tunc est quia species
subiacetibus est immediate inferior aliquo ore, quod illud non
est ore, si species utra non est probabile: sed omnis species
subiacetibus est probabile. Probatur, quia si hec species non est
probabile, non habent sub se plura individua, et prout
de non est species logica, sed quod habet sub se plures
species logicas: sed nisi species subiacetibus sit probabile, quod
amittet completum quod. Potest omnino dari sit aliorum
species probabile, que non sit subiacetibus: nam quod supremum
nulli subiacetur, et prout per modum speciei de aliqui
bus individuis completis.

Dicitur. Deus est species subiacetibus
bilis, et non probabile. Sicut dicitur Deo speciem et
inter se species non probabile: sed pure subiacetibus. Respondetur
ad 13: Deus non est species subiacetibus; sed quia plus quod
ore deficit a creaturis: sed quia incapsa est operatione
metuque specie talis. Hoc autem erratorem constat spe
cies subiacetibus, de qua agitur. Deus ergo est natura

superioris gradus, sed impotens collocari in parabilibus et
subiacibilibus, nominum scilicet. Ad. Diciturque Dicitur non
differunt propria specie, quia non habent esse vel
diversum, sed sunt eandem; uno nec Dicitur personalitates
differunt specie, quia unaquodque eorum est essentialiter in
genere, et per se compositionis multum ex ore, et dicta.

Questio 2^a: in sensu fortiter distinguuntur ad
quatuor species subiacibilis et parabilis, quia processu
definitionis definitionis. Hec obstat, quod ab omni specie
subiacibilis ut tali abstracta, hanc non communis
speciem subiacibilis, que possit de subiecto proprii; sicut
in illa non abstracta constituitur ex eorum pra
bilis; signate tamen non dicitur parabilis, vel inferre
na a quibus abstracta, preponderant a parabilitate.
Inquirens 2^a, quomodo intelligendum axioma illud:
tota perfectio speciei salvatur in quolibet individuo;
perfectio vero generis non salvatur tota in qualibet spe
cie?

Respondetur, quod et speciem posse considerari secundum per
fectionem, que exprimitur conceptus abstractivus, sicut autem
aax, et hanc perfectio sicut salvatur tota in quoli
bet individuo, tota in quo, que correspondet. speciei,
ita in qualibet specie salvatur tota perfectio, que aax
respondet omni; sicut enim quolibet individuum non habet
aax ideale, ita quilibet species aax, e converso sensibi
les: unde in hoc sensu nulla est distinctio inter genus et
speciem.

Perfectio ergo omni et speciei, considerari potest sicut
in mensura in statu contractionis; et in hoc sensu
quodlibet individuum habet intensive totam perfectionem pe
cui, quia nullus est perfectus alio pertinentis ad eandem
speciem, saltem notabiliter non est, quia individua solent
facere per se distincta individualia; sed hoc non est equalis
perfectioni in se et individuo. At species contempe
ritudo eodem modo differunt per se distincta specificas, que

quod alij si longe perfectiores alij, proutque constituunt species
inequalitate perfectas, ut patet in hōe et equo unde nul
la eo illis continet totam quantitatem perfectionis, que relin
cet in ceteris speciebus. 134

SECTIO 4^a

AN IMMA CUI RESPONDANT PLU RA INDIVIDUA POSSIT ESSE PREDICABILIS

Ut questio ista locum habeat supponenda est doctrina nobis
falsa, quam forte adpauit circa radicem multiplicata
numericam: docent enim hanc radicem esse magis per ordinem vel
ad illam, ita ut unicuique principij multiplicatales numerica
sit imma corporea; ita que doctrina docent rursus nullum
Angelum esse eiusdem speciei cum alio, sed unumquemque Ange
lum constituisse unam speciem, que extendi nequit ad alia indivi
dua eiusdem speciei, quia hoc impossibile est, eo defectu im
mutabilitatis. Hanc doctrinam modo permissa aut suspensa
inquiritur, an imma cui respondent plura individua fieri
possit species predicabilis?

Affirmant plerique totorum apud Cole
gium Complutense Caemilicorum secunda Logice que A. Ho
gant plures alij hanc videntur apud Patrum Lirada: negat
vix communis Hōium et Secretariorum sententia ex Doc
toribus Anglicis, subtili et Quercio. Probatur hęc nega
tiua sententia: species predicabilis est, que potest praeter de plu
ribus numero differentibus; sed nōa cui respondent plura
individua nō est predicabilis de illis. Quia maior est defectus speciei
Logice predicabilis: probatur minor: nōa predicabilis de pluri
bus est nōa identificabilis cum illis; sed nōa Michaelis quod in
repositione facta, nō est identificabilis cum pluribus: ipse enim
respondent omnia individua praeter Michaelis, et nōa cui

repugnant oia individua nequit identificari cu fluxibus, quia
nequit identificari cu illis quz repugnant.

Respondent V. nāq Michaeli

etiam posse conipi inadequate, et per comptū prescindente a singu-
laritate, qua præcissione nāa constituitur libera ab impedi-
mento propter quod repugnabat præbilitati de fluxibus. Oia
1^a nāa dicitur et præcundatur a singularitate formæ, nequit
fieri species ipsa præbilitati, ut omnes fere totæ ex Divo Tho-
ma sententur: in hac autem nāa constituitur a parte solutio: Ita
2^a nāa Michaelis nequit resistit multiplicati ex comptū
individuali, vix etiam ex comptū specifico: quod et præcundatur
a singularitate nō est capax prædicabilitatis propriæ, ut in Le-
gicis: Probo autem: nāa Michaelis penes comptū specificū est radi-
caliter spiritualis completa nulli ordini dicunt ad materiam;
sed substantia spiritualis huiusmodi formaliter resistit multi-
plicati sui in principis, quz modo reponimus: Q. D.

¶ Ita

3^a nāa Michaelis penes comptū specificū est salte radicaliter
libera immultiplicabilis; sed nāa radicaliter immultiplica-
bilis nō est præbilitati de fluxibus: Q. D. Probo in primis
Major: immaterialitas conclusa in comptū specifico præ-
dicat nāa essentialiter exiget nō identificari cu fluxibus, si
des habenda est adversarius; sed hoc est radicaliter immulti-
plicabilitate; quod nāa penes comptū specificū est radicaliter
immultiplicabilis. Probo nunc Minor: superioris Minor:
quod radicaliter essentialiter aliquis tū nō est indifferens ad illū,
et eius carentis: quod si nāa Michaelis penes comptū speci-
ficū radicaliter essentialiter exclusionem multiplicabilitatis sui, est
determinata ut nō multiplicetur, et consequenter nō est utilis

¶ Optatur: facile formaliter radicaliter indivisibilitate, etiam præ-
cundatur ab illa nō constituitur actū ut prædicatur
sed nō indivisibilis: quod nāa formaliter radicaliter ungu tantū singula-
ritate nō ab illa præcundatur nō constituitur aspectū ut sit
in fluxibus singularibus sicut nāa spiritualis in sen-
tentia Contrariis plus resistit multiplicati, qua materialis
sequitur illa præcisa caret principio indifferente multi-
plicati, sed nāa materialis resistit multiplicati ut contra.

no singularitate: q̄o spiritualis respicit multiplicatē, 139
ut ut p̄p̄osa a singularitate h̄a n̄a Michael
aliū excludit complexū specificū excludit positive Atq̄
in quo foret ch̄omeria; sed foret ch̄omeria in Atq̄
multiplicatione: t̄et enī n̄a māalis quia multi
plicata, et immateriali, quia *Stapelica*.

Respondent 2°:

n̄a Michaelis secundū complexū specificū ē multiplicabilis
quanti ē ex se, et quasi conditionate si individua n̄
reponantur. Dicit 1° n̄a Michaelis ē n̄a absolu-
te et simpliciter fr̄abilis de fluxibus solo numero du-
tibus, vel n̄? Si 2° habes int̄p̄t. Si 1° q̄o n̄a est
absolute, et simpliciter vere fr̄abilis de fluxibus
quales s̄i plures Michaelis solo numero dicit. Dicit
2°: n̄a Michaelis, que n̄ assensu absolute fr̄abi-
lis de fluxibus ex sup̄positione, quod n̄ resp̄ona
relet, maneret specificē immaterialis purificata illa
cognitione vel n̄? Si 2° q̄o n̄a ē fr̄abilis ex
sup̄positione destruente immaterialitate. Si 1° q̄o illa
n̄a ē immaterialis, ut dicitur, t̄unde n̄ est, quia
p̄ex v̄o d̄ oī n̄a numerice multiplicabilis ē māalis.

Dicit Deus ex se potens producere ch̄omeria ex se
sitione, quod n̄ reponaret ut tenet P. Parques et
alii Jesuit. Respondeo 1° hoc ē falsū p̄a Corny Docto-
ri et communē nostrorū sent̄ia. Respondeo 2°: in sent̄ia
adstantiū cū P. Parques in cognitione Dei cū fr̄abi-
libus, Deus maneret omnipotens, t̄igri maneret ch̄omeria
faret prohibita n̄a, vel Michaelis n̄ maneret specificē
immāalis, si redderetur numerice multiplicabilis. Dicit
de Deoque arguit si Deus ex se caret p̄cipio
ūico multiplicatio numerice n̄mpe materia: q̄o.

Respondent 3°:

n̄a Michaelis reponare quidē identitate. indivis ma-
dibus, n̄ vero y spiritualibus, que si reponant ut se
ponimus reponantia p̄venit eo illis n̄ a n̄a, Dicit
t̄ome ens reale reponat identitate cū ch̄omeria sed
individua spiritualia eundē speciem s̄i ch̄omeria in
sent̄ia contraria n̄a Michaelis reponat identitate cū
fluxibus indivis.

Respondet 4°: tam si requirantur individua realia & qui
 bus nāa Michaelis predicatur ea tam probabilia plura
 existentia obtine in inta vel ad illa facta & fundamen-
 to. Ita 1°: nā dicitur Thomā quod 1° de Ceteris in 8°.
 Si Angelus ē facta simplex abstracta a nāa imposita
 ē dicitur cōfesse qd sunt plures Angeli eiusdē species.
 Ita 2°: plura individua facta constituunt nāa fide pra-
 biles de pluribus n̄ tam vehē et prout requirit nāa vere usū.
 species probabilis ē nāa utilis conveniens inferioribus; sed nāa Mi-
 chaelis n̄ convenit univoce Michaeli, et individui facti: 3°.

Respondet tamen Michaelis ē individuum virtualiter multiplex,
 quatenus solus Michael perinde exhaustivē totā perfectionē suā spe-
 kius ac hōc exhaustivē scaturiunt totius species hūmō, et qui adeo
 sūt & fundamento inde dividi per intā in plura individua, de
 quibus facta rāo predicatur. Ita 1°: Michael & requirit equi-
 valentē pluribus chimeris quales plures Michaelis solus nūmō dicitur.
 Ita 2°: plura individua ab intā facta & fundamento, desump-
 to ab illa virtuali equivalentiā in individua absolute et simpli-
 citer talia. Ita 3°: Deus exit species Loga & scilicet hōc
 quod Michael exhaustivē totā perfectionē nāa reg. Ita tandem licet
 entitativa perfectio Michaelis pertinet per intā in plures per-
 fectiones, n̄ tam multiplicatā in plura, quā quilibet tantūm
 valeat, quod ipse Michaelis quod tam requiritur ad unū rāo
 usū.

SECTION^a ARGUMENTA SOLV

T A

Obicitur 1°. Dicitur Thomā quod unicuique de spiritualibus Creaturis
 dicitur quod nāa Angelus n̄ prohibetur ea in multis ex hoc
 quod pertinet ad rāo individui. Ad hoc comitatur Specificus ab indivi-
 duali Specificus n̄ prohibetur coplate ut nāa sūt in multis, sed impli-
 cite, quia in comite substantiā spiritualis comite licet n̄ coplatatur
 prohibetur tamē hęc repugnantiā. Ad hoc 2° comitatur Specificus pro-
 hibere simpliciter multiplicatā, prohibetur tamē radicaliter, quia
 radicalis unū singularitatem.

Obiex 2° *S^o Michaelis* p^r p^rgredi a singularitate q^o p^r 136°
 fieri uniti, quia sic p^rgredi duxatur multiplicitate non p^ro p^ro impodi
 laritate. *S^o contig^o de causalit^o* Duo p^ro in statu p^rgredi duxatur
 tux p^rgredi n^o p^ro ab impedimento, et quia n^o obstante p^rgredi reu
 ius in p^rgredi, ut sit in multis n^o ad p^rgredi unitat^o. Duo 2° duxatur
 ab impedimento fori n^o iung a radicali, nequit eni n^o n^o p^rgredi n^o in
 duxatur in statu p^rgredi ex p^rgredi unius singularitatis. Certe licet
 Deus p^rgrediatur ab impedimento fori, quia tam p^rgredi actinet
 radicale n^o p^ro dei immensurabilis nec n^o p^rgrediatur a singulari
 tate fori p^ro uniti.

Obiex 3° *S^o Michaelis*
 abstracta a singularitate n^o e singulari; q^o e uniti. *S^o p^rgredi n^o n^o*
 realiter multiplex p^rgredi multiplicitate acquirit unitat^o necessari^o ad
 uniti: q^o n^o n^o realiter una p^rgredi a singularitate acquirit mul
 tiplicitat^o necessari^o ad uniti. *S^o p^rgredi 2°* n^o n^o h^o n^o p^rgredi
 di nequit a multitudin^o radicali fieri p^rgredi p^ro una p^rgredi
 q^o n^o n^o n^o Angelica p^rgredi nequit a singularitate radicali
 fieri potest p^ro p^rgredi communis. *S^o p^rgredi consequenti;* magis
 p^rgredi unicy et multa, qu^o uniti et singulari. Si q^o multi
 tudo radicali n^o officii unitate p^rgredi nec officii communis
 p^rgredi singularitatis radicali.

Ad Argument^o d^o d^o, In qu^o

de uniti n^o e singulari p^rgredi concedo; negativ^o nega uniti; vel
 aliter e singulari fori p^rgredi; radicaliter nega uniti; et con
 sequenti^o. Ad 1° *S^o p^rgredi* nego consequenti^o d^o p^rgredi e: u
 de e uniti p^rgredi p^rgredi de multis, et sup^ro multiplicitate reali
 sup^ro uniti ad multa soly p^rgredi deficit uniti; p^rgredi
 sufficienter habuit cogniti p^rgredi mag a singularit^o.
 qu^o uniti, et extrema, e tam p^rgredi et actuali. Quare
 n^o vi illud remanet una p^rgredi p^rgredi de multis. *S^o p^rgredi*
 n^o Michaelis p^rgredi a singularitate n^o acquirit actuali
 p^rgredi capacit^o ut p^rgredi de multis. Soly q^o p^rgredi
 n^o p^rgredi p^rgredi ut p^rgredi de multis, d^o p^rgredi
 uniti ab expressione incapacit^o, quod n^o refert ad uniti

Ad 2° *S^o p^rgredi* nego d^o p^rgredi; et eni uniti ext^r
 mis n^o excludat multitudin^o radicali, sive multiplicitat^o, et
 d^o tam actuali, seu p^rgredi multitudin^o. *S^o p^rgredi* n^o d^o
 uniti indivisibile, sive indivisibile, sed indivisibile in se, q^o
 e n^o multiplicitat^o; et q^o p^rgredi uniti multitudin^o radicali
 uniti, sed fori aut actuali uniti. *S^o p^rgredi* v^o communis
 p^rgredi p^rgredi ad multa requirit, p^rgredi cy omni

eo, quod hanc aptitudinem addat impossibile, tale autem redditur in
fortis tantum singularitas, sed etiam radicalis, ut ~~probatum~~
probavimus.

Obiicies 4°: unde solum erigit superioritate per
se ad inferiora; sed nam Michaelis propria a singularitate
habet superioritatem per se: 1°. Nemo, distinguendo Maior su-
perioritatem positivam, que sit constituta per precisionem ab inferioribus,
comodo Maiorem; precusivam id est constitutam in actu intentionali,
ita ut profundatur a singularitate a superioritate; negi Maiorem.
Natura humana per conceptum proprium hinc constituitur superior
non precusive sed positive, id est positive predicabilis de pluribus infio-
ribus: At natura Angelica ut sumum constituitur per precisionem
superior positive quatenus profundatur a singularitate impediens
superioritatem; non fit autem superior positive, quia non tollitur repug-
nantia individuum, qua perseverante non datur vera predicabi-
litas de illis, alias natura divina est positive predicabilis de
pluribus individuis si profundatur a singularitate.

Obiicies 5°:

Natura Michaelis predicatur de ipso ut superior de inferiori.
1° est veritas. Patet antecedens 1° quia hec predicatio hinc Anodius
est Michaelis est predicatio speciei de individuo: 2°, quia indivi-
duum Angelicum non ponitur immediate sub genere, atque
adeo mediante natura tumque speciei: 3°, quia pro hoc sta-
tu concepimus naturam Michaelis per speciem rerum ma-
terialium: 4° formare possumus circa ipsam eam intentio-
nem Logicam speciei predicabili, quam circa naturam ma-
terialem parim formamus. Hinc 1° antecedens: illa
enim predicatio est species plures, aut subiectibilis non ve-
ro predicabilis, et universalis. Ad primum. Angelus est su-
perior quidem non positive, sed pure precusive quia Na-
tura Michaelis propria ab omni singularitate precu-
ditur ab eo, quod eque vel magis patere quam
individuum.

Ad Secundum: Michaelis coloca-
tur sub genere mediante natura, tanquam specie sub-
iectibili non vero predicabili. Si hinc inferas dari speciem

Locum subiectibilem, que n̄ sit predicabile, adverte abue- 137
dum istud sequi ex hypotesi doctrinae Anomaliae nobis salte et
disputandi gratia premittit. Tertium est instatur, in natu-
ra divina, quam etiam concipimus instar rei materialis
neutra vero ē universalis, quia licet a nobis concipatur
per species aliena rerum materialium, concipi tamen
nequit nisi ab uno delerante, ut natura in se materialis.

SECTIO VLTIMA

Individuo Cor-
relatio Speciei. Quid et

Quotuplex sit

Vbi

An Possit Abstrahi Vāo com-
munis Indivi-
dui ab Omni-

bus

Individuis

et quilibet singularis et determinata dicitur
individuum. Hoc primo intentionaliter sumptum ē indi-
viduum secundum quod habet a parte rei. Primo intention-
aliter sumptum ē individuum sicut subiacens ac-
tibus intellectus seu sicut cognitum per conditionem ex-
sistentem eius singularitatem. Primo modo acceptus
est ad curus collectio proprietatum nunquam in alio
erit eade et dicitur Josephus, curus proprietate tra-
dit eodem sequentibus Castronibus.

Est Figura Locus, Tempus cum Nomine
Sanguis

Patria sunt Septem, que non habet unus
et Alter.

Forma denotat temperamentum qualitatum, cetera facile
impediuntur; sed quia pro individuis spiritualibus, uno et
pluribus materialibus distinguuntur, ^{du} si suppet differentia sex
dicta, melius demonstratur individuum ex definitione tradita a Dico
Thoma 1° que **xxix.** arti **IV.** corpore his Verbis: individuum
a se, et distinctum a quolibet alio, seu quod respicit identitatem
alii, et non potest dividi in plura realiter distincta eiusdem rationis
et ess. Nota hic definitio singularitatis seu individui non sub
propria differentia distinctiva expressione, si enim definitur requiritur
Actus, et veritas; sed ut conveniens cum omnibus in ratione communi sin
gularis seu individui. Nota rursus quodcumque genus species recte
et in suppositione personalis est utile, et multiplicabile; ut utile autem
et ut concitum intentionale est individuum Logicum: animal enim
requiritur dividi in plura genera.

Individuum acceptum Inten
tionaliter potest considerari ut subsibile, et ut frabile; ut subsibile
definitur, quod immediate subsicitur species, ut frabile quod
de uno tantum fratur. Primum patet quia in ea species est
individuum nulla ratio mediat consistat in hac suppositione le
trus est hoo. Patet ergo secundum quia de uno tantum hoo potest frari
conceptus enim individualis, vel est nomen proprium sui vel conceptus
specificus addito uno con categorymate hic ut hic pro
individuum aliud est dotratu, quod modo descripsimus aliud
vatum quod exprimitur per ty commu acceptu lingu
particulari ut aliquis hoo. Ceterum conceptus iste non consi
tuit aliter frabile de uno tantum, sed de omnibus va
unde non constituit individuum stru ta le.

Circa individuum
inquiretur an possit abstracti ratione communi individui

ab obis inducitur questio procedit de individuis l' intentio V38
nolite compleri quia ~~certi~~ ab individuis ~~certi~~ e; l' intentio
malitex acceptis abstrahi posse rāos probabili de univ. ad eod
tua sententia hęc defenditur ab Utrouque Lyra et P^rof
sica, Molina Collegii Divi Thomę Complutense, et Pontis sc
rita. Pro affirmativa stant et Doctores Ovoniis alii cita
ti a L^rada in presenti. Probatux hęc conclusio: Illa
rāo in qua plura si similia e ipsi univoca; sed omnia
individua si similia in rāo individui: qđ hęc e univoca
relate ad ipso

Probatur: Nāc inducitur q; aal e complexu uni
vocis ad hęc, et equum, quia si similes in rāo animalis;
rāo coloris univoca ad albedinę, et nigredinę quia si similes
in rāo coloris hęc. Probatux q; Min: individui e in
distingui in se, et distingui a quolibet alio; sicut Petrus e Pau
lus si similes in rāo indistincti a se hęc: qđ si simi
les in rāo indivisibili. Probo Min: quia hęc e animalis,
et equus e aal, si similes in rāo aal; sed Petrus e indivi
dualis in se hęc; et Paulus e similitex indistinctus
in se hęc: qđ. Firmatur hęc similitudo e conve
nientia in aliquo complexu; sed Petrus, et Paulus con
veniunt in rāo individui: qđ in hac rāo si simi
les.

Firmatur 2°: Nāc Irratio p^r abstrahi rāo
univoca differentię ab obis differentis specificis: qđ est
rāo univoca individui; nō sicut individualiones si rāo
diferendi numerica, ita differentię specificę si rāo speci
fice diferendi uno modo dissimulantur inter se rāale,
et irrationalē, sicut Juven p^rteritas et Pauleitas.

Firmatur 3°: Nāc Probatur: nō va ipso hęc probatio
hic Angelus e Michael, e vāli, et superioris de inferiori
x; sed hęc altera Petrus e individui parum vel ni
hil difert: qđ e etq; vāli, et superioris de inferiori.

Dices p^rimos; Petrus et Paulus ita e similes in
rāo illa, ut simul in eadē sint dissimiles, et ideo rāos

illam esse partem eandem, et partem diversam; ac proinde non est unum
 vocem, sed analogam. Rationes similitudinis necessarias ad ab-
 tractum rationis nunquam est pura, ergo in ratione
 aut animalis, sed mixtae aliquae similitudine. Repug-
 nat enim realiter, et positiva similitudo omnis similitu-
 tudinis expressi: si ergo ab hoc et equo licet non pure si-
 milibus abstracti potest univoca ratio animalis,
 eorum cum idem non contingit in ratione indivi-
 duum.

Obiectum 2°: animal ex concep-
 tu suo non repugnat multiplici, quare potest
 fieri universale, individuum vero ut rationale
 repugnat multiplici: ergo licet animal abstractum
 fiat universale, non infertur individuum abstrac-
 tum esse etiam universale. Itaque est animal ea
 tenore non repugnat multiplici, quatenus non re-
 pugnat possibilitati plurium animalium, sed nec
 individuum abstractum repugnat possibilitati plu-
 rium individuum: ergo nihil speciale datur
 in conceptu individui, praeter conceptu animalis ita
 que individuum exprimit repugnantiam, ut
 participantia rationem individui dividantur in
 plura eiusdem rationis; non autem ut existant
 plura, quorum quodlibet sit indivisibile in plu-
 ra eiusdem rationis cum illo, quod sufficit ad
 rationem communem, et univocam.

Obiectum 3°: Ratio individui abstracta a Seno, Paulo, et
 aliis. est in primis individua, quia non mutatur in
 sece per abstractionem, aliter non est individua, quia
 ratio communis pluribus non est individua: ergo.
Confirmatur: Individuum est praedicabile de uno tantum.

ad ratio inducitur abstracta Et predicabilis de pluribus: 139
 rahi n̄ potest. Argumentū huius complexū pluribus subiacere
 instanti, equibus hanc eligo: animal abstractū potens sen
 tire ē, alias mularetur inter se per abstractionē; aliunde ab
 tractū n̄ potest sentire quā sola singularia possunt esse
 in operatio: q̄o rāo rati non potest abstrahi ab inferioribus.

Quidam disputando an; et est cēt individua in eadē sensu negō an;
 in diversis concedo an;. Individuū abstractū ē individuū sicutate, quia
 cognitio abstractioem representat fluxa sub cōceptu individui; ex
 cōtra hanc n̄ ē individuū, quia per cōditionē abstractioem consistit
 huius cōtracte in statu, in quo fit communicari pluribus per sui com
 municabilitatē, quod ē rāo rāo induci alii rāo; rāo cōtra abstracta
 ē individuū in suppositione personali in statu contractionis, et pro
 ut expressū cōceptu Petras: n̄ vero in suppositione simplici
 in statu abstractionis, et prout expressū cōceptu individui, quod
 minime repugnat.

Sic n̄ repugnat quod ratio p̄rabilis deus
 fiat cōtracte p̄rabilis de pluribus per cognitionē abstractioem,
 ut fiantur aduersarii de rāo communi abstracta ab indi
 viduis intentionaliter acceptis. Tunc patet solutio ad con
 firmationē nō inducū abstractū per cognitionē inducū ē p̄rabili
 le de uno tantū, ut Petrus et Paulus, at hęc eadē indi
 vidua cognita per cognitionē inducū constituantur cōtracte
 de uno p̄rabile de pluribus. Aliter: inducū cōtracte
 includit divisionē pro aliquo in statu n̄ tamen pro om
 ni, unde in statu abstractionis ē inducū, et pro statu
 contractionis excludit divisionem.

Obicitur 2° com

p̄ra faciens uale debet p̄cedere nāq ab ipsius unitate;
 sed cōceptus inducū ē p̄cedens ab unitate; q̄o quia
 inducū id ac unū ē: q̄o: d. igno. huius debet p̄cedere
 ab unitate, que impedit ne eadē abstracta sit p̄rabilis
 de pluribus cōtracte, ab unitate, que illa p̄rabilitatem n̄ im
 pediat nec huius. Si cōceptus elevatur in fluxali ut hōō
 quis de singularibus habet p̄ra; si explicet unitatem, ut cōp
 tus huius hōō ē tantū uni applicabilis: propterea cōceptus ab
 tractioem debet eā indefinitus ut hōō, ut constituat naturā

habitu de fluxibus. Hic autem regula quodammodo legitur habet,
quando ratio abstracta est ipsa unitas aut unus, quia tunc
impossibile est ab illa prescindere; sicut impossibile est, quod
quod completus abstractus nō humanus prescindat ab ea
dem.

A hęc fortis expressio unius nō impedit unitatem
quando ipsa ratio unius est que abstracta dicitur: quia sicut
completus hōc facit nō hūmānitatem, quia est indefinitus
et exprimit rāōm commūnem pluralibus, ita completus est
unus, unus, singularis s. indefinitus et exprimit unitē rā
oem commūnem pluralibus: 2° quia sicut nōa hūmāna p̄ce
completus hōc additū p̄rabili de fluxibus in hunc modum
Petrus est hōc; Paulus est hōc, ita ratio individui et uni
us additū p̄rabili de iisdē, nō est similiter p̄rari Petrus
est individuum, Paulus est individuum: sō quoad uni
versalitatem eadē. In utrobique proportio.

Obiecta 3° si

Datio individui potest fieri utriusque p̄rabili immediatus, que
species de iōru individui; sed ita commūne doctrinā spe
cies infimā est et magis immediatum unius ex parte, quod
immediatus, que cetera p̄rāta p̄rabili de unius, sō. He
go Mai: de individui completi nōmā p̄rōut ap̄arte
rāi existunt: nō eo tādē questionē ut sumy in f̄tū, qd
nōt formari possunt huiusmodi p̄rabili Petrus est hōc
Paulus est hōc, possunt formari et ite, Petrus est individuum
Paulus est individuum: Unde autē probabitur ita p̄rāta
est magis immediata, que p̄cedentes: tades utiles
eo s. p̄p̄inquozes et immediatus p̄rabili, que sunt
mixti extēsi; sed itaō. specifica hōi multo magis extēsa
est, quam rāo unius: sō magis immediate p̄rabili de Petri.

Profecto rāo individui sive unius est propria metaphisica
rāo. p̄rāteq̄ extēsi, ut sic, quare est rāo eque extēsa, ac ipsa ratio
entis, et eque remote p̄rabili; sed sō extēsi est genus supremū et magis
remotum: sō rāo individui p̄rabili de Petro et aliis, nō tolleret immedia
tionem p̄rāti rāoī specificę nōmā naturę humanę. Divi hęc p̄
cedere de individui completi; si autē ratio individui p̄rabili

de individuo Incompleto hoc modo, hoc individuum est individuum, A^o
est predicatio immediata, sed quid mirum? cy sit pre-
dicatio speciei, huiusmodi est illa animal est animal, hoc ani-
mal est animal.

Obiicit 4°: individuatō aut differentia in
individuali est ultima diffā inter diffā; sed si potest ab
trahi rāo communis individui ab omnibus individuationibus,
hęc n̄ erit ultima, nq̄ ultima rāo quęvis communis expectat ulte-
riores differentias, per quas contrahatur: 3°. Respondet individua-
tiōne prout exponit a parte rei eē diffām ultimā quia expectat
aliquid distinctū, quod una res distinctatur ab alia; ceterum
individuatō ut abstracta expectat talitates, quibus ad personatē
et Paulitatē contrahatur, quia conceptus individualis ab illi-
us talitatibus præcedit, sicut conceptus hōis præcedit
a differentia individualibus; uno, quia n̄ datur
homo, nisi contractus a Petrum et Paulum, conceptus
homo ultra differentia specificam quam includit expec-
tat differentias individuales: 3° quia n̄ datur individu-
atio, nisi contractiva ad Petritatem et Pau-
lritatem, conceptus individuatō expectat differen-
tias, per quas ad illas contrahatur.

alia argumenta solvas nota 1° terminus hoc terminus
tum Substantive significata omnes eccentras, n̄ scilicet
ac individui solique esse demonstrativum, quando
sumitur synchthetozomatū et adjective. Nota 2°
definitum obitum huius definitionis formalis, unum
aptum prædicari de uno, est individuum in sup-
positione personali, n̄ vero ut terminans cognitionem
indefinitam individuum, a qua exercebitur in-
tatione universalis, et prædicabilis de pluribus. Nota
3°; hancprehensionem indefinitam individuum in se et divinum
a quolibet alio, facere universale; quia per ly a quolibet

a quolibet alio n̄ expr̄tat pluralitatem illius rationis
 proutat̄ in recto, que denominatur realis, sed alterius
 ratiōis importat̄ in obliquo, que per illum acc̄tur
 n̄ denominatur universalis.

DISP II^a

DE DIFFERENTIA PRO

PRIO ET

ACCID-
 ENTI

SECTIO I^a

DE DIFFERENTIA

*I*sta generata sumpta ē s̄ca h̄ozificatiōis extrema,
 que alioquin derivant̄ in aliquo p̄tado, ita Inus & Inuoy
 ca 9° ē autē duplex communis propria et propria. Commu-
 nis ē, qua uny difert̄ ab alio accidentaliter ut albedo qua alby difert̄
 a n̄ albo. Propria ē, qua uny difert̄ ab alio necessario, sed n̄ essentialiter, quia
 consistit in p̄tado, qd̄ convenit eis necessario, n̄ tam̄ constituit eus ess̄:
 huiusmodi ē resolubitas h̄oi. Propriissima ē, que uny difert̄ ab alio
 essentialiter, quia illius essentia constituit̄ ut rationale in h̄oi. Hec
 ultima differentia simpliciter talis appellatur, et ē, que constituit̄
 h̄oi hoc p̄tabile. 2^a ē idē ac propria, et constituit̄ quatuor p̄-
 dicabile 1° ē idē ac accidens et constituit̄ quatuor.

Definitio diffræ propriissima est Definitio prædibile de pluribus spe- 141
cie differentibus in quale quid; sed quia hæc definitio non comprehendit
 dit diffræ ultimæ, præcedenda est hæc alia prædibile de pluribus in quale
 quid seu tanquam prædibile esse methæ. Definitio in quale quid F
 qualificat omnes, si quis querat quale animal sit homo. Def-
initio prædibile de pluribus in quale quid quia
 est prædibile quod dicitur species. Definitio in subalterno et
in fine, seu Atomæ, subalterna continet sub se species,
 ut sensibile, quæ est diffræ prædibile. Infima seu ato-
ma continet sub se sola individua numero distri-
ta, ut rationale. Atque eadem differentia essentialis est, quæ
 Vocatur prima ratio proprietatum specificarum
~~et~~ distinctivum primum, specificativum in-
tuncum et formale constitutum species, quæ omnia
intelligenda sunt non in sensu reali sed in formali et Logico.

Nunc diffræ sunt quatuor, nempe, contrahere quæ, ut in hac præ-
terita est aali constituta species, et ex ratione diverg ab alia,
 ut in hoc actu, aali reale; et tanquam prædibile de individuis
 si constituta species infima; aut de alia speciebus si constituta
 species subalterna. Secunda definitio diffræ arguit hæc diffræ prædibile
de specie et individuo; hæc illis adiacet. Quidam illa definitio non con-
venit diffræ individuali. Secundo ad hæc duplicando consequuntur ad
iacet illis inadæquate sumptis, concedit; quia adiacet omni quod
est una pars methæ. Species adiacet illis inadæquate sumptis ne-
gative consequentibus; quia non adiacet sibi ipsi: ad Quidam hæc solum
definitio diffræ, quæ est una ex quibus prædibile et conse-
quenter diffræ universalis quæ dicitur non est diffræ individualis
quæ proprie contra dicitur solum ab ætensibus.

Circum diffræ conqui

res Panonius. Diffræ specifica est simplex in ratione diffræ, id
est, an debeat esse prædibile indivisibile per rationem in fluxu: com-
mune est est ita indivisibile ut continetur in equo, cuius diffræ
estale non indivisibile, quæ in alia diffræ non potest dividere. Ceterum
quandoque componitur ex duabus, ut patet in actu contracto-
nis, quæ est per identitatem amoris dei, et omnium peccatorum, et in
actu, qui per identitatem est iustitiam, et temperantiam; quæ identi-
tatem a fortiter involubili in suo illa prædibile, quæ est dicitur re-

Inquiries 2°: utrum defra essentialis includat fortiterque quod
contrahit? hec questio applicari solet de defectu contradicentibus
quod supremum ens, ceterum hoc modo speciale difficultate continet
alibi discutenda: nunc agimus de defectu contradicentibus alio
defra ut inhilabile, aut rugibile, que contrahunt aal.

Proterea
pative, et proba 1°: defra includere fortiterque omnia est definitio
sua quod; sed inhilabile non definitur hec aal: ergo non includit
fortiterque aal et sic de aliis defra. 2°: omnia et defra in
se comparantur, tanquam partes constituentes methe species;
sed partes in quacunque linea debent adequate dici: ergo. Ita
vix est certa, minus constare videtur: nam si de duabus
partibus una includeret in alia, non esset pars, sed totum.
Spiratur: Sic rugibile includit fortiterque aal, se sola
est aal rugibile: ergo. sed solo est esse adequata linea,
que tam in sola defra nequit consistere.

Obicitur 1°:
inhilabile est defra contrahens aal; sed rugibile est fortiterque aal; ergo,
defra includunt fortiterque quod. Probo Minor: rugibile est for
titerque principij rugitum; sed principium rugitum est fortiterque
aal: ergo. Probo Minor: rugitum est fortiterque vita et sensa
tio; sed principij vite et sensationis est est fortiterque aal, quia
est fortiterque vivens sensibile: ergo. Aristo in praeto videtur quod
est fortiterque principij vivens in hoc est fortiterque sensatio et vita.
Deinde nunc utraque 1° Minor: et duplex fortis: princi
pium vite, et sensationis sub ratione talis est fortiterque vivens
sensible, concedo Minor: Vite et sensationis sub alia
ratione, nego Minor et consequentia.

Rugitum ergo non est sensa
tio et vita ut sic, sed talis vita, et sensatio contrahens
rationem genericam sensationis, et vite ad rugitum. Hoc
supposito, sed adequate sumptus a principij adequaty ru
gitas, ut vivens producit rugitum, quatenus est vita; ut sensi
bile producit rugitum, quatenus est sensatio; ut tale vivens
sensible, nempe rugibile, producit rugitum quatenus est ta
lis vita, et sensatio; itaque rugitum prout est defra vite sen
sationis, non procedit fortiterque vivente sensibili.

Obiectus 2°: utrum in Paraphi qui concludit forte videtur cog
aati in rugibilo quod factu: omnis leo e fortiter aal. omni
leo e fortiter rugibilo: qd aliquod rugibilo e fortiter aal.
Ceterum inferam ego per conuenientiam simplicem: qd aliqd
aal e fortiter rugibilo, consequenterq; qus includet for
lites diffia per quas contrahitur, quod communiter nega
tur. Alonius obtus e vitiosus, quia medey, nempe leo idem
significatur inadequately tanty cy singulari extenone; identitas
autem inadequata medei cy extenone; itat cy distione ad
quata extenone. Ap. per se. Sic hoo identificatur inade
quate cy corpore, et inadequately cy aa, et nihilominus
corpus et aa realiter adequately duperunt inter se.

Obiectus 3°: diffia cognitionis Petri ab alia cognitione
e fortiter cognitio: qd fortiter includit raae gra quam
do contrahit. Probo aut: Si diffia cognitionis vo exami
nate ad Petry n est fortiter cognitio, solum est tendentia
intentionalis in Petry; sed tendentia intentionalis in Petry
conuenit amori Petri: qd. Nemo diffia propriam cognitionem
inferre a diffia propria amori, in eo quod ta e talitas
irraliter contrahens raae cognitionis ut sic, et 2^a e ta
litas irraliter contrahens raae amori ut sic, quod sub
iuncta ducuntur ad diffia cognitionis a diffia amori.

Itaque obiecta 1^a diffia p^obrecondit raae ut species certis
tantis grae et diffia, unde ois aliquod includunt, sed
n illud, quod n contrahunt ab specie, sed hoc quo ipse
constituntur specie; raae vo includit fortiter ois diffia
eo quo ipse constituntur, sed n includit ois aal, quod
ipse contrahit et quocumq; constituit specie hoo. Obiecta 2^a
diffia n posse cognosci ut tale respectu qus detractionem
quam qus cognoscatur n quia illud includit, sed quia
sub tali complecti dicit relatione ad qus; natura aut
si simul cognitione. Obiecta 3^a raae nomen aliquan
do substantiue, quatenus ipse valet ac qd e raae ut tunc
includit qus substantiue inuentis et aliqua gra aliquan
do aduocare et e pro eo, quo hoo e raae ut in prima
n questione; et in hoc sensu, nec e fortiter accidere
nec substantiue; sed solum e talitas substantiue.

SECTIO 2^a
DE PROPRIO

Quatuor prædabile in Exordio est proprium, quod Præterea naturaliter acceptum, est præter, quod consequitur necessario est quod supponit constituitur. 2° intentionaliter sumptum est præter de pluribus per se, et necessario, sed contra est. Ita ly per se et necessario defendit proprium ab accidenti, quod fortiter contingit color per ly contra est defendit a turbis in multis prædabilibus, que præterea vel ut est, vel ut pars illius. Proprium intentionaliter sumptum est dupliciter, aliud præter, aliud metrum. Præter est passio realiter dicta ab est et consequens necessario, necessitate saltem phica; metrum est præter et identitatis est est, et ab illa dicitur per se. color ut octo est proprietas phica ignis; adhibetur est proprietas metrum huius.

Dividitur 2° sumptum intentionaliter, in quatuor species assignatas a Exordio. Proprium 1° modo est quod convenit alicui speciei soli scilicet omni eius individuo ut est Exemplum respectu hominis. 2° modo est, quod convenit omni individuo alicuius speciei, sed in illis solis ut est hominis respectu hominis, quod extenditur est exemplum. Tertio modo est, quod convenit omnibus solis individuis alicuius speciei, sed in semper, sic convenit hominis est canis. Proprium 4° modo A^o est, quod convenit omnibus et solis individuis speciei, et semper. Sic convenit hominis est unibilis. Proprium istud A^o modo acceptum est præteribile necessario de omnibus individuis speciei, et est proprium stricte tale. Proprium 2° modo est similiter præteribile de eisdem individuis, quia coloratio ad alias species non impletur, quomodo necessario conveniat individuis alicuius determinate speciei; sicut proprium commutatur speciei, ita potest commutari ratione præter, et tunc convenire debet omnibus specibus sub ratione præter contemptis.

posita, sed de Loga et intentionali quatenus unum, sive
apertura sive negatur accedens de subto manet in unum
integre esse subto. Respondeo: manebit etiam in unum
integre esse subto, sive affirmetur, sive negetur.
Proprius H. modo: go hoc confunditur cum accidenti.
Hec assumptio: ne licet proprius metibus possit praesentari
condi ab esse, non tamen potest separari, in esse
deficiat, saltem arguere.

Similiter proprius spiritus negari ne
quid abente naturali evocatur Deo, quin arguatur defectus
esse radicantis illius proprietatis: si enim, hoc, vel simili
facto neges, aqua non est sive nunc sume frigida, et destituta
si etiam mentaliter aqua, concipiturque substantiaque diversam:
huius oportet contempsi respectu accidentis, quod sive affir-
metur sive negetur abente subto nunc de se indifferente et
permissivo se habente, integre se praesentat spiritus esse.
Quamquam vero dentur aliqua accidentia a subto in-
separabilia, ut nigredo ab effiope; At non est ipse esse
gentia, sed eo circumstantibus et diversis, nimirum Celi in domo
perie et nimio solis ardore, plagas illas deorsum.

Tota accidens non praesentatur de subto in recto, sive in alio
facto, sed in obliquo aut in concreto, non enim dicitur
Petrus est albedo, sed Petrus est albus: nam albus est concretum
dicens in recto subto, et in obliquo subto per se. Dicitur
ergo accidens praesentatur necessario. Probatur illud: reliquum
concretum albi identificatur, et consequenter praesentatur de
se necessario: ergo si praesentatur accidentis est solum in obli-
quo, et in concreto, seu si solum praesentatur in recto, rectum
concretum, erit praesentatur necessarium. Atque hoc consequenter;
quia et rectum concretum albi identificatur cum Petro, in
tamen praesentatur rectum illud specificative simpliciter, sed
reduplicative, praesentatur rectum concretum; quod quo sensu non
praesentatur necessario.

Itaque aliud est dicere Petrus est Petrus
aliud est albus quamvis ipse Petrus sit id, quod est

alby; ^{1^a} p^o p^o e^o necessarij veritatis, quia affirmat identitate
te Petri; secy ipso; 2^a e^o veritatis contingenti, quia
affirmat identitate Petri cy salto denominato ab albe
dine: et t^o Petri; secy necessario identitate, n^o tamen
cum subto denominato ab albedine. quia hac despicere
te desierit talis subty n^o intrinseco, et quoad considerabi
va estalia, seu n^o specificatiue sempit^{er} sed desierit
in rade subty, in qua considerabatur per receptio
ne albedini.

SECTIO 4^a

DE COMMUNITA TIBUS

Superant aliq^{ue} difficultates breuiter resolueret, que quic
communes s^{unt} quinq^{ue} p^{ro}babiliu, communitates appellatur.
Primo itaq^{ue} diuisio p^{ro}babiliu facta in quinq^{ue} membra modo
exp^ota, valde congrua, imo et adequata est, quia nullum
ocogitari valet p^{ro}babile, quod ad eam ex p^{ro}dictis n^{on}
p^{ro}beat, salte^m si illud sit tale uniuersy n^{on} transcendere,
et debeat vix affirmabile de ratiocinationibus. Ita commu
ni sentia vtra Casarmelo, qui recenset 46te p^{ro}babilia;
hu^{ic} est lana caprina, et ratioc^{io} p^{ro} communi sentia est est
cau^o: quidquid eni p^{ro}bat vel est de est subty et itaq^{ue}
vel est tota estay seu speciy, vel pars materiy, seu oeniy,
vel pars partiy, seu dista: vel n^{on} est de est subty, et tunc
vel necessario p^{ro}bat, et est p^{ro}p^{ri}ay, vel contingenter, et
aut accidens.

Secundo: p^{ro}dicta diuisio p^{ro}babiliu n^{on} est im
mediata; quia immediatius videretur im^{pro}babile est
liber et p^{ro}babile extra estay. Rursusq^{ue} p^{ro}mu^m membra
in genus, speciy, et dista, que omnia conueniunt in eo
quod p^{ro}dicantur estalibet: Secundo autq^{ue} comparabilia ne
cessario, vel contingenter extra estay. 3° dicta distinctio
est in membra necessario dicta est obtinere spens t^{er}
et connotatay n^{on} tamen necessario dicta connotatiue: constat
hoc: quia videtur p^{ro}babile nonse p^{ro} comparabile ut

Species ad individua impleta: 3° in uno eodq̄ possibili
concurrere pot̄ duplex possibilitas sc̄z ordinis ad diuise
in r̄os. 1°

Prædicta diuisio fit in species inferias; nam
quodlibet ex quorūq̄ possibilibus subdividitur in species
inferiores. 2° et principaliter: præfata diuisio est univoca,
sc̄z generica, sed communis quinque possibilitibus. Pro
batur breuiter communiora fore omnium r̄os: quorūq̄
possibilitas conveniunt in r̄os prædictis: 3° hoc est illi
univoca. Probatur aut: ideo non conveniunt propriæ,
quia ex illis alia præter essentialiter alia extra eūq̄
sed hæc non obest: 4°. Probatur Minor: quod hoc non est ad
r̄os, et equi r̄os hincubi non impedit propriam utrius
que convenientes in r̄os r̄os: 5° quod unum r̄os præ
dictum essentialiter et aliud extra eūq̄, non impedit con
venientem utrius in r̄os prædictis: Sicut enim r̄os r̄os
et hincubi r̄os de se, a quibus r̄os r̄os præ
dictum per conceptum r̄os, ita tales r̄os prædictis r̄os de
se, a quibus per conceptum prædictum prædictum r̄os præ
dictis.

3° occurrit nodus molestissimus tunc imple
tus si prædictum ut sic est genus ad quicquid prædictum
est r̄os superioris r̄os ut sic. Hinc sequitur 1° quod
prædictum ut sic est superioris et inferioris r̄os ut sic
per se, quia de r̄os ut sic prædictum ut r̄os: inferioris, quia
est factum omni particulari, ac proinde continetur sub r̄os
ut sic. Sequitur 2°: dari species aliquam inferioris
in uno suo individuo; nam prædictum ut sic ut pote omni
quoddam particulari, est individuum r̄os ut sic, namque
species 3°.

Sequitur 3° prædictum ut sic est superioris
et inferioris se ipso, ex se superioris omni r̄os, et
simul sit unum ex generibus. Sequitur 4° omnia
alii, omnia prædicta est omni, quia sub omni ut sic
continetur prædictum ut sic, et sub isto omnia præ

dicabilia; sicut quodquid continetur sub no no 145
ē no, quia sub no continetur no. no
Ideo negando prabile ut sic ē inferius no ut sic, vel
sub eo contineri; quia prabrum A contineri sub B, et
et Loge inferius, in eo consistit, quod B possit verificari
de A, et ut super de alio, ad quod n̄ extenditur A.
Hic enī q̄s superius n̄ verificatur de prabili ut sic,
salte n̄ extenditur ad alia, ad quod no prabili n̄ ex-
tendatur: Imo hęc ad plura extenditur, quod q̄s ut sic:
Vere enī dicitur q̄s no ē prabile de pluribus, cyta
m̄ dici nequeat species ē genus.

Hinc concludo, sub no
ut sic contineri omnia no, illis duntaxat exceptis, quod
sub se continet omnia no: atque adeo ipso genus ut
sic. Sed nam q̄s aliquod ē inferius sua species,
ē inferius, et superius semet ipso, omnia prabilia ē
genus: n̄ hęc omnia fundamento, iam destructo nituntur,
quod scilicet prabilia ut sic sunt inferius no ut sic. Itē
que hinc itaq̄ nego speciem aliquam Loge nampe q̄s
sic, inferius ē illo no eiusdē individui, scilicet prabili
ut sic hoc enī n̄ ē individui illius, quia tē ut genus
quoddā particulare, n̄ ē inferius no ut sic, sed potius
illo superius, nec pratio ista, prabile ē q̄s, ē infra
personam de inferiori, sed e converso.

Si autē hęc solutio
n̄ ardeat, digne in no prabili, illud ē, quod habet sonatē
et in no personali, at imo ē quod accipit exercitū ab
pro no prabili, seu quod habet in no simplici.
Et no genus no ē, ē superius generi ut sic, n̄ potest
genus no comprehendere itaq̄ sub se, alia quatuor prabi-
lia, et species secundū ē, ē inferius, Si enī ē no quoddā
particulare.

Ad recte prabilem notūq̄ vana prabrum no
traduntur, pro quibus dignoscantur, sit no no omnis
pro no ē vera in sensu no n̄ ut no sit no
supat quod n̄ sit no, materialis, aut no no

constat in se alia vere et in sensu reali, hoc est
 in foris: ut autem vera sit in sensu foris non sufficit idem
 ras realis suble et praeter, sed requiritur ulterius, ut
 praeter sit de conspectu foris suble: quare si pro hoc est
 et quod si pro foris, non tam est vera in sensu foris, sicut est
 utraque est realis. Sic de uigula abstracta salutarialia
 vere praeter in sensu reali de concreti, ut hoc est huma
 nitas, caritas: deus uero abstracta accidentalia: factus uero
 dicitur alby est albedo.

TRAC TUS IN CATEGORI AS

Mates ut magis superditar et atque artificis Logu
 conficiendis, et amplissimam rerum phisicam suam ceptis que
 ueris finibus circumscribitur, praebet uetus, praeter omnia
 digerit in decem classes quas uetus ipse Graeca nomine
Categoriarum non Latino, praementa dicimus. Tractatus ille
 in tria quasi membra diuisus: in praeter de ante praemen
 tis, que quasi praegambula sui luce, et notitia maon ma
 nu ducunt ad Categorias: in Deo Categorias ipse
 acurata contemplatione amata: in Et tamque subteru
 quod, que quae ad praementa consequuntur, sunt praeman
 ta enclitica, que omnia breuissime praestantur.

Disp et Sectio Un^a
 Tractatus huius Synoxim Rudi
 Penicilo delineat

Ante praementa ad quatuor species reducuntur

nummum Univoca Equivocatalogica et denominativa. Uni
voca defuntur a steli, quorum nomina e communa, et
eae significata per nomen e eade. si omnes hoies pro
ut expressi nomine hoo si univoca, quia eae hoies pro
nificata eade e, eade, unque, identitate eae, que coincidet
cy similitudine, n cy identitate reali, que univocacioni
ostendit: quare tunc Deus n e univocus respectu di
versarum personarum. Equivoca su va sty: quorum nomina
e communa, eae vero significata per nomen e diversa
ra: hunc hoo natus in Gallia, et Gallus Gallinacus
si equivoci, sicut exprimentur nomine Gallus
quia nomen e communa, sed utriusque applicatur va ip
nificatorem diversis: quare eocitat in mente duplices
conceptus, aut fortis unum, sed attendente plura ut plura:
cy nomini univoco correspondat unus conceptus attendens
plura ut unum.

Adverte t^o equivoca posse convenire in
eade ipsa equivoci, quomodo n in eade significata per
nomen equivoci a Adverte D, equivocatione loci
duntaxat dam posse habere in solis locis, n vero
in compositis, h^oic n si indifferentes, ut hoc, vel illud
representant, sed potius ipsi e intrinseca, e valis,
et invariabilis representatio. Equivoca dixeruntur
in equivoca a cau, et a consilio: a cau si, que ita
conveniunt in nomine, ut d fortitudo proxius accipitur,
hoc e nullo de iuramento fundamento a rebus signifi
catis, ut videre e ex nomine Gallus et h^oic dicuntur
equivoca, sicut concordata ad Analogia. Equivoca a
consilio quod que con conveniunt in nomine, fundamen
to a rebus de iuramento, et h^oic appellantur analogia.

II g vero
analogia si, quod quorum nomina e communa, eae vero
significata per nomen part^u eade, part^u diversa: si au
t^u in duplici defia. Alia analogia attributivis

+
respicit

Alia proportionalitatis. Analoga attributioni si, quorum
nomen e commune, et ead significata ead secundy ter,
diversa tany secundy habitudiny ad illu. Sic nomen
sanus e analogum ubi ad hoc, pulch, et cibus: hoc
siquid dicitur sanus, quia recipit sanitatē, et ut sub
hoc, pulch, respicit illu ut sanitati indicu: Cibus dicitur
sanus, quia sanitatē causat. Analoga proportionali
tatis, quorum nomen e commune, et ead significata
party diversa, partē ead secundy proportionē: Si no
men videns e analogum respectu hui, et fructu prati
quia utriusque convenit, et diversy quid in uno ac in
alio significat, sed ita diversy, ut utriusque similitu
diny ead aliqua proportionē.

Et analogu proportionali
tatis (quod e si qui similitudo in proportione) alia
si propria, impropria alias Propria si, quibus
ead significata convenit proprie, sic nomen prae
cipu e analogum proprie respectu fontis et fir
damenti domus. Impropria si, quibus improprie
cepitur nomen, ut visus respectu prati. Observe hui
analogum per se sumptu stare pro famosiori ana
logato: hoc e, ead nomen analogoy plura diversa si
nificat, sic n̄ constat de munde proficiente, responde
re debet pro analogato, aut significato principa
lori: hinc videns simpliciter respondit pro hōe cui
solu proprie convenit. Denominativa si ex Ale,
que ab aliquo nomini appellatione habent sole
differentia casu. Sicustus e denominativoy de Libe
ty, a iusticia, a quo nomina desunt in terminatione.

Elementa si decem Substantia, Quantitas, Quali
tas, Relatio, actio, Passio, Ubi, Situs, Quando
habere. Substantia desinet ens per se, quia
existit sine subto, cui indestinat, sive in quo

recipitur, per quod defertur ab accidenti, quod ne
quid aliter existere, quod sine subito integrationis, et prop
terea dicitur ens in alio. Hinc constat nomine sub
stanti solum intellectui in presenti substantia comple
tam; quia inter incompletas, forma substantia
lis materialis, et definitio metaphisica recipiuntur
vel adiacent phisica, aut metaphisice subito, nimi
rum materię et generi.

147
Dividitur substantia in
primam, et secundam: prima vocatur, que nec in subito
est, nec de subito dicitur ut Petrus, qui nec habet sub
ty, cui integreat, nec individua, de quibus predicatur.
Substantia 2^a dicitur, que in subito non est, dicitur
tam de subito: sic genera et species non habent sub
ty, a quo dependant, habent tamen individua, de
quibus possunt praeri. Aliqua predicamenta
sunt species accidentis. 3° predicamentum est quat
ritas, non virtutis, sed motus, et definitio, accidentis sed
dens corpus primum propter inseparabilem cum alio
eiusdem generis, aut extensiois suam partem
in ordine ad locum. Dividitur in continuam, et dis
cretam: Continua est, cuius partes communi aliquo
tuo copulantur, ut Numeri: Discreta est, cuius
partes simul coherant nullo communi tuo copu
lantur, ut numerus quaternarius. Continua divi
ditur etiam in primum, cuius partes simul co
herant, ut Fabula, quod in subiectum, huius par
tes non simul coherant ut tempus.

Qualitas
que est accidentis absolute a quantitate dicitur, quo bono

vel male a secula subty. Alij s. qualitates pri-
me, sive elementares, sicut calor, frigus, viritas, hu-
miditas, et siccitas; Alij 2°, quae ex 1° resultant,
ut color, sapor, odor. Ad qualitates reduci solent ha-
bitus, potentia passio, possibilia qualitates, et forma, et
figura: habitus est qualitas difficile mobilis a subty,
ut virtus. Disposition est qualitas facile mobi-
lis a subty, ut sapor.

Potentia est qualitas, qua naq.
subty habilitat ad operandy, ut calor; impotentia,
Est qualitas impediens subty ad operandy, ut amen-
tia; passio est qualitas alterationis causans, et cito
transiens, ut calor in metru. Passibilia qualitates, quae
alterationis causans diu permanent: sicut, quae coena
causa est et pulchritudine: tandem folia, quae cor-
pus redditur plany quadraty.

Quarta est relatio, quae
est, quam apud contritus relata, seu relatus. Relativa
est naq. talis, quorum esse est ad aliud, et se habere. Unde
collocatur, relatio est habitudo, respectu, seu ordinis unius
ad aliud; huiusmodi denominatio ampli alteri, prop-
terea scilicet similis scilicet scilicet ad illi refertur. Hinc in re-
latione duplex divisio comptus, nempe comptus in,
quae continet, quatenus est in rebus, et comptus ad
quae dicit, quatenus respicit ty a subty dity. Rela-
tio dividitur in realis et rationis: realis est, quae datur
in rebus ante operatio intus, ut similitudo duplex
albi: rationis est, quae rebus conuenit ab aliqua operatio
intus: haec praeter relatio subty ad praty.

Dividi-
tur 2° in relatio secundy esse, et secundy dici. Relatio
secundy esse, conuenit cy relatione realis: Relatio se-
cundy dici, naq. Comy Doctoy dep 47^a Met et

148
sic 3^a n° 7, consuetudine in consuetudine attingente ad totum absolute
et in talibus relatiuis; ut ex altero concipimus in talibus cupe
ni aliter, hic dicitur relatio secundum dicitur tantum. Di
uiditur 3^a relatio in multum et non multum: 1^a e, quae da
tur inter extrema inuicem relata, ut relatio Patris
ad Filium, quae ita nequit, quam filius refertur ad Pa
trē: 2^a e, quando unum extremum refertur ad aliud,
non quoniam hoc refertur ad illud. Sic Creatura refertur
ad Deum, et Deus non refertur ad illam. Relatio mu
tua dicitur equiparantia, quando utrumque extremum
simili relatione refertur, ut albus A et albus B.
dicitur disquiparantia, quando extrema multis re
lata diuersas subeunt denominationes, ut Pater
et Filius.

Quarto tamen dividitur relatio in transcen
dentalem et predicamentalem, quae diuisio e omni cel
lexima. Transcendentalis e, quae identificatur ade
quate ex subiecto relatio. Predicamentalis, quae distinguitur
saltem inadequante a subiecto relatio. Relatioes transcen
dentales si inter alias, ea, quae unum refertur ad ex
trima, actio ad finem, et potentia productiva ad effectum pro
ductum. Relationes predicamentales si praeter omnes,
similitudo, et aequalitas, paternitas, et similes. Inter
utramque relationem aliud discrimen communiter asig
natur nempe relatio transcendentalis e respectus
ad finem praesentem ab eius existentia, imo et ab eius
possibilitate, ut patet in conuentione Chymicae. Prae
dicamentalis autem e respectus ad finem existentem:
sola haec relatio pertinet ad hoc predicamentum,
quae ideo predicamentalis dicitur.

Relatioes predicamen
tales inter species diuisit. Inuicem illarum quae
sunt aduicem inconuenientia, aut disconuenientia, tales si
similitudo, et dissimilitudo, et aequalitas, et inaequalitas

Secunda e illaxy, que fundantur in actione et passio-
ne; et huiusmodi relationes subte representat ad fig-
receptam extremi uniti ad altery, cui unitur, et pro-
ducendis ad producty, cognoscentis et ad eę cognitam,
que relatio fundatur in actione intentionali et Domi-
ni ad sevy, que fundatur in actione moralis. Tercia
e illaxy, que fundantur in mensura et mensurabili,
ut relatio sciency ad scibile. Mensura hic intelli-
gitur, in linea obta, ng obta e mensura perfectionis
actus intentionalis, quo attingitur eo sensu, quo e
specificativy extrinsecy, quatenus detegit indolę actus.

Quarta e actio, que e ultima et forte determinatio causę
ad producendy. Quinta e passio, que e ultima, et forte
determinatio subte ad recipiendy fig aliquam. Sexta
my e ubi, seu presentia localis, que e ultima et for-
lis determinatio rei, ut sit in loco. Obtravy e quando
sive duratio, que e ultima et forte determinatio rei
ad aliquod tempus. Moty e situs, que e forte dete-
qui e specialis portura partey corpore, exempli
gratia scilicet. Decima tandem e habere, prout signi-
ficat ~~esse~~ exercituy habendi aliquid extrinsecy
sive a nra, sive ab arte paraty, et ut ea vesti-
ty et similia.

Que in proxima si collocanda sep-
te conditiones habere debent, quax ad tres ad novę,
quatuor ad xii significatas pertinerent: omnes
sequentia capita comprehendunt.

Vox una, et Simplex Verbus Concina Locandis.
Entia per se se Finita Realia Tota

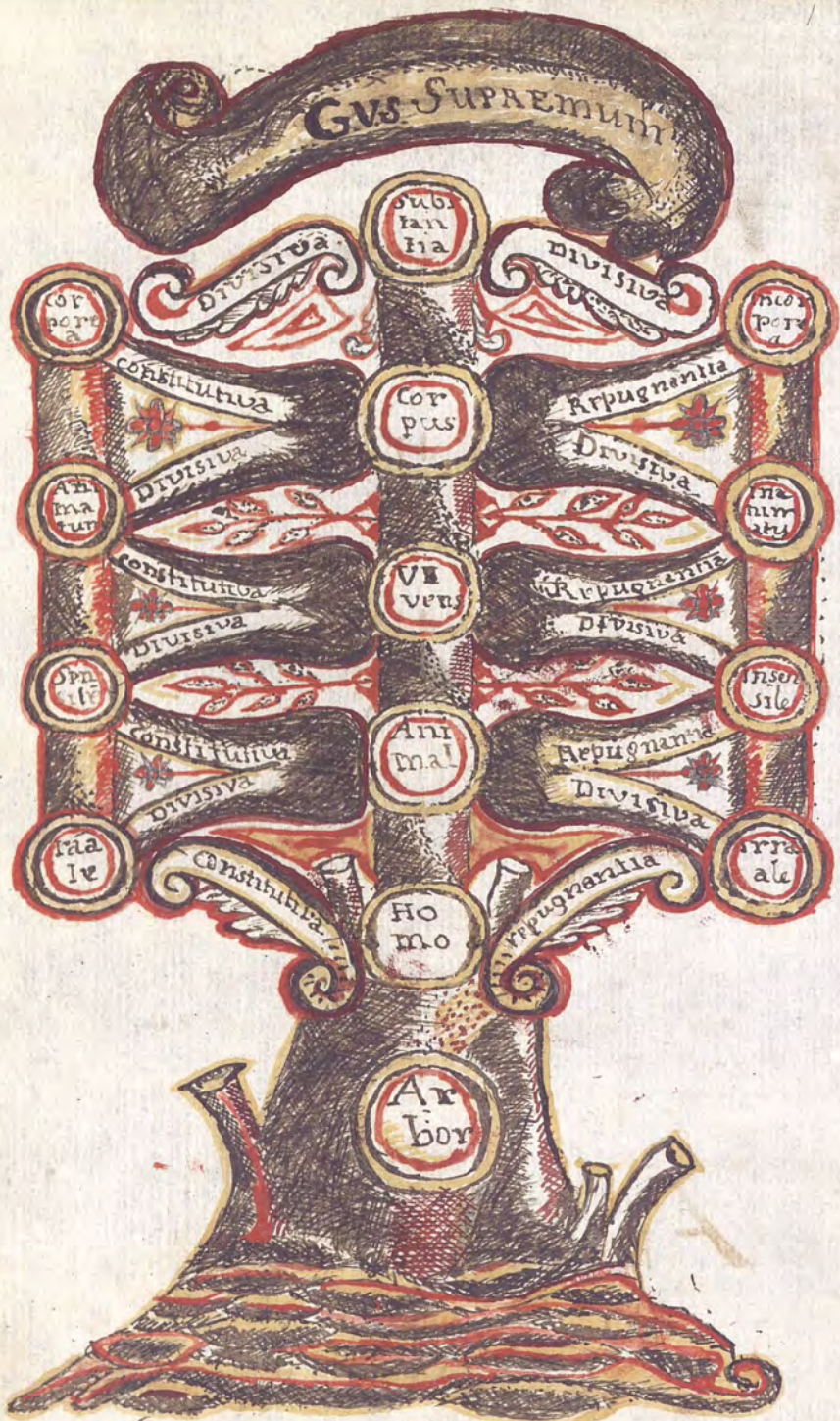
Prima conditio e, ut nomen significet unum, aut
realiter ut tris ~~et~~ singularis aut per rationem,
ut terminus univrsus: quale voces equusq;

et analoge a praementis excluduntur. 2^a, ut 149
nomen sit vox simplex in significando, cui unius
conceptus correspondeat in mente, quare tunc completi
nō sūt praementis oportet. 3^a e, ut nomen sit spō
hony exprimendis rebus in praemento locatū. Del ⁷ locandus
ut alii volent sit nominativus, n̄ casu obliquu

Quarta Considero, ut sint entia per se se, id ē n̄
per aggregationē n̄ tamē requiritur, ut sint entia per
se, id ē composita substantiale: quod pertinet ad pro
dicamentū substantiū: quodlibet tō quia n̄ ē aggre
gatiō partū componentū sine vera unione inordi
nata praementis. Quinta ut sint finita, quia quidquid
sit hanc essentiaū infinita, nempe Deus, positū loca
ri in praedicamento substantiū, Arles, solum de eibus
finitis locutus ē. Tertia ut sint entia realia unde
excluduntur entia ratiō obdusa, & plasma, ut sint
totalia in sua linea: hinc actio, nō constituit pra
mentū quia licet imperfecta, ē tamē completa in li
nea actionis: fūa ratiō substantiale actione real
to perfectior atque ab a praedicamento, quia ē in
completa in linea substantiū.

In quolibet eo pra
mentis variis possunt praedi interdui. Variis itq; et sa
gravissimae quæstiones agitari: doctrinam tamē huc spectan
tē alio remittimus. Interca qui famosi praementali az
longo prospicere velut, hinc eam poterit solacium
nu. inscere.

ARBOR PRÆDI CAMENTA LIS

APPENDIX

150

DE POST-PRÆDICAMENTIS.

Pervenimus tandem ad prædicamenta, quæ sicut veluti affectiones prætorij, eorumque proprietates, tali nomine donata, quia de illis agit Iohannes ad eum tractatum de prædicamentis: Sunt autem oppositio, prioritas, similitudo, modus, et habere. Opositio est quadruplex, relativa, contraria, privativa, et contradictoria. Relativa est repugnancia duplici denominationi relativi. Invis correspondens, ut pater et filius conveniat: si repugnat, qd est subty eo vi eiusdem generis sit pater, et filius. Contraria versatur inter frâs positivâs mutuo se excludentes ab eodem subty, ut calidus, frigidus. Privativa versatur inter frâs, et illius (cumq; in ordine ad subty capax utriusq;), ut inter visus, et cecitas int. respectu visus. Contradictoria datur inter eë, et si eë vi absolute. Hæc tenus de oppositione in essendo: nō de oppositione in significando egerimus int. summi.

Prioritas quatuor modis continēre, quos sequentia carmina designant.

Tempore, nãa, prius Ordine dicit honore
Causam Causato dicimus esse prius

Prioritas temporis per se involvitur. Prioritas nãa, seu causæ datur, quando uny est causa alterius. Affinitas est prioritas in existendi, aut subsistendi consequentia, ex

subiecto ex uno infertur aliud et non e contra: ut e hoo
oo e aal. Prioritas ordinis e, qua res rudimenta puz
cedunt disciplinae comparandas. Prioritas dignitatis
e, qua unus prestat alteri.

Similitudo tot modis contingit,
quos prioritas. Notus e transitus ex uno tra ad alium.
Habere proinde contradistia ab ultimo pramento signi-
ficat habere aliquid quocumque modo sive infra si-
ve extra se, quod valde extenditur, et ad varia pramen-
ta potest pertinere: sic habere magnitudinis spectant ad
Quantitate, habere albedinis ad Qualitate, et sic de aliis.

TRA. VI.^{US}
IN DVOS LI-
BROS ARIS-
TOTELIS, D.
INTERPRETATIONE
SEU PER HI-
S

Scopus Aris-
totelis in hoo e precipue vocalis proprietas,
que quia mentalis e index, ac interpret, des nomine per
hazmenias, seu de interpretatione vocali, illis causis notis.
Agit etia hic Aris-
totelis de ppoz partibus, signo nomine, verbo;
de quibus late egimus in sumulis: nonnulla tamen
que restant circa signy. breuiter copedemus.

DISP. I^a

191

SECTIO UNICA DUBIA QVAE DAM DE SIGNO

Dubitabis V, an aliquid possit esse signum sui
spiritus. Respondeo affirmative si detur actio quoad acciden-
tia, vel circumstantias, tales loci, aut temporis, vel
ut et minime dicta ratio. Sic Christus Dominus
Sacrificio missae se ipsum offert in nomine commemoratio-
nis sui ipsius in ara crucis ubi immolaturus, ut constat ex
Sidentibus Sicutum 2^a cap V et VI. Sic etiam duo
aliqui, si ut videtur a se obstantibus celebraret, funderet
quostannus deinde comedere, agit, in qua representat cum
eius militibus, et insonibus in scenam produceret, et
vacuando certamine praeferat a se, cunctis peccatum
corberet, tunc et duo et miles quique, representaret
semet, etque signum sui spiritus. Utroque tandem
intervenit dicta quoad circumstantias.

Cognitio etiam

Deina se ipsa representant (et sic de cognitione creata

se ipsa representantibus) e signy sui ob distinctione aliqualem
ratio, que consideratur inter ipsam ut e signy, et signa
ty, vel prout se habet ut que et ut quod, seu prout e
actus et obty, independenter ratio a tali distinctione in pte
signy sui, sed solum representatione; quia n pte e mediy
inter pps et sonaly, quod requiritur, alty per ratio ad
complety signy. Nota: vox nomen, et locutio n s signa
sui tanqum sonali unci vel adequati: notificant eij
conueni omne nomen, et omny locutione: unde
n in adequati Inueniuntur a suo signate. Respectu ta
my sui quilibet e signy eo sily sensu, quo cognitio fi
na.

Dubitabit 2° an s signy possit ee corpuscu?
Respondeo omni signy autonomatice, seu prout sumitur
pro sono humano edicno debet ee corpuscu; n ta
my omne signy fortiter tale; quia hoc nihil aliud e, qu
mediy in cuius obty aliquid innotescere ualeat per cog
nitione. Atqui actus intus n mediy huiusmodi, et
n s corporales, aut sensibiles: qd n omnia signa forti
ter talia debent ee corporales aut sensibilia. Dubita
bit 3° An quodlibet possit ee signy cuiuslibet, si faciat in
alterius cognitione uenire? Respondeo communis sententia,
quia plura inde sequerentur absurda, qd quod hoo di
citur signy sui imaginis. Sunt tany que censent,
hoc et alia huiusmodi abhorreere quide, a consuetudi
ne uulgari, n tany a sensu philosophico, apud que
quodlibet pte ee signy cuiuslibet, si illius in illius faciat
cognitionem uenire.

Dubitabit 4° quid uisunt
primario uoces res nominy an completi? Respondeo,
uoces significare primario res e secundario completi.
Ita communis Aduerby cy Eramio Inchoare in
13 par lib 2°: de attributis negatiuis cap 2° n 6°
et alibi. Probatur h^o auctoritate Augustini lib de ma
gistro capite 1°. Ibi: num hoc magistri proficiuntur,
ut coacta eorum, et n potius ipse disciplin, quas
locuendo se tradere putant, percipiuntur, atque uene
antur? Subdit p^o mody: quis ty stulte ad hanc

geruntur e qui sly sui mittat in sola, ut quid magis
 cogit dicit? Item de pnce Delectoy inquit per
 verby refecto signy enimus nil aliud, quz ipsy g omne
 tu, curus illud signy e, quod accepit: ut cy Augustino
 n exato, nil aliud, quz ego ipse cogitor ab ipso, cuino
 tu sum.

Robatur 2° ræo: quid significant primario
 voca, quod hoo intendunt signare primario per
 ipsa: sed hoo contendunt significare primario per
 voces res, et 2° compit: ng Magister co. dy ser
 mony dicit ad discipulos, n intendit illis reddere
 ceato de rei compitibus, sed de rebus per illa signi
 ficatis: od. Dfirmatur 1°. Vnus, nisi aliud conveniat
 inter loquentes, supponit pro rebus, isto enj sensu
 communiter excipiuntur ppoed vocales: od signi
 fiant principaliter res. Dfirmatur 2°: significat
 1° voce hoo dixerit e a significato 1° voce hoo
 conitio, aut conitio hoo, sed hucusmodi voca significant
 primario hoo, et compit: eo hoo primario significat sly
 hoo, secundario tamq compit, quia vox indicat, quod in men
 te præsit conitio res per voce significat.

Quod si res, ad quz
 significandz vox e destinata, sit ipse compit, ad contin
 dit in voce conitio et similibus, tunc significabit
 primario compit, quia hic e res et obij significaty;
 et significabit enj secundario sly compit referum,
 quo primus ille cognoscitur, dy profertur vox cognitio.
 Similiter Martires interrogati de fide, illgd paly pas
 fiteres, 1° significabunt assensy fidei intem, et secun
 dario mysteria ipse: Martires enj sepe agnoscebant
 tyrans minime credere creditur illa mysteria; unde
 primario intendebant significare propriy assensy
 illi mysterii præstity. Imo hie ppoed vocali Deus e tri
 nus, n eet absolute de fide n pny eius significatum
 foret compit. loquentis.

Obiectis 1°. Voces dantur ad manifestandum ad manus et huma-
ny commercij nempe ut corruptus utitur, medicus vo-
cabus manifestentur alii go p^o manifestant corruptus
Accedit quod tales vocat, vocis e^o eaz, quz si in ani-
ma passiony notat: et Divus Thomas antiquis, v^oz
n^o significari n^o, nisi mediante corruptis: laicus Au-
gustinus libri 2° de doctrina christiana cap^o 2° inquit
ens: nec ulla causa e nobis significandi, id e signi d^oca-
di, nisi ad depromendy, et transferendy in alterius ani-
my, id quod in animo venit id e, quisquis signy dat

Medico,

vocis n^o e inventas ad manifestandum p^o corruptis, sed
res ab alio conceptas: n^o humany commercij eo tendit, ut
alij possint alius percipere rez noticiy, quam ipsi habent;
et quia s^oz t^oz medici vocibus n^o vero corruptibus asse-
quuntur, in hunc precipue scopu voces colligunt. Autu
dicu, videlicet et 2^ois intelligendy e, cy ipsemet docet
p^o Theodoro cap^o 1° qd vocy velati nudibus rez vice utitur,
quia ipsas per se res in d^oz aducere n^o possumus. Di-
vini Thomas copiantur e de mediacione corruptis per mo-
dy mensuray, regale, aut exemplari, qd voc in re signi-
ficandi unitari, et presupponere debet: et Augustinus
unita habentis deo nos loqui, ut altery n^oz facia-
mus eas res, quas nos p^oz notamus, n^o vero dicere ut
e notiz n^oz, seu corruptis.

Obiectis 2°: si vocis n^o sig-
nificant p^o corruptis, nully d^ocastra mendaciy, quia
mentixi consistit in eo, quod exteri^oz per voces manifes-
temus corruptis, quz intus n^o habemus. Ac p^o assumptis
et probatoris: n^o mendaciy in eo s^oz e, quod rem
altera manifestemus, quz eg conceptus. Obiectis 3°.
Voces subrogantur pro corruptibus: go eo significavit
p^o. Dignu aut^oz pro corruptibus tanquz pro ob^oz re
presentati, et p^oz quibus supponunt. Voces, na
go aut^oz tanquz possibiles rez p^oz signis rez significat

concedo aut. Comptus significat res, at quia per illas
quia interius manent, n̄ significamus illas illi: do
voci subrogamus ut significant res ipsas, quas conti
nemas, et in hac significatione gerant etiam comptus.
Unde sius comptus significat res, ita voces, que
suo comptibus subrogantur.

¶ Nota 1° Princialis n̄ lo
quitur proprie, quoniam preffat voces, quia ē in ca
pat manifestandi comptus: go. vocis Medeo, Princialis
n̄ loquitur proprie, quia ē congepar manifestandi t̄
1°, que comptus, seu res ab ipso comptus. Replicas:
2° vocis huic significant res ut comptus a profe
unde, et consequenter significant res comptus: ne
go assumptus; quia illa reduplicatio ut comptus soly
denotat comptus significari soly 2°, et ē conditio
q̄ obtinē, seu per requirit, ut vocis prolata signifi
cat humano modo. Nota ad calq, vocis hōc significari
res nāq huic, que reddetur vocis per comptus hōc, quod
2° significatur predicta vocis. Nota revers vocis
ut hōc, et ante reale res significari caus res,
soly q̄ differre pones res recubatio significatas per comptus.

¶ Nota denique, scriptura 1° significari res, et
Secundario vocis; t̄ quia scribentes historiam
et n̄ intendunt significari proteris vocis suas, sed
res ante actas: id, q̄ etiam intendunt discere,
que liber legunt: t̄ quia lingue latine igna
res et legat liber latine script, et et multi
occurrant vocis et illis characteribus respon
dentes, n̄ ideo intelligit, quid liber significet: t̄
quia alioquin nulla scriptura foret de
dei imo nulla ē vera, neq hęc Deus ē sandus,
si vocis directe significasset et redderet sen
ty ō falsu, nempe vocis ē vocis sandus, quod sal
ty est.

D **DISP** II^a
D **E** **V** **E** **R** **I** **T** **A** **T** **E** **E** **T** **F** **A** **L** **S** **I**
T **A** **T** **E** **E** **N** **U** **N** **T** **I** **A** **T** **I** **O** **N** **I** **S**

V **S** **E** **C** **T** **I** **O** **I**^a
V **E** **R** **I** **T** **A** **S** **F** **O** **R** **L** **I** **S** **E** **N** **U** **N** **T** **I** **A** **T** **I** **O** **N** **I** **S** **C** **O** **N** **S** **I** **S** **T** **I** **T** **I** **N**

C **O** **M** **P** **L** **E** **X** **O** **A** **C** **T** **U** **S**
E **T** **O** **B** **I** **E** **C** **T** **I**

Veritas forlis in eo differt a transcendentali quod
hęc e passio entis ut sic consistit in ratione uny cognoscibi
litate, forlis autē veritas consistit in conformitate actus
cy obto: Unde inferri dicitur talis transcendentalis omnibus
debus convenire proprietas forlis transcendentalis.
Inferri autē veritatis forlis eē proprietas solius enu
tiationis que differt conformitas actus cy obto cy e contra
falsitas forlis differt deformitas actus cy obto.

circa 100

veritas physica veritatis forlis, de qua soly agitur in
presenti, e sentia statuit veritatis hanc consistere in re
latione actus ad obto, ab utroq; dicitur, que quidq; reale, quidq;
ratio eē Voluntas. Impugnatur 1. qd cy neutra relatio
debet ab extero, n̄ exit ad extero vera sentia Diva. 2.
qd p̄p̄o heretica n̄ exit falsa p̄p̄oq; forlis exit
ratio. 3. quia relatio h̄is relationibus dicitur cy e
currente, bene veritas eē intelligitur actus illud a p̄p̄o.
2. sentia cy statuit in solo actu, n̄ p̄p̄o soly extero veritatis

tatis; 3^a eg collocat in oplexo actus, et obto. Ita commu-
nis sententia hactenus post Covarr. Doctoris di 2^a met h^g 194
sec 2^a nu 12°. Probatur h^g conclusio. Veritas foris
ppos e^o s^o p^o m^o actus cy obto; sed h^g conformitas stat
in oplexo utriusq; eo veritas foris stat in oplexo
actus, et obto. ¶

Probatur Minor: positio p^o p^o e^o actu et obto
prout representatur per acty, datur conformitas actus,
cy obto; aliunde quocumq; ex illis secluso, deficit h^g s^o p^o m^o
tat: eo. Primum ostenduntur. ng 1° si p^o p^o a firmat, Pe-
tr^o curare, et ne ipsa curaret, quid deficit, ut actus sit
s^o p^o m^o obto. Aliunde si n^o intelligatur actus repre-
sentari cury Petri, aut cury Petri n^o inveniretur
criteri pro eo tempore, pro quo a firmat p^o p^o, illi cur-
tere, certe n^o datur s^o p^o m^o actus cy obto: eo. S^o p^o m^o
max: similitudo Petri ad Pauly in r^o albe, nec
p^o p^o stare quia Petrus et Paulus sunt albi, nec
p^o p^o utrumq; albedine, p^o deficere: eo nec s^o p^o m^o ac-
tus cy obto stare p^o sine albe actu representante obto,
prout e^o, et sine obto, q^o sit, prout representatur per
acty; et aliunde utroq; p^o p^o neguit n^o representantur
tate conformitas ille: eo in tali oplexo consistit ad
quale huiusmodi s^o p^o m^o, ac p^o p^o de Veritas foris.

Quaeritur: deficiente obto, n^o deficitur immediate, seu per
locy intrinsecy veritatis, sed tanty arguitur, quia illo
deficiente deficit exigentia extrinsecy, quae secy identificat ac-
tus, et obto, ut se habeat, sicut enuntiat. Dicitur
1° solo deficiente cury Petri, intelligitur deficere veritas
eg huius actus, Petrus curat, et qui p^o p^o p^o, vel
ignores exigentia illg, vel eg perseverare concupiat.
eo n^o arguitur, sed immediate deficit veritas eo de-
ficiente obto. Dicitur 2°: ut unus huius exigit extrinsecy e^o
disonde q^o extrinsecy, tany va contrariis, foris h^g den-
militudo consistit p^o p^o in unione, p^o p^o in extrinsecy:
eo licet actus unus exigit extrinsecy conformari cum
suo obto, tany sic tany p^o p^o veritas consistit p^o p^o
actu p^o p^o in obto.

158
Hegant aliqui aut; quia actus verus, inquit, ha-
bet pro obto forte curru Petri in agno; falsus vero
caerentia eiusde curru. Ita: go actus ille, qui a vo-
bis vocatur falsus e re ipse verus; enuntia enj pra-
is tanquq obto caerentia curru, qui caerentia re ipse datur
Petri n curruentes Ita tanq; actus ille enuntiat cur-
ru Petri, que affirmat, n vero caerentia, que nullo mo-
do affirmat: go curru et n caerentia e obto forte illius.

Probatur deniq; conclusio: externa imago de se pte nunt
conformis, nunc disformis prototypo per solg prototypum
rationis: et et imago interna, qualis ut actus mentis:
2° actus verus et falsus habentes hanc concordantiam
Petri curru, et ex eodg fideblli motivo corrupti, n
habent, unde audiunt diversitate, et tanq; specie
diferunt in sentia concordantia. Si Angelus aut Demon
propter propriu lumine evidenter cognoscere su-
ma contingentia libera et secreta cordis: proba-
ta absurdum: ng si hoc illius iudicij Petri erat
peccabunt, sed forte veru, conceditur evidenter
obto, utra se habitudo: go cu Angelus suu actus,
comprehensio cognoscit, evidenter enq; cog-
noscit eius veritatem, et corruptio cu obto, et con-
sequenter obto ipso. A^o tanq; potest enq; Angelus
in medio nasci, evidenter cognoscere ipso enq;
mysterij fundati, si nimiru comprehensio
noscatur, ut potest, hic actus seu e tanq; come-
ra auxiliabile humana corruptus. Idg absurdum
sequitur ex modo relationis facta: hic enq; su-
sus auctores conceditur evidenter cu suo, et alia
de Angelis va omnes, p^t duo actus naturales
actus evidenter comprehensio cognoscere, et
ad hoc ipsi debetur concursus Dei.

Sectio 2^a

Solvuntur Argumen- ta Contraria

Omnino 1°: veritas est representatio obiecti prout est in se; sed representatio obiecti prout est in se aequale identificatur cum actu; obiectum enim nullo modo est representatum: ergo veritas in solo actu consistit. Respondeo: representatio obiecti prout est in se dicitur duo, nempe representatio obiecti et obiecti se sicut representatur: patet hoc, nam si propositio ita tendat, Petrus currit, illa precise intellecta intelligitur Petrus representatus, sed non intelligitur representatus prout est in se, nisi Petrus simul currit. Representatio ergo consistit precise in eo quod actus sit imago obiecti; veritas autem consistit in conformitate illius imaginis cum eo quod obiectum. Deinde in hoc argumentum. Ceterum per se ipsum est maius tertium ego relatio maioratus non consistit eo utroque, quod falsum est. *Thuradon.*

Omnino 2°: obiectum est mensura veritatis: ergo dicitur a veritate: si ergo aliter, est mensura extrinseca, concedo; extrinseca nego aliter. Mensura extrinseca dicitur aequale a mensurato ut veritas activa causae efficientis mensurat effectum, a quo disjungitur, quod vero non repugnet mensura intrinseca mensurato, probatur: quia forma substantialis in composito simpliciter, et de forma specifica in metho, si mensura utriusque compositae, quia ex eorum perfectione colligimus perfectionem simpliciter et quia neutrum ex illis excedit perfectionem simpliciter aut de forma specifica simpliciter, si loquamur de perfectione propria simpliciter, aut metho prout dicitur ad aliter; et nihil omnium in forma, quae de forma specifica est intrinseca composito, quod consistit: similiter ergo obiectum se habens sicut enunciatum, est mensura intrinseca veritatis, quia illud consistit

inadequato.

Obiiciens 3°: si veritas consistit in actu et obto 176
n̄ ē maior rāo ut actus denominetur verus, quā ut
obto verus denominetur: p̄o veritas formalis in obto et n̄ in
complexo consistit. **Rēpo** autē: veritas enī formalis ē p̄o
p̄cedat actus inobto, et stricte sumatur solum convenienter
rationi. Deinde, quā rāo ē in presenti de conformitate
re actus et obto, n̄ de conformitate obto et actus: p̄o ve
ritas huiusmodi debet debent denominare actus et n̄ obto:
et vero extremis aliquod n̄ suscepere denominationem,
quā constituit, patet in albedine, quā constituit albus,
et n̄ ē alba: adde, quod, representatio rei p̄cedit ē in
se identificatur quoad rectus et actus. Unde illi magis
communicatur quā obto, quod solum de obliquo constituit
veritatem.

Obiiciens 4°: si veritas huius actus, Deus in
finite sapientis conuergens ex actu et obto est infinita,
et actus infinite verus: nō obto illius ē infinitus: p̄o n̄ con
surgit ex actu et obto. **Rēpo** autē: Veritas ista illa
claudit quidā sapientis dīng, sed de obliquo, quā p̄p̄
ter id, quod importatur in recto nempe actus, ē quid
finitus, ac p̄p̄inde incapax denominationis infinitae.
Hinc constat disparitas inter scīg dīng tractā ad crea
turas, et cognitionē creatū tractā ad Deū: 1^a habet veri
tatem infinitam, quā importat in recto scīg Deū infinitū:
2^a habet veritatem finitam, quā Deus, qui ē obto, con
stituit veritatem in obliquo: Solutio clarescit ex em
plū: nō relatio exaltus ad creaturā constituitur ex
utroque extremo, et tamē n̄ ē infinita simpliciter: Si
multa denominationis Deū amati a Deo et Beati
amati a Deo, quarū 1^a ē absolute et simpliciter fini
ta, 2^a vero infinita.

Obiiciens 5°: hęc p̄p̄o Adamus existit
modo ē verus; sed modo n̄ datur existentia Adamus
quā ē illius obto: p̄o existentia Adamus n̄ constituit illū
veritatem. Quibus consequens: existentia Adamus p̄p̄o da
tatione presenti n̄ constituit et concedo, pro duratione

praeterita, nego consequentia. Aliqua denominationes nō
exigant omnia constitutiva simul existentia; sed suffi-
cit existere de praeterito subij, dummodo sit aliquan-
do coexistent. talis ē denominatio seculi, que existit bo-
nius modo existente, secus vero illius durationis per
anno praeterito, a qua duratione illa denominatio
provenit. Tandem conditio habet veritas p[ro]p[ri]a de p[re]te-
rito, que requirit ut p[ro]p[ri]o existat de praesenti, obij
vero de praeterito, et eo illo ut tunc existente, con-
stitutur.

Obiecti 6: ē perfectio actus quod sit verus:
eo veritas consistit in solo actu. Probatur autē p[ro]p[ri]a
de voluntariis, Cuius perfectio ē bonitas, que consistit ad
quatenus in actibus. Distinguitur 1° caritudo et veritas
in solo actu consistunt: gō et veritas, 2°: habitus exo-
neus ē intrinsece imperfectus: gō ē intrinsece exo-
neus, et consequenter actus, a quibus ē genitus, existit
et exunt intrinsece falsi. Intra in veritate locutionis
existens, que nec scribi nec loquenti intrinseca ē, et ra-
mū ē perfectio loquentis, sicut mendacium ē imperfectio,
et longe maior imperfectio est in mendacii actu.

Itaque digno autē arguitur: quod si verus radicaliter
ē perfectio actus, concedo autē: quod verus formaliter, sub
digno ē perfectio extrinseca, concedo, intrinseca nego
autē. tota perfectio intrinseca actus stat in eo quod nō
possit discordare ab obij, quod autē sit formaliter verus,
sive obij concordans, et solum addat existentia obij,
erit ut summus perfectio extrinseca, quatenus ni-
mirum supponit ingenti perspicuitate in medicando
de rebus etig contingentibus, et eo huiusmodi medi-
cū veris p[ro]p[ri]a obveniunt humanę vitę commoda,
et p[ro]xima videntur incommoda; siquid exarante
intra consequens ē, ut voluntas ē vatis p[ro]p[ri]a inordi-
nate procedant.

Caritas actus voluntatis infirma ē: nō
erit bonitas in eo statim, quod in obij boni p[ro]secuti
ut tendant, et in malis aversive: que tendentia

cy ipsi actibus identificatus adaequate: veritas autem 187
in intentione, sed in conformitate illius cy obto consi-
der. Ad 13. Afirmationis nego consequentiam: disparitas
est quia certitudo, evidentia, probabilitas, claritas,
vel obscuritas si modi representandi identificati ad-
quate cy actu, deoque circa id obto eodem modo se ha-
bent a parte rei possunt dari actu incerti, et certi,
non tamen actus veri et falsi: Impletur enim quod currense
sermo sit vera enumeratio currens, et simul falsa etiam
respectu diversis intus: quod plane ostendit veritatem
dependere a reali existentia obto, eo modo, quo afirma-
tur, sicut vero incertitudinis evidentiam etc. Ad 23
Afirmationis Petreo, habetur eo equo inclinantis ad
actus contingentes veros, et falsos forent in se phice
perfecte moraliter vero et erronee imperfecte
ty, quatenus nimis falsitas forent in estimatione
prudenter acquirit inordinatis dispositionem in in-
tellectu cognoscunt.

Obiectum 7°: hęc p^oo falsa Petrus

currens representat currens aliter ac est in se, ideo representat
currens p^oo. Petreo consequentiam quia currens ille solum habet
se obtove in intus: ideo est verus. ideo illa p^oo non habet id obto,
forte ac p^oo vera Petru currens. Petreo; currens Petrus ha-
bet verum etiam, etiam actu non existat, unde non habet et tamen
obtove in intus: quare actus ille falsus sicut et verus, habet
p^oo obto currens verum et reale, que verum a verum actus affirmat,
sed hoc falsus est quia re vera non datur currens realis, qui est
eius obto, cui prospectiva est disparitas: secundum e contra est
verus, quia eius obto currens sicut representat.

Replicar:

ideo hęc p^oo Petru currens habet id obto hęc vera, et hęc
falsa; aliunde habet eundem modum representationis: ideo
veritas et falsitas habet eandem consuetudinem. Petreo ha-
betur quidem obto forte: non tamen hęc obto verificativum. ideo
dubium infertur actus abstractivus et magis necessaria, que
vocantur etiam veritatis, et contingenter veros, quantum est
ex se, quia impossibilitas falsitatis solum provenit ex

necessitate materiam non veram ab eorum actibus, qui quan-
 tum est ex se invariabili manerent, etiam obsequi per impossibile
 deficeret. Tunc apponitur: quia nulla suspensiva coniectura
 esset nec esse sui nec esse causam influentem in actum,
 que infertur essentialiter, quod hoc ipsum se vera sit aut falsitas
 finis 2°: quanquam actibus sibi suspensivis albus, acti-
 bus dicitur et actibus avidentibus, et induribus, sit ad equa-
 le intrinseca veritas radicalis, seu essentialis esset ut ob-
 eque se habeat sicut ad ipsa representativa, semper tam-
 en formaliter vero, veritate inadequata consistente in toto.

SECTIO 3^a

An Propositio Aliqua Semel Vera pos. Sit transi- re in Falsam

Causa est 1° propositio necessaria vera non potest convertere veritate
 2° Causa est 2°, si enuntiatio non potest transire ab vero in
 tantum in aliud, nec potest transire de vera in falsam, quia
 transibit ubi requiritur duo contraria. In presenti ergo suppo-
 nitur propositio esse contingens vera, et potest duxerit ex plu-
 ra instantia, alias non esset locus questionis. His suppositis
 asserto, propositio contingens vera potest transire de vera in fal-
 sam. Ita Leoninus noster dicit 9^a methodi, seu 2^a capitulo
 ubi alii et notum, totum, et distinctum, una 11^a de
 nega et alio 11°, quod vide apud notum Leoninum.

robatur enim

Quo 1° in Aristotele cap de substantia aiente: eadem oratio ve-
 ra, et falsa videtur esse, veluti si vera sit oratio quod sedet
 quempis, eo surgente, eadem falsa erit. Tunc loci ubi et a
 probat D. Thomas 1° 2^a q. 14° ar 1° ad 33. quod opinio
 ne quando revertens ab absurdo, sequeretur, ait: quod

ppō, quæ semel è vera, et semper vera, quod è dicitur Philo, qui dicit, quod hæc oratio, Sedes sedes vera è eo sedente, et eadē falsa è, eo surgente. Ubi Philo loquitur de oratione et opinione, quæ ipsæ quidē immobiliter perseverant, ac proinde de mentali nō de vocali, quæ fluida è, et abstrusa.

Probatur 2° in di

vo Thoma quæ 1^a de veritate extrudo 6, ubi veritas è eade quatio rei, et intus et quia ab uno equaliter si aliquid volutarum et nihil alicuius, necesse è in equalitate provenire, quæ se habet ad falsitatem, sicut equalitas ad veritatem: unde è, quod si in intus vero constante, mutetur res nō mutabitur intus proveniat falsitas, et sic erit mutatio de veritate in falsitatem. Probatur 3° a rōne, ppōo Petrus currit potest è vera in instanti A et falsa in instanti B: quæ pōt rōne de vera in fallig.

Probo autē hæc ppōo et è vera dum Petrus currit, et falsa si nō currit, sed Petrus currit pōt in instanti A, et quiescere in B: sō illa ppōo pōt vè vera in 1° instanti, falsa in 2°. Dicitur, enumerari currit, ut presentis pōt. sō instanti A, in quo ppōo pōt pōt ducta. Dicitur, enumerari in B currit ut presentis pōt solo instanti A, è enumerare currit de presentis, sed illa ppōo nō enumerat currit de presentis, sed absolute de presentis, sive pōt illo instanti, in quo ipsa invenitur, sive hoc instanti sit A, sive B. Et: 3°.

Respondet

Ad 2° q^o de presentis, pōt de futuro, è ex univocis tantum denominationes, quæ ex instantibus variatione proveniunt, et invariata cognitione vacantes: sicut scia Dei de creaturis existentibus nullg subit variationis sive subit exstant sive extiterint sive extiterint sunt: unde infert ppōo pōt de futuro in A. è de presentis, consequens in B. è de presentis, sive intus seca sui variatione. Dicitur 1° Magnus Augustinus libro 11° de civitate Dei cap 21° et cap de variatione temporum probat de cetero index sūg dei et cogitatio

hinc, quoniam n̄ sicut nota, ita eius quod scia bey sem
pari, presenti, videlicet presentis et future variatione
in mutabilis: al mutatio p̄se existens consistenti
sola variatione instantiū verificatio est de sc̄a divina:
q̄o cognitio variabilis inexistens, et inexistens signi
ficat unq̄ ex tribus illis temporibus definit.

Ita 2°:

Dicitur Thomas q̄ 1^a de Veritate ar 1^a, dupliciter in intell
nostris. veritates diversificari docet: uno modo p̄ se
diversitate cognitionis, alio modo ex diverso modo intelli
gendi; cuius rei obiectum ē res una; sed anima divers
simode intelligit eam. Sc̄a 1^a, ut presentis, futuri, et
preteriti; et 2^a diversa secundum hoc diversitas conceptio
nis format. Ita 3^a: si iudicium p̄ se extendit ad dicitur tem
poris, et aliunde tales instantiū n̄ dicuntur,
quoniam ego videam Petrum sedentem. Unde sciam verum sit
necne de iudicium Petrus currit; et p̄ se affirmari cur
at p̄ se instanti preterito, in quo se vera extitit cur
rit.

Ita 4°: tendentis. Ita, Antiquitas existit in aliquo tempo
re, vel durans tempus ad preteritū p̄ se sc̄a 1^a vel
n̄ si 1^a: q̄o deferunt in modo tendendi. Si 2^a 3^a: q̄o
particula in aliquo tempore vagatur p̄ se omnia tem
pora possibilis; at dicitur 2^a iudicium n̄ minus verum
est, quā 1^a. Ita 5°: fac me conceptum in instanti.
A p̄ se utq̄ mentale Petrus currit. Magis in eodē instan
ti exprimitur p̄ se omni alig vocalis: q̄o in instanti
p̄ se remanet vera p̄ se illa mentalis, magis et vocalis
ē q̄o falsa atq̄i nequit ē falsa p̄ se vocalis exprimitur
mentale verq̄: n̄q̄ vocalis p̄ se ē vera p̄ se ordinis ad
mentale: q̄o nequit n̄ ē falsa p̄ se illa mentalis.

Ita
6°: fac actus istius, nunc licet comedere carnes, et sic in
instanti A in quo nulla datur transiū prohibetio; et
consequens in C, in quo si prohibetio: nunc sic, si

199
productus actus est verus in instanti C, n̄ peccaretur
lens in illo instanti vici carnis, qd̄ dici nequit, pro
batur tamē nequit peccare voluntas, dȳ amplectitur
obit̄, quod per actū foret veray cognoscit sibi n̄ pro
hibere, sed in instanti C amplectitur voluntas comes
tray carnis, quā actus ille mentalis foret verus ita
consequens proponit voluntati ut n̄ prohibeatur qd̄ so
luntas in illo instanti nullo modo peccat. peccavit

Robatur deinde conclusio: p̄p̄o seruus existit in A
A si digne instanti A si conseruetur in D additur
falsū: qd̄ afortiori dȳ nullo exprimit instanti. Probat̄: illa p̄p̄o
significat instanti A ē absolute p̄sens, et hoc ē falsū in D:
p̄p̄o Probat̄ Mai: p̄p̄o seruus existit in A, seruus existit in A
significat instanti A absolute p̄teritū, vel futū: alioquin
nunc vere dicitur, alidamus existit sub eodēdy mundi,
Antichristus existit sub p̄e mundi: qd̄ et prior p̄p̄o signi
ficat instanti A absolute p̄sens.

Dicit̄: p̄p̄o de p̄sens, eoi
p̄e ut tempus, pro quo affirmat obit̄ ut p̄sens dȳ ipsa p̄p̄o
dicitur: n̄ tamē quādiu conseruetur: unde si tunc p̄sens
fuit et obit̄ existit ita postmodū ita deficiat, semper ē
verax sicut in falsis ait si vel obit̄ deficiat in instanti
n̄ designato, vel instanti designato n̄ sit p̄sens p̄p̄o
ut p̄ productū: hinc falsū si p̄p̄o ille de contentia Ada
ma et Antichristi, quia respectu huius temporis, quo p̄
producuntur, nec eodēdy mundi ē futū, nec p̄sens mundi
ē p̄teritū. Hinc considerat verax ē modo illa Urais p̄p̄o,
ecce uirgo concipiet; et illa Christi Domini, hęc ē hora
uestra quāvis eadēdy obit̄ qd̄ n̄ sit futū, nec p̄sens.

Dicit̄: et efficaciter; vel p̄p̄o existit instanti A p̄t̄
productū in alio instanti, vel n̄? A 28: qd̄ n̄ epp̄o
contingens, sed necessarius, quod falsū ē. Si 18: qd̄ transi
xi p̄ de verax ca falsū. Probat̄ consequentiā. Verax
in D significat instanti A existit in B, sed hoc signatio

e manifeste falsa: 60. Probo. Nam: Quod et eodem modo signifi-
 ficat servata in B, ac se 1° produceretur in B, cy. signi-
 ficatio et modus significandi sed ea invariabilis, sed 1° pro-
 ducta in A significaret constantem A esse existentem in B.
 Ita superius solutio: 60.

Omnes itaque paginae scriptae non
 sunt. cy. eorum significatio vocalis, et scriptura substituantur foris
 dicitur interius, nec aliud, nec pro alio tempore significat
 quod videtur, pro quo videtur. constat autem significatio
 illas substitui. sed pro iudicio et contentum in mente
 prophetarum, vel Exhibit Dominis ad illud 60 tempus suam
 reverterantur significatio, et inde regerant veritate.
 Ad contrarium nequit in iudicio mentali, ut potest quae est
 significatio cy tempore nec potest ad placitum in variis
 temporibus referri.

Sectio 4^a Solvuntur Argumenta et Replicae

Unum est adversariorum fundamentum, quod sic proponitur: significatio
 facti cuius, aut significatio cuius. Item, sed pro instantibus
A, et cy 2° supponitur, illi existisse in instantibus A
 non potest significatio esse falsa, quia de aliis instantibus non loquitur.
 aut significatio disjunctiva cuius, Item, vel pro in-
 stanti A vel pro B dicitur: et similiter inferitur, quod
 ita fuit vera ut non possit dici falsa; quia significatio dis-
 iunctiva non reddenda falsa ex defectu unius eorum
 disjunctivae, dummodo aliud existat; aut cy denique, cy
 significatio cuius, Item, pro utroque instanti copulativa: et
 tunc defectu cuius pro instanti B, numquam fuit
 vera, ut constat ex eadem significatio copulativa: 60 illa significatio
 nunquam potest esse vera, ut veritate amittat. Probo,
 significatio de presenti denotare significatio tempus praesens
 pro praesente et futuro instantibus veritate

significat modo tamquam indefinito, permittendo scilicet, na 160
temporalis presentis deitate contracti de facto, sive per
instanti A, sive per B. Et: ideo quantum ad instantia
valentibus habet significationem equivalentem disjunctioni
v.g. que hunc sensum equivalenter reddat: aliquid instans
in presenti sive A sive B, sive aliud, et in eo Petrus cur
rit.

Replicas 1° p^{ro}positi instanti A significat instanti A, ut
mensurae cursum Petri, et in instanti B significat B, mu-
tabit obit, sed hoc est impossibile: quod nequit significare nunc
unum nunc aliud instanti. Respondeo p^{ro}positum non posse variari
obit, sicut: bene tamquam obit verificativum: quare illa p^{ro}positio
in A verificatur quidem: sed non per instanti A, sed non
significat deitate instanti A, sed omnia instantia posi-
bilia prout p^{ro}positio habet cursum tamquam temporis presentis:
quod autem modo sit presentis instanti A et p^{ro}positum veri-
ficat, est contrarium p^{ro}positi, et ab ea minime exacte, sed
nec proprie significatur: sic p^{ro}positio h^{oc} cursum semper
eodem modo significat in individuo nunc hunc, p^{ro} tamquam
modo per hoc individuum illius modo per aliud veri-
ficari.

Replicas 2°: ut p^{ro}positio disjunctiva vera sit, sufficit
quod unum disjunctivum membrum existat: ergo si p^{ro}positio
Petri currit est disjunctiva quantum ad instantia A, B,
C, sive vera est, dummodo cursum existat in A.
Dignitas autem sufficit, quod existat unum membrum eodem mo-
do, quo affirmativum existat, concedo: aliter nego: et
dignitas consequens: sufficit quod existat cursum in A ante
presentis, concedo: de predicto nego consequentiam: quia Petrus
currit in solo A, et hoc non existat modo, nullus
existat in B disjunctivum eorum, sive membrum,
eodem modo, quo p^{ro}positio inveniatur, et ideo est falsa in B.
Et instanti replica in hac disjunctiva p^{ro}positio, aliquid
h^{oc} currit, decidit, vel contravertit in C, in quoniam
quis currit, que abo dubio eius falsa est prout currit
ut aliquid.

Replicas Si si p[ro]p[ri]o significat quaevalentes diuisione
 omnia constantia et eo h[ab]et aliud sit p[ro]p[ri]um aliud
 p[re]sens aliud futurum: diuisione significabit p[re]sens,
 p[ro]p[ri]um et futurum. Duguo p[ro]p[ri]o: significabit p[re]sens
 p[re]sens et futurum ut talia, nego: p[ro]p[ri]o
 concedo; p[ro]p[ri]o dicitur id[em] tempus p[re]sens, et significat
 omnia instantia p[re]terita et futura, p[re]sumentia
 me a p[ro]p[ri]atione et futuratione, et solum significat
 illa quatenus participata possunt h[ab]ere tempus p[re]s
 senti, attenta solum exigentia p[ro]p[ri]o, que denotat qui
 de aliquo constant e[st] p[re]sens, sed quolibet constant
 e[st], sive sit A, sive B.

Replicas M^o d[icitur] p[ro]p[ri]o, sicut
 in A significat quantum p[re] = q[ui]d vel significare p[re]
 curren[te] p[ro] A, vel n[on] e[st] A: q[ui]d si currit n[on] existit
 in A, et exat falsa in A: si B: q[ui]d significat il
 lud in A, atq[ue] adeo in B n[on] est falsa et tunc dicitur
 n[on] currit. Rursum, p[ro]p[ri]o in quolibet instanti significa
 re currit p[ro] quolibet illi coexistente, sed significa
 tione unius verificante per illud constant, quod de
 n[on]at p[ro]p[ri]o que currit. Semper q[ui]d significat quan
 tum p[re], sed n[on] semper habet omnia verificata, que
 p[re]t[er]it, siquid[em] hec subsistere volunt, ut contingit
 in hac p[ro]p[ri]o, quotquot n[on] in p[ro]p[ri]o scribunt, que
 p[re]t[er]it verificari nunc per h[ab]et, nunc per illud.

Replicas

2° p[ro]p[ri]o illa ex no[n] dicitur significat tempus p[re]sens:
 q[ui]d existens in A dicitur significat instanti A, quod so
 lum tunc e[st] p[re]sens. Duguo aut[em]: dicitur significat
 tempus p[re]sens, dicitur dicitur p[re]sens a p[re]terito, con
 cedo; dicitur dicitur dicitur instanti, nego aut[em]. Quod
 in A sicut tantum p[re]sens instanti A facit quod p[ro]p[ri]o
 tunc una verificari per A. Adn[on] tam[en] ut illud
 dicitur significat. Sicut p[ro]p[ri]o, n[on] existens currit,
 dicitur h[ab]et p[re]terit leone, sed n[on] p[re]terit p[re]terit Paulo, quam
 vis si solus Petrus currit, per ip[s]um solum verifica

TRAC
VII^{us} ET ULTIMVS
DE ANALYTI:
SEV DE PRIORI
ET POSTERIORI RESO
LVTIONE

*Tractatus iste quatuor libros complectitur, quos Ariles
analyticos id est, resolutorios, in quatuor. In duobus primis, quos
de priori resolutione nuncupauit, idem in communem;
In posterioribus de posteriori resolutione nominatis, nobilissimi
sunt idem species, nempe demonstrationes, mentaliter se
solui in suas causas et principia. Ad idem, secuti sunt
tres dicta in summas aliqua etiam in presenti de idem, et
demonstratione breuiter attingemus.*

DISPV^a VII

Quæres 1°, in quo consistat idem? Respondeo consistere in

premissis et conclusioni; quia oratio, in qua conclusio inferatur 162
ex premissis, neque in premissis solū, neq̄ in sola conclusio
ne saluatur; sed idem est huiusmodi oratio: q̄o conclusio et
premissas includit. Sed si aliquando dicitur: dicitur cau
sā, scilicet per conclusionem, intelligendū ē de illō modo
quāte sumptis, prout includit premissas, ne si ad qua
te sumptis includit, n̄ causal conclusio. Pugna 2°
an premissae influant effective in conclusionem? Respondeo ne
gative; quia ut premissae ~~non~~ tribuantur conclusio si
fuit qd̄ moveant intus ad eg. eluendū, pretendentes deca
bitas eorum, et medio: sicut tribuuntur Acti acc
tando operari, n̄ ut phice influant, sed tantū ut volen
tionaliter dirigant.

Pugna 3, an premissae necessitent intus
ad eluendū conclusionem? Duplex necessitas figuranda ē:
alia quoad specificationem, quae ē repugnancia assensui
contrarii: alia quoad exercitū, quae ē necessitas eluendi
conclusionem. Dico 1° ex communi sententia: intus assensui
premissis n̄ p̄t̄ elicere assensum contrarium conclusioni.
Probatum: intus assensui premissis, assensui identiti
tati eorum, et uno eorum; sed posito predicto assensui
neque negare identitatem eorum inter se, quae identi
tatis affirmat conclusionem q̄o. Probatum Minus: negare predicti
tas identitatis, tali assensui presupposito, est negare veritatem
liberā premissarū illud, quae si eadem univocatio si eadem
inter se; sed non ē impossibile: q̄o.

Dico 2°: intus assen
sui premissis necessario dicit conclusionem. Ita plures
ex omni schola, et probatur: intus necessitate, ut
assensui veritati sibi evidenter propositae; sed veritas
conclusioni proponitur evidenter per premissas, talis
evidentia: q̄o. Probatum Minus: evidens ē, qd̄ quae den
tificationis et veritas identitatis inter se; sed

per premissas cognoscit contra evidenter, identitatem
extremorum cum tertia: ergo cogit proponitur evidenter contra
tam extremorum inter se. Maior superior probatur: quia
interius aliquando dicitur necessarius iudicium, non alia de cau-
sa, nisi quia obicitur premissas evidenter, ut ex hoc in-
dicat se hoc esse, aut extiterit.

Quia doctrina per eundem ad
premissas probabiles; quia semel preterito assensu iden-
tatem extremorum cum tertia, ergo interius est omnia identitatem
eorum inter se; quantum potuerit differentia pre-
missis, quippe non evidenter. Si aliquando interius non
penetret perfecte premissas, forte continetur, ne con-
clusionem eliciat; sed de his instans non loquimur: pre-
missas enim suspensimus detegentes evidenter sunt obicitur.

¶ An interius debeat eliciat iudicium de bonitate
illationis, ut conclusionem eliciat: an numerus, prohi-
biti omni modo est alij Petrus est horum debeat iudicare
esse legitima conclusionem: ergo Petrus est alij, antequam
eliciat? Respondeo negativè: quia identitatem extremorum
cum tertia infert infalibiler identitatem extremorum
inter se; unde per premissas evidenter. Ergo dicitur
tam evidenter; sed obicitur evidenter ostendit per affirmari
sive iudicium de Petro: ergo. Deinde quia ultra duas
premissas debet addi tertia, que expressè affir-
me includit illationem, quod videtur alienum a commu-
ni sententia, que duas iudicio sufficere sentit: nec certo
modo procedit interius ut non eliciat iudicium illud refle-
xum: ne cognitio identitatis extremorum cum tertia
simpliciter, sed in iudicio ostendit eorum identita-
tem inter se. Si autem habita aliqua cognitio recte
iudicium illationis esse necessaria, sufficeret huiusmodi
sive bonitatis dicitur illationis.

Quæritur I^o an conclusio attingat obij præmissarum, ita 163
 ut, positis præmissis omniis hæc est aal, Secus est hæc conclusio
 sic debeat ita supri: Secus est aal, quia omniis hæc
 est aal, et Secus est hæc? Quæstio subtilis, est, in qua di
 viduntur A. A. probabiltus iudicio, conclusio non debere
 attingere expresse obij præmissarum; consequenter conclusio
 non correspondens præmissis ante præterit est huiusmodi:
Secus est aal. Probatur: conclusio pendet ab obij præ
 missarum, id est tanquam a motu; sed obij motu non attingit
 quæ expresse ab actu ad quæ motu: Secus est non attingit extra
 he a conclusione obij præmissarum. Dicitur: Ly Secus est quod præ
 posita conclusioni nihil aliud significat, nisi quod conclusio
 dicit conclusionem præterit obij præmissarum. Respondeo, Ly Secus est
 quæ quidam implere, si repetendo præmissas signate et
 operante, sed exexecute ostendendo, conclusionem non exi
 ab obij præmissarum, quæ cum non coincidunt in veritate.

Sectio 2^a

Demonstratio Ichnologica ab Arde libro Ichnologia, submissa
 fauens scire: et a aliis. Adm in quo eo præmissis evidens
obis evidens conclusio deducitur. Cognitio evidens est illa,
 quæ ita clare præponit obij, ut statim intus præbet assensum.
 Hoc provenit duplex ex capite: 1° ex indole obij, huius
 modi si præterit veritates, quæ præterit lumine nãg nãg
 proponuntur. 2° ex indole cognitionis, quæ obij dicitur
 genit ita proponit, ut nequeat intus dubitare. Cognitio
 evidens est simul certa: ne omniis præterit certa non est evidens.
 Cognitio Secus est certa est, quæ falsitatis non attingit. Secus est
 multum provenit igitur ex obij, quod nequit aliter se habe
 re, igitur ex cognitione, quæ exexecute est ex eo, quod obij
 ita se habeat.

Quibus cognitio certa. alia est in se, et est quae modo dicitur
vniuersa, alia est respectu subiecti, ut est ea, quae firmata
adhuc in vniuerso. Certitudo alia est moralis, alia phisica
ca, et metha alia. haec est omnimoda repugnancia,
ut cognitio sit falsa, ita ut nec per miraculum possit
falsificari. Phisica est, repugnancia naturalis, siue altero
natura ordinis, quae potest vinci per miraculum. Moralis
est, in summa difficultas ut cognitio sit falsa. Quia
vero actus fidei si summe certus non est, non est euidens
et defectu claritatis debet dubitari, an ad demoni-
strationem sufficiant praemissae certae non euidentes?

Dubium

principue veritatum propter Analogiam, quae suas con-
clusiones deducit ex aliquibus principiis fidei: Si praemissae
sunt certae conclusio erit infallibilis, et quae omnimodo
de securitate praesertim vniuersi: potest ergo reputari in se
acquirat per demonstrationem. Alia demonstrationis
expositio inuenitur in Phisicis nominis, alimus factus est
verus, si, et immediati proximis, et non notis, et
causis conclusionis. Primum debent esse verum, et
euidens, aut certum. 1°. et immediate, quod pro eis est certum
patet, et significat propter illas, quae non possunt probari a
proximi, sed sola explanatione eorum sunt manifestae.
Nihil omnino demonstrationis sufficiunt praemissae
demonstrabiles per alias 1°. et immediate, quia quae
repugnant in certitudine in conclusionem. Debent esse causae
conclusionis, aut proximi, et notis: si causae quia vnde
certum vniuersum in assensu conditionis. Sunt proximi,
quia causa est proximi effectum. Sunt notis solum respectu
pectu cognoscendi, siquidem cognoscit conclusionem propter
per praemissas. Erunt solum respectu cognoscendi, quia
aliquae praemissae possunt esse in se minus notae, quae
conclusio.

INDEX TITULORUM LOGICÆ MAGNÆ

DISP. I^a

DE LOGICA IN ORDINE AD SUUM OBIECTUM

- Cap 1° quod sit obij. --- fol 1
- Cap 2° an voces sint obiectum
fol 4 Logi. --- fol 9
- Cap 3° ratio pro oportet nuntiantia
proponuntur. --- fol 11
- Cap 4° an res 2° ee phisic sint
obij fol 4 Logi. --- fol 15
- Cap 5° an res 2° ee intentiona
le sint obij fol 4 Logi. --- fol 17

DISP. 2^a

ENTIS RATIOIS TOSTICIA EXAMEN ET EXILITUM.

- Cap 1° quæstiones arguta et Acio
roz placita --- fol 12
- Cap 2° denominationes extim
q n vltimibz per ens ratiois fol 22
- Cap 3° officij actus intru n riu
tit in ente ratiois. --- fol 24
- Cap 4° Vltimæ rationes obijz null
ly ens ratio involunt. --- fol 29
- Cap 5° de huius arripula thozary fol 29

DISPUT. 3^a

- Statuitur in actionis in
tus obij Logi fol
- le ubi d'robio attribu
tionis n nil
- Cap 1° quomodo actus intru sint
obij Logi --- fol 33

- Cap 2° occurritur arguta --- fol 36
- Cap 3° an l' operatio entis sit d'rob
bilis a Logi. --- fol 40
- Cap 4° in quo dicitur artificij actum
vitalij --- fol 42
- Cap 5° de obij attributionis Logi --- fol 44

DISPUT. 4^a

DE LOGA IN ORDINE AD

- Cap 1° de deside et diuisione Logi
ca --- fol 47
- Cap 2° an Logi docens ab utente
dignatur. --- fol 50
- Cap 3° an Logi sit au ee sciencia fol 52
- Cap 4° se ne Logi sciencia prac
tica an speculativa. --- fol 54
- Cap 5° aduerti arguta --- fol 57
- Cap 6° utrum Logi sit simplex
qualitas. --- fol 57
- Cap 7° occurritur obiectonibz. fol 60

DISP. 5^a

DE LOGA IN ORDINE AD

ALIAS SCIENCIAS

- Cap 1° de sumu Logi ad alias
sciencias --- fol 64
- Cap 2° an Logi sit appliciter ne
cessaria ad alias sciencias de
quenda. --- fol 66
- Cap vltimij, utraq assenti ab ob
lectonibus expectatur. fol 69

TRAC^{3^{us}}
DE UNIVER
SALIBUS

Disput^{1^a}
De identitate et dis-
tinctione

Cap^{1^o} Quid sit identitas et distinc-
tione --- fol⁷¹

Cap^{2^o} An inter gradus metho-
detur distinctio realis --- fol⁷²

Cap^{3^o} utry inter gradus metho-
detur distinctio formalis a chiali
eo natura rei. --- fol⁷⁶

Cap^{4^o} proffugantur argumenta
straxia --- fol⁷⁸

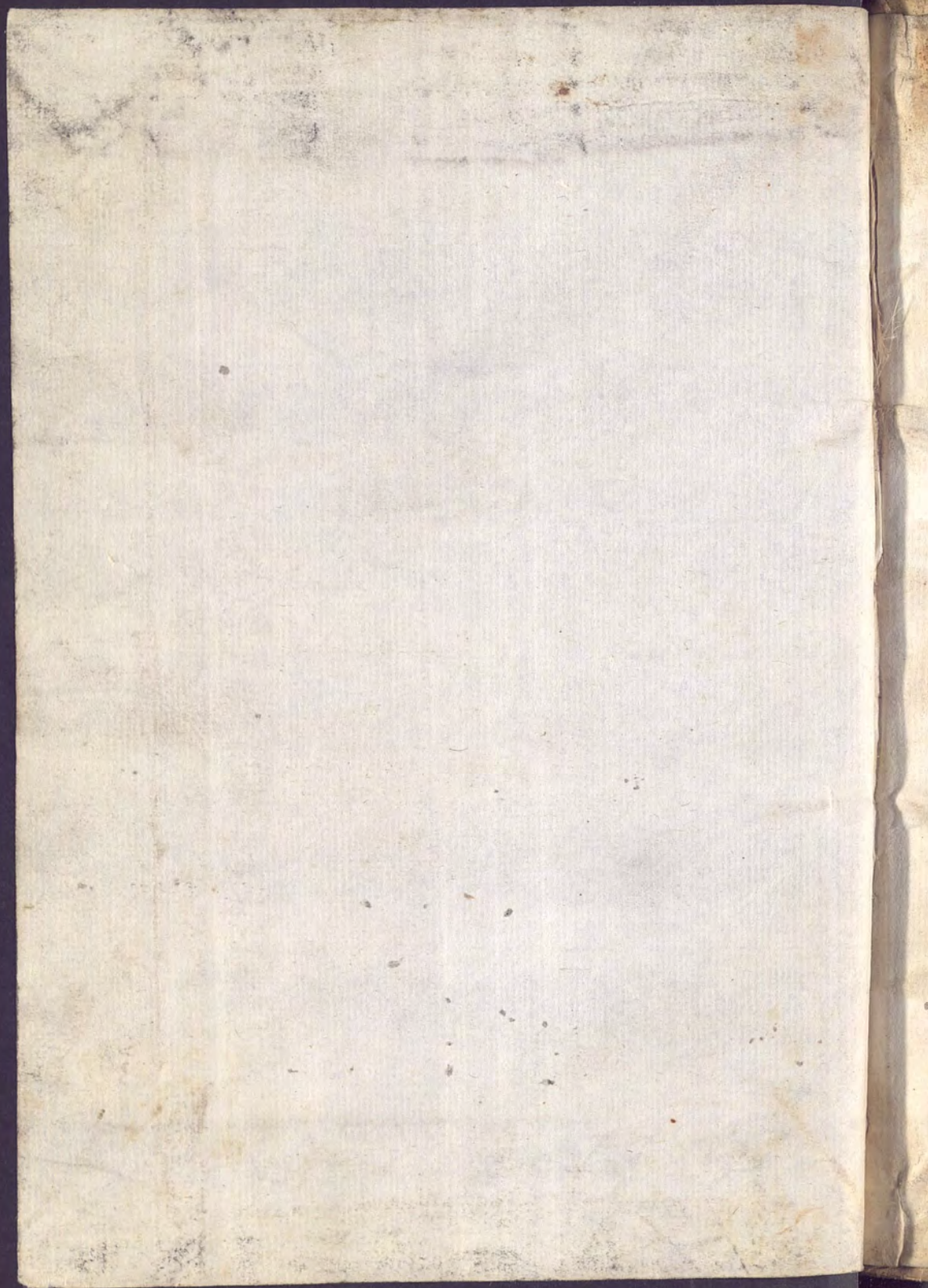
Cap^{5^o} an inter gradus metho-
detur distinctio virtualis in sine
re. --- fol⁸⁴

Cap^{6^o} Argumentorum solu-
tio --- fol⁸⁷

Disput^{2^a}
De distinctione raris
et per quam distinctio
precisio fiat.

[Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Handwritten signature or initials

